LJUBLJANA,
PETEK, 16. FEBRUARJA 1990

DELO

LETO XXXII • ŠT. 39 • CENA 5 DINARJEV

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

Videm

GLAVNI UREDNIK BOŽO KOVAČ
ODGOVORNI UREDNIK TIT DOBERŠEK

★

Danes Petkov teden Dela: Redni tedenski rtv spored, kulturni koledar, športne prireditve, dežurstva in vremenski komentar

Dr. Drnovšek v Makedoniji

Pogovor v predsedstvu SR Makedonije – Predsednik predsedstva SFRJ o reševanju kosovskega klobčiča

OD NAŠEGA DOPISNIKA

SKOPJE, 15. februarja – Predsednik predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek je od danes na dvodnevnem uradnem obisku v Makedoniji. Dopoldne se je pogovarjal s člani predsedstva Makedonije, popoldne pa je obiskal tovarno avtobusov FAS, 11. oktomvri in položil cvetje na grob Goceta Delčeva.

Na dopoldanskih pogovorih v predsedstvu Makedonije je predsednika predsedstva SFRJ seznanil z družbenimi in ekonomskimi razmerami v Makedoniji predsednik predsedstva Makedonije Jezdimir Bogdanski. Med drugim je dejal, da se Makedonija kot manj razvita republika s precejšnjimi hipotekami preteklosti pa tudi s precejšnjimi finančnimi težavami zelo težko vključuje v novonastajajoči družbenoekonomski sistem. Proces vključevanja v novi ekonomski sistem pa v precejšnji meri ovirajo tudi brezposelnost (zdaj je v Makedoniji več kot 140.000 brezposelnih), zajeli že vso Jugoslavijo. Potreben je nov ekonomski program in seveda tudi demografski. Zastavlja pa se tudi vprašanje odprave izrednih razmer in političnih procesov, kakršen je, denimo, proces zoper Vllasija in druge. Vse te elemente moramo upoštevati pri razvozlavanju kosovskega klobčiča, saj lahko samo skrajneži vidijo na Kosovu eno samo resnico, o vseh drugih pa se nočejo niti pogovarjati.«

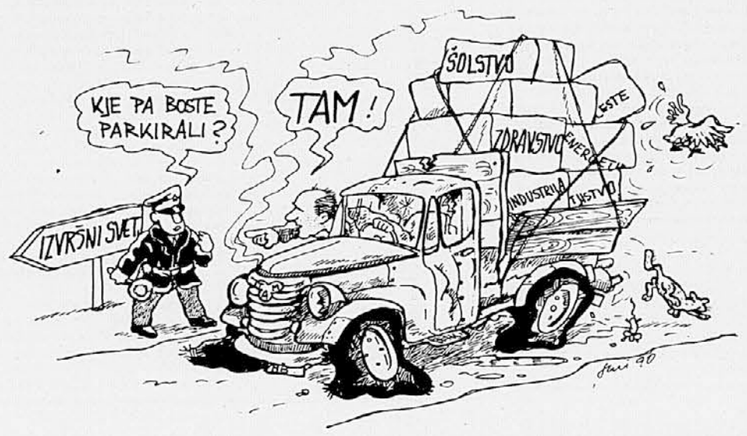
DEJAN VODOVNIK

● Jutri bo predsednik Drnovšek obiskal Ohrid in Resen, kjer bo obiskal tamkajšnji kmetijski kombinat Agroplod, obiskal pa bo tudi obmejno postojanko Vasko Karangelovski v Sv. Naumu.

O ekonomskih učinkih ukrepov zvezne vlade bo, kot je dejal Janez Drnovšek, že naslednji teden razpravljalo tudi predsedstvo, ki se bo, če bo to potrebno, zavzelo za uvedbo dopolnilnih ekonomskih ukrepov. Zavedamo se, je dejal Drnovšek, da brez žrtev ne bo šlo. Največje težave bodo na nerazvitih območjih, še posebej v Makedoniji. Zato je predsedstvo že zahtevalo, da je treba manj razvitim nameniti v ekonomskih programih posebno pozornost. Ekonomski program namreč lahko zdrži le, če bodo zdržali vsi subjekti našega gospodarstva. Ne sicer vsa podjetja, toda zdržati mora Makedonija kot celota, je dejal Drnovšek.

Ko je Drnovšek spregovoril o Kosovu, je med drugim dejal: »Na Kosovu se morajo začeti demokratični procesi, ki so sicer

TEŽAVE Z VOŽNJO



Karikatura: Franco Juri

Evropski parlament o razmerah na Kosovu

Na predlog poslancev iz vrst socialistov, komunistov in zelenih so evroparlamentarci sprejeli resolucijo, ki ni laskava za SFRJ

OD NAŠE DOPISNICE

STRASBOURG, 15. februarja – Le deset mesecev po lanski resoluciji o Kosovu je Evropski parlament v današnji razpravi o nujnih političnih vprašanjih izglasoval še eno. Dokument z naslovom »Resolucija o položaju in spoštovanju človekovih pravic na Kosovu« so kot skupen osnutek predlagale štiri parlamentarne skupine: zeleni (predlagateljica italijanska parlamentarka Maria Aglietta), komunisti (podpisnik Italijan Giorgio Rossetti), skupina združene levice (prav tako komunisti, predlagatelj resolucije je grški komunist Vassilis Ethremidis) in socialisti (podpisnika italijanska socialista Enzo Bettiza in Nereo Laroni).

Poleg skupnega predloga resolucije so bili predlagani še trije osnutki, liberalni (po stališčih najblažji), krščansko-demokratski (ki med drugim poziva k podrobni preiskavi stanja na Kosovu in h kaznovanju tistih, ki so zlorabili službene pristojnosti), ter golistični (ki posebej poudarja nasilje srbske policije), vendar noben od teh ni dobil zadostne podpore pri glasovanju.

Sprejeta resolucija vsebuje nekaj precej ostrih stališč, predvsem tisto, ki opozarja na naraščajočo napetost na Kosovu, govori o »politično motiviranem procesu proti Azemu Vllasiju in drugim komunističnim voditeljem s Kosova«. Proces, je rečeno, resno zmanjšuje prizadevanja za demokratizacijo političnega življenja v Jugoslaviji. Evropski parlament poziva predsednika predsedstva SFRJ, naj proučí možnosti, zapisane v jugoslovanski ustavi, da obtožene oprosti. Evropski parlament, navaja nadalje resolucija, izraža zaskrbljenost, da se bodo napetosti na Kosovu še naprej poglabljale, kar bi utegnilo privesti do novih etničnih neredov in do še večjih sporov med jugoslovanskimi republikami. Vse skupaj pa bi nazadnje lahko ogrozilo ravnotežje na vsem Balkanu in v srednji Evropi. Vsi ljudje, ne glede na njihovo etnično pripadnost, morajo uživati enake pravice (brez diskriminacije), vključno s pravico, da zavrnejo sleherni režim, ki onemogoča izražanje nacionalne identitete, demokracijo, svobodo in politični pluralizem.

● V resoluciji sta tudi dva odstavka (na isto temo), ki sta za Jugoslavijo oziroma za vzdušje, ki se okrog nje ustvarja v ES, zelo konstruktivna. Dokument namreč posebej opozarja na prizadevanja Markovićeve vlade za gospodarsko ozdravitev Jugoslavije, za politični pluralizem in za izboljšanje odnosov Jugoslavije z ES, kar je treba po mnenju parlamentarcev oceniti za pozitivno. Zato pozivajo Evropsko komisijo in ministrski svet ES, naj čim konstruktivneje in čim hitreje odgovorita na Markovićevo zahtevo v zvezi s sklenitvijo novega sporazuma o gospodarskem sodelovanju med Jugoslavijo in ES in (predčasno) tretjega finančnega protokola. Parlamentarci prav tako pozivajo komisijo in ministrski svet ES, naj Jugoslaviji odobrita nova posojila.



ENZO BETTIZA – Predstavnik socialistične večine v evroparlamentu.

Sklicujoč se na lansko resolucijo Evropskega parlamenta o Kosovu (13. aprila 1989), pozivajo evroparlamentarci srbske oblasti in predstavnike kosovskega prebivalstva, naj si kar najbolj prizadevajo za kompromisno rešitev glede avtonomije Kosova, spoštovanja človekovih pravic ter politične in kulturne identitete Albancev, kot tudi pravic manjšinskega srbskega in črnogorskega prebivalstva.

Evroparlamentarci so v resoluciji zahtevali tudi to, da dokument kar najhitreje dostavijo komisiji (ki je glavni izvršni organ ES), ministrskemu svetu ES in jugoslovanski vladi.

MIRJAM AĆIMOV-OBLAK

DANES V DELU

- **Delnice Nove banke tudi za občane**
  Sedanja cena je 200 ecujev
  stran 3
- **Zakaj je toaletni papir tako drag**
  stran 4
- **Avtomobilske tovarne ne vedo, kaj bi**
  stran 4
- **Čudna politična pomoč**
  Nenavadni nastop armadnega partijskega šefa Petra Šimića
- **Preveč neresne registracije**
  Omare registrskih podjetij so polne vlog za ustanovitve podjetij
  stran 6
- **Žuta greda pred sodiščem**
  Pred sojenjem zaradi miličniške barikade proti mitingarjem
- **Mladoletni »profesionalci«**
  Poštni rop v Jurdanih so izpeljali iz pustolovskih nagnjenj
  stran 9
- **Je bila Troja v Boki Kotorski?**
  Nova in nova odkritja
  stran 10

Ustavimo plaz stečajev

Predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj se je pogovarjal z mariborskimi gospodarstveniki – Stečaj grozi kar dvanajstim podjetjem

MARIBOR, 15. februarja – »Zavedajte se, da nas čakajo še slabše razmere. Zavedati pa se morate, da ni stečaj tisti mehanizem, ki lahko pomaga zmanjšati število zaposlenih. Tudi družbenopolitične skupnosti bi morale imeti pripravljene programe za prerazporeditev odvečnih delavcev. Zdaj tega ni in prav zato moramo zaustaviti plaz stečajev, ki se lahko sproži,« je med drugim v pogovoru z mariborskimi gospodarstveniki in predstavniki izvršnih svetov mesta ter občin dejal predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj.

Minister za gospodarstvo Uroš Slavinec, ki je poleg podpredsednika IS Janeza Bohoriča spremljal Dušana Šinigoja na pogovorih v Mariboru, je dejal, da IS že dolgo časa spremlja dogajanja v mariborskem industrijskem bazenu. Po njegovih besedah se zelo dobro zavedajo težav, v katere je zašlo mariborsko gospodarstvo, vendar je takoj dodal, da bo moralo večji del bremena vendarle sprejeti gospodarstvo samo. Slavinec se je zamislil nad razvojnimi perspektivami mariborskega gospodarstva. Kaže, da je idej malo, kar potrjuje skromno število prijav za pomoč iz »razvojnega dinarja«. Še bolj kot to zbuja skrb dejstvo, da je le malo pobud z univerze. Močna poslovna fakulteta bi morala temu gospodarstvu dajati več.

Ni tako črno, kot se zdi, je menil Janez Bohorič. Maribor je pač močno industrijsko mesto, kjer so se nakopičili problemi. Ne le v Mariboru, povsod primanjkuje kapitala.

Ni pa normalno, da v Mariboru že 12 podjetjem grozi stečaj. Izogniti se jim bo mogoče, če bo sodelovanje med bankami in poslovodnimi strukturami tesnejše.

Predstavniki TVT Boris Kidrič, Primata, MTT, Elektrokovine, KB Maribor in Vodnega gospodarstva so predstavnike slovenske vlade seznanili s težavami, v katere so zašli. Tako ima TVT največ težav zaradi neplačanih računov slovenskih železnic, Primat in nekatera podjetja zaradi srbske blokade, tretji spet zaradi napačnih sistemskih rešitev, vsem pa je skupno to, da so se reševanja svojih težav lotili precej pozno.

Darko Tolar iz KB Maribor je opozoril, da banka ne bo kreditirala izvoza ali programov, ki že vnaprej kaže, da bo zašel v rdeče številke. Da se tu mariborski banki ne piše dobro, dokazuje to, da že osmi dan črpajo obvezno rezervo. To se je zgodilo tudi zato, ker jim mariborsko gospodarstvo dolguje kar 230 milijonov dinarjev.

Skrb zbujajo tudi podatki o številu brezposelnih. To število narašča vse od leta 1987. Konec januarja jih je bilo že blizu 5000.

VASJA VENTURINI

TEMA DNEVA

Umiranje na obroke

Socialni program neke družbe, države ali republike je mogoče primerjati z naravno sposobnostjo telesa, da kljubuje bolezni, ko ga ta napade, in da jo čim hitreje premaga. Pravimo ji tudi odpornost organizma, ki jo je treba načrtno in vnaprej ohranjati, če naj bo kos preizkušnjam, kadar te nastopijo.

Doslej je veljalo, da je odpornost Slovenije zaradi relativno boljših socialnih programov večja kakor odpornost drugih delov Jugoslavije: vsi smo govorili o »produktivni socialni«, o oblikovanju skladov, ki bodo namesto podpore brezposelnim omogočili odpiranje alternativnih delovnih mest, kar je konec koncev nujna sestavina ekonomskega prestrukturiranja dežele. Vendar razvoj dogodkov kaže, da nič od tega še ni preskočilo iz ekspertiz, in napotkov v življenje. Slovenska sposobnost obrambe pred rastočimi socialnimi problemi je, kot kaže, strašljivo slaba; naša prednost pred ostalo Jugoslavijo je le v malce manj bolnem gospodarstvu, kot so gospodarstva večine južnih republik, ki drsijo v agonijo in katerih nezmožnost, da bi bila kos rastočim eksistenčno-zaposlitvenim težavam prebivalstva, nazorno priča, kako bo pojutrišnjem pri nas. Markovićevi reformni projekti, tudi če bi uspeli, so namreč najšibkejši pri socialih.

Včeraj je delegacija slovenskega IS obiskala Maribor, ki se nezadržno pogreza v krizo, in tovarno TAM, ki leži na parah. Ali lahko Šinigojev štab sploh kaj stori – ali je nemara šel samo pokropit pokojnika? Že najmanj dve leti je Maribor prepoznaven kot gospodarska rakasta rana Slovenije. Medtem smo znali bistveno spremeniti politični relief republike, njen status in njen odnos do federacije, doma, v srcu Štajerske, pa se vlada ni proslavila z ničimer, kar bi opravičevalo trditev, da oblastni operativci vsaj poskušajo (če sploh imajo dovolj pristojnosti) slediti izzivom neprijaznega časa.

IGOR GUZELJ

Pozivu k stavki se je odzvalo le malo šol

Danes začeli stavkati tudi biologi – Učitelji srednjih šol se pridružujejo pozivu sindikata

LJUBLJANA, 15. februarja – Pozivu stavkovnega odbora pri mestnem odboru sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti za izpeljavo enodnevne opozorilne stavke v Ljubljani se je odzval le manjši del ljubljanskih srednjih šol. Po podatkih, ki nam jih je posredoval Albert Avgustinčič z omenjenega odbora, so k njim prispela obvestila o stavki le s Srednje šole za elektrotehniko v Mostah, srednje agroživilske, vzgojiteljske, zdravstvene in družboslovne šole.

Ravnateljica Srednje lesarske šole Veronika Šlander je dejala, da se pri njih niso odločili za stavko, ker menijo, da so zahteve stavkovnega odbora nerealne, da je delo odbora slabo organizirano in da od ustreznih republiških organov ni realno pričakovati, da bi v tako kratkem roku, kot jim ga je postavil stavkovni odbor, lahko rešili nakopičene težave šolstva.

France Kovač, ravnatelj Srednje šole tehničnih strok in osebnih storitev, je dejal, da so se na zboru odločili priključiti zahtevam, ki jih postavlja republiški odbor sindikata pedagoških delavcev, ki napoveduje stavko za 26. februarja, in da se bodo odzvali njihovemu pozivu za stavko, če bo do tega prišlo. Prav tako menijo tudi na Srednji naravoslovni šoli za Bežigradom.

● KOPER, 15. februarja – Približno 50 sindikalnih aktivistov srednjih in osnovnih šol ter vrtcev iz štirih občin Obale in Krasa je na današnjem skupnem sestanku ustanovilo petčlanski regijski stavkovni odbor, ki bo usklajeval vsa dogajanja v zvezi z morebitno, za 26. februar napovedano stavko učiteljev. V celoti so podprli zahteve republiškega stavkovnega odbora, čeprav so imeli nekaj pripomb. Osebni dohodek učiteljev osnovnih šol – 5000 din (kot so ga postavili v zahtevi republiškega stavkovnega odbora) se jim je zdel prenizek v primerjavi z najnižjim osebnim dohodkom (2600 din). Menili so tudi, da urejen položaj v šolstvu ne pomeni slabšega položaja v gospodarstvu. (B. Š.)

Stavkovni odbor pri mestnem sindikatu pedagoških delavcev pa je na današnjem sestanku ugotovil, »da so zahteve pedagoških delavcev opravičene, saj se je izvršni svet SRS odločil, da takoj ukrepa pri najbolj ogroženih šolah in da za učitelja srednje šole s strokovnim izpitom za-

Obnovitev diplomatskih odnosov

MADRID, 15. februarja (Tanjug) – Britanska in argentinska delegacija, ki se od predvčerajšnjim v Madridu pogajata za zaprtimi vrati, sta minulo noč dosegli dogovor, da bosta Velika Britanija in Argentina obnovili diplomatske odnose.



EDINI ZADOVOLJNI – Ne šolniki ne prosvetne oblasti se v sedanjem spopadu zaradi plač ne počutijo najbolje. Zato pa so bili toliko bolj veseli šolarji, ki jim ni bilo treba v šolo. (Foto: Zoran Vogrinčič)



VOJAŠKA PATRULJA V DUŠANBEJU – Tadžiški demonstranti vztrajno zatrjujejo, da se vojaške enote v mestu vse bolj krepijo. Uradne oblasti na te trditve molčijo. (Telefoto: Reuter)

V sovjetski srednji Aziji vse bolj vre

Po tadžiškem Dušanbeju pričakujejo nemire še v kirgiškem Frunzeju in uzbeškem Taškentu

MOSKVA, 15. februarja (Tanjug) – Zakavkazje se še vedno ni umirilo, zdaj pa se vse bolj povečuje napetost tudi v srednjeazijskih republikah Sovjetske zveze. Sinoči je bilo v Dušanbeju ubitih sedem ljudi, 39 pa jih je bilo ranjenih. V spopadih, ki v zadnjih dneh trajajo v glavnem mestu Tadžikistana, je bilo do danes ubitih 44 ljudi, demonstracije pa se nadaljujejo.

Da bi bilo vse skupaj še huje, pa te dni napovedujejo mitinge še v glavnih mestih dveh drugih srednjeazijskih republik – v Frunzeju (kirgiška socialistična republika), ki ima okoli 600.000 prebivalcev, in v Taškentu (Uzbeška socialistična republika) z okoli dvema milijonoma prebivalcev.

Povod za demonstracije v obeh republikah je isti: ljudje nasprotujejo prihajanju armenskih beguncev iz Bakuja. Seveda pa gre predvsem za splošno socialna trenja, kjer so nacionalni, pa tudi verski motivi (Armenci so kristjani, prebivalci omenjenih republik pa muslimani) le še dodatna prvina. Vse težji ekonomski položaj, huda brezposelnost in nerešeni socialni problemi so neformalnim organizacijam omogočili, da nezadovoljstvo ljudstva usmerjajo zoper vodstvo republik.

V Dušanbeju odločno zahtevajo odstop republiškega partijskega in državnega vodstva. Predstavniki nacionalnega komiteja so napovedovali, da se bo to vsekakor zgodilo, včeraj pa je bil izredni plenum partije, na katerem se ta njihova napoved ni uresničila. Zgodaj zjutraj se je končal izredni plenum mestnega komiteja Dušanbeja, ki sta se ga udeležila tudi prvi sekretar republiške partije Mahkamov in premier Hejajev.

● MOSKVA, 15. februarja (Tanjug) – Sovjetska zveza se bo za zdaj izogibala terminu o zasebni lastnini, čeprav se bo ta pojavljala v določenih oblikah, hkrati pa si bo prizadevala ohraniti svojo federalno strukturo s podiranjem starih umetnih in komandnih spon.

To bi bilo najkrajše sporočilo iz ključnih zakonskih besedil, ki jih bosta po današnjih obrazložitvah najprej ločeno, potem pa skupaj proučila oba doma sovjetska vrhovnega sovjeta.

Kot so sporočili, sta oba – po vsej verjetnosti zaradi včerajšnjih spopadov, med katerimi je bilo ubitih sedem ljudi – ponudila odstop, vendar pa njunih odstopov niso sprejeli, pač pa so to odločitev preložili na izredni kongres partije Tadžikistana.

Ni izključeno, da so se prav zaradi tega danes demonstracije nadaljevale. V Moskvi so sporočili, da so demonstrantje poškodovali poslopje centralnega komiteja v Dušanbeju. V poslopju so podtaknili požar, poleg tega pa so razbili šipe na vseh oknih. Zdaj menda na vseh oknih dežurajo vojaki s strojnicami.

Položaj je vse bolj napet, uradni organi pa nimajo dovolj policijskih in vojaških sil, da bi lahko v celoti nadzorovali situacijo.

Vodstvo države budno spremlja vse, kar se dogaja v Tadžikistanu. Mihail Gorbačov se je včeraj jezil, kjer so v Dušanbeju izpustili nekaj organizatorjev nemirov, čeprav lokalne oblasti niso sposobne nadzorovati položaja v mestu. Dogodke v Tadžikistanu je ocenil kot prenašanje ognja iz Bakuja, kaže pa, da se bo ta ogenj razširil tudi na omenjeni dve srednjeazijski republiki.

Nov
prodajni salon
EXTREME
z opremo za sodobno poslovanje
Ljubljana, Moša Pijade 38
(nasproti železniške postaje)
prodaja
in
dinarski
leasing
AT računalniki, tiskalniki,
scannerji, risalniki, telefaksi,
računalniška oprema
Tel.: 061 325-179, 323-848
v sodelovanju z ELEKTROTEHNO – ELEX

AUTOCAD
Mikrohit
POOBLAŠČENI ZASTOPNIK
LICENČNI SOFTWARE
APLIKACIJE
ŠOLANJE IN TRENING
STROJNA OPREMA
Mikrohit
ArCADia, grafični sistemi
Dalmatinova 11, Ljubljana
tel. 329 373, 321 560
fax. 215 110

Jutri v prilogi

Igor Guzelj, Marko Pečauer
Če obrtnik v polit'ko gre . . .
Od kod dve obrtniški stranki

★

Vlado Šlamberger
Veton Surroi
Novi albanski voditelj na Kosovu

★

Slovenec, kras in dika vsega Vzhoda
Okrogla miza: Slovensko javno mnenje 90

★

Veljko Rus
Spomladanska razprodaja slovenske inteligence
Stranke snubijo znana imena

★

Milan Maver
Je sedaj konec še »švedske poti v socializem«?
Švedska v krizi

Olajšave za kmetijstvo

ZIS je izoblikoval osnutek zakona o spremembi dela kratkoročnih posojil v dolgoročna – Obravnaval je tudi neurejene razmere na Kosovu

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Gospodarskim subjektom s področja agroživilstva, izvoza in uvoza blaga bodo omogočili izboljšati strukturo obratnih sredstev. Enako velja tudi za kreditiranje izvoza prek Jugoslovanske banke za mednarodno gospodarsko sodelovanje (JUBMES). Spričo potrebe po krepitvi gospodarskih temeljev kmetijstva in izvoza je zvezni izvršni svet na današnji seji izoblikovati osnutek zakona o spremembi dela kratkoročnih posojil iz primarne emisije v dolgoročna.

Konverzija bo izvedena v skupnem znesku 4645,5 milijona dinarjev na podlagi stanja 31. decembra lani, in sicer za kmetijstvo 3985,9, za izvoz 454,2, za JUBMES pa 205,4 milijona dinarjev. Ta del kratkoročnih posojil bo NBJ spremenila v dolgoročna prek narodnih bank republik in pokrajin, končnim uporabnikom pa jih bodo odobravale poslovne banke. Odplačevati naj bi jih začeli čez deset let, se pravi leta 2000, odplačali pa naj bi jih v desetih enakih polletnih obrokih.

● Zvezni izvršni svet je podprl najnovejše ukrepe sveta guvernerjev NBJ, ki zadevajo kreditno in monetarno politiko. Ugotovili so, da so ukrepi na moč restriktivni, vendar jih je treba vztrajno uveljavljati, da ne bi bil ogrožen celotni program gospodarske reforme.

Kot je sporočil sekretariat ZIS za informiranje, naj bi na področju kmetijstva sprememba v dolgoročna posojila zajela 54 odstotkov namenov – 100 odstotkov za poljedelstvo in za proizvodnjo in sezonske zaloge umetnih gnojil, 52 odstotkov za živinorejo in 45 odstotkov za sezonske zaloge osnovnih kmetijskih pridelkov in živil (kamor sodijo tudi blagovne rezerve).

V dolgoročna bodo spremenili 50 odstotkov kratkoročnih posojil za izvoz blaga in storitev, kamor sodita tako proizvodnja kot priprava, in za uvoz, kratkoročna posojila za izvoz opreme in ladij in za izvajanje investicijskih del v tujini s kreditno podporo JUBMES.

Zvezni izvršni svet je izoblikoval tudi osnutek zakona o kreditnih odnosih s tujino, katerega temeljna določila so zasnovana na samostojnosti in odgovornosti neposrednih udeležencev.

Na današnji seji so obravnavali tudi poročilo o obisku podpredsednika ZIS Aleksandra Mitrovića in generalnega sekretarja ZIS Zorana Miškovića na Kosovu. Ugotovili so, da se razmere v pokrajini še niso stabilizirale. Zato bo ZIS v sodelovanju z izvršnima svetoma skupščin SR Srbije in SAP Kosova v kratkem pripravil celovit načrt dejavnosti, ki naj bi omogočile, da bi se na Kosovu čimprej vzpostavile funkcije državnih organov in da bi se začel proces uresničevanja gospodarske reforme. Zveznim organom so naložili, naj v sodelovanju z republiškimi in pokrajinskimi organi varujejo premoženje vseh prebivalcev pokrajine.

● Zvezni izvršni svet je sprejel tudi sklep, da bo Jugoslavija spet vzpostavila diplomatske odnose s Cilom.

ZIS je sprejel več odlokov, katerih namen je odpraviti nezakonito trgovino z efektivno tujo valuto, pa tudi prodajo blaga, ki ga tuji državljani prinašajo v Jugoslavijo.

S TELEPRINTERJA

Zlom inflacije ali Jugoslavije

ZAGREB, 15. februarja – Novinar in publicist, ekonomski komentator Dela mag. Drago Buvač je sprejel izziv 18. decembra, ko je predsednik jugoslovanske vlade Ante Marković objavil konvertibinost dinarja in napisal knjigo **1990: Zlom hiperinflacije ali Jugoslavije.** Gre za izjemno kakovostno in aktualno delo, ki znanstveno in s publicistično širino razčlenjuje dosedanje poteze Markovićeve vlade, opozarja na uspehe in pomanjkljivosti tega programa in se lahko vzame kot napotek za vsakdanje delovanje v gospodarstvu in politiki, sta ob predstavitvi Buvačeve analize poudarila ocenjevalca prof. dr. Adolf Dragičević in dr. Dražen Kalogjera. (P. P.)

To ni blokada, ampak nov pristop

TITOVO UŽICE, 15. februarja (Tanjug) – Gospodarstvo Titovega Užica je v izredno težkem položaju. Užiški direktorji so govorili tudi o odnosu med gospodarstvom tega kraja in slovenskimi podjetji. Predsednik skupščine občine dr. Zoran Vujović je v uvodnem referatu poudaril, da sedanja prekinitev ni politične narave, pač pa gre za nezadovoljstvo zaradi neenakopravnega na pol kolonialnega položaja, v katerem so podjetja iz Titovega Užica v primerjavi s partnerji iz Slovenije. V odnosih s Slovenijo ne gre za spor, temveč za novi pristop ekonomski politiki v Srbiji, ki na trgu ne dovoljuje nikakršnega monopola, je bilo rečeno v razpravi.

Pozabljajo na zgled Jakova Blaževića

NOVI SAD, 15. februarja (Tanjug) – Borci partizanskih enot iz Hrvaške, ki žive v Vojvodini, so se na današnjem sestanku v Novem Sadu postavili po robu politiki, katere cilj je razcepiti Jugoslavijo. Nasprotujejo politiki hrvaškega partijskega vodstva, ki je po njihovem mnenju krivo tudi za prekinitev izrednega kongresa ZKJ. Borci hrvaških partizanskih enot so presenečeni, ker se številni njihovi vojni tovariši iz Slovenije in Hrvaške ne zgledujejo po ravnanju poštenih ljudi, na primer Dare Janeković, Jakova Blaževića in drugih.

Sklad za povratek strokovnjakov

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Svet Zveze sindikatov SR Srbije bo predlagal republiški vladi, naj ustanovi sklad za financiranje dokončne vrnitve strokovnjakov na Kosovu, pa tudi vseh tistih, ki želijo živeti in delati v tej pokrajini. Kot je bilo rečeno na današnji seji, naj bi sredstva za ta sklad zagotavljali z izločanjem iz dohodka podjetij, in sicer en odstotek dohodka. V republiki naj bi bili tega prispevka oproščeni le kolektivi z območja SAP Kosova.

Na Hrvaškem 11 registriranih strank

ZAGREB, 15. februarja (Tanjug) – Republiški sekretariat za upravo in pravosodje SR Hrvaške je do danes registriral enajst političnih strank. V zadnjih sedmih dneh so registrirali še tri politične stranke – Hrvaško kmečko stranko, Hrvaško mirovno gibanje v Splitu in Zvezo zelenih Hrvaške. Po informacijah iz republiškega sekretariata za upravo in pravosodje so registrirali vse stranke, ki so doslej vložile zahtevo.

Poslanska pisma radovljiške ZSMS

RADOVLJICA, 15. februarja – OK ZSMS Radovljica, ki je v soboto v KS organizirala dan podpisovanja pristopnih izjav v ZSMS (zbrala jih je okoli 200), se je tudi odločila, da bo imela vsako sredo od 13. do 19. ure v svojih prostorih v Radovljici odprto tako imenovano poslansko pisarno, v kateri bodo lahko ljudje dobili podatke o delovanju ZSMS pa tudi o drugih stvareh. Ob včerajšnji, prvi poslanski pisarni, so se zbrali prim. dr. Marko Demšar, kandidat RK ZSMS za člana predsedstva SRS, Roman Lavtar in Zoran Thaler, člana predsedstva RK ZSMS ter kandidati OK ZSMS za družbenopolitični zbor občinske skupščine. (V. F.)

Peticija proti mnenjskemu deliktu

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Predstavnika mestne konference ZSM Zagreba Goran Stojanović in Darko Jurišić sta danes predsedstvu SFRJ izročila peticijo, ki jo je podpisalo 40.000 prebivalcev Zagreb in drugih krajev v SR Hrvaški. V peticiji zahtevajo takojšnje črtanje določb kazenskega zakona SFRJ, ki predpisujejo sojenje zaradi političnega mnenja in delovanja ter abolicijo vseh političnih zapornikov, ki so bili zaradi tega obsojeni. Kot so sporočili, je predstavnika zagrebške mladinske organizacije sprejel član predsedstva SFRJ Nenad Bućin.

Titograjsko letališče spet odprto

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Zvezni letalski inšpektorat je ukinil prepoved obratovanja letališča v Titogradu za javni potniški promet. Prepoved so izdali 12. februarja, ker letališče ni imelo rentgenskih naprav za pregledovanje blaga in potnikov. Pri ukinitvi prepovedi je pomagal zvezni sekretariat za promet in zveze, ki se je z republiškimi organi Črne gore dogovoril, da si bodo rentgenske naprave izposodili od republiškega sekretariata za notranje zadeve SR Črne gore. Napravo bodo namestili že čez dan ali dva.

Uvozno zapostavljeni kmetje

ČAKOVEC, 15. februarja (Tanjug) – Odbor za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL Čakovec je na današnji seji sklenil, da bodo pri pristojnih organih vložili protest zaradi zapostavljanja samostojnih kmetovalcev glede uvoznih pravic. Traktorji in drugi kmetijski stroji pa tudi nadomestni deli in reprodukcijski material za kmetijstvo so namreč še vedno na tako imenovanem uvoznem režimu kontingentov oziroma kvot. To pomeni, da morajo kmetje za uveljavitev svojih uvoznih pravic dobiti dovoljenje Gospodarske zbornice Jugoslavije.

Zveza društev pravnikov
v gospodarstvu Slovenije
Yugea
in
Gospodarski Vestnik
izobraževalno seminarska dejavnost

organizirajo
strokovni seminar

Možnosti za uvajanje delavskega delničarstva, še posebej po zakonu o izplačilu osebnih dohodkov do konca prvega polletja 1990

v Ljubljani, 23. februarja 1990 v dvorani Gospodarskega razstavišča, hala B, Titova 50 začetek ob 9. uri

Program seminarja

Ureditev delavskega delničarstva po naši zakonodaji
dr. Rado Bohinc

Prehod iz družbenega v mešano podjetje z delavsko delničarsko udeležbo
mag. Marijan Kocbek

Delničarstvo zaposlenih v ZDA in uporabnost koncepta za transformiranje družbenih podjetij
dr. Marko Simoneti

Finančni vidiki lastninskega prestrukturiranja družbenih podjetij z uporabo delnic zaposlenih
Uroš Korže

Finančni viri za nakup delavskih delnic (OD, razporeditev po ZR) dr. Miran Mihelčič

Prijave pošljite na **Gospodarski vestnik – Ljubljana, Titova 35.**

Vse dodatne informacije dobite na **Gospodarskem vestniku** – Izobraževalno seminarska dejavnost, Ljubljana, Titova 35, telefon (061) 319-863.

Naseljevanje Srbov kot pot za rešitev težav na Kosovu

Centralni komite ZK Srbije je podprl dokument Za mir, svobodo, enakopravnost, demokracijo in napredek Kosova – Sto tisoč priseljencev v pokrajino

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 15. februarja – V najkrajšem času naj bi se na Kosovo vrnilo oziroma tam za stalno naselilo najmanj 100.000 Srbov, Črnogorcev, Slovencev, Muslimanov, Makedoncev, Hrvatov in drugih prebivalcev Jugoslavije. Tako piše v dokumentu Za mir, svobodo, enakopravnost, demokracijo in napredek Kosova, o katerem je na današnji seji razpravljal centralni komite Zveze komunistov Srbije.

Kot je bilo rečeno, bodo njegovo dokončno besedilo sprejeli pozneje, vendar je že zdaj mogoče sklepati, da ga bo srbska skupščina uzakonila kaj kmalu, da bi lahko čimprej »popravili politične, pravne in druge krivice, ki so se zgodile Srbom, Črnogorcem in pripadnikom drugih narodov oziroma narodnosti, zakrivili pa so jih pokrajinski organi ali albanski nacionalisti in separatisti«.

Uvodničar **Milomir Minić** je v zvezi s tem dokumentom dejal, da je bila z nenadziranim priseljevanjem iz Albanije in izgonom Srbov in Črnogorcev že skorajda uresničena zamisel o »Kosovu republiki«. Kot je dejal, je naravni prirastek prebivalstva na Kosovu izredno visok – v tej pokrajini se namreč vsako leto rodi 46.000 otrok, v Srbiji 13.500 in v Vojvodini le 300, tako visoka nataliteta na Kosovu pa je načrtna – njen cilj je spremeniti demografsko podobo pokrajine.

Menil je, da hočejo albanski nacionalisti zlorabiti demokratične procese v Srbiji in Jugoslaviji in sejati sovraštvo med narodi, opozoril pa je tudi na nevarnost pred militantnim islamskim fundamentalizmom. »Predlagamo, naj bi razveljavili zakon o prepovedi vračanja Srbov in Črnogorcev na Kosovo, ki so jih pregnale okupacijske oblasti, in naj jim federacija zagotovi odškodnino,« je med drugim dejal Minić.

● **Zoran Janačković pa se je zavzel, da bi del bodočega sklada za vračanje izseljenih na Kosovo porabili za priseljevanje v južnosrbske občine Medvedje, Preševo in Bujanovac ter celo v makedonski občini Tetovo in Kumanovo.**

Predsednik srbske skupščine **Zoran Sokolović** je dejal, da Srbija oziroma ZK ne bosta dovolila nikomur, da bi ju oviral v prizadevanju urediti razmere na Kosovu; to velja zlasti za tiste, ki jim ni do tega, da bi se položaj izboljšal. Sokolović je poudaril, da posamezni krogi v Sloveniji in Hrvaški v sodelovanju z Albanijo širijo med kosovskim prebivalstvom šovinistične ideje. A Srbija ima pripravljen odgovor tudi na to, je pribil Sokolović in pristavil, da dialog s strankami in alternativo, ki ponujajo nestrpnost in sovraštvo, ni možen.

Mehmed Ajeti je predlagal, naj bi sporočili slovenskemu in hrvaškemu vodstvu, da če nista pripravljeni pomagati, naj vsaj ne ovirata tistih, ki si prizadevajo za izboljšanje položaja na Kosovu. Kot je dejal, pa je optimist in verjame, da bosta vendarle zmagali Srbija in Jugoslavija. **Vlajko Jović** se je zavzel za dialog z vsemi, ker bo po njegovem mnenju le tako mogoče s civiliziranimi metodami odpraviti nesporazume.

Bajkush Morina pa je dejal: »Ne vem, za koga naj bi se danes bolj potegoval – za Gorana, ki se je prisiljen izseliti iz Kosova, ali za komajda 9-letnega Albanca, ki so ga ubili kot demonstranta.«

Ko je govoril o tem, kaj so komunisti storili na Kosovu, je dejal, da je monopol na resnico o tej pokrajini drago stal ZK in da so komunisti prevzeli vlogo sodnikov in ločujejo ljudi na politično oporečne in neoporečne. Morina je zahteval, da je

● **Samo politično neodgovorni ali s sovraštvom do Srbije zastrupljeni ljudje lahko trdijo, da Kosovo ni jugoslovanski problem, je poudaril dr. Bogdan Trifunović. Po njegovem ni opravičila za spodbujanje albanskega separatizma z obnovljenimi napadi iz Slovenije in Hrvaške na jugoslovansko politiko na Kosovu, oziroma na politiko SR Srbije, ki jo označujejo kot politiko represije. Kot je dejal, srbski narod tega ne more nikomur oprostiti in izrazil prepričanje, da bo takšno neodgovorno ravnanje zavrnil tudi vse večji del naprednih Albancev.**

treba priznati in dovoliti pluralizem tudi na Kosovu oziroma čimprej omogočiti širjenje njegovega duha. Z Bajkushem Morino so takoj začeli polemizirati drugi člani cekaja, vendar jih je predsedujoči dr. Trifunović prekinil z besedami, da ima »vsak pravico drugače misliti.«

SLOBODAN DUKIĆ

Obrambna politika socialdemokratov

LJUBLJANA, 15. februarja – Federalna pogodba in vsi zvezni zakoni, ki omejujejo suverenost slovenskega naroda, bodo odpravljeni. Obrambni koncept Republike Slovenije (RS) se bo delal v Ljubljani in ne v Beogradu. Ustanovljeno bo slovensko obrambno ministrstvo, ki ne bo podrejeno obrambnemu ministrstvu Konfederativne republike Jugoslavije, ampak bo z njim samo usklajevalo obrambne zadeve. Poveljnika slovenskega armadnega območja bo imenovalo predsedstvo RS in njemu bo poveljnik tudi odgovoren. Državljani Slovenije bodo vojaški rok služili v Sloveniji, poveljevanje in urjenje pa bo v slovenščini. Politično organiziranje v JLA bo prepovedano, indoktrinirani politični pouk pa odpravljen. Kakršnokoli delovanje zvezne SDV ali KOS na ozemlju RS bo sovražno dejanje in temu primerno bodo slovenske oblasti ukrepale.

Tako je France Tomšič na današnji seji predsedstva SDZS predstavil sedem točk predloga nove slovenske obrambne politike, ki jo bodo skušali uveljaviti v ustavi in zakonih, če bodo na volitvah dobili v okviru Demosa dovolj veliko večino v skupščini. Predsedstvo se je s tem strinjalo, opozorili pa so tudi na probleme v sedanji obrambni politiki. M. P.

Kongres ZKJ se lahko nadaljuje le ob udeležbi vseh organizacij

Centralni komite ZKBiH je tudi menil, da je edina podlaga za nadaljevanje posodobitev platforme in notranjih odnosov v ZKJ

OD NAŠEGA DOPISNIKA

SARAJEVO, 15. februarja – Kongres ZKJ lahko nadaljuje delo le, če se ga bodo udeležile vse republiške in pokrajinske organizacije, vendar samo na podlagi posodobljene programske platforme in notranjih odnosov. Če se bo kongres nadaljeval, morajo delegati sprejeti deklaracijo v njeni izvirni obliki, delno spremeniti statut ZKJ, da ne bo več mogoče preglasovanje, kadar gre za bistvene programske dokumente, in izbrati organe, ki morajo do konca leta izdelati nov program in statut ZKJ.

To so osnovna stališča bosansko-hercegovskega cekaja, ki bo ponovno sklical 10. kongres ZKBiH, če se do konca aprila ne bo nadaljeval 14., izredni kongres ZKJ. Predsedstvo je članom CK, ki so o teh stališčih razpravljali na današnjem plenumu CK ZKBiH, predlagalo tudi alternativno rešitev, po kateri naj bi sklicali 11. kongres ZKBiH in se na njem opredelili za morebitno spremembo imena ter sprejeli programske dokumente.

Kar zadeva transformacijo ZK, se najvišji republiški partijski vrh zavzema za politično partijo demokratičnega socializma, ki se bo odrekla demokratičnemu centralizmu kot osnovnemu načelu urejanja notranjih odnosov v ZKJ in ZKBiH. Bosanskohercegovski CK poudarja, da je ZKBiH za demokratično, socialistično in federativno Jugoslavijo, zasnovano na avnojskih načelih. In za BiH kot suvereno, trajno, nedeljivo in skupno državo enakopravnih občanov, narodov in narodnosti, ki živijo v njej. V zvezi s tem se je predsedstvo CK ZKBiH odločno izreklo proti oblikovanju avtonomnih pokrajin v BiH in proti kakršnikoli nacionalni delitvi ali institucionalizaciji na nacionalni podlagi.

Danes so razpravljali tudi o predlogu delovnih skupin, ki so bile ustanovljene zaradi ugotavljanja idejnopolitične odgovornosti udeležencev neumske afere. Po tem predlogu naj bi iz ZKBiH izključili bivše republiške funkcionarje, kot so: Hrvoja Ištuka, Milanka Renovico, Sava Čečurja, Kažimira Jelčiča, Avda Čamparo, Jelka Bradlico in Alijo Latića.

VILI EINSPIELER

Zlo nacionalnega primitivizma

Član predsedstva SFRJ dr. Vasil Tupurkovski meni, da bo nacionalistični primitivizem uničil reforme

OD NAŠEGA DOPISNIKA

SKOPJE, 15. februarja – Če bomo še naprej tonili v nacionalnem in nacionalističnem primitivizmu, kakršnega zdaj lahko vidimo v Jugoslaviji, potem lahko z gotovostjo trdim, da od pričakovanih reform na vseh področjih ne bo nič. To je ena poglavitnih misli Vasila Tupurkovskega, člana zveznega predsedstva, ki je danes spregovoril delegatom makedonskega sobranja.

Več kot očitno je, da v Jugoslaviji potrebujemo novo fronto za zaščito t. i. jugoslovanske ideje, ki so si jo zdaj prilastili unitaristi, delno pa tudi separatisti. Osrednja naloga fronte pa bo morala biti boj proti nacionalnim programom, ki imajo za cilj homogenizacijo naroda, in boj proti nacionalnim liderjem, je dejal Tupurkovski in dodal, da takšen nacionalistični primitivizem lahko pripelje samo do zmage tistih, ki si zdaj res želijo Jugoslavijo, vendar razbito.

Turpurkovski je spregovoril tudi o mednacionalnih odnosih v Makedoniji. V tem kontekstu je omenil človekove pravice, predvsem pa dejstvo, da demokratična Makedonija v nobenem

● **Delegati makedonskega sobranja so danes dali soglasje k predlogu ZIS, slovenske in bosansko-hercegovske skupščine za začetek postopka za spremembo ustave SFRJ. Predlagali so, naj o predlogih, ki niso v tesni povezavi z ekonomsko reformo in demokratizacijo političnega sistema, organizirajo široko javno razpravo. Sobranje se tudi ne strinja s predlogom Slovenije o ukinitvi sklada za nerazvite.**

pogledu ne bo mogla delovati, če se bo katera koli narodnost v republiki počutila podrejeno ali zapostavljeno.

DEJAN VODOVNIK

Grobo ravnanje miličnikov je izzvalo nove proteste Albancev

V Podujevu je skupina policajev sredi mesta pretepala in mučila 22-letnega fanta samo zaradi rdeče-črnega šala

OD NAŠEGA POROČEVALCA

PRIŠTINA, PODUJEVO, 15. februarja – Današnji dan je pokazal, da je bil nekajdnevni mir na Kosovu samo navidezen. Danes so bile spet mirne demonstracije v Podujevu in v študentskem centru v Prištini, opoldne pa so policaji s solzilcem razgnali mlade demonstrante na prištinski promenadi sredi mesta. Šolske učilnice so vse bolj prazne, vse več je tistih, ki upoštevajo priporočilo alternativcev, naj učenci ne hodijo v šolo, ker niso varni pred varnostnimi organi, ki prekoračujejo pooblastila. V Uroševcu in Podujevu v večjih kolektivih še zmeraj stavkajo, prav tako so zaprti vsi zasebni obrati in prodajalne.

V Podujevu se je zbralo danes več kot 5000 mladih, ki so v povorki mirno hodili skozi mesto. Občasno so dvignili prsta v znak »V« in vzklikali »Jugoslavija, Jugoslavija!«

To je bilo nadaljevanje množičnega nezadovoljstva, ker so policaji včeraj sredi mesta in na očeh vsem mučili 22-letnega Enverja Sahitija. Mladeničev greh je bil, da je imel okrog vratu rdeče-črn šal (albanski nacionalni barvi). Policaji so mu ga strgali in zahtevali, naj z njim očisti škornje. Ker se je Sahiti uprl, so ga pretepli do nezavesti. Še ko je ležal na tleh, so tolkli po njem.

● **Danes so v Peči, v KS Ramiz Sadiku, kjer živi 10.000 prebivalcev ustanovil iniciativni odbor za povratek Albancev na Kosovo. Na ustanovnem zboru je bilo 300 krajanov, ki so ugotovili, da se je v zadnjih desetletjih 300.000 kosovskih Albancev izselilo v Turčijo, ZRN, švico, Avstrijo in na Švedsko. Skoraj hkrati je bila 80 km od Peči, v Prištini, danes ustanovljena podružnica odbora za vrnitev Srbov in Črnogorcev na Kosovo. Kosovopoljskega Božurja.**

Na ploščadi pred Studentskim centrom v Prištini se je opoldne zbralo 1500 študentov, ki so zahtevali, da pride na pogovor Jusuf Zejnullahu, predsednik pokrajinskega izvršnega sveta. Po dolgih pogovorih so privolili v to, da je k Zejnullahuju odšla delegacija 50 študentov, z vsake fakultete po 5. Najprej so vztrajali, da se hočejo pogovarjati vsi, saj so imeli vsi dosedanji vodje študentskih delegacij kasneje hude težave.

Naposled so le popustili in svojim predstavnikom naročili, naj sporočijo Zajnullahuju naslednje zahteve: ukinitev izrednih razmer, odgovornost za tiste varnostne organe, ki so prekoračili pooblastila in odkrit dialog v pokrajini. Predlagali so tudi, naj jih policija neha obkoljevati, in jim vsak dan delati sitnosti (surovo legitimiranje). Sporočajo tudi, da ne protestirajo proti Jugoslaviji in ne podpirajo separatističnih idej, o odcepitvi Kosova od Jugoslavije. Razburile pa so jih zahteve po orožju za Kosovo, ki jih je bilo slišati zunaj pokrajine.

Voditelji kosovske alternative so danes poslali poziv vsem državljanom Kosova, zlasti učencem in študentom, naj se »vzdržijo vseh oblik manifestacij, ki bi bile lahko povod in opravičilo za obnovo represije Pokrajini«. Po mnenju alternativcev se povečujeta napetost na Kosovu, kjer se vedno odklanjajo vse

● **Po štiriurnem pogovoru pri Jusufu Zeinullahuju so se študenti razšli. Ker njihove zahteve niso bile sprejete, so določili 20. februar za skrajni rok, da spremenijo mnenje o njihovih zahtevah, sicer bodo še naprej bojkotirali predavanja in izpite.**

zahteve državljanov po demokratizaciji, neke enote varnostnih sil pa nenehno zlorabljajo pooblastila. Alternativci dodajajo, da so na Kosovu »na delu sile, ki so zainteresirane, da izzovejo nove valove nasilja in konfliktov«.

Voditelji kosovske alternative so tudi poslali brzojavki predsedstvu SFRJ in ZIS, v kateri ju prosijo, naj ukreneta vse, kar je v njuni pristojnosti, da bi preprečila »nadaljnji negativen razvoj dogodkov«.

VLADO ŠLAMBERGER

Jugoslavija ne more brez ZKJ

To je med obiskom v BiH dejal podpredsednik predsedstva SFRJ dr. Borisav Jović – Obljubil je odgovore na vprašanja, kaj je v BiH počela srbska SDV

OD NAŠEGA DOPISNIKA

SARAJEVO, 15. februarja – Predsedstvo BiH, ki ga je danes obiskal podpredsednik predsedstva SRS Borisav Jović, se je med drugim znova zavzelo za deblokado gospodarskih odnosov med Srbijo in Slovenijo. Po Joviću gre za marginalno vprašanje, ker je mogoče ta medrepubliški spor, ki sicer res škodi vsem v Jugoslaviji, hitro razrešiti. Temeljni problem je namreč Kosovo, pri čemer ne more nihče pričakovati, da bo Srbija dovolila konstituiranje albanske države na lastnem ozemlju, je še poudaril Jović.

Zato mora biti vsem v državi jasno, da povzroča razhajanja o načinu reševanja kosovske drame globlje posledice kot drugi nesporazumi. Nobenega dvoma ni, da moramo zagotoviti Albancem na Kosovu enake pravice in svoboščine kot vsem drugim, z izjemo pravice do konstituiranja lastne državе, ker bi to njene morebitne odcepitve, ker bi to neposredno ogrozilo integriteto Srbije in Jugoslavije, je še menil Jović.

Jović je spregovoril tudi o ZKJ kot enotni organizaciji in poudaril, da se tisti, ki menijo, da lahko država funkcionira brez ZK, grdo motijo. Danes namreč v svobodnem svetu ni vlade, ki ne deluje s pomočjo vladajoče partije, ker potrebuje za svoje politično delovanje mrežo političnih organizacij. Po njegovem mnenju moramo v razmerah večstrankarskega sistema čimprej določiti politična pravila igre, ker so novi politični subjekti v večini primerov nacionalno ali republiško usmerjeni, in so prej za razbijanje kot za ohranitev Jugoslavije.

Člani predsedstva BiH so danes Jovića opozorili, da se mora kolektivni šef države, ki, kot kaže, v zadnjem obdobju vendarle nastopa enotno, povzdigniti nad nacionalne interese. Izrazili so tudi zadovoljstvo, ker v BiH za zdaj še ni nacionalnega strankarskega političnega organiziranja, pri čemer pa je **Nikola Filipović** poudaril, da lahko ta republika kaj hitro postane izpostava srbskih in hrvaških nacionalnih strank in središče muslimanskega političnega organiziranja. Člani predsedstva BiH so se zavzeli tudi za nadaljevanje postopka ustavnih sprememb in podprli ekonomske ukrepe zvezne vlade, ki so, kot je dejal predsednik republiškega IS **Marko Čeranić**, le razgalili katastrofalni položaj bosansko-hercegovskega gospodarstva.

● **Predsednik predsedstva BiH Obrad Piljak in član tega najvišjega republiškega vodstva Branko Ekert sta opozorila Jovića tudi na problem delovanja službe državne varnosti, ker v BiH še zdaj niso dobili zadovoljivega odgovora o nedavnem delovanju srbskih varnostnikov na njihovem ozemlju;. Jović je obljubil odgovor na to občutljivo vprašanje in poudaril, da je delo varnostnih organov v razmerah političnega pluralizma bistveno bolj zapleteno, kot je bilo prej.**

Čeranić je še dodal, da bodo skušali rešiti problem nelikvidnosti gospodarstva bank in družbenih dejavnosti tudi z razpisom republiškega javnega dolga.

VILI EINSPIELER

Komunisti 5. armadnega območja niso botri nove ZK v Sloveniji

Kot so dejali na seji komiteja te organizacije, jim ne pride na misel, da bi ustanavljali novo partijo v Sloveniji

ZAGREB, 15. februarja (Tanjug) – Zavzemamo se za priznavanje zakonito izbranih organov ZKJ ter za temeljito pripravo in nadaljevanje dela 14. izrednega kongresa ZKJ, ki je pogoj za preobrazbo ZKJ v demokratično politično organizacijo, v kateri bodo vsi njeni deli samostojni in enakopravni.

To so rekli na današnji seji komiteja organizacije ZKJ v petem vojaškem območju. Opozorili so, da je treba tudi v prihodnje ohraniti organizacijo ZKJ v JLA. Predsednik komiteja organizacije ZKJ petega vojaškega območja, polkovnik **Vaso Predojević** pa je poudaril, da v sedanjih razmerah ne smemo z nobeno stranjo oslabiti JLA kot skupne oborožene sile narodov in narodnosti Jugoslavije. Dejal je še, da se JLA zavzema za celovite družbene reforme, ki že zaradi načelnih razlogov ne smejo biti vprašljive.

Vaso Predojević je govoril tudi o sodelovanju z Zvezo komunistov Hrvaške in Zvezo komunistov Slovenije in poudaril, da je treba v vseh institucionalnih in zunajinstitucionalnih oblikah to sodelovanje še naprej krepiti in izhajati od ocen in stališč organov ZKJ in organov ZKJ v JLA, pri tem pa upoštevati tudi ocene organov ZKH in ZKS.

Posamezniki in manjše skupine članov Zveze komunistov Slovenije – civilisti, med katerimi so tudi upokojenci (Domžale in Ljubljana) – so dali pobudo za ustanovitev tako imenovane KPJ oziroma ZKJ v SR Sloveniji, je bilo rečeno na seji.

V več intervjujih posameznih slovenskih voditeljev pa tudi v sredstvih javnega obveščanja v zvezi s to pobudo namigujejo tudi na našo organizacijo zveze komunistov. Nikoli nismo dali takšne pobude, prav tako pa tudi ne podpiramo nosilcev teh dejavnosti. V naši organizaciji nimajo nikakršnega oporišča, mi pa se s tem vprašanjem sploh ne nameravamo ukvarjati. Še zlasti zato, ker takšne pobude samo poglabljajo krizo v Zvezi komunistov Slovenije in v družbi nasploh.

MALI VOLILNI PRAKTIKUM

Predlog za spremembe zakona o volitvah v zvezni zbor

LJUBLJANA, 15. februarja – Delegati iz Slovenije bodo v zveznem zboru skupščine Jugoslavije predlagali spremembe zakona o volitvah v ta zbor in tudi da bi bile sprejete po hitrem postopku. O tem je predsednika zvezne skupščine in predsednico zveznega zbora že obvestil predsednik skupščine Slovenije po seji te skupščine, na kateri so (prejšnji teden) po hitrem postopku že sprejeli spremembe in dopolnitve republiške volilne zakonodaje.

S spremembo republiške volilne zakonodaje je bilo v naši republiki Socialistični zvezi odvzeto vsakršno sodelovanje v volilnih postopkih (seveda razen tistega, da bo enakopravno z drugimi političnimi organizacijami poslala v volilni boj svoje kandidate), zakon o volitvah delegatov v zvezni zbor pa Socialistični zvezi, ki je torej v Sloveniji postala ena od političnih strank, še vedno poverja številne naloge.

Zakon o volitvah in odpoklicu delegatov v zvezni zbor skupščine Jugoslavije naj bi spremenili tako, da bi delegate v zvezni zbor v republikah in pokrajinah volili različno, pač glede na razmere v posameznem okolju. V Sloveniji pa morda še kje, kjer je že ali pa še bo sprejet zakon o političnem združevanju, bi s spremembo zakona omogočili enakopravno vključenost vseh političnih organizacij v volilne postopke in seveda tudi enakopravnost pri predlaganju kandidatov. Socialistična zveza namreč v novih razmerah ne more več opravljati vloge povezovalca vseh političnih organizacij in zato tudi v sistemu volitev ne more imeti posebnih nalog in pooblastil in posebne vloge, drugačne od pravic in vloge drugih političnih organizacij.

S spremenjenim zakonom naj bi dobili možnost predlaganja in določanja kandidatov v ta zbor tudi občani in njihova združenja in zveze.

JANA TAŠKAR

Dvainštirideset vprašanj o kršenju človekovih pravic

Postavila jih je skupina delegatov hrvaškega sabora, ki je zahtevala odpoklic hrvaških miličnikov s Kosova

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ZAGREB, 15. februarja – Nemara pod vtisom lastnega »uspeha«, ker so na včerajšnjem delu zasedanja hrvaškega sabora preprečili podrejenost zbora združenega dela v novem skupščinskem sistemu, je 19 delegatov tega zbora na današnjem zasedanju postavilo kar 42 vprašanj o kršenju človekovih pravic na Kosovu in v Jugoslaviji, med drugim tudi zahtevo, naj Hrvaška odpokliče miličnike s Kosova. Delegati vseh zborov so potrdili dopolnjeni predlog ZIS o spremembi zvezne ustave, skupaj s predlogi BiH in 26 predlogi Slovenije, sprejeli pa so tudi volilni zakon, ki skupaj s spremenjenim zakonom o obveščanju omogoča enakopravnost v predvolilnem in volilnem boju vseh legaliziranih strank.

Z obema zakonoma je opozicija nemara dobila manj, kot je pričakovala. Sinoči so namreč namesto sindikalnega predloga o enakopravni zastopanosti članov različnih političnih organizacij v zboru združenega dela v izvršnem svetu sabora izdelali nov predlog, ki v bistvu ohranja dosedanji način volitev delegatov (po novem zastopnikov in odbornikov) za ta zbor v 160 volilnih enotah.

Na zahteve opozicije, da je treba na prihodnjih skupščinskih volitvah omogočiti glasovanje zdomcev z dvojnim državljanstvom, odgovarja izvršni svet, da tega ne dopuščajo mednarodni

● **Govorice, da bo CK ZK Hrvaške prodal »hrvaški Kremelj« oziroma stavbo družbenopolitičnih organizacij, so potrdili tudi na zasedanju Sabora. Delegat družbenopolitičnega zbora Rade Dumanić, ki je postavil to vprašanje, je dobil odgovor, da je Zagreb na predlog ZIS res kandidat za sedež te banke in da v Zagrebu »proučujejo možnost, da bi prodali stavbo CK ZKH«.**

dokumenti. Niso sicer navedli kateri, dodali so le, da bodo zdomci lahko glasovali, če bodo med volitvami doma.

PETER POTOČNIK

Zakaj priče spreminjajo izjave

V nadaljevanju sojenja v Titovi Mitrovici je Murat Latifi zanikal izjave, ki jih je dal v preiskavi, potem ko so ga miličniki odpeljali z doma

OD NAŠEGA POROČEVALCA

TITOVA MITROVICA, 15. februarja – Nadaljevanje sojenja Azemu Vllasiju in še štirinajsterici je še zmeraj v znamenju tega, da priče spreminjajo izjave, s tem pa spodbijajo navedbe v obtožnici. Dvoboja med javnim tožilcem Spasojem Zamfirovićem in odvetniki obtoženih se danes ni nadaljeval. Javni tožilec je molčal, odvetniki pa so se danes znova posvetovali in sklenili proti Zamfiroviću vložiti zasebno tožbo zaradi žalitev, ki jim jih je bil izrekel v sredo (češ da lažejo) in jih narekoval v zapisnik.

Več kot dve uri je danes sodnik Ismet Emra zasliševal **Murata Latifija,** 38-letnega nepismenega delavca, signalizatorja pri rudniškem dvigalu v Starem trgu. Ko so namreč lani aprila prišli k njemu na dom do zob oboroženi policaji in vsega prestrašenega pripeljali na zaslišanje, je bil pripravljen potrditi in podkrižati vse, samo da bi se rešil. V preiskavi se je podkrižal pod to, da so mu med stavko trije stavkajoči delavci ukazovali, kaj bo delal, da je šele tretji dan stavke opazil, da je »delavski razred prevzel upravljanje v rudniku«, da je Azem Vllasi, preden ga je z dvigalom spustil v jamo, stopil k njemu in mu rekel: »Sem svoboden državljan Jugoslavije in hočem v jamo.« Danes se Latifi mnogih stvari ni spomnil, izjave v preiskavi je zanikal, povedal pa je tudi, da ima slab spomin. Spomnil se je le, da je z dvigalom (v kabini je bil zmeraj tudi spremljevalec, za nobenega od njih pa priča ni vedela, kako se pišejo) poslal v jamo k rudarjem tudi Stipeta Šuvarja, novinarje Kitajce, Američane, TV Prištine, Zagreba in Ljubljane. Osemkrat je moral sodnika prepričevati, da za vstop v dvigalo ni bilo treba nikakršnih dovolilnic, saj so jih morali obiskovalci vsaj dvakrat pokazati že prej, preden so prišli 50 metrov pod zemljo k dvigalu.

● **»Če me ubijete, ne morem povedati drugače,« je bil na koncu že živčen Murat Lafiti, »danes govorim resnico.« Izjavil je tudi, da obtožena Riza Musliu in Sinan Kurteshi nista ne dovoljevala ne nadzorovala, kdo prihaja v jamo in kdo iz nje; tako je propadla ta točka iz obtožnice, vendar javni tožilec ni reagiral.**

Dr. Radoslav Orlović, generalni direktor medicinskega centra v Titovi Mitrovici, je vztrajal pri vsem, kar je povedal v preiskavi, predvsem pri tem, da je bila zasilna bolnišnica, ki so jo pripravili v rudniku, nepotrebna, saj bi bolnišnica v Titovi Mitrovici lahko ponudila boljše storitve obolelim rudarjem. Govoril je tudi o dezinformaciji, ki jo je nekdo razširil med stavkajočimi rudarji, češ da v medicinski center nočejo sprejemati bolnikov iz Starega trga. Odvetniki so se zapičili predvsem v to, s tezo, da so bili že pred stavko, med njo in so še zdaj porušeni mednacionalni odnosi v medicinskem centru, da albanski zdravniki lahko zdravijo le Albance, srbski pa Srbe, zato mnogi rudarji niso hoteli v bolnišnico v Titovi Mitrovici (v Starem trgu v zasilni bolnišnici jih je ležalo 200, v »boljši« bolnišnici v mestu pa le 40).

Ker sodnik priče ni hotel spraviti v neugoden položaj pred njegovim kolektivom, če bi privolil v to tezo, so odvetniki postavili vprašanje drugače: Ali so bili zdravniki in drugo medicinsko osebje, ki niso bili uradno razporejeni v ekipo, pa so prostovoljno odšli pomagat rudarjem v Stari trg, kaznovani ali ne (izključeni iz ZK, iz sindikata, prestavljeni na slabša mesta, odpuščeni)? Na to vprašanje bo javnost dobila točen odgovor šele takrat, ko bodo sodišču predložili zapisnik osnovne organizacije ZK medicinskega centra, ki je uspešno izvedla idejnopolitično diferenciacijo; kaže pa, da so bili zdiferencirani predvsem tisti, ki so zgolj zaradi zdravniške etike in humanosti odhiteli prostovoljno v Stari trg. Sojenje nadaljujejo.

VLADO ŠLAMBERGER

Vojvodina za hitro sprejetje nove ustave

NOVI SAD, 15. februarja (Tanjug) – Predsedstvo SAP Vojvodine je zahtevalo, naj bi čimprej opravili vse priprave za spremembo sedanje in sprejetje nove ustave SFRJ, to pa naj bi potekalo po predpisanem postopku. Pokrajinsko predsedstvo je v celoti sprejelo predloge ZIS za spremembo ustave SFRJ, pa tudi predloge skupščine SR BiH. Pristojni organi v SAP Vojvodini so zelo pozorno pretehtali tudi 26 amandmajev, ki jih je predlagala skupščina SR Slovenije, je poudaril predsednik Jugoslav Kostić. Večina teh amandmajev je sprejemljiva, niso pa sprejemljivi tisti, ki pomenijo spodkopavanje enotnosti Jugoslavije kot federalne in ne konfederalne države.

Predsednica vojvodinske skupščine Verona Adam–Bokroš je opozorila, da je nesprejemljiv tudi predlog SR Slovenije, naj bi o vseh 26 amandmajih iz te republike razpravljali posamič, saj bi se postopek tako zavlekel in usklajevanje stališč republik in pokrajin bi bilo na moč zapleteno.

Društva se bodo očitno odrekla kolektivnemu članstvu v SZS

Tiskovna konferenca Socialistične zveze Slovenije o spremenjenem odnosu med njo in društvi – Tri možnosti

LJUBLJANA, 15. februarja – Čeprav se je januarja spremenila v samostojno politično organizacijo, Socialistična zveza Slovenije še vedno ponuja društvom, ki so bila doslej njen konstitutivni del, tri oblike novega odnosa, nobena od njih pa ni pogojena z obveznim članstvom v njej. Prva oblika bi lahko bila kolektivno članstvo, ki bi društvom omogočilo, da prek Socialistične zveze pridejo do svojega mesta v parlamentu, druga oblika je občasno, projektno sodelovanje in tretja strokovna pomoč društvom.

O nekaterih vprašanjih, na primer ali se Socialistična zveza odpoveduje društvom, ali je možno sodelovanje brez politizacije, je tekel pogovor na današnji tiskovni konferenci, na kateri so poleg predstavnikov Socialistične zveze sodelovali tudi predstavniki nekaterih najmnožičnejših društev in zvez (planinska, gasilska, duhovniška, invalidska, ZTKO in zveza društev pravnikov).

Kot je bilo mogoče razbrati danes, v večini društev razmišljajo o nestrankarski oziroma nadstrankarski poti – kar seveda ne preprečuje članom, da so opredeljeni za katerokoli stranko, medtem ko bi se društva ukvarjala predvsem s svojo dejavnostjo, s strokovnim, interesnim ali humanitarnim delovanjem. Odločitve o tem seveda še niso dokončne, saj jih morajo sprejeti najvišji organi društev in jih tudi vgraditi v svoje dokumente. Statut Socialistične zveze, ki je zdaj v javni razpravi, namreč kolektivnega članstva ne vsebuje. So pa na današnji tiskovni konferenci poudarili, da bodo društva sodelovala z vsemi strankami, pač vsako po svojih interesih. K temu so dodali, da so za zdaj le trije programi – komunistov, socialistov in mladincev – naklonjeni tudi dejavnostim, s katerimi se ukvarjajo društva.

Ob pohvalah, izrečenih socialistični zvezi, češ da je veliko naredila za pluralizacijo znotraj društev, za podružbljanje in razvoj posameznih dejavnosti, so ji vsi predstavniki društev priporočili, naj si kolikor mogoče prizadeva, da ne bi prišlo do politizacije društev, saj bi to privedlo do razkroja društev in zvez – teh pa je v Sloveniji okrog 10 tisoč.

JANA TAŠKAR

DELO

Predsednica skupščine ČGP Delo:
SILVA JEREB

Glavni urednik ČGP Delo:
BOŽO KOVAČ

Namestnik glavnega urednika ČGP Delo:
JANEZ KOROŠEC

Odgovorni urednik Dela:
TIT DOBERŠEK

Pomočnika glavnega urednika:
VLADO ŠLAMBERGER
JOŽE VOLFAND

Uredniki:
MIRAN KOREN (centralna redakcija), DANILO SLIVNIK (notranja politika), JOŽE PETROVČIČ (gospodarstvo), STANE IVANC (zunanja politika), JOŽE HORVAT (kultura), JANEZ ZADNIKAR (Književni listi), HELENA KOS (slovensko dopisništvo), ŽELJKO ŠEPETAVC (ljubljansko dopisništvo), EVGEN BERGANT (šport), UROŠ ŠOŠTARIČ (kronika), TINE GUZEJ (publicistika), JOŽE VOLFAND (komentarji), MILE ŠETINC (sobotna priloga), GREGOR PUCELJ (znanost), JOCO ŽNIDARŠIČ (fotografija), JANEZ SRŠEN (lektorstvo), BOJAN ŠTEFANČIČ (dokumentacija).

Glavni direktor ČGP Delo:
VITO HABJAN

Direktor TOZD Delo:
EMIL ŠUŠTAR

ZIS naj ponudi razpravo o posameznih amandmajih

IS Slovenije ne podpira sprejemanja sprememb ustave v svežnju – S predlogom iz BiH se načelno strinja, a pod pogoji

LJUBLJANA, 15. februarja – Ustavo Jugoslavije je mogoče spremeniti le tako, da se razpravlja o posameznih amandmajih, ne pa o vsem svežnju. Ker pa ZIS v predlogu za pričetek sprememb ustave SFRJ ponavlja svoj prvotni predlog, da naj bi spremembe sprejemali v paketu, republiški izvršni svet njegovega predloga za pričetek sprememb ustave Jugoslavije ne podpira.

Tako so sklenili na sinočnji seji člani izvršnega sveta skupščine Slovenije in tako mnenje bodo posredovali slovenski skupščini. V razpravi o tem je predsednik **Dušan Šinigoj** dejal, da je predsedniku ZIS Anteju Markoviću predlagal, naj ZIS ponudi razpravo o posameznih amandmajih. Dejstvo je namreč, da o nekaterih predlaganih spremembah obstaja konsenz v vsej državi. Zato bi bilo te spremembe pametno hitro sprejeti, o predlogih sprememb, o katerih še ni soglasja, pa razpravljati še naprej. Izvršni svet je razpravljal tudi o predlogu skupščine SR BiH za spremembo ustave SFRJ. Načelno je predloge iz BiH podprl, sklenil pa, da bo do posameznih predlogov zavzel stališče takrat, ko bo v Jugoslaviji sklenjen dogovor, da bomo razpravljali o spremembah ustave po posameznih amandmajih, ne pa o vsem svežnju skupaj.

Socialna pomoč tudi Sloveniji

ZIS ima letos za pomoč pri financiranju socialnih programov republik in pokrajin na voljo 623 milijonov dinarjev, ki jih bo razdelil v štirih obrokih. Po sprejetih merilih ima pravico do tahke pomoči tudi Slovenija.

Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo je pripravil zahtevek za 40 milijonov dinarjev, ki naj bi jih dobila Slovenija za prvo tromesečje letos. Izvršni svet pa je na sinočnji seji predlog sprejel in bo poslal ZIS omenjeni zahtevek. Denar naj bi porabili za delno financiranje socialnih programov v prvih treh mesecih letos v naši republiki. Gre predvsem za družbeno pomoč otrokom in za pomoči s področja socialnega skrbstva.

»Višje« štipendije

Na sinočnji seji je republiški izvršni svet sklenil, da bodo od 1. februarja letos štipendije – iz združenih sredstev in kadrovske – višje za 137 odstotkov. Po novem bo znašala najvišja štipendija iz združenih sredstev 2.321,40 din, kar predstavlja 60 odstotkov povprečnega osebnega dohodka decembra lani, povprečna štipendija iz združenih sredstev bo znašala po novem 1.198,50 din. Take štipendije naj bi izplačevali do 1. julija letos, torej v času, v katerem velja zamrznitev plač. Za enak odstotek kot so se povečale štipendije, se je povečal tudi dodatek za prevoz v primestnem in medkrajevnem prometu.

Javnost dela zagotavlja nadzor

Na sinočnji seji so člani republiškega izvršnega sveta sprejeli tudi poročilo o uresničevanju javnosti dela izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, ki ga je pripravil republiški komite za informiranje. Ob tem so ugotovili, da izvršni svet deluje javno in da se je zanimanje novinarjev za delo vlade v zadnjem obdobju povečalo. S tem pa se je povečala tudi možnost večjega nadzora javnosti nad delom izvršnega sveta. V razpravi je bilo poudarjeno, da izvršni svet sprejema kritično pisanje o svojem delu, ne sprejema pa kritikantstva in nenačelnih kritik »v službi« predvolilnega boja. Po razpravi so člani izvršnega sveta podprli predlagane usmeritve in predloge za nadaljnje zagotavljanmje javnosti dela izvršnega sveta in republiških upravnih organov. Obenem pa so podprli tudi pobudo za ustanovitev tiskovnega središča za tuje in domače novinarje, kjer naj bi na enem mestu zbirale vse za slovensko, evropsko in svetovno javnost pomembne informacije o gospodarskem, političnem in kulturnem življenju v Sloveniji, **sporoča republiški komite za informiranje.**

PREJELI SMO

Izjava ZSMS – Liberalne stranke

Slovenski učitelji stavkajo. To preprosto dejstvo nas utrjuje v prepričanju, da je s politiko *financiranaj izobraževanja* že dalj časa nekaj hudo narobe. Časi, ko je bilo mogoče z ideološkimi puhlicami o večvrednosti učiteljskega poklica ohranjati nizke plače, so definitivno mimo. Če je bilo zadnjih deset let pod krinko boja proti inflaciji – ki da ima svoj vzrok v preveliki porabi – z ukrepi zvezne in s tiho privolitvijo slovenske vlade še mogoče zmanjševati količino denarja za družbene dejavnosti in s tem tudi za izobraževanje, je slovensko učiteljstvo v zadnjih dveh letih pokazalo, ne le da ve, kaj hoče, pač pa tudi kako do tega priti.

Presežek učiteljskega stavkovnega gibanja pa je v tem, da se že od lanskega zbora v Cankarjevem domu zavzemajo za spremembo samega sistema financiranja šolstva, ki bi v dobršni meri lahko odpravil najhujše anomalije, povezane z delitvijo denarja šolam in na koncu tudi učiteljem.

ZSMS – Liberalna stranka zato podpira prizadevanja učiteljskega sindikalnega gibanja, pri tem pa se zavzema za to:

1. da se sistem financiranja šolstva spremeni tako, da postane pregleden in da učitelj postane »državni uslužbenec«, kar bo omogočilo učinkovite in hitre korekcije učiteljskih plač v primerih, ko so razlike v plačah za enako delo ob enaki izobrazbi nerazložljivo velike;
2. da se takoj vzpostavi dialog med vlado in učitelji, ki bo učinkovito in dolgoročno razrešil spor in s tem zavaroval pravice tretje strani – učencev;
3. da se dolgoročno zagotovi za izobraževanje večji del družbenega proizvoda.

Hkrati pa ostro zavračamo kakršnekoli manipulacije s stavkovnim gibanjem, ki od zunaj podpihujejo umetno konfrontacijo med učitelji in delavci materialne proizvodnje in stavkovnemu gibanju skušajo naprtiti spodkopavanje Markovićeve gospodarske reforme.

JOŽEF ŠKOLČ

Kako rešiti probleme šol

LJUBLJANA, 15. februarja – Prek republiškega komiteja za informiranje smo dobili izjavo republiškega komiteja za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo o položaju v šolstvu.

Iz nje povzemamo, da po oceni tega komiteja povzročajo največ nezadovoljstva med učitelji razlike v OD med šolami. Nastajajo zaradi: pravilnika o OD na šolah, po katerem so razlike med OD učiteljev tudi do 90 odstotkov; različnih delovnih obremenitev, kar je povezano s kadrovsko zasedbo oziroma lastnimi dejavnostmi; različnih občinskih prispevkov; uspešne ali neuspešne poslovne politike; zatečene ravni OD ob zamrznitvi decembra 1989.

Med kratkoročnimi ukrepi, ki jih je predložil republiški komite, je reševanje kritičnih primerov, tako da bo strokovna služba obravnavala razmere na vsaki takšni šoli posebej.

Predlog srednjeročnih ukrepov, ki zajema čas do izteka mandata sedanjemu Izvršnemu svetu pa obsega:

– uvedbo sistemizacije na področju šolstva na netto principu in zagotavljanje plačila v skladu z enotnim pravilnikom za vse zaposlene,

– preverjanje in poenotenje izvedbenih programov, kjer bo potrebno standard izvedbe reducirati na strokovno najbolj utemeljene zahteve v skladu s finančnimi možnostmi.

Nafto iščejo pred Puljem

PULJ – 15. februarja (Tanjug) – Naftno ploščad Panon zagrebške INA-Naftaplin, ki jo uporabljajo za iskanje nafte in plina, so sinoči prepeljali na novo lokacijo, in sicer kakih 50 kilometrov od Pulja, kjer bo naslednjih 40 dni. Gre za novo raziskovalno vrtino Irma 1, h kateri so ploščad prepeljali z okoli pet kilometrov oddaljene plinske vrtine Suzana 1.

Delavci in strokovnjaki delovne organizacije INA-Naftaplin pričakujejo, da bodo na novi lokaciji odkrili precej plina, prav gotovo pa bodo ob tem zbrali tudi podatke, ki jim bodo koristili pri nadalnjih raziskavah.

Demonstranti streljali, da bi postali žrtve

Delegatom Kosova je v zvezni skupščini odgovoril ZIS – Delavci milice so bili izredno požrtvovalni

OD NAŠE DOPISNICE

BEOGRAD, 15. februarja – Poročali smo, da je skupina delegatov s Kosova v zvezni skupščini postavila vprašanje o prekoračitvi pooblastil varnostnih organov v vaseh Mališevo, Dobrčane, Glogovac in Podujevo. Zvezni izvršni svet je delegatom poslal odgovor, v katerem najprej opisuje januarske in februarske demonstracije na Kosovu, kjer poudarja, da so demonstranti praviloma prvi streljali na miličnike in da so se ti zgolj branili.

»Na pripadnike varnostnih organov, ki so delali vse, da bi razbili demonstrante in prodrli do ogroženega nealbanskega prebivalstva, da bi mu pomagali, se je streljalo v skoraj vseh intervencijah, v vseh krajih, vsak dan, podnevi in ponoči. Po sedaj znanih podatkih so na varnostne organe streljali v 82 krajih, in to z namenom, da bi bil onemogočen poseg milice in da bi jo prisilili uporabiti orožje, tako da bi se udeleženci demonstracij in teroristi pokazali kot žrtve. Na pripadnike varnostnih organov in na njihova vozila so tako streljali kot tudi metali vnetljiva sredstva,« med drugim piše v informaciji ZIS. Obenem je navedeno število huje in laže ranjenih miličnikov (82) in njihovih prevoznih sredstev.

V nadaljevanju informacije je poudarjeno, da so bili delavci milice izredno požrtvovalni, taktično uspešni in da so pokazali visoko profesionalnost. »Za raziskovanje vseh primerov uporabe strelnega orožja miličnikov, za katere glede na težavne psihološke okoliščine in čustveno stanje delavcev milice obstajajo kakršnakoli znamenja, da je morda prišlo do posameznih primerov prekoračitve pooblastil in nespoštovanja predpisov o uporabi strelnega orožja, je zvezni sekretar za notranje zadeve v sodelovanju s pristojnimi organi ustanovil posebno komisijo. Komisija še dela in o njenih ugotovitvah bodo pravočasno obveščeni tako pristojni organi kot tudi javnost,« pravi v svojem odgovoru ZIS.

Skupina delegatov pa je vladi postavila tudi vprašanje, ali je res, da so varnostni organi na Kosovu uporabljali solzivec, ki je vseboval prepovedano količino strupov. Zvezni izvršni svet je na to vprašanje odgovoril: »Pri preprečevanju in razbijanju demonstracij so varnostni organi uporabljali tudi kemična sredstva (substanca CS), ki se v te namene izdelujejo in uporabljajo tako pri nas kot v tujini. Ta sredstva nimajo za zdravje nikakršnih dolgoročnejših posledic. Po uradni ekspertizi in deklaraciji izdelovalcev omenjena kemična sredstva – v koncentracijah, v katerih se izdelujejo – delujejo zgolj trenutno in nimajo nikakršnih fizičnih ali psihičnih trajnih posledic za zdravje ne glede na spol ali starost človeka.«

Na včerajšnjem zasedanju zveznega zbora skupščine SFRJ pa je **Bogdan Škundrić** iz Srbije vprašal, ali je res, da je novomeški IMV v letih 1986 in 1987 začasno uvozil 17 osebnih avtomobilov renault 21 in 25 za potrebe strokovnjakov, s katerimi je IMV začasno sodeloval. Potem, ko je potekel začasni uvoz, pa so se ti avti ocarinili kot uvoz iz sporazuma o dolgoročni proizvodni kooperaciji, IMV pa je plačal tuji družbi prek kontno-korentnega računa. Škundrić je, v primeru, če je vse to res, vprašal ZIS, ali je bil tak uvoz mogoč po veljavnih zunanjetrgovinskih in carinskih predpisih, ali je pri tem ljubljanska carina oziroma njena podružnica v Novem mestu zlorabila ali prekoračila veljavne predpise in kako se je končal postopek pri Temeljnem javnem tožilcu v Novem mestu. V časopisih je namreč pisalo, je dejal Škundrić, da so v nasprotju z zakonom vozila prodali delovni organizaciji Autocommerce, tozd Volan in to že vnaprej določenim kupcem ter po smešno nizki ceni.

JANJA KLASINC

Delnice Nove banke lahko kupijo tudi občani

Zdajšnja vrednost (cena) posamezne delnice je 200 ekujev, plačanih v dinarski protivrednosti

LJUBLJANA, 15. februarja – Do 2. marca bo mogoče vplačati delnice Nove banke d. d., ki jo je konec januarja letos ustanovilo 14 slovenskih uspešnejših podjetij (med temi tudi SCT, Lesnina, Slovin, Emona ipd.). Banko so ustanovili z osnovno glavnico v višini 244 tisoč ekujev, doslej pa imajo vpisanih za nadaljnjih 685 tisoč ekujev delnic. Pričakujejo, da se bo ta vsota povečala na dva milijona ekujev.

Ob tem kaže omeniti, da gre v bistvu za prve prave delnice, saj so ob zdajšnji bančni preobrazbi v delniške družbe podjetja spremenila v delnice samo svojo udeležbo v različnih bančnih skladih. Delnice Nove banke pa lahko zdaj kupi ne samo vsako podjetje ali obrtnik, pač pa tudi občani.

Nominalna vrednost vsaka delnica je 200 ekujev, kar je nekaj več kot 400 zahodnonemških mark, plačano seveda v dinarjih. Kot pravi v. d. direktorja banke **Igor Kadunc**, je ravnanje z delnicami pri nas še dokaju neopazno, zato ga prav nič ne presenečajo vprašanja o tem, koliko bo recimo čez leto dni vredna posamezna delnica. Tega zdaj seveda še ni mogoče izračunati, napovedi pa so seveda – kot vselej v takih primerih – optimistične. Seveda pa bo banka odkupovala – po tržni ceni – tudi svoje delnice, če jih bo kdo želel prodati. V banki, ki sicer še čaka na registracijo, namreč menijo, da bodo s svojim poslovanjem lahko segli tako učinkovito na nekatera bančna področja, da delničarjem obljubljajo tudi lep donos (dividendo), vsekakor pa naj bi bil ta višji od obrestne mere za prihranke ali obveznice. Po potrebi pa je seveda mogoče delnico tudi prodati, čeprav zelo razvitega trga vrednostnih papirjev ne bo verjetno še lep čas.

STOJAN ŽITKO

Le s prisilo do podjetja

Posvet za vodilne delavce drobnega gospodarstva – Vprašanje zasebne lastnine pravno ni urejeno – Z inflacijo so pridobili nerazviti – Obubožana Slovenija

BLED, 15. februarja – Izhod iz jugoslovanske gospodarske krize bo težak predvsem zaradi obremenitve z družbeno lastnino in z delavskim samoupravljanjem. Iz plansko-tržnega sistema, ki ne daje možnosti za normalno ustanavljanje in rast podjetij brez posegov od zunaj, bo Jugoslavija prišla le, če bosta rešeni vprašanji družbene lastnine in samoupravljanja, je na posvetu za vodilne delavce drobnega gospodarstva dejal dr. Ivan Ribnikar.

Sedanja zakonodaja je dovolj za nastajanje novih podjetij, če je jasno, kdo je vložil trajne vire sredstev in kdo je lastnik podjetja. Ne zadošča pa povsem za resnično preobrazbo družbenih podjetij v prava podjetja, v katerih bo znan lastnik. Za ta prehod bo po mnenju dr. Ribnikarja potrebna prisila – podjetje bo moralo poiskati vlagatelje, če bo hotelo preživeti. Vlagatelji so lahko delavci, tujci ali banke, ki bodo morale dajati manj posojil, zato pa bodo morale tudi več vlagati v podjetja.

O spreminjanju lastninskih odnosov pri nas je spregovoril **dr. Bogomir Sajovic**, ki je poudaril, da brez sprememb teh odnosov tudi druge spremembe ne bodo možne. Opozoril je tudi na vprašanje zasebne lastnine, ki ob vsem govorjenju pravno ni urejeno.

O vzrokih za lanskoletno inflacijo je spregovoril **mag. Andrej Cetinski**, ki je povedal, da so z njo največ pridobili nerazviti in konkretno Srbija, največ pa so izgubili razviti, posebej Slovenija. Po slabem lanskoletnem brzdanju inflacije je uvedba konvertibilnega dinarja ob sočasni zamrznitvi tečajev – oboje mora vzdržati in po prepričanju Cetinskega celo bo vzdržalo – najboljši dosedanji stabilizacijski in protiinflacijski program v Jugoslaviji.

Nevarnost za program predstavlja odmrzovanje plač, ki se je najprej začelo v Srbiji – ob lanski politiki obrestnih mer je Srbija realno za 35 odstotkov hitreje večala osebne dohodke kot Slovenija, tako da so plače v obeh republikah danes že praktično enake – potem pa se je razširilo po vsej Jugoslaviji, saj nihče noče zaostajati. Poleg tega odmrzovanja plač si država s katastrofalno slabim davčnim sistemom sama ruši svoj program, saj ob zamrznitvi tečaja in plač celo povečuje davčne stopnje in tako zbira vedno več denarja, ki ga ne bo mogla porabiti oziroma ga bo porabila za razvoj novih letal in tudi za zvezno agencijo za sanacijo bank.

Po besedah mag. Andreja Cetinskega je s to agencijo dobila zvezna vlada možnost, da bo v gospodarstvu pokrila za 3,5 milijarde ameriških dolarjev t. i. dubioz. Država tako prevzame tuje dolgove, ki jih bo npr. Slovenija plačala v višini četrtine vsega denarja, čeprav je k skupni vsoti dolgov »prispevala« le 0,7 odstotka. Slovenija je po trditvi Cetinskega danes že veliko bolj obubožana, kot je bila še pred letom. Upanje, da bo program uspel, še obstaja, je pa zaradi države same manjši.

Država ima po prepričanju Cetinskega dovolj velike devizne rezerve, da bo lahko vztrajala pri konvertibilnosti dinarja, čeprav na prenizko zamrznjenem tečaju dinarja, ki ga sedaj ni mogoče več odmrzniti. Čeprav so cene v tujini sedaj že nižje kot v naših trgovinah, bodo izvozniki prisiljeni izvažati, tudi izvažati z izgubami, saj svojega blaga doma kmalu ne bodo mogli več prodati. V Jugoslaviji lahko po prepričanju Andreja Cetinskega pride v prihodnjih mesecih celo do deflacije. Izgube po njegovem prepričanju niso tako velik problem – končno je vse jugoslovansko gospodarstvo že celo desetletje v izgubah, tako da se leto več ali manj ne bo poznalo, večji pa bo problem nelikvidnosti. V prihodnjih mesecih napoveduje Cetinski takšne likvidnostne težave, kakršnih doslej v Jugoslaviji še nismo imeli.

ALEŠ STERGAR

Gospodarska zbornica bo enakopravna partnerka države

Na tiskovni konferenci so predstavili osnutek zakona o GZ Jugoslavije – Vsa podjetja bodo morala biti njeni člani

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Gospodarska zbornica Jugoslavije bo v kratkem postala samostojna in neodvisna institucija, prilagojena sodobnim tržnim razmeram za gospodarjenje. To je poglavitni cilj osnutka zakona o Gospodarski zbornici Jugoslavije, ki sta ga na današnji tiskovni konferenci predstavila zvezni sekretar za energetiko in inudstrijo Stevan Santo in predsednik zbornice Milan Pavić.

Regulativa bo omejena na najmočnejšo možno mero, novi zakon bo imel le 20 členov, medtem ko jih je imel stari kar 64, je dejal Santo in poudaril, da ne smemo pričakovati čudežev od predpisa, če v praksi ne bomo poskrbeli za čimprejšnjo korenito reorganizacijo. Zvezni sekretar je pojasnil, da je zakonodajalec razmišljal, ali naj predpiše obvezno združevanje gospodarskih subjektov v zbornico. Prevladalo je stališče, da so vsa podjetja ne glede na obliko lastnine dolžna biti njeni člani. Kmetijska posestva, ki so registrirana kot podjetja, se tudi lahko združijo v zbornico, če menijo, da je to zanje dobro.

V zbornico morajo biti obvezno včlanjene tudi delavnice, njihovi lastniki pa lahko sami odločijo, ali bodo to posredno ali neposredno. Profitne družbene organizacije se morajo včlaniti v zbornico, ne glede na to s čim se ukvarjajo, medtem ko za neprofitne organizacije to ni obvezno.

Nov koncept predvideva, da bo Gospodarska zbornica Jugoslavije enakopravna partnerka države. Spremenil se bo tudi odnos do gospodarstva, saj bo težišče dejavnosti predvsem na strokovno-poslovnih in servisnih opravilih. Opuščali bomo administrativno delo, ki je doslej prevladovalo, in se bolj posvečali ustvarjalnim dejavnostim, neposredno pomembnim za gospodarstvo, je poudaril predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije Milan Pavić. Med drugim je napovedal, da je že to leto pričakovati velike spremembe – od notranje organizacije do bolj strokovno podkovanih kadrov in tehnične posodobitve.

MTT Melje v velikih težavah

Tovarna tkanin je zadolžena do vratu, srbska blokada pa je svoje le še dodala

MARIBOR, 15. februarja – Služba družbenega knjigovodstva v Mariboru je poslala Temeljnemu sodišču v Mariboru prijavo za stečajni postopek za MTT Melje – to je za Tovarno tkanin, ker je imela v zadnjih 75 dneh več kot 60 dni blokiran žiro račun.

Tovarna tkanin Melje je bila že dalj časa v večjih težavah, zato je v tem 2000-članskem delovnem kolektivu veljal ukrep družbenega varstva, ki pa je pred kratkim prenehal. Takrat je tovarna dobila tudi novega direktorja Toneta Taksa, ki pa do danes ni mogel veliko narediti. Pravzaprav je v večjih težavah celotni sistem MTT, saj je preveč zadolžen, v zadnjem času pa so se njihove težave povečale tudi zaradi srbske blokade. MTT je namreč doma prodala največ blaga ravno na srbskem trgu. J. J.

Motorni tanker Mosor Star

TROGIR, 15. februarja (Tanjug) – Danes so v ladjedelnici Jozo Lozovina Mosor v Trogirju predali naročniku motorni tanker Mosor Star, ki bo plul pod liberijsko zastavo, njegovo matično pristanišče pa bo v Monroviji. Tanker lahko istočasno prevaža štiri vrste naftnih derivatov, pa tudi različne posebne tovore.

Novi tanker je dolg 176 metrov, širok 32, visok 15 metrov, največji ugrez pa ima 12 metrov. Ladjo bo poganjal motor z močjo 7656 kilovatov, ki so ga izdelali v puljskem Uljaniku. Tanker bo lahko dosegel hitrost 15 vozlov, njegova nosilnost pa znaša 34.600 oziroma 40.500 kubičnih metrov.

Notranji ukrepi v Tamu

Delavski svet ni razrešil direktorice za organizacijo in kadre – Zvišali bodo najnižji osebni dohodek – Podaljšan rok za vpis internega posojila

MARIBOR, 15. februarja – V Tovarni avtomobilov v Mariboru so sklenili, da bodo povišali najnižji osebni dohodek za 26 odstotkov, kar je manj, kot predlaga sindikat. Osebni dohodek bodo izplačali 23. februarja. Računajo, da bo imelo najnižji osebni dohodek okoli 400 zaposlenih v Tamu.

Delavski svet podjetja Tam je sinoči razpravljal o uresničevanju sanacijskega programa in o nekaterih drugih ukrepih za izboljšanje razmer. Generalni direktor inž. **Maksimilijan Senica** je predstavil uresničevanje sanacijskega programa. Kreditna in leasing prodaja vozil še ni zaživela, ker ni ustreznih virov. Ustanovili so firmo Auto Leasing in prek nje prodali za prvih 10 milijonov DEM izdelkov. Pogodbe za namensko proizvodnjo še niso v celoti podpisane, kar povzroča likvidnostne težave, saj so za pripravo in začetek te proizvodnje angažirali že 90 milijonov dinarjev. V prodajni zalogi je ostalo ob koncu leta 463 vozil namesto 250 po sanacijskem programu. Ob koncu decembra je bilo lani nedokončanih 712 vozil, kar je znatno več, kot predvideva sanacijski program. Tudi zniževanje števila zaposlenih se ne uresničuje zadovoljivo, saj je bilo konec leta zaposlenih še vedno 8118 delavcev.

Tam je lani za 80 odstotkov povečal izvoz v primerjavi z letom prej, to pa je še vedno premalo, saj bi morali izvoziti za 180 milijonov dolarjev, kar pa je težko dosegljivo. Po besedah inž. Senice so v januarju letos prodali samo 235 vozil, medtem ko bi jih morali mesečno prodati okoli 600. Dejal je, da mora Tam najti poti in sredstva za povečanje prodaje ali tovarno zapreti. Tam potrebuje 5000 do 5500 delavcev. Število delavcev je težko znižati, saj manjkajo nekateri predpisi, ki bodo šele sprejeti. V tovarni pričakujejo, da bodo vsi nosilci posameznih nalog znotraj podjetja kot tudi v bankah uresničili svoje obveznosti, ki so bile dogovorjene v sanacijskem programu. Vrsto stvari pa bo treba urediti tudi znotraj Tam (zmanjšanje števila nadur, varčevanje s surovinami, večja kakovost izdelkov, da bo manj reklamacij, spoštovanje rokov). Skrbi jih, ker jim odhajajo nekateri sposobni strokovnjaki, predvsem zaradi vzdušja, v katerem je težko delati. Nekateri člani DS so generalnemu direktorju očitali, da ne izkorišča dovolj pooblastil, ki jih ima.

Zato je delavski svet zahteval od generalnega direktorja, da dosledno uresničuje sanacijski program in s svojimi odredbami vpliva na celotno delo v kolektivu. Vodilni in odgovorni delavci TAM morajo od DPS in bank zahtevati, da uresničijo sprejete obveznosti po sanacijskem programu, saj je stanje v podjetju kritično. Glede na govorice o vodilnih delavcih je delavski svet sprejel pobudo odbora samoupravne delavske kontrole, naj generalni direktor ukrene vse potrebno za zaščito industrijske lastnine in znanja, ki sta last podjetja. Generalni direktor naj pojasni kolektivu razne govorice, ki se širijo v podjetju in zunaj njega. Odbor samoupravne delavske kontrole je obvestil DS, da so pri uresničevanju in evidentiranju nadurnega dela kršili zakonske predpise in samoupravne akte. Nepravilnosti so se dogajale tudi pri izplačevanju dodatkov za delo v neopredeljenem delovnem času. DS je predlagal generalnemu direktorju, naj uvede postopek proti pooblaščenim delavcem, ki so odgovorni za nepravilnosti pri izplačevanju nadur.

Na DS so sklenili, da bodo vpis internega posojila (zbrali naj bi 3 milijone DEM) podaljšali do 30. aprila letos, ker so zbrali manj, kot so pričakovali, kar je posledica socialnega stanja delavcev.

Nevenka Grgič, direktorica za organizacijo in kadre, je zaprosila DS, naj jo s 1. marcem razreši funkcije. V prošnji za razrešitev pa je postavila tudi pogoj, pod katerim bi bila pripravljena delati naprej. Plan kadrov za leto 1990 ne sme biti višji od zastavljenega cilja. Izvršilni direktorji morajo v sodelovanju z vodstvi poslovnih in delovnih enot do 5. marca letos izločiti presežek delavcev. V okviru samoupravnih organov se ne more odstopati od zastavljenih temeljnih ciljev kadrovske politike. Stimulativno nagrajevanje in vsi dodatki sodijo v pristojnost poslovodenja in so tajni. Vodstvo podjetja mora imeti možnost, da za ključne kadrovske rešitve odstopi tudi od uveljavljenega sistema nagrajevanja. DS je sprejel njene zahteve in je ni razrešil. Sprejeli so tudi ukrepe za odpravo izgube v Družbenem standardu in razrešili direktorja **Osvalda Sojiča**. Za vršilca dolžnosti direktorja Družbenega standarda so imenovali **Mira Vambergerja.**

MARJAN KOS

Strožji ukrepi proti črni borzi »turistov« z vzhoda

Vsi obiskovalci iz vzhodnoevropskih držav bodo morali plačati devizno takso

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Obvezna devizna taksa v konvertibilni valuti, ki jo bodo morali v prihodnje plačevati vsi državljani vzhodnoevropskih držav, ki bodo pripotovali na obisk v Jugoslavijo, je samo eden od ukrepov, ki jih je predlagal svet guvernerjev, da bi tako preprečili nezakonito preprodajanje in odnašanje deviz iz Jugoslavije.

Hkrati so predlagali tudi poostritev carinskega nadzora, ker potniki v državo prinašajo ogromne količine blaga za preprodajo. To velja predvsem za prinašanje živil, za katere so uvedli rigorozno sanitarno in veterinarsko kontrolo. Na ta način naj bi zmanjšali možnost, da si tujci priskrbijo večjo količino dinarjev, ki jih potem v naših bankah menjajo za devize.

Tudi zaslužek naših preprodajalcev ni zanemarljiv. Očitno je, da s pozivi ni mogoče kaj dosti doseči, zato mora zvezna vlada poseči po strožjih ukrepih.

Jadranska magistrala bo izdala drugo serijo delnic

V kratkem jih bodo ponudili podjetjem in bankam iz vse Jugoslavije, maja ali junija pa jih bodo lahko kupili tudi zasebniki – Dobiček odvisen od poslovanja

LJUBLJANA, 15. februarja – Delniška družba Jadranska avtocesta, v kateri ima svoj kapital 14 podjetij in bank iz Hrvatske, bo v kratkem objavila razpis za prodajo druge serije delnic podjetjem in bankam. Maja ali junija pa jih bodo ponudili tudi občanom.

Pričakujejo, da bodo k sodelovanju pritegnili še sto novih delničarjev. V nakup jim bodo ponudili 30 tisoč delnic po 466,70 dinarjev (vrednost je obračunana na 15. marec 1990), vsak delničar pa bo moral kupiti 300 delnic. Kot je povedal Ante Skataretiko, prvi človek omenjene delniške družbe, so se za enotne deleže odločili zato, da bodo imeli v prihodnje vsi delničarji enake pravice pri upravljanju omenjene družbe. Kolikšne dividende in dobiček bodo lahko izplačevali delničarjem, bo odvisno predvsem od prihodkov, ki jih bodo na posameznem odseku ustvarili s cestnino in storitvenimi dejavnostmi ob avtocesti. Ker želijo, da bi se vloženi denar delničarjem čimprej začel vračati, predvidevajo, da bodo že prihodnje leto začeli graditi 97-kilometrski odsek Trst–Novi Vinodolski ali odsek Zadar–Split. Dela pa naj bi končali v dveh ali treh letih. V ta namen morajo v prihodnjih mesecih ustanoviti novo delniško družbo, ki bo prevzela vse obveznosti pri gradnji enega od omenjenih odsekov. Na podoben način bodo gradili tudi ostale odseke 1100 kilometrov dolge Jadranske magistrale.

● In kako je z razpisom delnic ali obveznic za gradnjo slovenske cestne infrastrukture? Peter Marn, namestnik predsednika republiškega komiteja za promet in zveze, je povedal, da tudi v naši republiki potekajo priprave na to, vendar je prvi pogoj za razpis vrednostnih papirjev ustanovitev delniške družbe za posamezen avtocestni odsek. Ko bo ta ustanovljena (najbrž za gradnjo in financiranje avtoceste Šentilj–Zagreb) se bodo ustanovitelji sami odločali, ali bodo denar za gradnjo pridobivali tudi z razpisom vrednostnih papirjev.

Pri delniški družbi Jadranska avtocesta ocenjujejo, da je med delovnimi organizacijami in bankami po Jugoslaviji precej zanimanja za vlaganje kapitala v posamezne avtocestne odseke, saj bo prav sodobna prometnica vzdolž jadranske obale pomenila močan spodbujevalni dejavnik gospodarskega razvoja, kmetijstva, turizma in drugih dejavnosti.

● Največ zanimanja za sodelovanje pri gradnji jadranske magistrale so do zdaj pokazali Italijani. V teh dneh poteče rok, ko morajo odgovoriti o njihovem sodelovanju pri ustanovitvi omenjene delniške družbe za avtocestni odsek Trst–Novi Vinodolski. Poleg tega je italijanska vlada pripravljena nepovratno vložiti šest milijonov ameriških dolarjev za pripravo dokumentacije na celotni trasi, prav toliko pa bi morala vložiti tudi naša država.

Poleg delnic za družbeni sektor se resno pripravljajo tudi na izdajanje delnic za občane. Razpisali jih bodo po tem, ko bo ustanovljena prej omenjena nova delniška družba. Čeprav se še niso dokončno odločili, koliko bo posamezna delnica vredna, pa predvidevajo, da bo najnižji znesek 500 ali tisoč zahodnonemških mark v dinarski protivrednosti. Naš sogovornik celo zagovarja izdajo delnic z nižjim zneskom, saj bi s tem omogočili nakup delnic tudi občanom z bolj plitvimi žepi. Pri tem pa naš sogovornik poudarja, da so se pri razpisu delnic odločali izključno na podjetniški podlagi, kar pomeni, da bi morali delničarji po končani gradnji dobiti povrnjen vložen denar in ustrezen dobiček.

Pri Jadranski avtocesti resno računajo tudi na tuja vlaganja. Do zdaj so se o tem že pogovarjali s predstavniki več držav, ki so, kot je rekel naš sogovornik, izrazili svojo pripravljenost za sodelovanje pri gradnji Jadranske magistrale, vendar do zdaj z njimi še niso podpisali nikakršnih pogodb. Pred tem moramo v Jugoslaviji in v posameznih republikah sprejeti ustrezne predpise o koncesijah.

Evropski finančniki so glede gradnje naše prometne infrastrukture optimistični, pa so ameriški bančniki in poslovneži, če sklepamo po izjavah strokovnjakov iz nekaterih ameriških finančnih ustanov, precej bolj zadržani. Kot je bilo razbrati na posvetu o borznem poslovanju v Zagrebu, so ameriške banke (po izkušnjah v Mehiki), pri dajanju posojil precej previdnejše. Našo državo namreč uvrščajo v tisto skupino držav, ki ima precej težav z vračanjem dolgov. Poleg cele vrste tveganj za take odločitve so posebej poudarili politični dejavnik. Kot kaže, pri njih še vedno obstaja bojazen pred nacionalizacijo ali pa pred tem, da tujci prihodkov od cestnin ne bi mogli zamenjati v tujo valuto, ki bi jo lahko neovirano odnesli iz države. Ugodno so ocenili razpis za sodelovanje lokalnih delničarjev, za tuje delnice pa so dejali, da bo težko priti do njih.

FRANCI DOVČ

Samo Gorenje se je na sejmu predstavilo »po evropsko«

Bolje bi bilo, če drugi jugoslovanski izdelovalci bele tehnike ne bi sodelovali na kölnski Domotechnici

BONN, 15. februarja – Na kölnski Domotechnici, ki je največji evropski sejem bele tehnike, se tudi letos ponavlja lanski prizor: z evropsko ponudbo in evropsko predstavitvijo je prisoten velenjski koncern, medtem ko bi bilo za druge izdelovalce bele tehnike iz Jugoslavije bolje, če se sejma sploh ne bi udeležili.

Na tiskovni konferenci, ki so jo predstavniki Gorenja sklicali na svojem razstaviščnem prostoru, je bilo moč zvedeti, da je Gorenje poslovno leto končalo s tako imenovanimi črnimi številkami, da pa klju pozitivnemu finančnemu rezultatu ni zadovoljno s prodajo, ki nekoliko upada. Delno zaradi divjanja inflacije, delno zaradi zamrznitev, ki so podjetje potisnile slabo startno pozicijo spričo precenjenega dinarja (na to kljub zagotovilom propagandistov zvezne vlade reagirajo tudi že zahodnonemške banke, v katerih se vrednost dinarja vse bolj odmika od uradnega tečaja), ter delno zaradi srbskega bojkota, o katerem pa pravijo, da ni brez lukenj in da so ga marsikje kompenzirali z izvozom (januarja so izvozili kar 82 odstotkov narejene bele tehnike).

● Gorenje ima na sejmu tudi prototip elektronsko krmiljenega pralnega stroja, s katerim skuša preiskusiti trg. Na evropski ravni je tudi hladilna tehnika, v kateri se je Gorenje pridružilo prizadevanjem drugih izdelovalcev in je uporabo strupenih snovi – freon – zmanjšalo na polovico.

V temu pa podjetje dopolnjuje svojo proizvodnjo še s proizvodi, ki so izdelani drugje, ki pa jih prodaja pod svojo blagovno znamko, da lahko nastopa s celovito ponudbo bele tehnike.

Gorenjevim izdelkom se vidi, da imajo pri njihovi proizvodnji in še zlasti pri oblikovanju vse več besede elektronsko vodeni sistemi, od tod pa tudi vse krajši čas, ki poteče od zasnove novega izdelka do njegove proizvodnje. Podjetje vlaga v razvoj okrog šest odstotkov svoje kosmate realizacije, kar pomeni, da je tudi zastran tega na ravni drugih evropskih proizvajalcev. Medtem ko so se predstavniki Gorenja še lani hvalili, da jim je uspelo ohraniti samostojnost v valu združitev in prevzemov, do katerih je prišlo v zadnjih letih na evropskem in svetovnem trgu, pa letos že razmišljajo o kapitalskih povezavah s tujimi koncerni: z nekaterimi so že imeli poskusne pogovore. Ob tem si Gorenje že zdaj prizadeva prilagoditi svojo proizvodnjo zahtevam, ki jih bo postavila Evropa po letu 1992, pa tudi novi konkurenci, ki se utegne že kmalu pojaviti na reformiranem evropskem Vzhodu.

Gorenje načrtuje, da bo tudi v prihodnje zadržalo svoj delež na evropskem trgu – okoli tri odstotke – in da bo izvozilo 70 do 75 odstotkov svojih izdelkov bele tehnike (gre za okoli 2,2 milijona gospodinjskih aparatov).

Med izdelovalci sestavin za belo tehniko sta iz Slovenije, oba z ustrezno solidno predstavitvijo, prisotna tudi kranjska Iskra, ki sodi med pomembne dobavitelje kakovostnih elektromotorjev, in pa tolminski Metalflex.

MARJAN SEDMAK

Snežna suša in bujne cene tepejo žičnice

Slovenske žičnice so lani prepeljale za 70 odstotkov manj potnikov

LJUBLJANA, 15. februarja – Slovenski žičničarji so imeli lani slabo leto, saj so prepeljali le 6,65 milijona potnikov, medtem ko so jih bili po teh podatkih slovenskega statističnega zavoda leta 1988 prepeljali 22,5 milijona, v doslej najugodnejšem letu 1987 pa celo 28,9 milijona.

Takšno zmanjšanje prepeljanih oziroma »prevlečenih« potnikov za 70 do 77 odstotkov pripisujemo zlasti zadnjim zimam z malo snega. Snežno »sušo« je bilo v žičniškem prometu občutiti že januarja 1988, nato večino lanske zime in zdaj znova.

Ob tem udrihanju čez »nebeške«, vremenske vzroke pa verjetno ne smemo pozabiti tudi posvetnih. Zavodovi podatki namreč kažejo, da se slovenski promet po žičnicah zmanjšuje tudi v mesecih, ko smučanje tudi prej ni bilo v navadi. Tako so v treh julijih od 1986 do 1988 slovenske žičnice prepeljale vsakokrat po okrog 84.000 potnikov, julija lani pa le 64.000, torej za 24 odstotkov manj. Če primerjamo lanske avgustovske prevoze s predlanskimi avgustovskimi je bilo lanskih za 32 odstotkov manj, septembrskih pa za 15 odstotkov manj kot septembra predlani. Kljub lanskemu kislemu poletju se bo pri teh zmanjšanjih treba spomniti tudi bujnejših cen in s tem tanjših denarnic, ki so torej tej obliki razvedrila manj naklonjene.

ILJA POPIT

ELEKTRO MATERIAL IZ METALKE

POSEBNA PONUDBA
od 12. do 24. februarja:

– 10% AKCIJSKEGA POPUSTA pri plačilu z gotovino (nakup nad 200,00 din)
– zelo ugodna POTROŠNIŠKA POSOJILA (nakup nad 2.000,00 din)
– 10% posebnega popusta za člane STANOVANJSKIH ZADRUG
– stalni POPUSTI ZA OBRTNIKE, imetnike Metalkine nakupovalne kartice
– BREZPLAČNO SVETOVANJE poklicnih elektrikarjev v ljubljanski blagovnici

Enake ugodnosti veljajo tudi za SVETILA!
Blagovnice Ljubljana, Maribor, Kamnik, Prodajna centra Topniška 9, Ljubljana in Zagreb, Prodajalni Domžale in Metlika

metalka
Trgovina za ljudi s posebnimi merili.

od javnosti odvisni časopis 15. februarja 1990
TELEX
Demokracija: Miloševičev ideal je Švedska
Volitve kot mičnega dekleta paradoks
Prispevki h populacijski politiki: Gay strani
Marko Hren Ne v vojsko, investirati je treba v blaginjo!

AVTOMOBILSKI TRG

Nekaj popustov, nič posojil

LJUBLJANA, 15. februarja – Na jugoslovanskem avtomobilističnem trgu vlada zatišje, katerega najpomembnejša značilnost je, da nihče ne more in tudi noče napovedati, kaj se utegne zgoditi. Mnenja o tem, ali so cene predvsem avtomobilov iz domačih avtomobilskih tovarn previsoke ali prenizke, so različna. Nesporno dejstvo pa je, da razmišljanje o morebitnih pocenitvah ni nikakršna tabu tema, pač pa pričakovana nujnost, ki pa jo bo moralo v kratkem potrditi večje ali manjše povpraševanje po vozilih.

Domače avtomobilske tovarne se temu prilagajajo različno. Kragujevška Crvena zastava je do konca februarja podaljšala sedanji 10-odstotni popust, vendar ta velja le pri nakupu nekaterih avtomobilov. Pri tistih, ki niso naprodaj z omenjenim popustom (yugo uno, zastava 128, yugo skala 55 gtl), si je tovarna omislila nakup v treh obrokih (prvi takoj, zadnji pa v 60 dneh). Nekateri sicer pravijo, da Crvena zastava tako razprodaja tisto, kar ima, drugi pa, da bodo Kragujevčani prav kmalu zvišali cene.

Kikindska IDA je ubrala podobno pot kot Crvena zastava. Nakup oplov poteka na dva načina: če plača kupec polno ceno ob sklenitvi pogodbe, potem je avto cenejši za 12 odstotkov, če pa v dveh obrokih (50 odstotkov tovarniške cene takoj, drugo polovico najkasneje v 60 dneh), je cena nižja za 10 odstotkov. Ali je to statistično »prava« ali »neprava« pocenitev, je težko reči, toda avtomobili so cenejši. O takšnem ali podobnem načinu prodaje iz TAS, IMV in od drugod ni vesti, pač pa v koprskem Cimosu pravijo, da bodo cene znižali takoj, ko bodo ugotovili, da so te previsoke.

Vsaj za sedaj tudi ni nobenih pravih možnosti, da bi domače avtomobilske tovarne prodajale vozila na posojilo. Same večinoma nimajo dovolj kapitala za takšno prodajo (čeprav je Crvena zastava o tem na veliko govorila že lani), banke pa – ZIS načeloma prodaje na potrošniško posojilo ne prepoveduje – vsaj za sedaj tudi še ne kažejo pravega zanimanja za posojila.

V Sloveniji in tudi drugje je že nastalo nekaj zasebnih podjetij, ki se ukvarjajo z najemom in kasnejšo prodajo osebnih vozil (leasing). Takšen način je v tujini že dolgo znan in uveljavljen, pri nas pa si domovinsko pravico šele pridobiva. Ob zasebnih o najemu (zakupu) razmišljajo tudi nekatera družbena podjetja, denimo ljubljanska Avtotehna. Pravijo, da kapital za nakup in kasnejše dajanje tako kupljenih avtomobilov v najem ne predstavlja večjih težav. Težave utegnejo nastati pri zasebnih najemnikih zaradi nelojalne domače zakonodaje (neurejeno vprašanje lastništva, plačila davkov, poroštva itd). Vsekakor pa se bo najem avtomobilov prav kmalu uveljavil in vprašanje časa je, kdaj se bodo od zasebnih začela s tem načinom prodaje množičneje ukvarjati tudi družbena podjetja. JANEZ KOVAČIČ

Brez davkov za taksije

● V Zveznem izvršnem svetu napovedujejo, da bodo taksisti ob nakupu osebnih vozil oproščeni plačila davka, saj so zanje avtomobili pač osnovna sredstva, ki naj ne bi bila več obdavčena. Kljub oprostitvi plačila davkov pa bi ob uvozu plačali običajne uvozne dajatve in carino. Ko pa bodo taksisti svoja vozila (osnovna sredstva) prodajali, bodo novi lastniki, kupci torej, plačali vse davke, ki se plačujejo ob nakupu rabljenih vozil. (A. S.)

Carina najbrž nižja

LJUBLJANA, 15. februarja – Po nekaterih informacijah naj bi zvezna vlada v kratkem zmanjšala uvozne dajatve in carine za avtomobile. Informacije o nižjih carinah pa so povezane tudi z nekaterimi drugimi informacijami, npr. o višjih republiških davkih na uvožene avtomobile v nekaterih republikah.

Direktor republiške uprave za družbene prihodke Anton Pengov je povedal, da v Sloveniji o višjih prometnih davkih za avtomobile ni nihče nič govoril. Res pa je, da so se pri usklajevanju medrepubliškega dogovora o davčni politiki pogovarjali tudi o spremembah razredov (po prostornini) pri obdavčevanju avtomobilov. Vsekakor pa v Sloveniji ne razmišljajo o višjem obdavčevanju morebiti niže ocarinjenih uvoženih vozil.

A. S.

JUGOSLOVANSKI TRG

Star kruh po polovični ceni

● Prvi maj iz Pirota je znižal cene svojim oblačilom za 20 do 30 odstotkov.

● Vojvodinski in bečejski peki so se odločili, da bodo en dan star kruh prodajali po polovični ceni.

● Šik Kopaonik iz Kuršumlije je pocenil kuhinjsko pohištvo za 15 do 20 odstotkov.

● V Kikindi je mogoče pri kmetu dobiti mleko že za 2,50 do 3 dinarje.

● V Novem Sadu je zasebnik odprl prvi salon pohištva. Pohištvo je do tretjine cenejše; nakupni pogoji so ugodni.

● Turistični delavci v Belem Polju na Žabjeku so znižali cene v hotelih za 30 odstotkov. V luksuznem hotelu sedaj stane polpenzion v dvoposteljni sobi 150 dinarjev, v troposteljni pa 145 dinarjev.

● Industrija olja iz Zrenjanina je ponovno znižala ceno olja za 11 do 15 odstotkov. Liter olja sedaj stanne 13,20 dinarja, v plastičnih steklenicah pa 16 dinarjev. Cene olja slovenskih proizvajalcev pa so v ljubljanskih Mercatorjevih trgovinah: liter konzumnega olja stane 17,50 dinarja, cekin in zvezda sta po 18,60 dinarja, cekin special po 19,10. Liter olja iz koruznih kalčkov stane 44,70. V Mercatorju na Gregorčičevi pa dobite tako olje že za 28,80 dinarja.

JAVNI RAZPIS

Denar za energetsko varčevanje

LJUBLJANA, 15. februarja – Konec tega ali v začetku prihodnjega meseca bo republiški komite za energetiko razpisal javni natečaj za energetsko varčevalne projekte. Na podlagi tega javnega razpisa naj bi zbrali natančnejše podatke o tem, koliko interesentov je za takšne naložbe, kako daleč so s pripravami naložbene dokumentacije, predvsem pa, kateri projekti bi imeli prednost pri zagotavljanju denarja zanje. Za ta natečaj bodo prišle v poštev naložbe v male hidroelektrarne, v industrijske energetske objekte, v nove čiste tehnologije in v vse tiste naložbe, ki bodo posredno ali neposredno prispevale k zmanjševanju energetske porabe. Prvi pogoj pa je, da investitorji sami zagotovijo 70 odstotkov denarja od vrednosti projekta, 30 odstotkov pa bo zagotovil komite za energetiko, bodisi iz energetskega denarja bodisi iz posojil tujih bank. Vemo namreč, da za te namene še vedno čaka neporabljen denar Mednarodne banke za obnovo in razvoj. Od skupno odobrenih 90 milijonov dolarjev je bilo doslej porabljenih samo 20 milijonov dolarjev.

T. S.

OH, TA DINAR

Kdaj na razvitejše denarne trge?

LJUBLJANA, 15. februarja – V »jugoslovanskih« nakupovalnih središčih onstran meje ostaja tečaj dinarja stabilen. V Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu dajejo za 100 dinarjev 95 šilingov, v Tržaški kreditni banki pa za 1 dinar 100 lir. Veliko slabše je v Münchnu, kjer se za 100 dinarjev še vedno dobi le 9,50 DEM, kar je za dobrih trideset odstotkov pod uradnim tečajem NBJ. Na zahtevnejših denarnih trgih ostaja dinar za zdaj še vedno tretjerazredna valuta. Res je, da so na nekaterih tečajnih listah vrednosti, ki so blizu tečaju NBJ, toda od tega ni praktične koristi. Upoštevati pač velja ceno na trgu.

Zdi se, da bo do večjega premika na razvitejših denarnih trgih, predvsem na nemških, prišlo šele v turistični predsezoni, ko bodo po dinarju povpraševali turisti, pravo konvertibilnost pa bo dinar dosegel, če bo postal enakopravno plačilno sredstvo v naši zunanjetrgovinski menjavi. (A. P.)

Napad na ameriški trg

Italijane kot tradicionalne izvoznike čevljev posebej skrbi 50-odstotno zmanjšanje njihovega izvoza v ZDA v zadnjih petih letih. Še leta 1985 so jih tam prodali 76 milijonov parov, lani pa le še 36 milijonov parov. Izvoz se je v tem primeru zmanjšal tudi po vrednosti – pred petimi leti so za čevlje iztržili 1561 milijard lir, lani pa le še nekaj več kot tisoč milijard.

Toda Italijanov ne moti samo nazadovanje izvoza, pač pa tudi to, da ta trg preplavljajo tuji čevlji. Posebej opazen je bil prodor čevljev iz Južne Koreje in Tajvana. (S. Ž.)

Naš zasebnik kupčuje s Singapurom

● Mešano podjetje Grand inter lising iz Valjeva (oziroma njegov direktor Dragan Marić) je sklenilo do zdaj največji jugoslovanski povojni uvoz singapurskega elektronskega blaga. Nakup 100.000 televizijskih aparatov in na desettisoče videorekorderjev je že sklenjen, nova naročila pa že presegajo število 500.000 televizorjev in drugih podobnih izdelkov. Kot poročajo Večernje novosti, bo Marićevo podjetje v kratkem obiskal sam lastnik singapurske družbe, ki bo »iz mesta ob Kolubari nadzoroval največjo svetovno trgovsko karavano zabavne video- in avdioeletronike.«

Valjevska banka, ki je s podjetjem Grand inter lising že podpisala pogodbo o odprtju neomejenega akreditiva za države Daljnega vzhoda, si bo z njim delila dobiček. Tako bo 51 odstotkov denarja pripadalo Grand inter lisingu, 49 odstotkov banki. Občinska blagajna pa naj bi po ocenah že po osmih mesecih postala bogatejša za približno 10 milijonov dolarjev. (S. Č.)

CENE

Toaletni papir in trgovci

LJUBLJANA, 15. februarja – Palomin toaletni papir se je januarja spet zelo podražil; cena se je zvišala za več kot sto odstotkov. Tako stane zdaj 300-listna rola večslojnega Palominega papirja tissue iz celulozne vate v Ljubljani od 16,20 do 17,50 dinarja. V tujini je papir podobne kakovosti vsaj za polovico cenejši.

Anton Dečko, vodja prodaje pri Palomi, nam je povedal, da je že proizvodna cena Palominega toaletnega papirja približno 30 odstotkov višja kot v tujini; tega naj bi bili krivi predvsem visoki davki na uvoženo tehnološko opremo. Na poti do kupca proizvodni ceni najprej prištejejo grosistično trgovsko maržo, ki se v Sloveniji giblje od 17 do 19 odstotkov. Nato tej vsoti prištejejo še maloprodajno trgovsko maržo, ki znaša pri toaletnem papirju od 35 do 40 odstotkov. Novi vsoti prištejejo še 36-odstotni prometni davek in 3-odstotni davek za JLA.

Tako se 17,50 dinarja, ki ga kupec plača za rolo 300-listnega tissue toaletnega papirja v Mercatorjevih trgovinah, deli takole: 7,40 dinarja dobi proizvajalec (Paloma), 1,40 dinarja trgovina na debelo (ki mora 5 odstotkov od tega odšteti tudi za davek za JLA), 3,70 dinarja trgovina na drobno, 5 dinarjev pa gre za zvezni prometni davek in davek za vojsko. To pomeni, da dobi proizvajalec od posamezne role toaletnega papirja le 42,3 odstotka proizvodne cene, trgovci kar 29,1 odstotka, država pa 28,6 odstotka. Ali drugače: skupna marža Mercatorjeve trgovine na debelo in na drobno je pri toaletnem papirju kar 68,9-odstotna!

Pri Emoni so cene toaletnega papirja približno 5 odstotkov nižje kot pri Mercatorju, grosistična trgovska marža znaša namreč 17 odstotkov, maloprodajna pa se giblje od 35 do 40 odstotkov. Skupna marža trgovine na drobno in na debelo je tudi tu zelo velika, giblje se od 57,8 do 63,6 odstotka.

Še nekoliko cenejši je Palomin toaletni papir v zasebnih trgovinah, žal pa ga prodajajo le redke. Tako imajo v trgovini Sončnica v ulici Narodne zaščite v Ljubljani 30-odstotno maloprodajno maržo na ta papir, ker pa je v ceno všteta tudi trgovska marža grosista, ki jim blago dobavlja, so prodajne cene le za okoli tri odstotke nižje od povprečnih v trgovinah družbenih podjetij.

Očitno je, da prav neverjeten del vsote, ki jo kupec odšteje za Palomin toaletni papir, ostane trgovini. Letos so se namreč trgovske marže za to blago povečale za več kot 100 odstotkov, in sicer odkar jih trgovci določajo samostojno. Še v decembru so maloprodajno ceno toaletnega papirja skupaj določali trgovci in proizvajalec, tako da se je običajna skupna marža trgovine na debelo in na drobno gibala okoli 30 odstotkov. Približno tolikšne so tudi marže za tovrstne izdelke na Zahodu. Trgovci pravijo, da so morali povečati svoje marže zaradi krajših plačilnih rokov.

Pri Mercatorju in pri Emoni zatrjujejo, da imajo v skladiščih vselej dovolj tudi drugega, cenejšega toaletnega paprija; tistega, ki ga izdeluje Kartonažna tovarna iz Ljubljane (ki pa dela le dve vrsti zavitkov) in Incel iz Banjaluke. Če torej teh izdelkov v trgovini ni, jih poslovodja ni naročil. Trgovci pravijo, da gredo izdelki iz Incela in Kartonažne slabše v promet, predvsem zaradi slabše kakovosti. Morda pa lahko slabšo založenost trgovin s temi izdelki pripišemo tudi dejstvu, da v Incelu še vedno določajo maloprodajne cene, tako da trgovci pri prodaji tega papirja precej manj zaslužijo kot pri prodaji Palominega, kjer imajo pri oblikovanju svoje marže proste roke. MARIJA NOVAK



Primerjava cen Palominih in Incelovih izdelkov
(Cene v din iz Supermarketa, Ljubljana)

	Paloma	Incel
robčki	3,10	2,40
toaletni papir:	7,20 (extra, 150 listov)	2,90 (krep, 100 listov)
krep rola	6,60 (200 listov)	5,10 (250 listov)
role tissue	27,50 (2×248 listov)	25,00 (2×250 listov)

KOMPENZACIJSKE KUPČIJE

Slabe izkušnje tujih izvoznikov

Delež kompenzacijskih kupčij (v odstotkih) v kupčijah ZR Nemčije s tujino

države SEV	61,9
Jugoslavija	10,6
zahodne industrijske države	6,3
Latinska Amerika	4,4
Azija	3,8
Afrika	3,1
Kitajska	1,3
ostali	2,5

VIR: Inštitut nemškega gospodarstva

Vsak drugi anketirani nemški izvoznik si je v osemdesetih letih nabral precej izkušenj s kompenzacijskimi kupčijami (torej s takimi kupčijami, kjer si partnerja izmenjujeta blago). Kar devet podjetnikov od desetih ugotavlja, da je do takih kupčij prišlo zaradi kupčevega pomanjkanja deviz. Polovica vseh izkušenj je slaba, zato se obseg takega načina trgovanja zmanjšuje in znaša v zahodnonemškem trgovanju s tujino komaj še štiri odstotke. Delež kompenzacijskih kupčij v zahodnonemškem izvozu v Jugoslavijo pa je ostal precejšen, kar kaže tabela.

SEJMI

O. I. V. spet pokrovitelj sejma vina

LJUBLJANA, 15. februarja – Gospod Robert Tinlot, direktor Officea internationale de la vigne et du vin (O. I. V.) je pisno obvestil slovenski komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da je njegova institucija letos ponovno prevzela (prvič lani ob 35-letnici) pokroviteljstvo nad ljubljanskim mednarodnim sejmom vina. R. Tinlot je v obrazložitvi zapisal, da so se na sedežu O. I. V. v Parizu za ta korak odločili zato, ker menijo, da je ljubljanski sejem ena izmed najpomembnejših tovrstnih prireditev na svetu. »Upamo tudi,« je na koncu zapisal direktor O. I. V., »da bo ljubljanska prireditev tudi v prihodnje tako uspešno pomagala pri razvoju in popularizaciji vinogradništva in vinarstva v svetu.«

Vodja ljubljanskega sejma prof. Stane Terlep pa je v zvezi s tem povedal: »Dejstvo, da je O. I. V. že drugič zapored prevzela pokroviteljstvo nad našo prireditvijo, nesporno dokazuje, kolikšna je njena veljava v svetu. Na svetu je čedalje več podobnih prireditev, mi se držimo pri ocenjevanju usmeritve, ki jo je skupščina O. I. V. predlagala in potrdila že leta 1976 in čeprav se zavedamo, da naš način ocenjevanja ni popoln, ga ne mislimo opustiti, saj so drugi še slabši.«

Ocenjevanje vin bo letos v Ljubljani od 9. do 18. julija, sejem pa konec avgusta oziroma v začetku septembra. (I. B.)

NOVI TEDNIK RADIO CELJE
NT&RC
Novi tednik poslej v prodaji tudi v Ljubljani, v Delovih kioskih na železniški in avtobusni postaji

BLAGOVNE REZERVE

Bo šlo tokrat brez gneče?

LJUBLJANA, 15. februarja – Konec februarja bo Slovenija dobila že drugo letošnjo pošiljko blaga iz zveznih blagovnih rezerv, ki bo tokrat, kot kaže, le prišlo v maloprodajo – prejšnjo pošiljko so namreč zaradi premajhnih količin razdelili socialnim ustanovam. V zvezni direkciji za blagovne rezerve so se odločili, da bo na embalaži tega blaga odtisnjen znak, na katerem bo pisalo, da blago prihaja iz zveznih blagovnih rezerv, na levi strani znaka bo krog v modri, rumeni, beli in rdeči barvi, spodaj pa bo označena tudi cena.

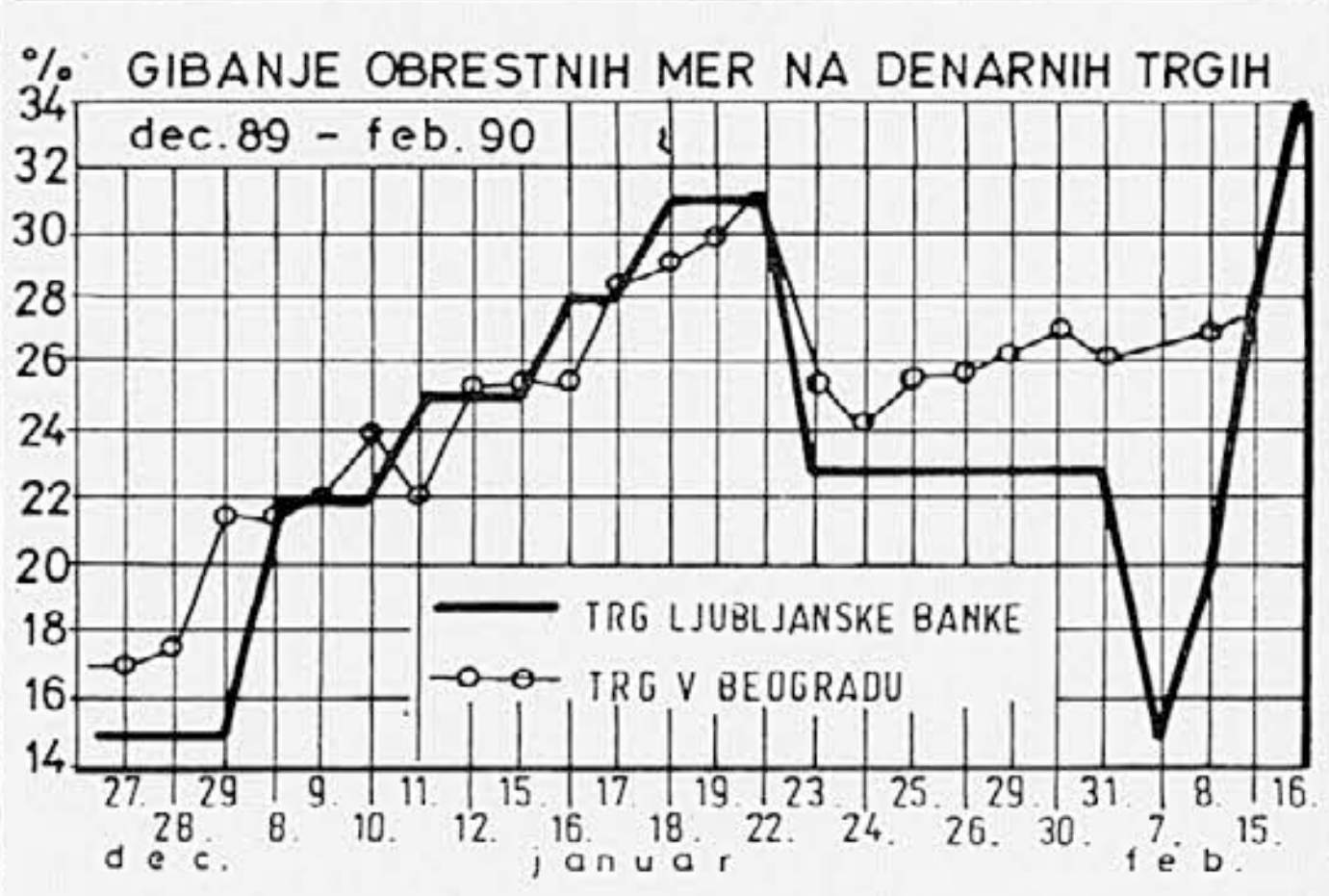
V Slovenijo bo predvidoma prišlo 579 ton riža, 2484 ton sladkorja in 373 ton olja. Riž bo kar okoli 40 odstotkov cenejši kot v redni prodaji, saj ga bodo prodajali po 20 do 21 dinarjev, sladkor bo stal 9,50 dinarja, kar je 27 odstotkov ceneje, olje pa bo mogoče kupiti po 13 do 16 dinarjev, kar je približno 20 odstotkov ceneje kot v redni prodaji. **Zdenka Repotočnik,** pomočnica predsednika republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve, nam je povedala, da so količine sicer manjše od tistih, ki jih je Slovenija prejela avgusta lani (riža je dovolj za enomesečno normalno porabo, sladkorja za polmesečno, olja pa le za krajši čas), vendar na komiteju upajo, da bodo morda dobili več olja, kot je bilo sprva rečeno.

Zdenka Repotočnik meni, da v trgovinah kljub razmeroma majhnim količinam ne bi smelo priti do gneče, ko bodo dobili blago iz rezerv, saj bo tokrat vse blago pakirano v majhnih količinah (po en liter oziroma po en do dva kilograma), prodajali ga bodo v večini prodajaln po vsej Sloveniji, pa tudi razlike med sicršnjo ceno in ceno blaga iz rezerv niso posebno velike.

MARJA NOVAK

Petrol na Cipru

Ljubljanski Petrol se z britanskimi partnerji dogovarja o ustanovitvi skupnega podjetja na Cipru v Limasolu, ki bi se ukvarjalo z izvozno-uvoznimi posli. Mešano podjetje naj bi jim olajšalo poslovanje z državami na Srednjem in Bližnjem vzhodu. Po Petrolovem mnenju utegne postati Ciper kmalu podobno trgovsko križišče, kot je bil nekdaj Bejrut. Petrol ima že nekaj let mešano podjetje na Dunaju, Petrol-Trade (Petrol je lastnik 49 odstotkov njegovega kapitala), prek katerega si Petrol zagotavlja dodatne količine naftnih derivatov iz uvoza, predvsem iz Madžarske, s pomočjo te mešane firme pa je Petrol že v prejšnjih letih in tudi na začetku letošnjega uvozil dodatne, izvenbilančne količine surove nafte samo za slovenske potrebe. (T. S.)



Bančni denar spet dražji

LJUBLJANA, 15. februarja – Medtem ko je današnja obrestna mera za denar na trgu denarja in vrednostnih papirjev pri Ljubljanski banki še 28 odstotkov, je že določena tudi jutrišnja cena – to je 34 odstotkov. S tem se je le še dodatno potrdilo, da se denar vse bolj draži, saj so se banke praviloma že povsod znašle v še hujšem nelikvidnostnem položaju kot sredi januarja. Pri tem pa je na drugi strani zanimivo, da je eskontna stopnja Narodne banke Jugoslavije še naprej ostala pri le 23,4 odstotka, kar je bilo določeno že konec minulega leta. Kot smo zvedeli v LB d. d., pa na izredno zmanjšano likvidnost te in drugih bank še posebej vpliva tudi dodatni »odliv« obvezne rezerve, saj so morali samo v tej banki, npr., odvesti dodatnih 160 milijonov dinarjev obvezne rezerve, v celoti pa je imajo izločene že za več kot 300 milijonov dinarjev. S. Ž.

ZADRUŽNA BORZA

Stroji po tovarniških cenah

LJUBLJANA, 15. februarja – Ni dolgo tega, ko je Tanjug sporočil, da bosta največja jugoslovanska izdelovalca kmetijske mehanizacije IMT in Zmaj pričela prodajati kmetijske stroje po tovarniških cenah, ki bodo za 15 do 30 odstotkov nižje od veljavnih v trgovski mreži. V IMT so takoj po objavi zbrali več kot tisoč naročil za traktorje, vendar pa ne poročajo, koliko traktorjev po nižjih cenah bodo lahko ponudili kupcem.

Napovedujejo, da bo prodaja po tovarniških cenah stekla prek poslovno-informativne borze Zadružne zveze Jugoslavije. Pri slovenskih izdelovalcih kmetijskih strojev smo povprašali, ali obstaja možnost, da se v tovrstno poslovanje Zadružne borze vključijo tudi naši proizvajalci. V šempetrskem Sipu, ki je največji jugoslovanski izdelovalec drobne kmetijske mehanizacije, za beograjsko novost niso vedeli, povedali pa so nam, da bodo seveda v najkrajšem času ugotovili, kakšne so možnosti za sodelovanje. Podobno mnenje smo slišali še pri nekaterih drugih slovenskih proizvajalcih.

Zagotovo bi bilo prav, da kupcem omogočijo cenejše nakupe, seveda pa pri tem ni mogoče spregledati, da se je prodaja slovenske kmetijske mehanizacije na delu jugoslovanskega trga skorajda povsem ustavila. Poslovno-informativna borza jugoslovanske Zadružne zveze je slej ko prej organizacija, ki naj služi vsem njenim članicam, zato bi ne bilo napak, če bi bojkot prodaje slovenskih strojev skušali lomiti tudi prek nje. D. U.

Sindikat ni brezcarinska prodajalna

Glavni republiški tržni inšpektor SR Srbije Budimir Bošković je sporočil, da ni dovoljeno prodajati uvožene televizorje, videorekorderje, radijske sprejemnike in druge tehnične artikle prek sindikatov nekaterih podjetij. Inšpektor je poudaril, da gre za tkim. sindikalno prodajo izdelkov iz brezcarinskih prodajaln, za katere niso plačane carinske dajatve, blago pa je brez garancijskih listov in brez zagotovljenega servisa, kar je v nasprotju s predpisi. (J. D.)

KARIERA

Srebrni bratje brez denarja

Pred desetimi leti so bili bratje Hunt milijarderji, vendar so hoteli še več: zavladati na svetovnem trgu srebra. Srebro so kupovali v neomejenih količinah in tako postali lastniki največjih zalog te kovine na svetu. Srebru so cene zaradi teh špekulacij naglo rasle: v začetku leta 1979 je unča srebro stala 6, januarja 1980 pa že kar 50 dolarjev in takrat so njihovi nakupi dosegli vrhunec.

Kmalu zatem pa so začele cene naglo padati in konec marca istega leta je unča srebra stala le še 10,80 dolarja. Bratje Hunt so se zaradi tega znašli v težavah, saj niso imeli s čim poravnati negativne razlike v ceni. Ves svet je pričakoval, da bodo po tem padcu cen zašli v stečaj, toda teksaškim milijarderjem je uspelo priti do novih posojil, srebro so kupovali še naprej in upali, da bodo s prihodnjimi špekulacijami popravili izgubo 1,8 milijarde dolarjev. Toda to se jim je ponesrečilo. Zaradi velikanskih odškodninskih zahtevkov so propadli in lani septembra razglasili stečaj, kar pa jim je sodnik v Dallasu zdaj celo preprečil. Potrdil je namreč pogodbe, ki sta jih brata William Herbert in Nelson Bunker Hunt sklenila s svojimi upniki. Zaradi nedovoljenih terminskih kupčij je nadzorstvo ameriških trgov, na katerih se le-te sklepajo, kaznovalo brata Hunt z 10 milijoni dolarjev globe in s prepovedjo sodelovanja na terminskih borzah.

Po tem, ko je dosegel soglasje z upniki, bo William Herbert Hunt zgubil večji del premoženja, dolgove pa bo moral poravnati tudi s pričakovanimi dohodki, darovi in dediščino v vrednosti 110 milijonov dolarjev. Obdržal pa bo lahko svojo vilo, avto in še nekaj premoženja. Podobno pogodbo je sklenil tudi njegov brat Nelson.

Po podatkih odvetnikov brata odslej ne bosta imela tako rekoč nobenih dohodkov več. Tretji brat Lamar Hunt, ki je pri ponesrečeni špekulaciji s srebrom igral le obrobno vlogo, se je s svojimi upniki sporazumel brez sodišča in brez razglasitve bankrota. DARJA KOCBEK



Teksaška brata Nelson in William Hunt

NOVOSADSKA BORZA

Uvožena koruza zadržuje domačo ceno pod 3 dinarji

Čeprav so poznavalci razmer na novosadski blagovni borzi napovedovali, da bo ta mesec kilogram koruze stal že več kot 3 dinarje, se to še ni zgodilo. Za zdaj je treba odšteti 3 dinarje za kilogram koruze v vrečah, sicer pa razsuta stane od 2,60 do do 2,70 dinarja. Januarska ponudba koruze je bila nekoliko večja zaradi intervencijskega uvoza, vendar pa je povpraševanje še vedno večje od ponudbe.

Pričakovati je, da bo zaradi zadrževanja domačih cen potreben še dodaten uvoz. Še naprej prodajalci ponujajo večje količine pšenice, katere kilogram stane 1,90 dinarja. Ker je v tujini cena pšenice nižja (trenutno okoli 1,65 dinarja), se za nakupe doma ne zanimajo niti izvozniki, saj s kupčijami ne morejo ničesar zaslužiti. Med kupci pšenice ni mlinskopredelovalnih organizacij, zato lahko sklepamo, da pšenico kupujejo tisti, ki jo potrebujejo za krmo. Ker je takšno početje s predpisi prepovedano, bi bilo dobro, če bi si zadevo ogledali inšpektorji.

Na borzi rastejo cene živine, kar je odraz premajhne ponudbe. Zaradi uvoza živine in mesa pomanjkanja sicer še ni čutiti, dolgoročno pa uvoz lahko samo pripomore k uničenju osnovnih čred, o čemer pa bodo verjetno morali več razmišljati snovalci gospodarske politike.

Primerjava letošnjih januarskih cen na blagovni borzi z lanskimi decembrskimi:

blago	**januar 1990**	**december 1989**
pšenica	1,55–1,90	1,00–1,50
krmni ječmen	1,90–2,00	1,15–1,30
koruza (umetno sušena)	2,00–2,70	1,00–1,80
koruza (v vrečah)	3,00	1,10–1,35
pšenična moka (t-500)	2,65–2,90	–
pšenična moka (t-850)	1,85–2,10	–
sojine tropine	3,70–4,00	2,25–3,60
sončnične tropine	1,70–2,00	0,83–1,30
pšenična krmna moka	0,86–1,30	0,72
mešanica mletih žit	1,60	0,89–1,15
suhi pesni rezanci (v vrečah)	1,50–2,00	0,75–1,20
kostna moka	2,02–3,03	2,01
ribja moka	7,55–8,30	4,28–7,00
dopolnilna mešanica za prašiče	5,80–5,95	2,65–2,98
starter za prašiče	3,80	1,76–1,95
pitani prašiči (90–120 kg)	15,00–21,00	13,00–14,50
pitani prašiči (mini farme)	14,50–20,50	12,50–13,50
mlado govedo za pitanje	22,50–28,00	20,00
sončnično jedilno olje	17,00–18,00	–

DANILO UTENKAR

REVOLUCIJA

Laterna magica ④



Bok neprestano bevska v svoj walkie-talkie, medtem ko Milota vztrajno in na ves glas ponavlja: »Šššš, šššš!« S svojo zagnanostjo samo potrjujeta edinstven položaj, ki ga zavzema njun varovanec.

★ ★ ★

Magična prepustnica

Po kakšni poti Forum prinaša odločitve, če o hierarhiji znotraj njega sploh ne govorimo. O tem je težko razpravljati. Zakaj izraze, s katerimi bi človek to lahko opisal, bi bilo treba šele iznajti; in to delo bi hudo zaposlilo celo ljudi, ki se ukvarjajo s politično znanostjo. A vendar oboje, pot in hierarhija, obstaja – podobno kot v kemiji obstajajo instant kristali. »Štiri dni staro dete«, kot Havel Forum imenuje, je na prvi pogled še najbolj podobno klubu. Vsak, ki se želi včlaniti vanj, mora imeti osebno priporočilo. Sicer pa način včlanjevanja lahko razložim bolj nazorno. Začneš v gledališču, ki se (neprimerno) imenuje Klub igralcev. Na tem prvem srečanju X predstavi Y, ki predstavi Z. Večina prisotnih je delovala v opoziciji že poprej, in največja skupina, ki se je včlanila v Forum, so bili podpisniki Liste 77. Pred dvajsetimi leti so bili to novinarji, akademiki, politiki, pravniki, zdaj pa prihajajo sem kot kurjači, čistilci oken, uradniki ali v najbojšem primeru prepovedani pisatelji. Včasih zapustijo sestanek, da gredo naložit peči. Nekaj jih prihaja naravnost iz zapora, od koder so jih izpustili zaradi pritiska javnosti. Politično gledano, najdete med njimi tako neotrockista Petra Uhla, kot globoko konservativnega katolika Václava Bendo.

Igralci in drugi igralci

Za nameček so tu še predstavniki sicer pomembnih skupin. Študentje na primer, oblečeni v svetle barve, radikalni in vljudno upoštevani od vseh, ki so starejši od njih. Kajti navsezadnje so bili oni tisti, ki so vse začeli. Včasih pridejo Igralci – čeprav smo zdaj vsi v igri. Pa Delavci, ki jih največkrat predstavlja Petr Miller, atletsko raščen in nepopustljiv tehnik, zaposlen v gigantskem konglomeratu praške težke industrije. Glasovi intelektualcev utihnejo tisti trenutek, ko spregovori Delavec. Včasih naletite na Slovake, ki so tu še posebno dobrodošli gostje. In na ljudi, ki sem jih jaz imenoval Prognostike, se pravi, člane Inštituta za ekonomske prognoze (Prognostický Ustav) pri češkoslovaški akademiji znanosti (eni od redkih resnično neodvisnih akademskih inštitucij v deželi).

Prognostiki so v resnici vsi ekonomisti. Skrivnost, ki jih ovija, izhaja iz tega, da vedo oziroma, da mislijo, da vedo, ali vsaj ustvarjajo pri ljudeh občutek, da vedo – kaj je potrebno storiti za razvoj gospodarstva. In to je tema, ki ljudi na ulici nedvomno močno zanima, in o kateri ve večina tukaj zbranih filozofov, pesnikov, igralcev in zgodovinarjev znatno manj od najbolj navadnega delavca s tramvaja na Visočanih. Prognostiki kajpak ne mislijo vsi enako. Dr. Václav Klaus, mož s srebrno sivimi lasmi in svetlikajočimi se kovinskimi naočniki, ki ni nič manj aroganten, kot je pameten, se zavzema za rešitve po Miltonu Friedmanu. Njegov skromnejši kolega, dr. Tomáš Ježek, pa se, narobe, zgleduje pri Friedrichu von Hayeku (in ga tudi prevaja). Bodi dovolj, približno sliko imate.

★ ★ ★

Vse te nazore in skupine najdete zbrane na množičnih sestankih, ki jih sklicuje Forum, nič kolikokrat prisiljen, da več sto ljudi, kolikor se jih nabere v zaklenjeni sobi, preseli v glavno dvorano. Ta »plenum« – kot poljska Solidarnost, si tudi Forum ne more kaj, da si ne bi sposojal terminologije pri komunistih – potem imenuje »komisije«. Do trenutka, ko sem začel od blizu spremljati delo Foruma, so jih ustanovili, kolikor sem uspel razumeti, štiri: Organizacijsko, Tehnično, Informacijsko in Konceptualno. Slednjo zato, »da bi obvladovali politično znanstveni vidik« zadeve, kot se je eden od predstavnikov Foruma dokaj slikovito izrazil. Ko sem odhajal iz Prage, jih je bilo okrog deset, in vsaka je imela svoj »nabiralnik«, to je belo lepenkasto škatlo, ki je stala na tleh v foyerju. Poleg »Konceptualne« na primer sta se pojavili tudi »Programska« in »Strateška« komisija.



MLADI DUBČEK – Leto '89 je na glavo obrnjeno leto 68.

Ljudi, ki so delali v teh komisijah, so vanje izvolili. Tako kot njih je plenum včasih izbral tudi ad hoc »krizne štabe« in skupine ali posameznike, ki so jih pošiljali na televizijo, na pogajanja z vlado in podobno. Pravim »izvolili«, v resnici pa je tako: predsedujoči izbere nekaj imen in potem drugi predlagajo druga imena – ali pa sami sebe. Nobenega glasovanja ni. Lista je, če naj tako rečem, odprta, in zato dolga. »Za Konceptualno komisijo predlagam Ivana Klimo,« reče Havel in pristavi: »Ivan, saj ne misliš več pisati romanov, kaj?« Splošni princip, po katerem izbirajo ljudi, je, v grobem, ta, da morajo biti prisotni predstavniki vseh skupin: študentske, delavske, prognostične in tako naprej. Te stvari so za človeka z Zahoda včasih prav zanimive.

»Ali ne bi morali imeti enega liberalca?« reče nekdo, ko razpravljajo o Konceptualcih. »Ampak saj imamo že dva katolika!« se oglasi drugi. Se pravi, katoliški pomeni liberalen – kar tukaj pravzaprav pomeni konzervativen.

Kdor je prisostvoval vsemu temu, je opazoval politike v njihovi prvobitni, pristni, skoraj bi rekel »čisti« obliki. Vsak moški (ali ženska) je lahko politično bitje, toda nekateri so bolj politični od drugih. Užival sem, ko sem gledal ljudi, kako bliskovito so se odzivali na »vonj«, ki je prihajal s ceste in je bil iz dneva v dan močnejši. Vonj po moči. Ljudje, ki se doslej niso ukvarjali s politiko, so nenadoma dobili pogum, si utrli pot do odra in se predlagali za nastop na televiziji; in človek si jih je zlahka predstavljal v vladi, na ministrskem stolčku. Tisti na primer, ki so dolgo sodelovali v demokratskem opozicijskem gibanju, pa so molče sedeli in opazovali dogajanje okrog sebe. Ne, njim do prave politične moči ni bilo.

Kot Solidarnost je tudi Forum od samega začetka črpal moč iz konflikta, ki je nastal med tistimi, ki so razmišljali politično in videli smisel v hitri, odločni in skupni akciji, ter onimi, ki se jim je zdela pomembnejša moralna zmaga, to je notranja demokracija. Naj ukrepajo tako, kot so se bili namenili voditi to bitko, se pravi demokratično?

Ali pa razmere, ki vladajo v tej bitki s še zmeraj totalitarno oblastjo, nemara terjajo od njih, da si priznajo, prosto po Brechtu, mi, borci za demokracijo, sami ne moremo biti demokratični.

Samoizvoljeni Forum

Če sem odkrit, bi za Forum težko rekli, da je bil demokratičen. Kdo jih je izbral? Sami! Pa so vseeno že na drugi dan svojega obstoja v pismu, naslovljenem predsednikoma Bushu in Gorbačovu, napisali, da se Državljanski forum »čuti poklicanega prevzeti vlogo glasnika češkoslovaške javnosti«. S kakšno pravico?

Bush sredi osjega gnezda: skupaj v boj proti mamilom

Glavni točki dnevnega reda Bushovega sestanka s tremi andskimi predsedniki sta združitev moči zoper trgovino z mamili in gospodarska pomoč ZDA

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 15. februarja – Danes se je v Cartageni v Kolumbiji začel sestanek predsednikov ZDA, Kolumbije, Peruja in Bolivije, ki razpravljajo zlasti o skupnem nastopanju zoper trgovino z mamili oziroma kokainom. Sestanek spremljajo veliki varnostni ukrepi, kajti kolumbijske oblasti so v pravem vojnem stanju s tako imenovanim kokainskim kartelom Medellin.

Pozornost je seveda osredotočena na udeležbo ameriškega predsednika Busha, ki se je podal v pravi osir. Južni Američani mu namreč še niso oprostili decembrske invazije v Panami (pred njegovim prihodom so bile v Kolumbiji že demonstracije z napisi »Bush morilec«), hkrati pa je ameriški predsednik tudi trn v peti kokainskemu kartelu, saj je boj proti mamilom in njihovim trgovcem eden osrednjih programov Bushove politike.

Sestanek, ki se ga poleg Busha udeležujejo še predsedniki Barco (Kolumbija), Garcia (Peru) in Zamora (Bolivija), poteka v pomorskem oporišču ob cartagenskem zalivu. Nadzirajo ga močne varnostne sile (ocenjujejo, da gre za kakih deset tisoč mož), vojaške ladje, helikopterji, potapljači, raketne sile ... Poleg tega pa so pri roki še ameriške pomorske sile s helikopterji, marinci, agenti. Kolumbijske oblasti, ki so lani doživele hud napad narkokartelskih sil na sedežu notranjega ministrstva v Bogoti, nočejo sedaj ničesar prepustiti naključju. Menda so vpoklicali tudi posebne poskuševalce hrane in pijače.

Slišati je sicer, da so voditelji narkokartela zaprosili za premirje in v znamenje dobre volje kolumbijskim oblastem prepustili tri svoje »tovarne« kokaina, vendar gre menda za stare laboratorije, ki so jih proizvajalci mamil že zdavnaj opustili. Zoper miroljubne namere narkokartela pa govorijo nekateri drugi dogodki: v protest proti Bushovemu obisku sta bila v Kolumbiji ugrabljena dva ameriška poslovneža, narkokartel pa je menda obljubil 30 milijonov dolarjev nagrade tistemu, ki bi ubil predsednika Busha.

● Kolumbija, Peru in Bolivija so glavne proizvajalke kokaina na svetu. Na leto ga po najnovejših ocenah prideljo kakih 700 metričnih ton in od tega ga samo Kolumbija »izvozi« kakih 350–450 metričnih ton, iz Bolivije ga gre približno toliko, kot znaša ves legalni izvoz te države, iz Peruja pa ga pretihotapijo za približno milijardo dolarjev, kar je tretjina perujskega uradnega izvoza. Glavni odjemalec kokaina so ZDA, kjer je po uradnih izjavah okoli štiri milijone ljudi, ki imajo »resne težave z uživanjem mamil«. Na ozemlju ZDA deluje kakih 300 organiziranih skupin trgovcev z mamili (menda vsaki skupini načeluje Kolumbijec, ki ga posebej odbere medellinski kartel), glavna razpečevalska središča pa so v Miamiju, Los Angelesu, New Yorku in Houstonu. Kilogram kokaina stane v grosistični prodaji 10–15 tisoč dolarjev, v ulični prodaji pa se ta cena zviša tudi za desetkrat. Po sedanjih ocenah kokainski kartel zasluži na leto okoli pet milijard dolarjev.

Kot predvidevajo, bodo štirje predsedniki na sestanku podpisali sporazum o skupnem nastopanju zoper trgovino z mamili o izmenjavi podatkov o tej trgovini in o sodelovanju pri pregonu trgovcev s kokainom ter o poostrenem nadzoru nad izvozom ameriških kemikalij (zlasti etra in acetona), ki jih uporabljajo pri predelavi mamila. ZDA pa naj bi po sporazumu andskim državam omogočile finančno pomoč (2,2 milijarde dolarjev v prihodnjih petih letih) za nakup vojaške in policijske opreme za boj proti trgovcem z mamili, del pomoči naj bi bil namenjen še za gospodarski razvoj andskih držav. Le-te bodo ameriškemu predsedniku na sestanku tudi predstavile podatke, ki kažejo na upad izvoza iz andskih držav v ZDA. Zaradi vrste ameriških omejitev se je namreč na trg ZDA na primer zelo zmanjšal izvoz kolumbijske kave (leta 1986 so je Kolumbijci izvozili za 562 milijonov dolarjev, lani pa le še za 315 milijonov dolarjev), upadel pa je tudi izvoz eksotičnega sadja.

Na sestanku utegne biti sporno še vprašanje samovoljnih poskusov, s katerimi hočejo ZDA same nadzirati zračni in pomorski promet s Kolumbijo. Prejšnji mesec so Američani že povzročili val ogorčenih protestov, ko so proti kolumbijskim vodam poslali vojaške ladje in hoteli izvajati blokado; zdaj pa razmišljajo o posebni radarski mreži, s pomočjo katere bi nadzirali zračni promet med Kolumbijo in ZDA.

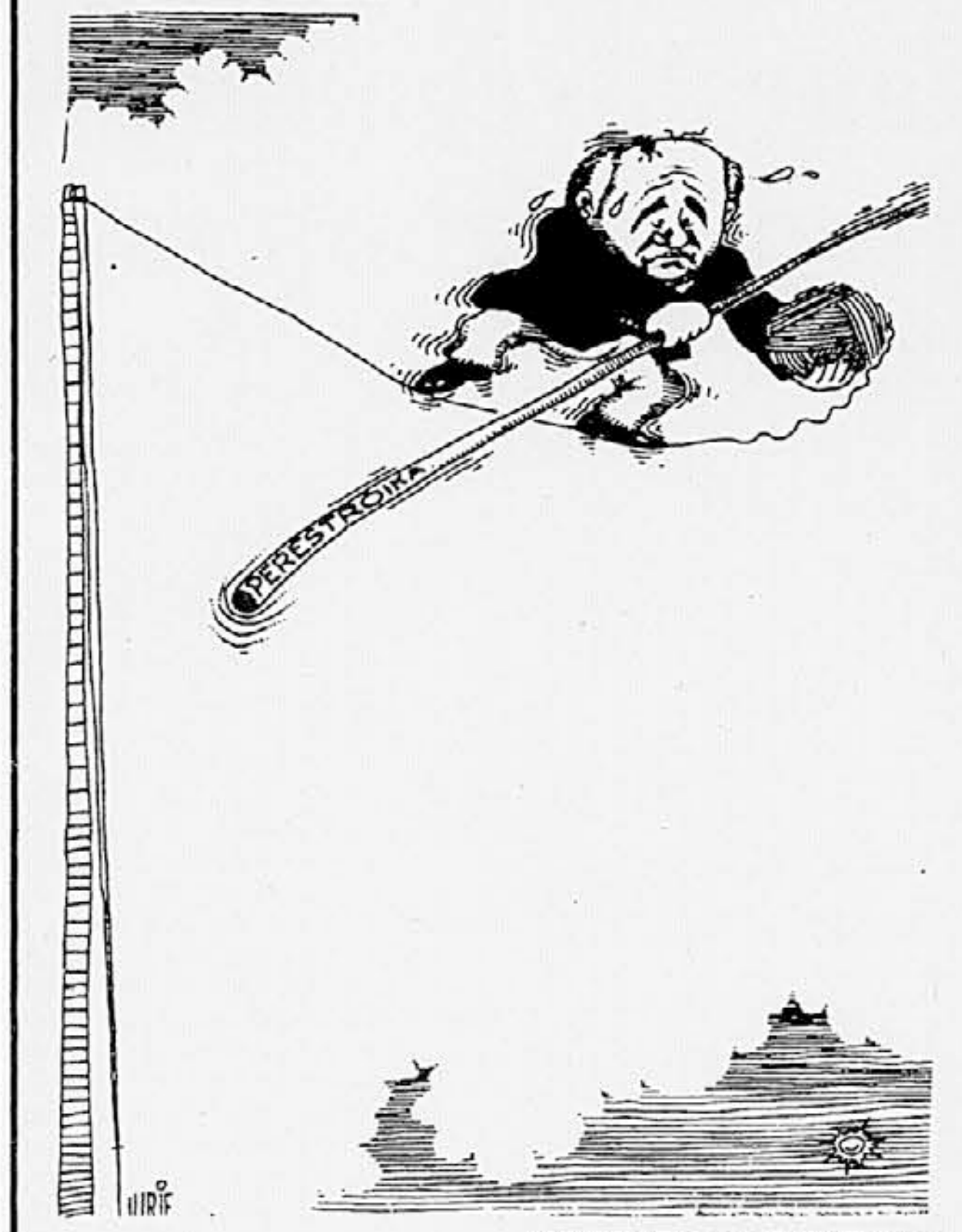
MITJA MERŠOL

● V celotni verigi pridelovanja, predelovanja in razpečevanja kokaina sodeluje v Kolumbiji, Boliviji in Peruju poldrugi milijon ljudi, pri vzdrževanju »ameriško-kolumbijske zveze« pa neposredno okoli 22 tisoč Kolumbijcev.

Mrtvih 13 rudarjev

MOSKVA, 15. februarja (Tanjug) – V premogovniku v Makejevki v Donjecki oblasti je eksplodiral metan; v nesreči je umrlo 13 rudarjev, 10 pa jih je bilo huje ali lažje ranjenih. Do eksplozije je prišlo sinoči v globini 915 metrov.

VRVOHODEC



LURIE, »Chicago Daily Tribune«

Carlsson gre, Carlsson pride . . .

V Stockholmu je prehodna vlada po burnem besedovanju v parlamentu zamenjala dosedanjo – Ljudje pa so ostali isti – Vladajoča posadka poskuša opoziciji zapreti pot do oblasti

OD NAŠEGA SODELAVCA

STOCKHOLM, 15. februarja – Kot je bilo pričakovati, je vseh pet opozicijskih strank v parlamentu zavrnilo vladni krizni paket. Premier Ingvar Carlsson je nato obiskal predsednika parlamenta Thage G. Petersona in mu sporočil, da vlada odstopa.

Švedska ustava določa v primeru vladne krize dva postopka:

● vlada lahko prepusti predsedniku parlamenta, da v okviru nespremenjene parlamentarne sestave zaupa nov mandat za sestavo vlade eni izmed strank,

● druga možnost dovoljuje vladi, da ob svojem odstopu neposredno razpiše izredne volitve za nov parlament.

Vlada se je očitno iz dobro premišljenih taktičnih razlogov odločila za prvo možnost, da prepusti odločitev predsedniku parlamenta.

Kot vedo povedati v krogih, ki so blizu kriznemu štabu socialdemokratske stranke, je predsednik parlamenta »svojega najboljšega prijatelja« Ingvarja Carlssona poprosil, da ostane še naprej na čelu dosedanje vlade, ki naj začasno opravlja funkcijo prehodne.

Predsednika parlamenta čakajo zdaj temeljita posvetovanja s predstavniki vsake izmed parlamentarnih strank posebej. Ko bo vsa ta posvetovanja opravil, se bo skupaj s svojimi podpredsedniki odločil, ali naj zaupa mandat za sestavo nove vlade eni izmed strank ali pa bo presodil, da je edini izhod razpis novih volitev. V tem primeru mora izredne volitve razpisati najkasneje v treh mesecih, nikakor pa ne prej kot v 35 dneh. Prvi termin je torej 25. marec.

Time-out za socialdemokrate

Scenarij prehodne vlade oziroma socialdemokratske stranke je taktično zelo logičen: onemogočiti koalicijo opozicijskih strank, da bi prevzela oblast. Skupaj s komunisti imajo namreč socialdemokrati v parlamentu še vedno večino, izvoljeno na zadnjih volitvah leta 1988. Ker se je od tedaj razpoloženje volilcev bistveno spremenilo v škodo socialdemokratov in v korist stranke moderatov, bi bile volitve v sedanjih razmerah za vladajočo stranko veliko tveganje. Zato igra prehodna Carlssonova vlada na eno samo karto: pridobiti si čas in si medtem najti novega zaveznika. Če ji to uspe, bi predsednik parlamenta po končanih posvetovanjih lahko ponovno zaupal mandat socialdemokratom. Tako bi si zagotovili oblast do morebitne ponovne krize oziroma do končnega obračuna na rednih volitvah, ki bodo septembra 1991.

Scenarij je torej realen. Skoraj povsem neverjetno je, da bi lahko v sedanji parlamentarni sestavi dobil podporo večine program meščanske koalicije, ker bi morali v tem primeru glasovati zanj tudi komunisti. To pa se zdi skoraj nemogoče. Komunisti so sicer pripravljeni glasovati proti socialdemokratski vladi, nikakor pa ne za meščanske stranke.

Prihodnji teden bo torej v Stockholmu potekal v znamenju mrzličnih pogajanj za nov kompromisni program med socialdemokrati in komunisti Larsa Wernerja. Ni pa izključeno, da si bodo poskušali socialdemokrati pridobiti podporo tudi katere druge stranke. V ta namen je še do nedavnega tako samozavestna in nepopustljiva vlada že vrgla čez krov ves svoj krizni paket, finančni minister Feldt pa je medtem čez noč bliskovito izdelal nov, še bolj krizni paket, o katerem pa se še ne ve drugega, kot da je bojda še bistveno ostrejši in da vsebuje med drugim zmanjšanje otroških prispevkov, manjše dodatke za upokojence, bolne in brezposelne pa tudi zmanjšanje subvencij občinam, podjetjem in kmetom. Kdo bo glasoval za ta krizni paket, se bo še pokazalo.

Vsekakor pa bo Carlssonov »najboljši prijatelj« v vlogi predsednika parlamenta zagotovo uporabil vsa razpoložljiva pooblastila, da bo ponudil socialdemokratom še eno možnost za sestavo nove vlade, preden bi bil prisiljen, da razpiše izredne volitve.

MILAN MAVER

RADAR
branje za mesec dni

McDonald v palači nekdanje PZDP ali klavrna usoda poljske levice

Od dveh milijonov članov razpuščene partije si je Socialna demokracija Republike Poljske pridobila le 5000 levičarjev – »Beli dom« naj bi ponudil gostoljubje prvemu McDonaldu

OD NAŠEGA SODELAVCA

VARŠAVA, 15. februarja – »Moja noga ne bo nikoli prestopila praga palače centralnega komiteja PZDP,« je nekoč izjavil predsednik Socialne demokracije Republike Poljske Aleksander Kwasniewski in v skladu s to obljubo sklical prvo zasedanje vodstva nove stranke v enem od pomožnih poslopij, kjer so nekoč prirejali tečaje za partijske delavce.

»Domovanje partije«, ki so mu Varšavčani posmehljivo rekli tudi »beli dom«, bo svoje razkošne pisarne in konferenčne dvorane ponudilo domačim podjetjem in tujim družbam. Lahko se celo zgodi, da bodo v bivši partijski »menzi« že v kratkem odprli prvo McDonaldovo restavracijo na Poljskem.

Podobna usoda je doletela tudi druge objekte, ki jih je Socialna demokracija Republike Poljske (SDRP) podedovala po PZDP. Oddajanje prostorov nekdanjih sedežev vojvodskih komitejev raznim družbam, bankam in zasebnim podjetjem bo hkrati eden glavnih virov financiranja te stranke.

Ustanovljeno vodstvo SDRP

Na prvi seji vrhovnega sveta SDRP so izvolili za podpredsednika stranke Tomasza Nalencza, ki je na ustanovnem krogu vodil programsko komisijo, ker se je njen dotedanji predsednik Tadeusz Fiszbach umaknil in ustanovil drugo stranko, Socialdemokratsko zvezo. Ta zgodovinar je bil eden od ustanoviteljev reformatorskega Gibanja 8. julija v PZDP in vodja socialdemokratskega bloka delegatov.

Živahna razprava se je vnela pred izvolitvijo devetih članov centralnega izvršnega komiteja, katerih kandidature je predstavil in zagovarjal generalni sekretar SDRP Leszek Miller. Čeprav so vsi dobili dovolj glasov, se s tem ni zmanjšalo nezadovoljstvo, ker je izvršilni organ sestavljen iz samih Varšavčanov, medtem ko predstavnikov organizacij iz notranjosti v njem ni.

V vodstvu so zdaj še prosta mesta petih članov centralnega izvršnega komiteja in enega podpredsednika. Zasedena bodo lahko šele tedaj, ko bo imela stranka dovolj članov za ustanovitev vojvodskih vodstev. Privabljanje članov pa že od samega začetka ne zbuja optimizma. V novo stranko se je vpisalo le 5000 levičarjev, kar je žalostno malo, če upoštevamo, da je štela PZDP kljub vsem krizam, ki jih je v zadnjem času prestajala, še vedno približno dva milijona članov. Potrjujejo se napovedi, da so na članstvo v stranki mnogi gledali le konjunkturno in da skuša večina »komunistov« v novih razmerah s sebe čimprej sprati rdečo barvo, ki jim je čez noč »omadeževala poklicno kariero«.

Idejni in finančni polom

Poljska združena delavska partija ni propadla samo idejno, temveč tudi finančno. Tako se je SDRP kot prostovoljna dedinja PZDP (Fiszbachova Socialdemokratska zveza se je zapuščini odpovedala) znašla v precepu, saj je prisiljena reševati usodo tisočev ljudi, zaposlenih v partijskem aparatu, šolah, založbah in časopisnih hišah.

S 5. februarjem so ukinili glavna partijska glasila, kot sta dnevnik Trybuna ludu in mesečnik Nowe drogi, in drugo periodiko. Sklenjeno je že, da bodo 16 dnevnikov, ki so izhajali kot vojvodska glasila PZDP, odstopili krajevni samoupravi. Novi teoretični mesečnik SDRP bo urejal nekdanji vodja PZDP Mieczislaw Rakowski.

● Zaprli so tudi visoko šolo za družbene vede, ki jo je financiral CK PZDP. Tako se bo moralo približno 3000 profesorjev in študentov preusmeriti na druge fakultete. Še vedno je vprašanje, kakšna usoda bo doletela arhiv razpuščene komunistične partije. »Dediči« v SDRP obljubljajo, da bodo del dokumentov odstopili zgodovinskim inštitutom, večina gradiva pa bo ostala v okviru nove institucije, arhiva poljske levice. Na dan je prišlo, da poskušajo ponekod v notranjosti države uničiti dokumentacijo vojvodskih in drugih komitejev, pa tudi tajne arhive varnostne službe.

Zadnja številka Trybune ludu je izšla 26. januarja, že naslednjega dne pa je bila naprodaj kot nevtralna Kongresna tribuna.

Kot uradno glasilo Socialne demokracije R. P. je začela 12. februarja izhajati Trybuna, ki jo ureja član centralnega izvršnega komiteja Marek Siwiec, 35-letni bivši urednik študentskega tednika ITD. Bralci novega dnevnika so opazili, da je Trybuna izhajala že leta 1906, ko da jo je takrat urejal socialist in kasneje desničarski diktator »tovariš Jozef Pilsudski«.

Vse tri doslej ustanovljene struje poljske levice si na vso moč prizadevajo, da bi se včlanile v socialistično internacionalo in to predstavljajo kot sestavni del širše strategije za »vrnitev Poljske v Evropo«. Lepa priložnost, čeprav za zdaj brez posebnega učinka, je bil 17. kongres federacije socialdemokratskih strank Evropske skupnosti, ki so ga organizirali 8. in 9. februarja v Zahodnem Berlinu. Skupaj z delegacijami novih vzhodnoevropskih strank sta se zasedanja kot gosta udeležila tudi predsednik SDRP Kwasniewski in socialdemokratske zveze Fiszbach, kot generalni sekretar Poljske socialistične partije pa Andrzej Malanowski.

ILIJA MARINKOVIĆ

IZ POSLOVNEGA SVETA

● IBM: ČIP 16 MEGABITOV – Vodilni svetovni izdelovalec mirkočipov IBM je začel s poskusno proizvodnjo memorijskega čipa, ki lahko shrani 16 milijonov bitov informacij (16 megabitov) ali 1600 strani besedila. Doslej je bil najmočnejši čip z zmogljivostjo 4 megabitov, ravno tako izpod rok IBM, ki je v tej polprevodniški tekmi prehitel Toshibo, Hitachi in NEC, kot jih je prehitel tudi pri 16 megabitnem čipu, sporočili pa so, da ob pomoči Siemensa že pripravljajo 64 megabitni čip, ki naj bi bil na razpolago sredi 90. let. Čip s 16 megabiti pa bo na trgu čez 18 mesecev. Povejmo, da je bit najmanjša informacija, ki jo računalnik obdeluje: računalniški spomin je sestavljen iz množice mikroskopskih preklopnikov, ki prepuščajo (ali pa ne) električno energijo, ker računalnik prebere kot številko 0 ali 1, enica pa je potem en bit.

● ŠPANSKI TURIZEM: KONČNI PODATKI – Zbrani so tudi končni podatki o bilanci španskega turizma za leto 1989: Španijo je v lanskem letu obiskalo 54 milijonov tujih gostov, za 120.000 manj kot 1988, tako da je zaslužek Španije od turizma 16,174 milijarde dolarjev, za 3 odstotke manj kot v 1988 (za 513 milijonov USD manj). To je prvi padec zaslužka po dolgih letih vzpona: zadeva je toliko bolj nevarna, ker je bil zunanjetrgovinski primanjkljaj Španije v 1989 rekordnih 26,8 milijarde USD in s tem primanjkljaj v plačilni bilanci 11 mrd USD.

● KITAJSKA: ZNAKI RECESIJE – Kitajska je objavila, da je bil padec industrijske proizvodnje v 1989 najvišji v preteklem desetletju: vrednost industrijskega outputa je bila 127,8 mrd juanov (27 mrd USD), za 6,1 odstotka nižja kot leto pred tem. V osemdesetih letih preporoda kitajskega gospodarstva se je obseg industrijske proizvodnje zmanjšal le v enem samem mesecu (še leta 1988 je bila industrijska rast 18 odstotna), leto 1989 pa je bilo – tudi verjetno zaradi dogodkov na Tienanmenu – znanilec morebitne gospodarske recesije v tej državi.

»MIROVNI PROCES« V ZAGATI

Spopad za vodstvo na desnici

Minister za industrijo in trgovino Ariel Šaron je na zasedanju centralnega odbora izraelske desnice Likuda hrupno in dokončno zapustil vlado Jichaka Šamirja, češ da noče biti član vlade, ki vodi državo v propad. V nepopisnem hrupu in prerivanju je po dveh dneh (ponedeljek in torek) prave »judovske šole« premier Šamir zahteval zaupnico. Čeprav gre na prvi pogled za znotrajstrankarski boj za vodstvo med Šamirjem in tako imenovanimi »ministri zaviralci«, Šaronom, Davidom Levijem in Jichakom Modaijem, gre v resnici za osrednje vprašanje, ki muči Izrael: kako nadaljevati »mirovni proces«, ki močno zastaja.

Med desničarjema v bistvu ni velikih razlik, toda ti odtenki so vendar pomembni. Oba sta »jastreba«, kar zadeva palestinsko vprašanje, toda vrag tiči v podrobnostih. Prvi minister, ki je na zborovanju treh tisoč delegatov branil svoj primat zoper »zaviralce«, je prav tako kot nekdanji general Šaron pristaš Velikega Izraela in nasprotnik teorije o »miru za ozemlje«, ki jo zagovarjajo laburisti Šimona Peresa in Jichaka Rabina. Dejstva, da je resnični cilj Šamirjeve politike ohraniti popolno oblast nad desnim bregom Jordana, nihče niti ne skuša skrivati. Tudi Šamir sam, ki je tik pred zborovanjem stranke govoril zoper palestinsko državo: »Za veliko naseljevanje moramo imeti izraelsko ozemlje in za to deželo se moramo boriti.« Gre za pričakovano veliko »alijo« stotisočev sovjetskih Židov, ki naj bi poselili nova naselja na zasedenih ozemljih. Šamirjeva koalicijska vlada sicer zatrjuje, da je strah neutemeljen, češ da bo šlo tja kvečjemu pol odstotka do odstotek novih priseljencev v prihodnjih letih, toda tega ne verjame nihče; ne »prijateljska tujina« (ZDA in Zahodna Evropa, a tudi ZSSR) ne laburisti. »Arik« Šaron je odkrit zagovornik dokončne rešitve, palestinske države v Jordaniji in ne v »Samariji in Judeji«, t. j. na Zahodnem bregu. Tu je ves razloček med Šaronom in Šamirjem, malenkosten med prvima, a velik kamen spotike za druge, predvsem pa ovira za nadaljevanje »mirovne pobude«, ki se ji je Šamir vsaj formalno zapisal. Za Likud in Šamirja ni govora o palestinski državi, temveč zgolj o pogajanjih za volitve, ki naj ustvarijo ogrodje za omejeno notranjo avtonomijo pod čvrstim nadzorom Izraela. Tu naj se mirovni proces začne in konča in tu je jedro upora ameriškemu načrtu Jamesa Bakerja, predvsem dvema od petih točk: kako naj bo (ali sme biti) sestavljena palestinska delegacija na predvidenih pogajanjih za organizacijo volitev in o tem, kakšen pomen naj imajo te volitve v procesu, ki naj bi pripeljal do mirovnega sporazuma in palestinske samostojnosti.

Na prvem vprašanju, sestavi delegacije, je gradil svojo taktiko »zaviranja« Ariel Šaron s tovarišema in somišljeniki, ki jih je v Likudu – kot kaže vsaj polovica, podporo pa (za zdaj) še uživa tudi v dobrem delu izraelske javnosti.

Sklicujoč se na nacionalne interese in obtožujoč vlado, da sklepa gnile kompromise, je s tovariši zahteval jamstvo, da v palestinski delegaciji ne bo deportirancev (Palestincev, ki jih je Izrael izgnal v tujino) in Arabcev iz Vzhodnega Jeruzalema. Tudi tu ni načelnih razhajanj med Šamirjem in Šaronovimi pristaši, toda premier hoče imeti proste roke. Najprej, ker ne sme še bolj poslabšati odnosov z Združenimi državami in Egiptom, partnerjema v pripravah na palestinsko-izraelska pogajanja, ne more pa si tudi privoščiti krize vlade. Laburistično vodstvo, ki se boji novih volitev, mu je priskočilo na pomoč s sklepom, da ne bo takoj izzvalo spopada s Šamirjem o »mirovnem procesu«, temveč da bo najprej preskusilo v okviru ožjega kabineta (Šamir, Arens, Peres, Rabin), koliko je Šamir v resnici za mirovni proces. Ta pa je od lanskega 14. maja, odkar uradno traja, zašel v neskončne pogovore med Kairom, Jeruzalemom in Washingtonom, ki se kot jara kača ovijajo okrog vprašanj, kdo naj bo in o čem se bo govorilo na predvidenih »zgodovinskih« pogajanjih.

● Napad na izraelski turistični avtobus, do katerega je prišlo prejšnji teden, je v Kairu sprožil val kritik na račun omejene obsodbe s strani PLO. Dejansko ozadje pa je palestinsko mešetarjenje s sestavo delegacije za pogajanja, ki škoduje hladnemu miru med Egiptom in Izraelom in Mubarakovi vlogi posrednika med Palestinci in Izraelom, s tem pa objektivno zavira mirovni proces.

Če gre za »kdo«, potem je zdaj najnovejši zaplet o delegatih deportirancih in tistih iz Vzhodnega Jeruzalema. Šamir je vsaj načelno pristal na dva izganca in dva, ki bi bila hkrati prebivalca Vzhodnega (arabskega) Jeruzalema in doma na Vzhodnem bregu. Preveč za Šarona – ali pa tudi za Šamirja? Vsekakor so teh zapletov siti celo v Washingtonu, kjer imajo sicer zaradi viharnega dogajanja v Srednji Evropi in redefinicije odnosov z Moskvo polno glavo skrbi. Tako že napovedanega sestanka treh zunanjih ministrov, Bakerja, Megida in Arensa minulo nedeljo v Ženevi ni bilo in vprašanje je, kdaj sploh bo. »Zaviralci« so bili torej vendar uspešni, sicer pa je res tudi, da Izrael podobno taktiko uporablja že od lanskega maja, samo da bi se umik z zasedenih ozemelj čim bolj oddaljil.

Ugledni »Jerusalem Post« se je torej pošteno zmotil, ko je zapisal pred burno sejo likudovskega cekaja (kako podobno nekaterim drugim osrednjim odborom!), da bo do sestanka treh zunanjih ministrov v Ženevi prišlo ne glede na to, kakšen bo izid spopada premiera Šamirja z njegovimi nasprotniki, pristaši trde roke. Kaj šele, da bi govorili o »senzacionalnem« izraelsko-palestinskem sestanku – čez mesec dni.

JAKA ŠTULAR

JOŽE SMOLE V TRSTU

Nerazumljene razlike

OD NAŠEGA DOPISNIKA

TRST, 15. februarja – Če bi mi kdo pred letom dni rekel, da bo v Trstu pogovor z naslovom Konec komunizma v Sloveniji, na katerem bo glavni gost Jože Smole, bi to razumel kot posrečeno šalo. Toda včeraj zvečer je v dvorani hotela Savoia pod velikim plakatom s tem naslovom sedel Jože Smole, predsednik Socialistične zveze Slovenije. V Trst je prišel na povabilo tukajšnjih socialistov, ki so si večer zamislili kot javni pogovor Jožeta Smoleta z novinarji.

Naj takoj povem, da nabito polna dvorana o kakršnemkoli koncu komunizma v Sloveniji ni izvedela ničesar, kar pomeni, da ni bil izbran ustrezen naslov oziroma ustrezen gost, ki bi bil pripravljen v Trstu oznanjati konec komunizma v Sloveniji. Pogovor pa je bil kljub temu zanimiv. Poslušalstvo se je sicer trudilo, da bi doumelo, kako lahko komunist predseduje stranki socialistov, ki naj bi na volitvah konkurirala komunistom. Težave so imeli tudi z iskanjem razlik med slovenskimi socialisti in komunisti, kar jim seveda ne kaže šteti v zlo. Tu so namreč razlike med obema strankama izredno velike in tudi precej dobro vidne. Skratka, Jože Smole je poskušal razlike pokazati, poslušalci pa so jih poskušali opaziti. Posebnega uspeha ni bilo ne na eni ne na drugi strani.

● Jože Smole je sinoči tudi predlagal, da bi v okviru delovne skupnosti Alpe–Jadran ustanovili stalno koordinacijo predstavnikov socialističnih strank iz teh dežel. Menil je, da sodelovanje ne more biti prepuščeno zgolj vladam, temveč se mora razširiti tudi na politične stranke. Napovedal pa je tudi kandidaturo SZS v Socialistični internacionali.

Jože Smole je povedal, da je razlika med slovenskimi socialisti in komunisti v tem, da so prvi levosredinsko usmerjeni, drugi pa predvsem levo. Na volitvah bodo socialisti nastopili s svojim programom in kandidati. Programi političnih organizacij, ki bodo sodelovale na volitvah, so si resda precej podobni, toda razlike vendarle obstajajo. Tako na primer vsi zagovarjajo konfederacijo, vendar Smole meni, da se bo v predvolilnem boju pokazalo, kaj si posamezne stranke predstavljajo pod tem pojmom. Konkurenca na levici je po njegovem prepričanju koristna in bo tudi pripomogla k hitrejšim spremembam. »Danes je v Sloveniji 18 političnih organizacij, toda le SZS ima socializem jasno izražen v svojem imenu,« je povedal Smole.

● Na vprašanje, kakšen bi bil njegov odgovor, ko bi ga pred letom dni povabili na predavanje o koncu komunizma v Sloveniji, je Smole dejal, da bi vsekakor prišel, njegovi odgovori pa bi bili enaki sedanjim. Pred petimi leti bi tudi prišel, vendar bi bili njegovi odgovori povsem drugačni. »Hočem reči, da smo vsi doživljali svojo evolucijo, verjeli smo v sistem. Ko pa smo ugotovili, da ta sistem ne daje ustreznih rezultatov, smo začeli razmišljati o reformah,« je rekel Jože Smole.

Kar zadeva članstvo v ZKS – Stranki demokratične prenove, je Smole pojasnil, da je član partije že od leta 1943, sicer pa slovenski socialisti niso občutljivi glede strankarske pripadnosti, tako da so njihovi člani lahko hkrati tudi člani drugih strank. Kot predsednik SZDL je zastopal levosredinsko pozicijo in se trudil, da bi odražal večinsko mnenje. Pri tem je opozoril na svojo vlogo v zvezi z vprašanjem praznovanja božiča, medtem ko so komunisti v ZKS takrat imeli povsem drugačno stališče do praznovanja božiča. »Člani SZS me sprejemajo za predsednika tudi kot komunista, če pa me jutri ne bodo, bom odstopil,« je rekel Jože Smole.

MIŠO RENKO

Obisk bavarskih socialdemokratov

LJUBLJANA, 15. februarja – Konec prejšnjega tedna se je mudila na obisku pri ZKS – Stranki demokratične prenove delegacija SPD iz Bavarske, ki jo je vodil dr. Franz Götz. Z dr. Cirilom Ribičičem in sodelavci so se pogovarjali o razmerah v Sloveniji in Jugoslaviji, pa tudi o nadaljnjem sodelovanju med organizacijama in o pobudi ZKS-SPD za srečanje političnih strank parlamentarne levice na območju Alpe–Jadran.

Ed McBain

IZGINJAJOČE ŽENSKE

48. nadaljevanje

Handy je prikimal. »Mislili bi, da bo ustrelila Barterja. On jo je prevaral. A morda ženska nagonsko napade drugo žensko, morda imajo to v krvi. Morda je v šoku iskala naravnega sovražnika in naravni sovražnik je bila druga ženska. Potem je videla, kako je dekle padlo na tla. Pretreslo jo je. Ubila je človeka. Odvrgla je pištolo. Zbežala bi iz sobe, a Barter jo je ustavil. Pobral je pištolo in si jo vtaknil v žep. Potem je mrtvo dekle zbasal v omaro. Močno je krvavela in moral jo je nekam umakniti, dokler se ne bi česa domislil.«

»Česa se je domislil?«

Poklical je Hezekiaha in truplo sta odnesla v tovornjak. Dekle sta pokrila z vrečo iz jute in tovornjak odpeljala v gozd. Verjeto bi jo najraje pokopala kar tam, a nista je hotela pokopati na Barterjevem posestvu. Morala sta se domisliti, kje bi jo pokopala. Vrnila sta se v recepcijo Ko ste se pripeljali vi s svojim dekletom, sta se verjetno pogovarjala, kaj storiti.«

»Razumem.«

»Če ne bi prišli z dekletom, vam Barter ne bi izdal sobe. On misli hitro. Vaše dekle si je šel verjetno ogledat le zato, ker rad gleda ženske. Toda ko jo je videl, je vedel, kaj storiti. Lois je bila visoka temnolaska. Vaše dekle je bilo prav tako visoko in čedno. Lois v mestu niso poznali. Tu je bila šele nekaj dni, ki jih je v glavnem preživela s strankami v sobah. Barter je vedel, da bo dekle prej ali slej kdo pogrešal. Ženska ne more kar tako izginiti, ne da bi kdo prišel vprašat, kaj se je zgodilo z njo. Barter ni hotel vohljačev. Bal se je, da bi kdo obvestil državne oblasti. To bi pomenilo konec donosnega posla.«

»Sam si lahko mislim, kaj se je zgodilo potem,« sem dejal.

»Lahko?«

»Medtem ko sem se tuširal, je Barter Stephanie in Hezu razložil svoj načrt. Ann so odnesli iz sobe, pripeljali tovornjak in jo odpeljali nekam, kjer je prenočila.«

»V Hezovo stanovanje,« je pojasnil Handy.

»Zjutraj se je Stephanie oblekla tako, da bi pritegnila čimveč pozornosti. Blanche vedno priteguje pozornost. Blanche je znana prostitutka in Stephanie znana dama. Ljudje naj bi avtomatično predpostavljali, da je temnolaska ena od deklet.

Ljudje naj bi predpostavljali, da je temnolaska Lois. Če bi jo pozneje kdo iskal, bi mu rekli, da je odšla iz mesta. Hudiča, vsi so videli, kako je odšla.«

»Da, toda Ann so nameravali izpustiti, prepričan sem.«

»Morda je bil to začetni načrt, ko pa so ugotovili, da sem policaj, in so vse skupaj premislili, so to misel gotovo opustili. Za vraga, Handy, morda je že mrtva!«

»Ne . . . ne verjamem. Zdaj prihajava v Davistown. Kmalu bova na cilju.«

Prenehalo je deževati. Izključil sem brisalce. Cesta je bila še vedno mokra in splozka.

»Kako dolgo jo že ljubite, Handy?« sem ga vprašal.

»Prosim?«

»Stephanie?«

Ne da bi se obotavljal, je dejel: »Od prvega dne, ko jo je Mike Barter pripeljal na Sullivan's Point.«

»Zakaj me peljete k njej?«

Tokrat se je obotavljal. Mislil sem, da mi sploh ne bo odgovoril. Potem je rekel: »Nekoč sem bil dober odvetnik. Tudi dober sodnik sem bil. Verjel sem v zakon.« Premolknil je. »Stephanie je nekoga ubila.« Zopet je premolknil. »Verjetno je tudi tisto dekle kdo ljubil.«

Davistown je bilo grdo mesto, polno dimnikov in umazanih gostiln. Handy me je pripeljal do trinadstropnega bloka na obrobju mesta.

V tretjem nadstropju je gorela luč. Drugje je vladala tema.

»Povejte mi številko stanovanja,« sem rekel.

»Ne vem je. Na vratih piše Joe Carlisle.«

»Počakajte tu, Handy.«

»Bodite previdni,« je rekel in zvenelo je, kot da misli resno.

Stopil sem iz avta. Ulica je bila tiha. Pogledal sem nabiralnike pri vhodu. Joseph Carlisle je stanoval v stanovanju številka 33. Odrinil sem vrata in vstopil. Povzpel sem se v tretje nadstropje. Stanovanje številka 33 je bilo na koncu hodnika. Prijel sem pištolo in potrkal.

»Kdo je?« je vprašala Stephanie.

»Hezekiah,« sem šepnil.

»Počakaj.«

KMALU ZAČETEK NOVEGA NAPETEGA KRIMINALNEGA ROMANA

Jack Higgins

Temna stran ulice

Rachel Billington

Priložnost za greh

89. nadaljevanje

Nell je videla izraz na Laurinem obrazu in veselo vzkliknila: »Kaj pa bova naredili z vsem tem? Vse pometali skozi okno? Raztrgali? Jih posvaljkali v papirnate krogle? Jih poteptali z nogami?« Z mize je potegnila šop potipkanih papirjev in se delala, kot da namerava izrečeno uresničiti.

»Ne, ne.« Laura je smeje protestirala. Njen odhod od domačega ognjišča in moža je bil drugačen kot Nellin. Ni se zavestno odločila za ta korak, le zaljubila se je. Ni čutila nobenega občutka osvoboditve. In vendar se je nek glas v njej strinjal z Nellinimi besedami. Govoril ji je, da so ti papirji in težke knjige usmerjali pot njenega življenja celih deset let in če se jih hoče dokončno osvoboditi, bi morala narediti to, kar je predlagala Nell in jih Milesu v posmeh razmetati po sobi.

»Pridi. Greva gor.« Miles je dober človek, ki trdo dela. Nič hudega ji ni naredil.

Prva soba je bila Nickyjeva. Laura si je dajala poguma, ker je bila prepričana, da bo zagledala zmečkano pižamo, na pol pojedene piškote in na pol sestavljene figure iz lego kock. Ko pa je zagledala ravno tako prazno sobo, kot je bila dnevna soba, jo je preplavilo olajšanje. »Nickyja prav gotovo ni tukaj.«

Pogledala je v omaro in videla, da v njej skoraj ni več njegovih oblek, le šolska halja, vzorno zlikana, je visela z obešalnika in čakala novega šolskega leta. Celo njegove knjige so bile brezosebno zložene na polici in niso izdajale roke ali srca, ki jih je razporedilo.

Laura je odšla v svojo sobo. Kar zazijala je od začudenja. Postelja ni bila postlana, rjuhe in odeje so bile na tleh, pod njihovo težo pa je bilo pomečkano njeno lepo pregrinjalo.

»Tu je potrebna ženska roka,« je zadovoljno rekla Nell.

»Miles v času najinega zakona nikoli ni postlal postelje,« je izjavila Laura, ki pa je to dejstvo ni preveč prizadelo. Ko si je malo opomogla od presenečenja, se je samodejno sklonila in začela pospravljati.

»Kaj ne dela pri vas tisto špansko dekle, ki se je prišla učit v London angleščine?« je vprašala Nell.

»Da, še včeraj sem jo slišala po telefonu.«

»Morda je ona odšla z Nickyjem.«

»Takoj potem ko sem jo jaz poklicala?«

»Natančno tako, dr. Watson.« Nell se ni posrečilo, da bi ji povrnila dobro voljo. Laura je komaj zadrževala solze.

Z omare je zvlekla velik kovček, začela šariti naokoli in zbirati obleke in stvari. »Kaj naj vzamem?« je jadikovala in s tem žalosti dajala malo bolj sprejemljivo in praktično razlago.

»Samo stvari, ki jih imaš rada.«

Pomislila je, da ima rada samo Nickyja. V kovček je vrgla stare ogrlice, ki jih sploh ni marala.

»Soba smrdi,« je naznanila Nell. »Zakaj spalnice vedno smrdijo, kadar v njih spi moški sam?«

»Morda jih ne prezračijo dovolj temeljito.«

»Pa saj je okno na stežaj odprto. Mislim, da je to povezano s hormoni. Na kateri strani spi?«

Laura je pogledala izza kupa spodnjih hlačk. »Pri telefonu.« Nekaj prav starih, in zdelanih hlačk je vrgla v koš za smeti.

»Aha. Torej ima le nekakšen čut za odgovornost.« Stopila je na Milesov konec postelje. »Pa poglejmo, kaj bere. Agatha Christie. Dolgočasen pravniški časopis in . . . Aha! Kaj pa je to? Lepote taborniškega življenja. Oh, ne kakšno razočaranje!«

»O, Nell.« Laura je pomislila, kot že tolikokrat poprej, da je Nell prešla že vse meje dobrega okusa. Toda kaj so meje dobrega okusa v primeru, da zapustiš svojega moža?

»Postlala bom posteljo.« Laura je energično začela premetavati rjuhe in odeje. Nell jo je opazovala in malce prenapeto vzdihovala.

»Ne sovražim ga,« je rekla Laura, čeprav to ni povsem držalo.

»Vedno si bila bolj civilizirana od mene.« Premaknila se je na drugo stran postelje in ji začela pomagati.

In tako ju je našel prevarani in maščevalni Miles. Na vsaki strani postelje žensko, ki ureja ne preveč čiste rjuhe. Nell se je seveda zasmejala. To je bil verjetno živčen smeh, vendar pa je bil učinek, ki so ga še poudarjali safari obleka, klobuk in temna očala, ki jih je slovesno nosila na nosu, dramatičen. Laura je spoznala, da za vsak položaj obstajajo določena pravila vedenja. »Oprosti,« je zamrmrala in hipnotizirano zrla v Milesa.

Milesov obraz, ki je ob prihodu neprostransko zrl predse, je bil zdaj divje rdeč in se je začel jezno gubati. Laura ga še nikoli ni videla takšnega.

Končno se mu je posrečilo odpreti usta in zavpiti: »Nickyja ni tukaj. In ne bom ti povedal, kje je. Nočem, da ga še kdaj vidiš! Čisto navadna kurba si. Sram me je, da sem te nekoč imel za ženo. Nočem, da te še kdaj vidi!«

SLOVENSKI Poročevalec
DELO
ljudska PRAVICA

Čudna politična pomoč

BORIS JEŽ

Poziv armadnega partijskega šefa Petra Šimića, da se ustanovi nova Zveza komunistov Slovenije, bi lahko komentirali tudi z ugotovitvijo, da imajo komunisti v vojski pač pravico o vsaki stvari imeti svoje mnenje. Ker pa iz izkušenj vemo, da so njihovi pogledi pravzaprav tudi uradna stališča JLA, so nekatere izjave Petra Šimića, blago rečeno, skrb zbujajoče.

Šimićeva analiza dogodkov na minulem partijskem kongresu govori, da je bilo glasovanje armade za prekinitev kongresa izključno taktične narave. Admiral se je v svojem referatu, prebranem na zadnji seji komiteja organizacije ZKJ v armadi, jasno opredelil za vse tisto, kar Jugoslaviji ponuja Slobodan Milošević. In ker vemo, da je Miloševićeva politika v sporu z vsaj pol Jugoslavije, se je potemtakem Petar Šimić izrekel za eno od sprtih strani. Vse to bi bilo še nekako dopustno, če bi bil Petar Šimić »kdorkoli«, v resnici pa je predstavnik 70 tisoč komunistov v JLA, torej praktično celotnega oficirskega kadra. Se je torej vojaški aparat opredelil za eno od sprtih strani v sedanjem jugoslovanskem političnem boju?

Le kako nekateri vojaški ideologi ne doumejo, da političnost JLA sili armado v to, da se vmešava v dnevna politična obračunavanja. V teh obračunih pa lahko sodeluje le na tej ali oni strani ali pa kot samostojen politični subjekt; upam, da o zadnji možnosti ne razmišljajo v armadnem vrhu, sicer se nam utegne še zgoditi, da bo nekoč JLA zmagala na volitvah in jugoslovanska komedija bo popolna. Le kako torej generali ne doumejo, da političnost armade nujno vodi v njen razpad, s tem pa seveda tudi v razpad Jugoslavije?

Toda Petar Šimić gre v svojem izrekanju za najbolj centralistične opcije še dlje in uganja svojo politično akrobatiko že na kar nevarnem ledu. Najprej zanika legitimnost stranki demokratične prenove, ki utegne celo zmagati na spomladanskih volitvah, potem pa neki republiki ponuja svojo zvezo komunistov. Vojska je torej pripravljena Slovencem pomagati, da bi spet imeli »pravo« partijo – moj bog, saj svet česa takšnega še ni videl! Doslej sem bil prepričan, da vojska pomaga graditi ceste, mostove in podobno (mimogrede, to počno skoraj vse vojske tega sveta), nisem pa vedel, da nudijo tudi »politične storitve«. Šalo ob stran, admiral se pravzaprav hoče grobo vmešavati v slovensko notranjepolitično življenje, čeprav seveda v boj nad slovenske odpadnike pošilja federalno partijo.

Nekateri generali in admirali imajo več kot očitno čisto svoje politične ambicije, sicer se ne bi tako krčevito oklepali socrealističnih formul o »ljudski vojski«, o avantgardni vlogi partije v JLA itd. Mar hočejo reči, da je le JLA ljudska vojska, drugi narodi pa imajo pač »neke« armade, ki so jim pravzaprav tuje in odveč? In kako ne uvidijo, da se celotna Vzhodna Evropa odloča za depolitizacijo armad, kmalu se bo to gotovo zgodilo tudi v Sovjetski zvezi in očitno bomo kmalu v družbi z nekaterimi »banana – republikami« zadnji, kjer vojska še na tak način sodeluje v političnem življenju? Ali sploh ne opažajo, da s svojim ideološkim enoumjem in dogmatizmom postajajo svojevrsten anahronizem ne le v Evropi, temveč celo v hitro napredujočem jugoslovanskem političnem prostoru.

Generali verjetno dobro vedo, da bi jim bilo pravzaprav udobneje, če bi bili v sedanjih političnih bojih ob strani in bi vojska predvsem varovala ustavni red (o »zunanjih sovražnikih« v sedanji Evropi verjetno ni treba izgubljati besed). Toda ne, vsaj nekaterim med njimi je očitno veliko do tega, da so v samem središču odločanja o sedanjosti in prihodnosti Jugoslavije. Si je, denimo, dejstvo, da morajo vsi slovenski fantje služiti vojsko zunaj Slovenije, moč razlagati kako drugače kot s političnim dejanjem, ki je hočeš nočeš uperjeno proti nekemu narodu. In potem se nekateri še čudijo, da med Slovenci ni takšnega nekritičnega navdušenja nad JLA, kot je, recimo, v Srbiji!

Predstavniki armade skušajo svoje politično delovanje pogosto prikazati kot nadnacionalno in neobremenjeno s posamičnimi, »partikularističnimi« interesi. Seveda jih je treba demantirati ali pa se demantirajo kar sami; je, denimo, velika sorodnost Šimićevih in Miloševićevih pogledov na aktualne politične odnose zgolj naključna? In naposled je treba tudi pogledati v oči resnici, da je velika večina oficirjev v JLA srbske in črnogorske narodnosti in da to gotovo ne more biti čisto brez posledic. Že nacionalna sestava oficirskega kadra torej govori v prid zahtevi, da se mora politično življenje umakniti iz štabov in vojašnic, in to v vsakem primeru, v enopartijskem ali večpartijskem sistemu. Če se to ne bo zgodilo kmalu, se bodo tudi v armadi zagotovo začela kopičiti notranja nasprotja, česar pa si nobena pametna država ne sme privoščiti.

Če se bo zgodilo kaj takega – in upajmo, da se ne bo! – bodo nekateri armadni »ideologi« kajpak skušali krivdo zvaliti na večstrankarski sistem. V resnici pa bodo krive predvsem njihove politične ambicije.

Najprej solze in znoj, Evropa potem

ANDREJ POZNIČ

Dva meseca pred volitvami ne poznamo gospodarskega programa strank in politikov, ki jih bomo volili. Če v politično-socialni filozofiji med njimi še zaslutimo kake razlike, potem jih v gospodarskem pogledu ni. Od stare partije do osamljenega strelca Krambergerja nam vsi ponujajo Evropo, socialno varnost in nadvse kakovostno življenje.

Ali bomo pred volitvami doživeli, da bo propadla vsaj ena pomembna delavska stavka? Nam bo vsaj ena politična stranka namesto Evrope zdaj ponudila solze in znoj (krvi ne, za božjo voljo!)? Ali imamo politika, ki je sposoben iti na volitve z napovedjo radikalnega prestrukturiranja slovenskega gospodarstva, množičnega odpuščanja odvečne delovne sile, zapiranja podjetij in dušenja celih gospodarskih vej, ter na teh volitvah tudi zmagati.

Reformiranje socialističnega gospodarstva se je v zgodovini vedno zdela zelo zapletena stvar. Morda bi se v tem hipu kazalo oprijeti tele modrosti: zapletene stvari trajajo zelo dolgo, nemogoče storimo takoj.

Ko je Ronald Reagan leta 1981 prvič vstopil v Belo hišo, so imele ZDA 13,5-odstotno inflacijo in dolgo obdobje ničelne gospodarske rasti. Zloma stagflacije – te najbolj zahrbtne gospodarske bolezni – se je lotil na najbolj enostaven način: z zmanjšanjem davkov je poskrbel, da je v gospodarstvu ostajalo čim več kapitala, z do kraja zaostreno denarno politiko pa, da ga gospodarstvo ni po nepotrebnem najemalo v bankah. To je praktično vsa skrivnost tako imenovane neoliberalne gospodarske filozofije, ki je v ZDA dobila ime reaganomika, v evropski različici pa jo poznamo kot thatcherizem. V začetku osemdesetih let, ko je v Zahodni Evropi še veselo cvetela država blaginje, na Vzhodu pa so se kazali šele prvi obrisi realnosti socializma, je bil ta program deležen hude obsodbe, češ da je socialno krivičen, v denarni politiki pa oderuški do držav v razvoju. Toda ne pozabimo, oderuške cene denarja so veljale tudi za ameriške posojilojemalce.

V Pittsburgu, tem slavnem središču ameriškega industrijskega vzpona v 19. stoletju in v prvi polovici 20., je mogoče še danes opazovati sledi reaganomike. V dolgih rečnih dolinah, ki se stekajo v mesto, je na stotine golih skeletov nekdaj mogočne jeklarske industrije, ki je takrat propadla čez noč. Japonci so delali cenejše jeklo!

V mestu je brezposelnost narasla do 25 odstotkov. Ves naložbeni kapital je zbežal iz klasične industrije v panoge, ki so dajale na leto vsaj 20 ali več odstotkov profita. V desetih letih se je Pittsburg iz zaprašenega, umazanega središča klasične industrije prelevil v eno od velikih ameriških središč visoke tehnologije, z izjemno razvejenim sistemom malega gospodarstva in velikih znanstvenoraziskovalnih ustanov. Brezposelnost se suče od 4 do 6 odstotkov – pod ameriškim povprečjem in seveda daleč pod zahodno-evropskim.

Morda bi kazalo omeniti še slavni poraz britanskih rudarjev v stavki, ki je trajala od marca 1984 do marca 1985? Živi simbol britanske klasične industrije je dobesedno izkrvavel pod policijskimi palicami: morala in politična modrost je odpovedala na obeh straneh. Zdi se, da je verodostojnost ohranila edino ekonomska logika tega spopada. Dve, tri leta po koncu stavke je bilo britansko premogovništvo – tisto, kar ga je pač ostalo – eno najbolj rentabilnih v Evropi. Thatcherjeva pa postaja vedno bolj vabljiv ideal marsikaterega reformatorja: kako si privoščiti naskok na zastarelo gospodarsko strukturo in spopad s klasičnim industrijskim proletariatom in pri tem biti še izvoljen. Celo večkrat!

Uporaben odgovor je dal ameriški profesor Heilbroner, goreč privrženec socialne države, ko je tri leta opazoval nezadržen vzpon priljubljenosti Ronalda Reagana na začetku njegove predsedniške kariere: »Sam sodim, da bi bilo za zahodnoevropski in ameriški kapitalizem najboljše, če bi posnemali švedski vzorec države blaginje, toda za to zdaj sploh ni navdušenja. Moram priznati, da se je znanstveniku neprijetno znajti v položaju, ko se njegovi občutki o tem, kaj bi bilo dolgoročno dobro, ne ujemajo s širokim mnenjem.«

Bilo bi dobro, dodajamo mi, če bi slovenske stranke še pred volitvami preverile občutke svojega članstva in nam predstavile svojo gospodarsko filozofijo.

STRATEGIJA IZVOZA (2)

Zaradi nezanesljivega domačega trga je edina razvojna izbira razviti svet

V devetdesetih letih se bodo povečale težave pri prodaji izdelkov v države ES – Še bolj okrepiti sodelovanje z bližnjimi regijami – Kakšna podpora skupnim naložbam s tujimi partnerji

Jugoslavija in Slovenija vstopata v devetdeseta leta po skoraj desetletju gospodarske stagnacije, ko jima praktično ni uspelo povečati družbenega proizvoda, pa tudi pri drugih pomembnih gospodarskih kazalcih sta svoj zaostanek za razvitim svetom relativno še povečali (poprečna stopnja rasti družbenega proizvoda v državah EGS v letih 1982–1988 je bila okoli 2,4%, inflacija pa je rasla po 5,7-odstotni stopnji).

Napovedi evropskih ekonomskih institutov tudi za prihodnja leta obetajo ugodno ekonomsko rast in razvoj razvitih držav, pri čemer naj bi po napovedih italijanskega instituta Prometeia realni družbeni proizvod v državah OECD in v državah EGS v obdobju 1989–1993 rasel blizu 3% na leto, skupni obseg svetovne trgovine za okoli 5,5%, rast svetovnih cen za industrijsko blago pa za okoli 4%. Zavedati se moramo, da se hkrati z boljšimi možnostmi za naše večje vključevanje v svetovne ekonomske tokove po drugi strani realno povečuje nevarnost nadaljnjega poglabljanja našega zaostanka za temi državami, zlasti če ne bomo tehnološko in inovacijsko sposobni slediti dinamiki njihovega razvoja.

Tudi spremembe, ki potekajo tako v razvitih kot v vzhodnoevropskih državah, dajejo slutiti, da za nas zunanje okolje ne bo enostavno. Vplivom uresničevanja programa »Bele knjige« na našo menjavo z državami EGS se ne bo mogoče izogniti.

● Na težje možnosti za prodajo na trgu Skupnosti opozarja že predvidevanje, da se bo zaradi prednosti skupnega trga povečala predvsem menjava med članicami te Skupnosti. Tako kot v državah EGS pa tudi pri nas vsi sektorji ne bodo enako prizadeti. V splošnem bi lahko rekli, da bo za proizvajalce, ki imajo že zdaj povezave znotraj Skupnosti v obliki lastnih ali mešanih podjetij, pa tudi za tiste, ki imajo razvite kooperantske odnose, pristop v Evropo 90. let lažji kot drugim, ki takih povezav nimajo.

Od pomembnejših industrijskih panog, ki imajo v izvozu v EGS zadnja leta večji delež, utegnejo biti najbolj prizadete tiste, ki se jim bo zaradi učinkov združevanja in notranjega odpiranja evropskega trga še dodatno zmanjšala konkurenčnost v primerjavi s sorodnimi sektorji v EGS, po drugi strani pa tisti, ki bodo morali slediti najbolj zaostrenim standardom, čeprav pri slednjih velja, da bodo ovire bolj posredne, v smislu finančne in tehnološke sposobnosti izvoznikov za njihovo izpolnjevanje.

● Predvidevamo, da se bodo v tem smislu pri izvozu v Skupnosti zaostrile razmere za proizvodnjo agroživilskih proizvodov in predelavo kovin. Oteženo prodajo lahko eventualno pričakujemo tudi pri izvozu tekstila, vendar tukaj zaradi možnosti drugačnega položaja Jugoslavije v okviru sporazuma o tekstilnih vlaknih (MFA – Multi Fibre Agreement), saj naj bi Jugoslavija zapustila klub najmanj razvitih držav v razvoju in s tem izgubila tudi del carinskih ugodnosti pri izvozu tekstila na trg razvitih držav.

Čeprav menimo, da so ob vzajemnem priznavanju in harmonizaciji standardov na naš izvoz v EGS možni tudi pozitivni učinki in prihranki, je treba zlasti pri proizvodih, ki zadevajo zdravje ljudi, zaščito okolja in zaščito kupca, pričakovati zaostrovanje standardov in strožje predpise. Poleg agroživilske proizvodnje se bodo po vsej verjetnosti zaostrile tudi razmere za lesnopredelovalno industrijo (na trge razvitih držav ni mogoče izvažati pohištva, ki vsebuje kancerogena lepila, zaostrujejo pa se tudi požarnovarnostni pogoji). EGS ob zdravju posebno pozornost posveča varovanju okolja, zato bodo strogi predpisi s tega področja zahtevali znatna vlaganja ne le v razvoj proizvodov za trge držav članic Skupnosti, temveč tudi v proizvodnjo, ki bo za razvoj turizma evropske kakovosti zahtevala sanacijo domačega – slovenskega okolja. Ker bo Skupnost zlasti pri menjavi storitev s tretjimi državami zahtevala recipročnost, lahko nastanejo težave tudi za naš transport.

Tudi na silovit tempo sprememb v vzhodnoevropskih državah ne smemo pozabiti. Še zlasti zato ne, ker je v nasprotju z razvitimi državami, kjer je tok bodočih dogodkov dokaj stabilen in predvidljiv, spremembe in procese v teh državah težko vnaprej napovedati. Ob burnih političnih in demokratičnih spremembah ter uvajanju gospodarskih reform nastajajo v teh državah drastične spremembe v smeri večje tržnosti in samostojnosti podjetij v notranji in zunanji trgovini, z možnostjo stečaja vred. Pod vplivom sprememb bodo te države določile tako medsebojne odnose kot odnose s svetom.

● Pričakujemo, da se bodo v devetdesetih letih za slovenska podjetja zaostrili tudi pogoji za prodajo v vzhodnoevropske države, kar bo verjetno najbolj prizadelo slovensko strojegradnjo. Ne le zaradi pretežnega deleža izvoza na te trge, temveč tudi zato, ker se bo ob postopnem popuščanju prepovedi izvoza visoke tehnologije iz razvitih zahodnih držav v Vzhodno Evropo (COCOM) na teh trgih srečala s hudo zahodno konkurenco, s katero v cenovnem, kreditnem, predvsem pa v tehnološkem pogledu na drugih svetovnih trgih že zdaj ni sposobna uspešno tekmovati.

Možno je, da bodo te države na podlagi na novo vzpostavljenih odnosov, ki so nekdaj monolitni vzhodni blok v letu 1989 praktično privedli do dezintegracije, v devetdesetih letih doživele gospodarski vzpon, ki bo zaradi potrošnega blaga lačnega prebivalstva odprl večje možnosti izvoza na te trge. Zato ni nič čudnega, da razvite zahodnoevropske države pri sodelovanju z njimi v novo nastalih razmerah sicer vidijo velik izziv, ki pa ga kaže sprejeti, ker se bo po vsej verjetnosti kmalu bogato obrestoval. Potemtakem tudi pri nas ne bi smeli zanemariti možnosti večjega sodelovanja s temi državami.

Kljub zaostrenim možnostim nastopa v Zahodni in v Vzhodni Evropi nam splošne možnosti za prodor na te trge (predvidena dokaj ugodna rast družbenega proizvoda in obsega svetovne trgovine) vendarle ne bodo nenaklonjene. Največja težava je v nas samih, v našem tehnološkem zaostajanju, slabi kakovosti, šibki inovativnosti, zastarelem oblikovanju idr. ***Ob krčenju nezanesljivega domačega trga, na katerem se razmere v zadnjih mesecih zaostrujejo s srbsko gospodarsko blokado, predvsem pa zaradi nuje po preprečitvi še večjega zaostanka za razvitim svetom, Sloveniji praktično kot edina razvojna izbira ostaja nadaljnje odpiranje v razviti svet.*** Da bi se Evropi čim bolj približali, bomo morali imeti uspešna podjetja, ki se bodo sposobna kosati s konkurenco na evropskih trgih. Pri tem pa jih bo seveda treba podpreti z ustrezno ekonomsko politiko. Ker Slovenija na tem segmentu pri bistvenih vprašanjih nima »škarij in platna« v svojih rokah, bo morala v federaciji doseči izpolnitev nekaterih pogojev za uspešen prodor v svet. Tudi od neposredne in materialne podpore republike, v skladu z njenimi pristojnostmi in zmožnostmi, bo zelo odvisna sposobnost slovenskega gospodarstva za vključevanje v razviti svet devetdesetih let. Ob hitrih spremembah, ki potekajo zadnje čase v našem okolju s »filmsko naglico«, še toliko bolj narašča nujnost, da republika z angažiranjem najboljših znanstvenih potencialov oblikuje svojo strategijo za devetdeseta leta, ki ji bo omogočila čim bolj normalen prehod v tretje tisočletje.

Ob pogoju, kar zadeva spodbudno tečajno politiko do trdnih valut (npr. take, da bil za povprečno uspešnega izvoznika izvoz enako privlačen kot prodaja na domačem trgu), bi bilo v federaciji smotrno vztrajati pri tem, da Jugoslavija pri institucionalnem približevanju EGS vztraja pri možnosti za izrabo določb 58. člena sporazuma med SFRJ in EGS, ki predvideva postopno uvajanje recipročnosti v medsebojnem sodelovanju. Ta poteza pa bi zahtevala postopno prilagajanje zaščitne politike drugim razvitim državam, se pravi, da bi v Jugoslaviji sčasoma morali eliminirati prevladujoč fiskalno naravo zaščite (razne uvozne dajatve, takse ...) domače proizvodnje.

● Ker zaostajanje v tehnologiji, pri inovacijah, oblikovanju ipd. lahko postane poglavitna ovira ne le za naše večje vključevanje v mednarodno menjavo, temveč tudi za ohranitev dosežene ravni, bi v Jugoslaviji kazalo narediti program za pospeševanje izvoza na trge razvitih držav, v okviru katerega bi država podjetjem materialno pomagala pri neposrednem povezovanju s tujimi partnerji (skupne naložbe, mešana podjetja, kooperacijske povezave).

Zaradi različne stopnje spoznanj o ekonomski nujnosti prilagajanja in povezovanja z razvitimi državami je na ravni Jugoslavije realno pričakovati počasne premike. Republika bi zato morala v skladu s pristojnostmi in možnostmi, ki jih ima na tem področju, sočasno z uveljavljanjem omenjenih predlogov v federaciji zagotoviti gospodarstvu pri vključevanju v razvito Evropo aktivno podporo. Še zlasti se to nanaša na materialno pomoč ali soudeležbo pri naložbah, uvajanju inovacij, podpori pri razvoju novih proizvodov. Dobro bi bilo, če bi sredstva za take namene lahko pridobili v okviru razvojne banke, o kateri v Sloveniji v zadnjem času vse bolj razmišljamo. Za podporo skupnim naložbam s tujimi partnerji pa bi republika npr. lahko iz tega naslova doseženi dobiček obdavčila enako ali manj kot v sosednjih državah. Pri tem bi vlaganja v projekte, ki jih Skupščina SR Slovenije razglasi kot izjemno pomembne za razvoj, v prvih letih lahko tudi oprostili davka na dobiček. Posebne ugodnosti bi eventualno lahko ponudili za reinvestiranje dobička v SR Sloveniji.

Poleg povezav na regionalni ravni ter v skladu z razvojnimi potrebami in strateškimi opredelitvami bi morda morali iskati tudi dodatne.

● Slovenska vlada se zaveda dejstva, da za Slovenijo okrepljeno sodelovanje z bližnjimi regijami lahko pomeni svojevrsten most na tržišča Evropske skupnosti, zato že zdaj dokaj uspešno sodeluje zlasti v DS Alpe–Jadran. V okviru tega sodelovanja bi kazalo vsekakor poskusiti izrabiti možnost podpore iz obstoječih evropskih strukturnih skladov, zlasti Fonda ES za regionalni razvoj.

Pri konkretni podpori podjetjem, ki se skušajo regionalno povezovati, in pri prodiranju na trge drugih razvitih držav niti ne bi bilo nujno iskati povsem izvirnih rešitev. Zgledovali bi se lahko npr. pri Avstrijcih, ki z akcijo EUROFIT prek svoje zvezne gospodarske zbornice usposabljajo svoje gospodarstvo za nastop v razmerah okrepljene konkurence v Evropi po l. 1992.

Pri približevanju standardom razvitih držav v zdravstvu, pri zaščiti potrošnika in varovanju okolja ima republika možnost ukrepati že zdaj. Najprej bi bilo treba prilagajati republiške predpise na področjih, kjer so naši odmiki od regulative razvitih držav največji. Najbolj se to nanaša na varstvo zdravja in okolja.

Evropa na nas ne bo čakala. Tega se zdaj sicer že zavedamo, vendar so naše aktivnosti za to, da bi poskušali ujeti korak z njo, prepočasne in premalo konkretne. Ker je navsezadnje vendarle od nas samih najbolj odvisno, ali bomo v prihodnjih letih, in če, na kakšen način, sposobni sodelovati z razvitimi državami, to pa je za nas usodnega pomena, moramo že danes povsem konkretno ukrepati.

ANDREJ KAVČIČ,
Zavod SR Slovenije
za družbeno planiranje

REKLI SO

Učitelji se bodo borili

HELENA ZALOKAR, predsednica stavkovnega odbora sindikata srednjih šol Dolenjske – v ustanavljanju, za Delo:

»V kolektivnih pogodbah bo določilo, naj bi osebni dohodek učitelja začetnika z opravljenim strokovnim izpitom za 42 urni delovni teden znašal 2,5 najnižjega osebnega dohodka, ki ga zahteva Zveza sindikatov Slovenije. Ne vemo, ali bo to avtomatizem ali se bomo morali za to šele boriti. Če se bo treba boriti, se bomo pač borili za to.« (M. D.)

Nesprejemljiva davčna politika

VIKTOR ŽAKELJ, podpredsednik Socialistične zveze Slovenije, na pogovoru z novomeškimi obrtniki:

»Unifikacija davčnega sistema, ki jo hoče Ante Marković, ni sprejemljiva. Nedopustno je, da bi dala slovenska skupščina soglasje k tej zahtevi predsednika ZIS. Jaz bom zanesljivo proti. Eno je osnova in metodologija, drugo pa je davčna, konkretna politika, ki mora biti v republiki. Ker je v Jugoslaviji toliko razlik, je to nujno, saj je treba različno krojiti davčno politiko tudi po regijah in občinah, ker na primer v razvitih občinah ni treba tako spodbujati obrti kot v obrtno manj razvitih. Če bi v Jugoslaviji za vse veljalo enako, kot hoče Ante Marković, bi to pomenilo nadaljnje jemanje slovenske akumulacije. Slovenci bi namreč morali v takem primeru plačevati 40 odstotkov več davka in tudi dobiček bi bil toliko bolj obdavčen kot drugje.« (M. D.)

Smrtna kazen je naklepni uboj



JANEZ LUKAČ, delegat v zveznem zboru skupščine SFRJ, na zadnji seji tega zbora:

»Smrtna kazen je naklepni uboj, ki ga je država proglasila za legitimno dejanje. V zgodovini se nenehno postavlja vprašanje, če ima država pravico, da s povračilnim ukrepom za storjeno kaznivo dejanje vzame drugo življenje, ki ga z nobeno obnovo, rehabilitacijo ali drugim pravnim sredstvom ni več mogoče povrniti. Tudi če izključimo pravne zmote, ki so možne v vsakem političnem sistemu, se je v naši povojni sodobni praksi odvijalo nekaj kazenskih procesov, ki so imeli tudi politično obeležje in kjer so bile izrečene smrtne kazni. Sedaj skušamo odpraviti kazenskopravne napake preteklega obdobja, toda mrtvih ljudi ne moremo več oživiti. Odgovornost za tak uboj prevzame država, s tem pa tudi zakonodajalec, torej skupščina, ki je s svojo zakonodajo to omogočila.

V zveznem kazenskem zakonu je sedaj predvidenih 44 kaznivih dejanj, za katere je zagrožena smrtna kazen. Poleg tega je še z republiškimi zakoni zagroženih troje oziroma v SR Srbiji štiri kazniva dejanja, razen v Sloveniji, kjer je ustavno in zakonsko smrtna kazen odpravljena. Jugoslavija tako s 47 oziroma 48 kaznivimi dejanji s smrtno grožnjo spada po mednarodnih pogledih, tudi Združenih narodov, v sam vrh, če ne že na prvo mesto tistih, ki imajo zagroženo smrtno kazen. Statistični podatki kažejo, da je bila v obdobju 1970 do 1985 izrečena smrtna kazen zoper 35 polnoletnih storilcev kaznivih dejanj. Največ smrtnih kazni je bilo izrečenih v letu 1976, in sicer 7, v letu 1982 pa smrtna kazen ni bila izrečena.

Pred nami je zgodovinski trenutek, da z vso politično odgovornostjo danes presekamo razprave, ki se na strokovnih in znanstvenih ravneh vodijo že celo stoletje kot moralno-etično vprašanje, predvsem pa kot filozofsko vprašanje, ki je vedno zavestno javnost delilo na dva tabora. Za in proti smrtni kazni. Zato zboru predlagam, da zveznemu izvršnemu svetu naloži, da pri pripravi kazenskega zakona SFRJ ne predvidi več smrtne kazni ter da jo nadomesti s postopno zaporno kaznijo.« (J. K.)

Volitve za zvezo naj bodo pluralistične

JOŽE ŠUŠMELJ, slovenski delegat v zvezni skupščini, za Borbo:



»Vse zvezne enote govorijo o sprejemanju volilnih zakonov, ki bodo legalizirali večstrankarski sistem – ne glede na to, ali so to že storile ali pa bo delo treba še opraviti. Če bomo volitve za zvezni zbor skupščine SFRJ izvajali po obstoječem volilnem zakonu, po katerem celotni volilni postopek temelji na SZDL, bo to kratkomalo pomenilo, da ne upoštevamo prakse ...

Mislim, da nov volilni zakon ne bi bil nič bolj v nasprotju z veljavno ustavo SFRJ kot zakoni o družbenem kapitalu, o podjetjih ali o bankah. Ker novi gospodarski sistem v ustavi nima prave opore, postavljam na isto raven tudi zakon, ki ga predlagamo. Sicer pa je tudi ustanavljanje strank, če izhajamo s formalnega stališča, v nasprotju z zvezno ustavo. To je enostavno – v Jugoslaviji moramo najti tako rešitev, da bodo nove volitve za zvezni zbor pluralistične in da bo vse registrirane stranke mogoče uvrstiti na volilne lističe.«

Kdo je odgovoren, da ni avtoceste?

● Ali je širše celjsko območje že leta res zapostavljeno pri urejanju cestne problematike? Trditev smo slišali tudi na zadnjem regijskem posvetu in pravzaprav niti ni bila iz trte izvita. V letošnjem republiškem načrtu je namreč predvidena obnova 230 kilometrov regionalnih in magistralnih cest, od tega bo celjsko območje dobilo vsega 2,7 kilometra asfaltnih prevlek (v resnici, ko bo vse sešteto in izračunano, menda nekaj več). In drugo – očitek: »Izvršni svet kupčka z nami, ko spreminja politiko do avtoceste.«

Širše območje, s Pomurjem in koroško vred, seveda upravičeno ni zadovoljno z republiško politiko, ki namesto gospodarskim tokovom očitno daje prednost Gorenjski in Primorski z njunim turistično-tranzitnim prometom. Če upoštevamo, da so argumenti za avtocesto od Murske Sobote do Kopra stari že 22 let, je nekaj demagogije v utemeljevanju, da v ZR Nemčiji gradijo take ceste petnajst let. Vsekakor je res, da bi jo najbrž že imeli (namreč avtocesto od Celja do Ljubljane), ko ne bi bila republiška politika (za katero so bili seveda konkretni ljudje) Žalčanom dovolila, da so skoraj pet let zavlačevali, preden so se odločili za najslabšo rešitev v obliki obvoznice. In najbrž bi lahko govorili tudi o sprenevedanju tistih, ki danes ponujajo polovično rešitev (tretji pas čez Trojane in osemkrat dražji predor od enako dolge ceste), če so še včeraj menili, da »bi ta cesta morala biti že zdavnaj zgrajena, ko bi kaj veljali strokovni argumenti«.

Ampak, da ne bo nesporazuma (to je bilo na posvetu jasno povedano): republiška uprava za ceste pri stvari nič ne more, škarje in platno – politiko, sprejemanje cestnega proračuna, kot tudi neuresničevanje programov zaradi pomanjkanja denarja – ima v rokah skupščina. Če bi tedaj iskali odgovornost za slabe cestne razmere na Celjskem, bi postalo jasno, da so odgovorni delegati, ker pač v republiški skupščini niso znali ali mogli uveljaviti svojih argumentov. Seveda je taka teza brž spodbudila pomislek, da se skuša uprava za ceste izmikati, saj je ta tista, ki pripravlja programe. Morda je bilo v tem celo zrno resnice.

DRAGO HRIBAR

PREJELI SMO

Državljanska zelena lista

Okrog petdeset občanov nas je skoraj v vseh volilnih okrožjih za volitve v družbenopolitični zbor skupščine Slovenije predložilo Državljansko zeleno listo. Smo samostojni kandidati, ki nas veže skupna želja, da bi prispevali svoj delež k ekološki prenovi gospodarskega in družbenega tkiva, k ekološkemu ozaveščanju prebivalstva, k odpravljanju vzrokov onesnaženosti in ekoloških nevarnosti. Ne predlagajo nas stranke in ne želimo postati nova stranka. Strank je zadosti in veseli smo vsake, ki postavlja ekološki pogled na visoko mesto. Nihče med nami ne skriva svojih političnih opredelitev. Delujemo v društvih za varstvo okolja, raznih političnih organizacijah in občanskih pobudah, toda v Državljanski zeleni listi nastopamo kot državljani, ki postavljamo varstvo okolja nad politične razlike in ideološke tančice.

Imamo vizije, vendar nismo njihovi sužnji. Vsak konkreten, posamičen korak, ki je resnično izvedljiv, odtehta velike obljube. Zato podpiramo oblikovanje splošnih družbenih možnosti za uspešno izvedbo čim večjega števila takšnih korakov: demokracijo, razvojno usmerjeno tržno gospodarstvo, samoorganiziranje občanov z decentralizacijo odločanja in večjo avtonomijo lokalnih skupnosti, nenasilno razreševanje družbenih konfliktov, varstvo vseh manjšin in odgovorno ter javno nadzorovano državo.

Imamo času in problemom dozorel program. Slovenija mora hkrati opraviti svojo gospodarsko in ekološko sanacijo, ki jo razumemo kot načrtno in postopno deindustrializacijo. Doseči želimo družbeno soglasje o tem, da za dobro življenje nas vseh in naših zanamcev ni dovolj le odpravljanje posledic nevestnega in izkoriščevalskega ravnanja z naravo in soljudmi. Oblikovati hočemo takšno novo razvojno strategijo in sistem upravljanja, ki bo navajal vse k naravi in ljudem prijaznemu delovanju. Ekologija, varovanje okolja in modro ravnanje z njim mora postati ekonomski interes. Vendar smo prepričani, da kritičen položaj slovenskega okolja zahteva tudi takojšnje posege. Ljudem v kotlinah in dolinah je treba zagotoviti čistejši zrak, zagotoviti in ozdraviti moramo naše podtalnice, odstraniti žveplo iz dimnih plinov termoelektrarn in toplarn, omogočiti odpravo jedrske energetike, ozdraviti vodotoke in morje, urediti odlaganje in predelavo odpadkov, odpraviti posledice onesnaženja tal in ohraniti zdravo obdelovalno zemljo.

Naše liste bodo vsaka v svojem okolju objavile svoj program, ki pa je odprt za pobude, predloge, zahteve in sodelovanje. Naš program tako sproti prerašča v akcije, ki jih vrednotimo in sprejemamo skupaj z vsemi, ki to želijo. Z regijskimi programi in akcijami ne obljubljamo več, kot zares zmoremo. Skupaj zmoremo veliko! Ob sodelovanju občanov bo sposobnost Državljanske zelene liste za dejanja večja. Z zaupanjem se bo odgovornost in moč zelene fronte v bodočem parlamentu Slovenije okrepila. Prepoznali nas boste pod geslom »Svoboda in odgovornost«.

Jože Knez, Mauricio Olenik, Peter Kavalar, Jože Vilfan, Sanja Traunšek, Ciril Baškovič, Mladen Berginc, Jože Urh, Edvard Kegl, Slavko Švenda, Vladimir Korošec

IZ JUGOSLOVANSKEGA ČASOPISJA

Slovenska stečajna moda

Društvo pravnikov v gospodarstvu iz Maribora in Gospodarski vestnik pripravljata za prihodnji teden v Ljubljani strokovni seminar o »nelikvidnosti, prisilnem poravnavanju, stečaju in položaju delavcev«. Nepoučenim bi to lahko zvenelo kot »prodaja hladilnikov Eskimom«, saj tako na podlagi vseh analiz, ki se nanašajo na finančne sindikate republiško-pokrajinskih gospodarstev, rečemo, da je Slovenija zadnja, kjer bi lahko obstajalo zanimanje za nelikvidnost in izvajanje stečajev.

Logično je pričakovati, da bo stečajev največ v najmanj razvitih, s tem pa tudi najbolj ranljivih delih države. Toda v resnici je stvar drugačna. Če bi nepoučeni kak mesec ali dva spremljal samo novice o stečajih v Jugoslaviji, bi na podlagi tega sklepal, da je slovensko gospodarstvo v Jugoslaviji daleč najmanj likvidno in najbliže propadu.

Stečajni postopek se je začel v Tomosu, uvedli so ga v Iskra-Delti, te dni pa se je začel tudi v Marlesu. Gre za najbolj zveneča imena podjetij, ki so postala »plačilno trajno nesposobni dolžniki«, kar pomeni, da so že dalj časa nesolventna. Stečajni sveti in stečajni upravitelji so prišli v Lino v Gornji Radgoni, Soboto v Murski Soboti, v mariborski Lilet, Gorenje EKO v Titovem Velenju, Atmos v Mariboru in še v kakih deset drugih podjetij. Poleg tega še vsaj sto podjetjem – od mariborskega TAM in TVT Boris Kidrič, do Metalne – grozi možnost za uvedbo stečajnega postopka.

Poskus odgovora na vprašanje, zakaj Slovenija prednjači v stečajih, bi se lahko končal pri trditvi, da slovensko gospodarstvo sploh ni učinkovitejše od ostalih in da je podoba, ki je nastajala vrsto let, popačena. Prikazovanja vseh slovenskih podjetij v rožnati luči prav gotovo daje napačno podobo, prav tako pa drži, da se tudi na severu Jugoslavije najdejo obupno slaba podjetja in njihova poslovna vodstva. Toda celovit odgovor se skriva v očitno zavestno dopuščenem prečiščevanju gospodarstva. Slovenske banke bi lahko še nekaj čas odpuščale dolžnikom, pa tudi sodiščem ne bi bilo treba njihovega dela opravljati tako vestno, ko gre za uvedbo stečajnega postopka. Saj tako delajo tudi v vseh drugih republikah.

Stečajev je v Sloveniji največ zato, ker je tamkajšnja oblast, zaradi vendarle najmanj slabe učinkovitosti gospodarstva v državi, odpornejša proti pretresom, kakršne povzroči vsak stečajni val v socialnem in političnem smislu. Tudi drugi bodo zlepa ali (zaradi trga) zgrda morali dopustiti več stečajev. Dlje kot jih bodo odlagali, večja bo nevarnost popolne izgube nadzorstva nad procesi.

Zvezna vlada je verjetno pravilno ocenila, da bo letos v državi ustanovljenih 15.000 do 25.000 novih podjetij, vendar ta proces vključuje tudi propad več sto sedanjih gospodarskih dinozavrov. Zakon o prisilni poravnavi in stečaju določa, da lahko stečajni postopek uvede tudi dolžnik (podjetje). Ne glede na to, koliko se to komu utegne zdeti samomorilsko, bi marsikatero poslovodstvo in delovni kolektiv pametno ravnal, če bi že zdaj – če tega nočejo storiti banke in država – sami uvedli stečajni postopek, s tem pa izpolnili sicer boleč, toda hkrati edino možen glavni pogoj za morebitni nadaljnji obstoj, piše ***Miodrag Šajatović v Vječernjem listu.***

GOSPODARSKA ZAKONODAJA

Preveč neresne registracije

Omare registrskih sodnikov so polne vlog za ustanovitve podjetij – Poziv, naj pristojni organi omogočijo skrajšanje rokov za registracije

Nova gospodarska zakonodaja, ki je začela veljati lani, je hitro odprla vrata prepotrebnemu prestrukturiranju gospodarstva. Kazalo je, da nihče več ne more ustaviti iz meseca v mesec silovitejšega nastajanja novih gospodarskih enot.

S posebnim zanimanjem smo spremljali nastajanje t. i. mešanih podjetij, ki naj bi domače gospodarstvo prerodila s svežim tujim kapitalom, tehnologijo ter menedžerskim in marketinškim znanjem.

Končno smo se v zakonodaji znebili zelo zaviralne procedure pri dovoljevanju tujih vlaganj. Prepričani smo bili, da je po zaslugi Markovićeve vlade za vedno mimo čas, ko je bilo za potrditev tuje naložbe treba izgubiti po šest ali več mesecev. Tudi sistem potrjevanja pogodb in ekonomskih elaboratov o tujih vlaganjih, ki je veljal v drugi polovici osemdesetih let in ki je bil zakonsko omejen na največ dva meseca, je nova vlada vrgla med staro šaro.

Nismo verjeli, dokler nismo s praktičnim primerom preverili, da lahko zvezna administracija tudi dejansko izpelje – sedaj skrajno poenostavljene prijave tujega vlaganja oziroma ustanovitve mešanega podjetja – v manj kot enem mesecu. Še večje je presenečenje, da v nujnih primerih lahko opraviš prijavo tuje naložbe celo v manj kot dveh tednih.

Toda vse to navdušenje poneha, ko ugotoviš, da hitrost navedenih postopkov sploh ni pomembna za hitrost izpeljave konkretnega posla.

● Vse vloge se namreč za nekaj mesecev ustavijo v omarah registrskih sodnikov pri temeljnih sodiščih. In preden sodnik vpiše ustanovitev podjetja v register, traja na koprskem sodišču več kot tri mesece, podobno pa je tudi na drugih sodiščih. Krožijo pa v teh dneh nepreverjene napovedi, da se bo omenjeni rok zaradi preobremenjenosti sodišč še podaljšal, in sicer na neverjetno dolg rok.

Čemu služi torej prizadevanje zakonodajalca na tem področju, da ne bi izgubljali možnih investitorjev iz tujine? Očitno se nekateri predolgo slepijo s tem, da je naval na registrska sodišča le trenutna konjuktura, in sicer zaradi smešno majhnega kapitala, potrebnega za ustanovitev kapitalskih družb.

Nobene, še tako dobro zamišljene gospodarske reforme ni mogoče izpeljati, če delo za njeno uresničitev ne poteka vsaj kolikor toliko sinhronizirano med posameznimi upravnimi nivoji. Žal moramo ugotoviti, da pri registraciji tujih vlaganj oziroma mešanih podjetij na lokalnih nivojih močno zaostajamo za ekspeditivnostjo v zveznem organu.

● Pozivamo Gospodarsko zbornico Slovenije in pristojni resorni organ pri Izvršnem svetu SR Slovenije, da se poiščejo načini in sredstva, da bo mogoče vsakršno novo podjetje registrirati v približno takšnem roku, kot ga je zakonodajalec predvidel za prijavo pri zveznem organu.

Vemo, da je bila že izkoriščena možnost nadurnega dela registrskih sodnikov. Videli smo tudi, da je osebje registrskih oddelkov zaradi preobremenjenosti na robu telesnih in duševnih zmožnosti, kar pomeni, da je problem rešljiv le s kadrovsko okrepitvijo.

Reševanje vsakega takega problema se vedno zatakne pri denarju. Toda izračunajmo, kaj pomeni za gospodarstvo Slovenije, če bo vsako izmed več sto novih podjetij, ki bodo letos ustanovljena, začenjalo zaradi registracijske procedure poslovati s tri ali večmesečno zamudo. Verjetno bi račun pokazal, da bi rešitev tega problema dala večje narodnogospodarske učinke, kot jih daje npr. razvojni dinar ali kak drug inštrument ekonomske politike.

Nerazumljivo nam je tudi, zakaj se zakonodajalec ne drži zakonske obveze o revalorizaciji minimalnega zneska ustanovnega kapitala, ki znaša za družbo z omejeno odgovornostjo malo več kot par dobrih čevljev. S tem naravnost spodbuja k ustanavljanju neresnih družb, ki bodo morda že čez leto dodatno obremenjevala sodišča s postopkom izbrisa iz registra. Po zgledu iz tujih držav bi bilo smotrno predpisati družbam, ki se zgolj registrirajo in ne začno opravljati dejavnosti, neki minimalen letni davek.

Zavedamo se, da navedenih problemov ne bo mogoče takoj rešiti. Zato menimo, da bi nastajajoča podjetja, zlasti pa podjetja s tujim kapitalom, morala imeti prednost v registracijskem postopku, pa čeprav na račun poznejše formalne pretvorbe naših ozdov v podjetja.

STOJAN GORUP,
»SLO-VENETA« d.o.o.
Sežana

BRANKO SOSIČ

Denarna merica za kulturo

Slovenska kulturna politika je po krajšem zatišju, ko se je razgledovala po spreminjajočem se družbenem okolju, prisluškovala nekoliko bledim strankarskim besedam o kulturi in zajemala sapo za javno delovanje, začela kazati prve znake svojega prebujanja.

Če odštejemo govorniške nastope različnih kulturniških razsežnikov v minulih, bolj ali manj slavnostnih dneh, potem lahko rečemo, da je prvo globljo brazdo v slovensko kulturnopolitično njivo zaoral tako imenovani programski odbor, ki ga je republiška skupščina postavila kot nekakšnega začasnega posrednika pri izvrševanju oporoke ob koncu lanskega leta preminule Kulturne skupnosti Slovenije. Pri tem si je seveda država pridržala odločujočo moč, kar pomeni, da je treba ob sedaj še dokaj brezbarvni skupščini zelo resno upoštevati republiško vlado in seveda njen komite za kulturo, pri katerem so združene izvršilne službe, tako komiteja kot bivše kulturne skupnosti. V tej navezi se bodo pretakale programske in denarne odločitve.

Po vtisu s ponedeljkove prve seje programskega odbora (oziroma odbora za spremljanje uresničevanja politike in odločitev ter za dajanje mnenj in predlogov na področju kulture Skupščini SR Slovenije in njenemu Izvršnemu svetu) bi lahko sklepali, da se bodo že znani odnosi med kulturo in državo nadaljevali, le da sedaj ne bo beseda o vsejugoslovanski prisili, ki z neustavnimi zakoni tlači slovensko kulturno suverenost, temveč o slovenski skupščinski politiki in njenem razumevanju nacionalnega kulturnega programa. Morda se bo kmalu pokazalo, da med zvezno in republiško miselnostjo ni bistvene razlike.

Letošnjemu programu je podlaga lanski, oklleščeni. Kaj pri kulturi pomeni »oklleščeni« program, morda pove podatek, da bo v srednjeročnem planu predvideno obnovo spomenikov verjetno mogoče uresničiti le 20-odstotno. Taka je pač slika celotne skrbi za narodovo dediščino in nič drugače ni z drugimi kulturnimi področji.

V republiški proračunski merici z denarji, namenjenimi kulturi, sta med drugim zarezi, ki označujeta materialne stroške in osebne dohodke. Če sta obe postavljeni nižje, kot bi bilo potrebno in pošteno, in če je nalite snovi manj od oznak, potem je že mogoče govoriti o velikem nerazumevanju politične oblasti do vsebin slovenskega nacionalnega kulturnega poslanstva.

Tako so recimo sredstva za materialne stroške decembra glede na november zaostajala za 11 odstotkov, kar pomeni oslabljeno računsko podlago za letos. Seveda je denarni upad občuten pri stvareh, ki jih kultura plačuje gospodarstvu. Gre za več kot 48,6 milijona dinarjev računskega primanjkljaja v letošnjem načrtu za temeljne programe in za 20,5 milijona manka pri tako imenovanih akcijah. To so razlike med cenami in odmerjenimi denarji. Druga tema so osebni dohodki, kjer je kulturi prisojena vrednost najenostavnejšega dela, nižja od zajamčenega OD v Sloveniji. Tako si je proračun »prihranil« okroglih 67 milijonov . Posledice tako nizkih izhodišč v denarni merici se seveda že kažejo v tekočih mesecih.

V Sloveniji se denar za družbene dejavnosti deli po različnih metodologijah in gradivih, zato prihaja med njimi do velikih razlik. Kar je za eno področje delovni minimum, je za drugo nedosegljiva ploščad. Ob sedanji stavki učiteljev in prostih rokah ministra za šolstvo pri reševanju zadev se lahko vprašamo, ali bodo sprejeti dogovori, ukrepi, odnosi in kar je še takega, veljali tudi za druge družbene dejavnosti v Sloveniji, ali pa se bo vsaka zase morala s stavko bojevati za svojo večjo ali manjšo merico. Kultura ima na primer med nacionalno pomembnimi naložbami podirajoči se Cekinov grad, nujni gledališki stavbi, v Mariboru in Novi Gorici, predelavo Kluba delegatov za potrebe Narodne galerije, raziskovalna dejavnost pa poleg drugega stanovanjska stolpiča v Ljubljani in Mariboru. Tudi v tem je določena vsebinska in gmotna razlika.

Morda nam sedanji prenovitveni čas nudi priložnost za odkrite karte in uravnoteženo urejanje različnih dejavnosti. Če drugega ne, bi se vsaj pri nekaterih temeljnih rečeh, kot so osebni dohodki in materialni stroški, lahko ravnali po primerljivih kazalcih.

Pogovor na temo: Nov čas in nov učitelj

Na posvetu pedagoških delavcev na Teološki fakulteti bo predaval dr. Anton Stres

Na Teološki fakulteti v Ljubljani bo v soboto, 17. februarja, ob 9. uri srečanje pedagoških delavcev in drugih, ki jih zanimajo vprašanja vzgoje in izobraževanja mladine. Dr. Anton Stres bo na začetku razmišljal na temo: Nov čas in nov učitelj, potem pa bo okrogla miza, pogovor o nalogah učitelja in drugih s tem povezanih vprašanjih vzgoje in izobraževanja, ki so v našem družbenem življenju še zmerom nekakšen tabu.

Pogovor organizira sekcija pedagoških delavcev, ki deluje pri Medškofijskem odboru za izobraževanje. Deluje od lanskega februarja. Do zdaj je pripravila pet predavanj, namenjenih pedagoškim delavcem osnovnega, srednjega in visokega šolstva, pedagoškemu naraščaju, upokojenim učiteljem in vsem drugim, ki jih zanimajo pedagoška vprašanja. Letošnja predavanja (vsa so v župnišču v Dravljah, Vodnikova 279, tel. 571-308) so namenjena razmišljanjem o učitelju, njegovi osebnosti, nalogi, položaju v družbi. Prihodnje naj bi bilo 17. marca. J. S.



Vdove po madžarsko

V Mestnem gledališču ljubljanskem bodo v soboto, 17. februarja, ob 19.30 predstavili novo premiero v sezoni 89/90 – dramo Akosa Kertesza Vdove v režiji Dušana Mlakarja. Intimno igro z elementi komedije je prevedel Jože Hradil, dramaturg predstave je Tone Partljič, kostumografka Alenka Bartl, lektorica Katja Podbevšek, glasbeni opremljevalec Ilija Šurev, scenska dela pa je oblikoval režiser. Nastopajo Nika Juvan Kalan, Majda Grbac, Maja Boh in Nadja Stranjar.

Tekst je poln absurdnih situacij. Ob umrlem igralcu se zberejo »pohlepne« ženske, mati, dve ženi in ljubica. Počasi se kot mozaik sestavi slika o mrtvem človeku. Kerteszovo delo je še dolg iz prejšnje sezone MGL, Držićevega Dundo Maroja pa bodo prestavili na začetek sezone 90/91. J. Š. A., foto: Tone Stojko

Organizacije neodvisnih piscev

Pred dobrim mesecem so jo ustanovili v Sarajevu, ne vključuje pa posebnih pravic, razen varstva pred javno represijo – Štirje iz Slovenije

Jugoslovanski pisatelji so se znotraj svoje Zveze dolgo časa prepirali. Zdaj, ko se prepirajo vsi ostali, se oni ne prepirajo, in to iz preprostega razloga, ker so se med seboj že nehali pogovarjati. Seveda ne vsi, razumljivo, nekaterim se to zdi nesmiselno. No, iz takih pobud je nastala nova pisateljska organizacija, ki nosi ime: Neodvisni pisatelji.

Neodvisni pisatelji so se v zaenkrat člansko omejenem številu ustanovili pred približno mesecem dni na ustanovni skupščini v Sarajevu. Kakšen je njihov združevalni moment, je najbolje razvidno iz programskega dokumenta, ki so ga takrat sprejeli. **Prvič**, združujejo se kot svobodna in neformalna skupina na osnovi intelektualnih afinitet, **drugič**, kot nestrankarsko, anacionalno, neideološko in nereligiozno združenje vesti, ki se, **tretjič**, že vnaprej odpoveduje kakršnimkoli pretenzijam do družbene ali politične moči. **Četrtič**, Neodvisni pisatelji kategorično ne sodelujejo v mednacionalnih sporih, **petič**, spoštujejo različnost kultur, katerim pripadajo, **šestič**, poudarjajo posledice, ki jih je v jugoslovanski družbi povzročila odsotnost opozicije. **Sedmič**, prioritetna smernica njihovega delovanja je obramba umetniške svobode in človekovih pravic, vključno s toleriranjem vsakršne drugačnosti, **osmič**, sprejemajo nove člane po pozivu, in **devetič**, opozarjajo, da članstvo v njihovi organizaciji ne vključuje nobenih posebnih pravic ali ugodnosti razen javne zaščite pred ideološko, politično ali nacionalno represijo.

Delovanje Neodvisnih pisateljev regulira vsega skupaj sedemnajst členov, med katerimi omenimo kvečjemu še dva: **trinajstič**, da se bo njihova organizacija financirala iz donacij, privatnih fondacij, lastnih dejavnosti in v skrajni sili tudi s prispevki svojih članov, in da je, **sedemnajstič**, njihov bistveni interes literarna dejavnost in pravica, da je ta dejavnost tudi dostopna javnosti. V tem smislu so Neodvisni pisatelji izdali deklaracijo o pravicah in svoboščinah, v katerih se zavzemajo za takojšnjo ukinitev vseh vrst kontrole nad umetniškim ustvarjanjem, predvsem pa raznih črnih list, za uničenje vseh dosjejev, ki jih policija vodi o umetnikih, in za zakonodajo, ki bi dopuščala privatno iniciativo, mecenstvo, donatorstvo in ustanavljanje fondacij, ter zavezovala državo, da bi umetniške dejavnosti financirala iz proračuna.

Kdo so Neodvisni pisatelji? Na ustanovitvenem seznamu jih je zaenkrat okrog trideset iz vseh koncev Jugoslavije, od **Davida Albaharija** do **Abdulaha Sidrana**, recimo, in od **Dubravke Ugrešić** do **Shkëlzena Maliqija**. Od slovenskih pisateljev so se med Neodvisne uvrstili **Andrej Hieng, Andrej Inkret, Lojze Kovačič** in **Branko Šömen**.

MARKO CRNKOVIČ

Problemi sodobne publicistike

Uredništvo revije Borec je 14. februarja priredilo okroglo mizo na temo Problemi sodobne publicistike in njena vloga v domoznanskih vedah. Pobuda za sklic mize na to temo je izšla iz vprašanj, ki jih v sedanjem prelomnem času čutijo pisci, sodelavci, uredniki in bralci revije.

Gre za vprašanja, ki zadevajo našo polpreteklo zgodovino, nekaj prepovedane in še vedno uradno nezaželene ali zamolčevane teme, sporne dogodke in pravično ter strokovno sodbo o njih, za dogajanja, ki so v mnogih pogledih prispevala k sedanji družbeni krizi in zaznamovala tudi številna sedanja družbena razmerja. Želja sklicatelja je bila, iz pogovora udeležencev za mizo ugotoviti namembnost in družbeno utemeljenost revijalnega tiska s takšnim konceptom, njegovo mesto med revijami, povezanimi z zgodovinsko vedo, in njegovo vlogo pri reafirmaciji pouka zgodovine v izobraževalnem procesu in sploh pri oblikovanju zavesti mladega človeka.

Blizu 30 udeležencev je razgrnilo široko paleto pogledov na vprašanja, ki se v sedanjem procesu demokratizacije na vseh ravneh in pluralizma mnenj postavljajo pred slovensko družbo. Od tega, koliko lahko zgodovinopisje prispeva k drugačnemu odnosu do polpretekle zgodovine in vloge zgodovinarske stroke pri tem do položaja zgodovine kot predmeta predvsem v srednješolskem izobraževanju in njenega vpliva na ozaveščanje o identiteti naroda na podlagi drugačnega oblikovanja zgodovinske zavesti. Dokončnih odgovorov miza zaradi raznolikosti pogledov razpravljalcev na tako na široko zastavljena vprašanja seveda ni dala, morda tudi zato ne, ker se povabilu niso odzvali vsi, ki bi lahko najbolj kompetentno razpravljali o njih, je pa nedvomno pokazala, da sedanji čas ni naklonjen historičnemu razmerju do preteklega časa in da postaja revijalni tisk s konceptom odpiranja tabuiziranih tem pomemben ne samo kot pot v nova družbena razmerja, marveč tudi kot učno gradivo, ki bo utegnilo kar za nekaj let nadomestiti učbenike.

S. L.

Nove razstave

V petek, 16. februarja, ob 18. uri bodo v Pilonovi galeriji v Ajdovščini odprli razstavo akvarelov Franca Goloba. V petek ob isti uri bodo v Galeriji Meblo v Novi Gorici odprli razstavo monotipij, akvarelov in litografij Mihe Maleša, istega dne ob 19. uri pa bodo v galeriji Kulturnega centra Ivan Napotnik Velenje odprli razstavo z naslovom Didaktična zbirka globokega, ploskega tiska, sitotiska in računalniške grafike. Na ogled bodo reprezentativna dela slovenskih avtorjev. V soboto, 17. februarja, ob 19. uri pa bodo v galeriji Insula v Izoli odprli razstavo oljnih slik Zvesta Apollonia. Včeraj so v galeriji Kocka v Postojni odprli razstavo del kiparke Mojce Smrdu ter v galeriji Cicero – razstavišču ČGP Delo razstavo likovnih del Marjana Zaletela Janča. Naslov razstave je Slovenska krajina.

Nagrada Eviti Lukež

Na mednarodnem natečaju za nove zasnove keramičnih ploščic, ki ga je razpisala firma Orlanci iz Ženeve, je tretjo nagrado in 6000 SFR prejela oblikovalka in arhitektka Evita Lukež iz Ljubljane. Po natečaju bodo vse nagrajene zasnove vključili v redno proizvodnjo podjetja. Kot zanimivost še to: osnutki so bili najprej na voljo znani slovenski firmi, ki se ukvarja s keramiko, za minimalno odškodnino. Vodilni v tej firmi so sicer priznali, da je zasnova zelo lepa, vendar pa da zanje ni primerna.

J. S.

DEMOKRACIJA
neodvisen časopis
odslej tednik
močnejši od sistema

Naša vizija ima pogoj

Pogovor z Ladom Smrekarjem, kustosom pedagogom in vodjem Galerije Božidarja Jakca v Kostanjevici – 30-letnica Forme vive

Galerija Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki je pred mnogimi novimi preizkušnjami, saj bo leto 1990 tudi zanjo preizkusno leto »vmesnega obdobja« do nove organiziranosti in financiranja slovenske kulture. V letošnjem letu bo tudi kostanjeviški del Forme vive praznoval 30-letnico obstoja. O vzdrževanju cerkve in nekdanjega cistercijanskega samostana je tekla beseda z »očetom« galerijskega kompleksa, sedanjim kustosom-pedagogom in vodjem Galerije Ladom Smrekarjem. O tem kako vidi prihodnost, je dejal:

»Pogrešali bomo Kulturno skupnost Slovenije. Vsem navkljub je bil tam red, bila je strokovna presoja in občutek za mero. Čeprav je bil doslej uradni odnos financiranja Galerije Božidarja Jakca tak, da bi morala dajati 33 odstotkov KSS in 63 odstotkov občinske kulturne skupnosti v Krškem, je bilo v praksi ravno obratno. Z novim načinom financiranja bo še več finančnih obveznosti sicer na ravni republike, toda vprašanje je, ali bo občina hotela prispevati svoje obvezne deleže. Dolgoletna praksa dela v kulturi me je namreč potrdila v tem, da vse, kar ni v občinskem središču, ni deležno ustrezne pozornosti občine.

Od kdaj deluje galerija?

Njeno rojstno leto je leto 1956. Vsebuje več kot 2000 umetnin in nekateri poznavalci jo ocenjujejo. Za najbolj kakovostno postekspresionistično zbirko pri nas. Imamo dela stosedeminosemdesetih umetnikov od Meštrovića, Guttusa, Preglja, Kosa, obeh Kraljev, Berga, Pilona do Jakca in drugih. Letno imamo do 80.000 obiskovalcev, od tega je prek 5000 tujcev. Iz Nizozemske prihaja že nekaj let redno vsak teden en avtobus; zaskrbljujoče pa je, da je med obiskovalci manj mladih, kar mi kot kustosu-pedagogu ne more biti vseeno.

Kako je Kostanjevica kot kraj ovrednotena v občinskem merilu?

Če upoštevamo dejstvo, da občina razglaša posamezne objekte za kulturne spomenike, potem je Kostanjevica že ves čas neustrezno vrednotena. Ni razumljena kot kompleks z izredno lego in starim srednjeveškim jedrom na rečnem otoku, kar je evropska znamenitost. Občinski odbor za varstvo naravne in kulturne dediščine v Krškem je na primer lani takole razdelil denar: za grad Brestanico 220 milijonov, za kostanjeviški grad in samostansko cerkev nekaj manj kot 88 milijonov novih dinarjev, za staro mestno jedro v Kostanjevici **pa le 5 milijonov.** Tudi gospodarstvo ne skrbi za kraj, saj so hiše stare, mnoge fasade bi morali obnoviti. Kostanjevica je z naravnim okoljem pravi biser, sam kraj pa si tega imena ne zasluži. Kostanjevica tudi nima svojega odbora, ki bi skrbel za revitalizacijo starega mestnega jedra. V Krškem še v Valvasorjev odbor niso nikogar imenovali iz Kostanjevice, pa je v našem samostanu dalj časa živel njegov sin, pater Štefan in najbrž je tu tudi pokopan.

Največje breme so za vas vzdrževalna dela. Kako bo z njimi v letošnjem letu?

Res je, največ denarja nas stane vzdrževanje, ker je kompleks zelo velik. Nesreča je tudi v tem, da so pod našo streho nekatera podjetja, nobeno od njih pa ne plačuje niti najemnine.

Nam je občina izdala odlok, da smo upravitelji gradu, ni nam pa dala za to novo čast niti dinarja. Vse to je farsa! No, kljub temu bomo letos nadaljevali sanacijo temeljev, obnovo obeh vhodnih stolpičev, izvedli bomo popotresno zavrovanje prostorov pleterske zbirke s cementnim injiciranjem sten, nekaj pa bomo morali narediti tudi zase, saj delamo v nemogočih razmerah. Dvanajst zaposlenih ima na voljo 42 kvadratnih metrov!

Kako boste realizirali Formo vivo?

Letošnji jubilej bomo lepo počastili, na pomoč pa nam bodo priskočili naši že uveljavljeni sponzorji Videm, Belinka, Nuklearka, Beogradska banka Ljubljana, Klinični center, ki bo v zamenjavo dobil skulpturo kot predlani Belinka, morda Terme Čatež in drugi. Na sklepni slovesnosti bodo nastopili Madrigalisti. Imena kiparjev še niso znana. Ob 30-letnici bo vrsta drugih prireditev pa tudi letni program bo tak, da bo privabil marsikakega gosta.

Kaj ponujate v letošnjem programu?

Kar tri mesece bo v cerkvi in drugih samostanskih prostorih doslej največja razstava slik, grafik in kipov Janeza Boljke, postavil pa jo bo oblikovalec Miljenko Lienl. Izšel bo katalog, v prodaji pa bo tudi že obstoječa monografija o umetniku. V Lamutovem salonu bo razstava grafik Toneta Kralja iz praškega obdobja, ki zajema leta 1919–23. Razstava je iz zbirke Božidarja Jakca. Odprli bomo tudi pregledno razstavo slikarke Mirne Pavlovec, razstavo slik Vasilija Jordana iz Zagreba, ob 90-letnici rojstva Zorana Didka pa bomo pripravili razstavo njegovih risb. Tik pred izidom je vodnik po razstavi Franceta Kralja, prestavili ga bomo ob letošnjem kulturnem prazniku. Več stvari pa že načrtujemo za leto 1991.

Kostanjevica popravlja mnoge zaostanke . . .

S tem so bile vedno težave, ker so tudi naše družbenopolitične organizacije delovale v stalinistično-leninističnem stilu, ki je našel plodna tla na domači zavisti in primitivnosti. Ko smo imeli leta 1972 Goršetovo razstavo, so me več tednov maltretirali po telefonu. In še bi lahko našteval, pa se mi studi. Saj primitivizem in umetnost nikoli nista šla skupaj. V našo zbirko bi radi dobili tudi nekaj Maleša, čeprav se mu je že v tem smislu oddolžil njegov Kamnik. Nam gre za to, da bi zaokrožili določen izpovedni cikel nekaterih slovenskih slikarjev in grafikov – ekspresionistov. No, Miha Maleš bi v tem primeru »korespondiral« z Goršetom.

Kakšna je vaša vizija Kostanjevice, galerije, Forme vive?

Galerija in Forma viva ne moreta sami narediti tega, kar bi morala narediti strateška razvojna politika kraja, občine in širšega območja skupaj, pa še s pomočjo iz blagajne, kjer bo denar za slovenski nacionalni kulturni program, kamor brez dvoma sodi tudi kostanjeviški kompleks. Če se kraj ne bo razvijal, če ne bo okolje urejeno, stavbe očiščene in če gospodarstvo ne bo bolj gospodarsko, potem tudi mi v kulturi ne moremo narediti čudeža. Že tako predolgo vztrajamo v ponižujočem položaju. Imam vizijo, ampak s pogojem!

DRAGO MEDVED

Vladoša Simčič-Tiranova

Primorka. Rojena v Trstu 1910. Dekletce, ki še ne razume, da se ruši svet in komaj razume, zakaj mora zapustiti dom in mora z domačimi na Štajersko v Maribor v hišo pod Piramido.



A potem razume in čuti vse več in skupaj z drugimi rojaki pomaga odločilno oblikovati kulturno in narodnostno podobo mesta ob Dravi, do katerega že prihajajo odmevi korakanja nemških škornjev na severu. Pri Ljudskem odru sreča Jožeta Babiča in Frana Žižka in leta 1935 že debitira v gledališču. Kot da bi njeno pot zaznamoval Cankar že na samem začetku, ji prav Nina v legendarnem Kovičevem Kralju na Betajnovi utre pot tudi v Ljubljano, kjer jo angažirajo in ji zaupajo prve vloge v véliki Drami. Poleg umetniškega zorenja dekle dozori v ženo igralca in režiserja Jožeta Tirana. Toda usoda jo skuša še naprej! Če se je izognila fašistom v Trstu, »so prišli« za njo v Ljubljano. In skupaj z možem sta odšla v partizane na Dolenjsko in v umetniško skupino in potem gledališče. Filip Kalan se spominja Tirana in Vladoše takole: »Ženo je pripeljal s seboj. Vladošo Simčičevo, in oba sta bila tako zelo mlada in nasmejana in z rahlo zadrego v očeh in vsa nestrpna od mladostne radoživosti . . .« In potem partizansko petje in mitingi, trpljenje in nevarnosti, recitacije in taborni ognji in edinstveno gledališče. Bila je prva Minca v Materi, Vida v Raztrgancih, Manja v Težki uri in še in še . . . In potem svoboda in vse je bilo pred Vladošo in Jožetom in pred celo generacijo . . . Sama je strnila to veličastno in opojno obdobje v te faktografske stavke: »Že 10. maja 1945 smo bili v osvobojeni Ljubljani, in čeprav smo si tedaj od srca želeli, da bi ostali skupaj, so nas porazdelili po Sloveniji. Z Jožetom sva odšla v Trst, kjer sva ostala samo eno sezono. Rodila sem sina in se nato priključila ljubljanski Drami, po letu dni pa sva z možem odšla v Mestno gledališče ljubljansko. Spominjam se, da smo opravili 6000 prostovoljnih ur, ko smo pomagali pri obnovi in zidavi«.

In potem Mestno gledališče ljubljansko in Draga Ruth, Hana, Helena v igri s prelepim naslovom, da bi lahko bil resničen, Trojanske vojne ne bo, Jannet, Vojnicka, Mande . . .

In potem trenutek, ki ni nobeni umetnici prizanesen, a vedno tako zelo boli. Upokojitev. »Pripetilo se je kar nenadoma, za slovo so mi podarili kristalni pepelnik. Bila sem prepričana, da lahko slovenskemu gledališču še veliko dam. Če ne drugega, bi bila lahko na odrskih deskah teta ali stara mama. Silno sem bila razočarana in še sedaj se mi orosijo oči, ko se spominjam otožne odhodnice . . .« Vmes ji je umrl Jože, utemeljitelj MGL, in je živela za hčerine in sinove otroke . . . Pač, kar precej je oživela, ko je dobila v letu 1981 Borštnikov prstan in je vsa častitljivo siva, a tako iskriva zopet recitirala pod »Gombačevimi« kozolci, mitingi in proslava . . . Bila je luč Mestnega gledališča, luč na poti Jožeta Tirana in čeravno je razočarana odšla in ni več nastopala, lahko rečemo tudi zanjo značilni Cankarjev verz, ki si ga je izbrala sama za naslov Cankarjevega recitala A luč je ostala. Ugasnila je Vladoša, a luč je ostala . . . Ugasnila bo šele z nami.

TONE PARTLJIČ

RŠ razpisuje natečaj za radijsko igro

Radio Študent razpisuje ob pomoči revije Literatura in trgovskega podjetja Nama natečaj za radijsko igro. Pogoji so naslednji: da bo besedilo radijsko izvedljivo, ne bo daljše od avtorske pole, napisano v jeziku enega jugoslovanskih narodov; prednost bodo imele tematsko in oblikovno nekonvencionalne radijske igre. Besedilo je treba poslati v dveh izvodih do 31. marca letos na naslov: Radio Študent, Cesta 27. aprila 31, ŠN – blok 8, Ljubljana. Zmagovalcu je zagotovljena izvedba radijske igre na omenjenem radiu in objava v Literaturi, uredništvo pa si pridržuje pravico do objave oziroma izvedbe vseh primernih del. Za nagrade je poskrbela Nama. Prve tri nagrade znašajo po 4.000, 2.000 in 1.000 dinarjev.

BERLINSKI FILMSKI FESTIVAL

Zgodbe ljubezni in smrti

OD NAŠE POROČEVALKE

BERLIN, 15. februarja – Logično sklepanje kdaj pa kdaj pokaže, da so vezi med vzrokom in posledico zunaj vsakršne razumne razlage, čeprav je logični sklep seveda stvar razuma. Potemtakem je možno čisto vse, tudi to, da v zgodovinsko prelomnem letu 1990 v tekmovalnem programu Berlinskega festivala večinoma predvajajo ljubezenske filme, filme polne emocij, filme o umetnosti in smrti pesnikov. Položaj je podoben, kot v kratkem filmu Otok cvetja odličnega brazilskega režiserja Jorgea Furtade, kjer se zgodba začne s paradižniki, konča pa na največjem smetišču v Porto Alegru, kjer se z odpadki hranijo otroci, ženske in svinje. Vprašanje je torej, kakšna je razlika med ljudmi in svinjami.

Jorge Furtade meni, da njegov logični sklep, ki ga je utemeljil na običajnem paradižniku, vodi do spoznanja, da boga ni. Tak je pač uvodni moto njegovega kratkega filma, s katerim je bila najavljena projekcija britanskega celovečerca Krik v tišini režiserja Davida Haymana. Kratka napoved je bila v renici uvod v pravcati pekel.

Film Krik v tišini prikazuje usodo škotskega pesnika Larryja Wintersa, ki so ga obsodili na dosmrtno ječo zaradi uboja nekega barmana v Sohu, uboja brez vsakršnega motiva. Zgodba sloni predvsem na zadnji noči, ki jo je Winters, igra ga Ian Glen, preživel v ječi, umirajoč zaradi zastrupitve z drogami. Sicer je težko razumeti, komu pravzaprav je bila namenjena raziskava te strašanske intimne kalvarije, toda film je tako izvrsten, da je vreden vse pozornosti.

Isto bi se lahko vprašali ob večini doslej predvajanih filmov v tekmovalnem programu. Kaže, da so filmske zgodbe s svojimi bolj ali manj obrobnimi poantami manj pomembne od umetniške govorice predstavljenih filmov. Vsi so po svoje lepi in zanimivi, gotovo pa ne gre za velika filmska dela. To je značilno tudi za filme Angeli Švicarja Jacoba Bergerja, Zmago vseh Karla Reisza ali Verhoevenov film Nenavadno dekle, ki smo jih videli v zadnjih dnevih. Joffeov film Shadow Makers, ki so ga najavili kot enega od najbolj spornih filmov v letošnjem programu, pa je v resnici silno prozaična moraliteta o občutkih krivde, ki so navdajali ameriške znanstvenike, ko so med drugo vojno izdelovali atomsko bombo. V tekmovalnem programu so v minulih dneh predvajali tudi slovenski kratki film Nekoč je bilo režiserja Aleša Verbiča, posvečen pa je Sergeu Leoneu.

Med najboljšimi filmi v tem programu pa bi omenili kitajski film Črni sneg. Čisto mirno bi ga lahko naslovili tudi Rdeči sneg. Črni sneg je namreč ljubezenski film, v katerem se nakaplja komaj za kakšen liter krvi, pa še ta se pretoči v poslednjem prizoru, ko glavni junak, poražen v svoji ljubezni, umira sam, sredi mračne ulice v Beijingu. Študija o ljubezni, drobnem kriminalu, izgubljenem upanju, utemeljeno na liku junaka, ki dvakrat izgubi. Gre za prvi tovrsten film v povojni zgodovini kitajskega filma, v katerem občuteno nastopa igralec Jiang Wen, ki zelo spominja na Steva McQueena.

Z danes dopoldne predvajanim vzhodnonemškim filmom Po kamnitih sledeh Franka Beyerja, film je iz leta 1966, pa so zavele sveže sapice, ki napovedujejo bistveno boljše filme v tekmovalnem programu. Film na podlagi ljubezenske zgodbe med partijskim funkcionarjem in vodilno uslužbenko raziskuje dvojno moralo teh ljudi. Film je v programu bržkone tudi zato, ker ga je centralni komite vzhodnonemške partije v svojem času pač prepovedal. Vendar pa ta renome tokrat v nobenem primeru ne spodbuja umetniške kakovosti filma.

LJILJANA RESNIK



Nagrajena Snežna Vrhovec v Giselle

Dobitnica nagrade Prešernovega sklada 1990 Snežna Vrhovec, članica ljubljanskega Baleta SNG, bo v petek, 16. februarja, ob 19. uri prvič plesala naslovno vlogo v baletu Giselle A. Adama. Snežna Vrhovec je postala članica ljubljanskega baleta 1984, na Jugoslovanskem baletnem tekmovanju v Novem Sadu je zasedla tretje mesto, kasneje pa je študirala pri nekaterih znanih pedagogih (Natalija M. Dudinskaja, Konstantin M. Sergejev, profesor Pakaški). Z dvajsetimi leti je Snežna Vrhovec že postala solistka ljubljanskega baleta, nastopila pa je tudi v Italiji, Avstriji in Ameriki.

ETIČNA RAZPOTJA KULTURE

Ali ustvarjamo več, kot oholo in grobo uničujemo?

Veliko vprašanj je retoričnih in polovica od preostalih je izrečenih kar tako, recimo iz zadrege. Med vprašanji, ob katerih ne moreš zamahniti z roko, češ to ni nič, ali pa se izmuzniti s kakim vljudnim odgovorom, pa je tisto, ki ga mora dejansko »vzeti nase« sodobni civiliziranec, namreč ali ustvarjamo več kot grobo in neodgovorno uničujemo.

Dobivamo premalo, prikrajšani smo pri jemanju, nikoli dovolj plačani . . . Da, celo kompleks ob velikem dolgu okolja do posameznika je občutje, ki spremlja današnje povprečno razmišljanje, povezano z narcistično ošabnostjo, in oholostjo ob posameznikovem prispevku k življenju in planetu. Neskončno smo namreč zagledani vase in v veliko pomembnost svojih početij, kajti ustvarjamo vendar, kakovostno delamo, oblikujemo. Ustvarjalci in bogovi smo, z neskončno pomembnim, jasno da genialnim garanjem osrečujemo naravo in okolje, ki pa krivično, z veliko nehvaležnostjo vračata našo dobroto. Vrhu vsega pa je zla narava vedno manj radodarna še s stvarmi, ki nam samoumevno pripadajo, recimo s snegom v teh samo še koledarsko zimskih dneh. In ne samo ta prva narava, temveč tudi druga (industrijskega okolja) in tretja (medijsko predelanih slik in insceniranih dogodov) je očitno skopa do sedanjega posameznika, zoper katerega, po njegovi sodbi, vsi nekaj naklepajo, ga skušajo oškodovati skratka.

Dobivamo premalo, oškodovani smo torej, toda, ali ustvarjamo dovolj, namreč vsaj toliko, kolikor s svojo »težko«, neskončno drago prisotnostjo zahtevamo (ali kar zaračunamo) od okolja? Je naše ustvarjanje, oblikovanje novih dobrin, dajanje oziroma vračanje (proti)dara sploh dovolj veliko, sorazmerno, ustrezno? Ali pa grobo uničujemo neprimerno več, kot pa dajemo, bogatimo?

Ta vprašanja bi si moral vsakodnevno zastavljati posameznik Zahoda, ki nezaslišano visoko zaračunava planetu svoje bivanjske usluge. Pri tem pozablja, ali pa se sploh ne zaveda, da je njegov življenjski stil mogoč le spričo svojevrstnega ekskluzivizma, namreč da le del, recimo deset do dvajset odstotkov prebivalcev planeta lahko (še) počne tisto, kar počne on. Mislimo na evropeizirani in amerikanizirani **way of life**, ki vključuje vožnjo z avtom in obdajanje z desetinami aparatov in gorami industrijskih artefaktov. Ne da bi to logiko vsaj za trenutek postavil pod vprašaj, živi tak posameznik od modernističnega imperativa, da je treba nenehno izdelovati predmete in jih kopičiti, češ da se s tem gledaš v svetu, ki si ga sam ustvaril, mu daš, recimo kar heglovsko mero in uživaš v tem gledanju in samonajdenju. Več predmetov, več grobo zarezanih sledi, toliko bolje za samovšečno posameznikovo počutje.

Vendar pa prav dogajanje po **padcu berlinskega zidu**, ki je tako rekoč odprl večstomilijonsko čakalno listo za vstop v zahodni tip življenjskega stila, pomeni ob dragoceni pridobitvi svobode tudi korenito povečanje tovrstnega razsipništva, ki bo, še posebno, če bodo ta avditorij povečala še daljnovzhodna ljudstva, prav do obupa zasvinjal planetno okolje. Pomislimo samo, kako noro se bodo morale kuriti železarne in segrevati jeklarne, kako bo hitela avtomobilska in elektronska industrija, če se bo kar preko noči več sto milijonov družin odločilo za nakup avtomobila, zidavo sodobnega bivališča, glasbeno in video opremo. Potem bo divje naraščala krivulja nepovratnega trošenja nafte in ozonska plast se bo tako okrepila, da bodo zime na severni polobli še petkrat toplejše od letošnje. Med januarsko sušo se bomo na primer v suvereni Sloveniji veselo znojili pri kakih 30 stopinj plusa . . .

To razmišljanje je seveda prispevek ekološkega laika; ne opiram ga torej na kako statistiko, predvsem pa s tem ne svarim pred nepreglednimi množicami, ki da se hočejo preko noči po standardu izenačiti z zahodnjaki. Ne samo »bivši realsocialistični vzhodnjaki«, temveč sleherni prebivalec planeta ima pravico do kulturnega in splošni blaginji primernega prebivanja, jasno. Problem pa je le v tem, da bo to normo potrebno spremeniti, jo ekologizirati in humanizirati, skratka prilagoditi neki, recimo relevantni stopnji skupnega življenja. Padec berlinskega zidu (realsocializma) implicira zato tudi padce ekonomskih, industrijskih, energetskih in monetarnih berlinskih zidov, skratka iskanje poti za novo, recimo kar postinflatorno in porazsipniško preživetje. .

Ker to razmišljanje pišemo za kulturno stran, se razumljivo postavlja tudi vprašanje o mestu kulture v tej novi perspektivi človeštva. Da ne bomo zapolnili prostora s kako deklamacijo o tem, kako bo kultura ena vodilnih moči za kakovostno preobrazbo prihodnjega življenja v postindustrijskih družbah, se tukaj ozrimo le na umetnost, in sicer v luči uvodnih ugotovitev tega razmišljanja. Umetnost je vezana na predmet in njen velik, likovni in arhitekturni del predvsem na masiven predmet in težke materiale, ki pogosto bogatijo prostor, okolje, toda pri tem ga ne redko tudi uničujejo, ornamentalično razsipajo. Tudi v umetnosti se lahko zastavi problem ekologije, problem težkega in nasilno strukturiranega materiala. Vprašamo se lahko, kaj bi bilo, če bi kar stotisoči likovnikov izdelovali velike environmentalne instalacije, land art objekte? Ali ni njihova »znosnost« vezana le na neko mero, namreč, da je teh del malo, da so ekskluzivna? Spričo slovenskega »konteksta« pa opozorimo še na ustanove »forme vive«, ob katerih se lahko vprašamo, koliko taka, z vsemi mogočimi deli (totemi in torzi) »pošpikana« narava sploh sodi v kulturno okolje, ga bogati in humanizira, ali pa ga (kadar je teh del preveč) nasilno estetizira, pravzaprav okupira?

Vprašanje okolja, rabe težkih materialov in tudi energetsko razsipništvo se bo verjetno že kmalu moralo postaviti tudi v umetnosti, še posebno, ker brez evroameriške, na težak predmet vezane umetnosti obstajajo civilizacije, kjer se problem umetnine odpira in razkriva v drugačni svetlobi in v drugačnih oblikah. Nekaj umetnikov pa je (bilo) ekološko osveščenih že v okviru neoavantgardnih gibanj 60. let, postmodernizma in medijske umetnosti. Tu lahko upravičeno omenimo dela tako našega **Marka Pogačnika** kot zagovornika »razširjenega pojma umetniškega dela« **Josepha Beuysa,** pa tudi na področju elektronske umetnosti je z rabo »ekotehnologije« in »fotovoltaike« že dejaven teoretik in umetnik **Jürgen Claus.** Prav v okviru t. im. tehnološke umetnosti se namreč zaostruje ekološki problem v smislu naslednje izjave Jürgena Clausa: »Pristna moderna bi bila (onstran disputov o postmoderni) v tem, da se preseže razcep med naravo in tehniko, in to ne v smislu posnemanja ali realistične predstavitve, temveč kot vračanje k oblikovalnim načelom narave.«

JANEZ STREHOVEC

Kulturniška telesa za pomoč republiški vladi

Republiški izvršni svet je predsinočnjim sprejel sklep o ustanovitvi in imenovanju članov svojega **sveta za varstvo naravne in kulturne dediščine.** S tem želi zagotoviti nemoteno delo pri izbiri znanstvenih programov, financiranih iz proračunskih sredstev in njihovo spremljanje in valorizacijo rezultatov v letošnjem letu.

Svet za varstvo naravne in kulturne dediščine je strokovno telo, ki ga bo vodil predsednik Republiškega komiteja za kulturo. Njegovi člani so: dr. Marijan Slabe, Marija Čarni Oblak, Josip Korošec, dr. Jože Žontar, Vladimir Žumer, Daniela Tomšič, Matjaž Jež, Stane Mrvič, Boris Miočinović, Vili Vuk, Jože Hudales, Tone Mikeln, Jelka Pirkovič, dr. Rajko Pirnat, dr. Peter Fister, dr. Nace Šumi, dr. Janez Bogataj, dr. Stane Bernik, Janez Lomberger, dr. Dušan Ogrin in prof. Matjaž Puc.

Svet bo obravnaval tekoče izpolnjevanje nalog in uveljavljanje politike na področju varstva naravne in kulturne dediščine in sodeloval pri pripravah za sistemsko organiziranost področja v Sloveniji in pri pripravi predloga nacionalnega programa varstva naravne in kulturne dediščine v naslednjem obdobju.

Poleg tega je republiški izvršni svet ustanovil **začasna delovna telesa** za svoje potrebe na področju kulture. Ta bodo, vsaka za svojo dejavnost, obravnavala vprašanja iz pristojnosti izvršnega sveta, dajala mnenja in predloge za njihovo reševanje, spremljala stanje in izvajanje politike na teh področjih in dajala pobude in predloge za reševanje problematike. Tudi začasnim delovnim telesom bo predsednikoval predsednik Republiškega komiteja za kulturo, v njegovi odsotnosti pa od njega pooblaščeni član delovnega telesa.

Za posamezna področja so bili imenovani:

za **likovno ustvarjanje in posredovanje:** prof. Janez Bernik, Marina Grzinić, dr. Tomaž Brejc, Alenka Gerlovič, Zoran Kržišnik in Andrej Medved;

za **literarno ustvarjalnost in založništvo:** dr. Primož Simoniti, Ivan Bizjak, Slavko Pregelj, mag. Jože Vogrinc in mag. Darka Podmenik;

za **knjižničarsko dejavnost:** Rajko Slokar, dr. Bruno Hartman, Mirko Popovič, Tomo Martelanc, Tomaž Kobe in Stane Čehovin;

za **gledališko dejavnost:** mag. Pavle Gantar, mag. Jure Gantar, Polde Bibič, Peter Božič, Andrej Drapal, Vili Ravnjak in Sergij Pelhan;

za **glasbeno dejavnost:** Tomaž Lorenz, Borut Loparnik, dr. Andrej Rijavec, Peter Kušar, Tomaž Faganel in Miha Zadnikar;

za **plesno dejavnost:** Marija Vogelnik, Ksenija Hribar in Janez Mejač;

za **kinematografsko dejavnost:** Marcel Štefančič, Silvan Furlan, dr. Darko Štrajn, Tone Frelih, Bojan Kavčič in Franci Slak;

za **kulturno dejavnost radia in televizije:** Vlado Senica, Boris Dolničar, Dušan Voglar, Bogdana Herman, Janez Strehovec, Neda Pagon Brglez in Jože Osterman;

za področje **samostojnega osebnega dela:** Andrej Hauski, Darinka Horvat, Viktor Konjar, Lado Hribar, Janko Moder in Josip Korošec.

B. S.

45 let Celjskega godalnega orkestra

V koncertni sezoni 1989–90 je v okviru koncertov z naslovom »Celjski umetniki« Celjski godalni orkester s torkovim koncertom vstopil v leto, v katerem praznuje 45-letnico obstoja in dela. Tokrat se je predstavil s skladbami baročnih in romantičnih mojstrov, kjer je plesu Sicilienne sledil violinski koncert J. S. Bacha s solistom violinistom Dragom Arkom. V drugem delu koncerta so pod taktirko Nenada Firšta izvedli še E. Elgarja Serendado za godala Op. 20 in E. Griega Dva norveška napeva Op. 23.

D. M.



Pokličite nas!

Nikar ne brskajte po telefonskem imeniku. Zavrtite številko ljubljanske rubrike Dela: 318-296!

Prav gotovo so stvari in dogodki v Ljubljani in njeni bližnji okolici, o katerih bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili svoje pripombe in predloge. Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro, razen ob sobotah in nedeljah.

Bo del Arboretuma igrišče za golf?

Denarja za vzdrževanje tega parka ni dovolj, zato je komercializacija dela parka izhod v sili

LJUBLJANA, 15. februarja – Arboretum v Volčjem Potoku, ki je bil že pred štiridesetimi leti razglašen za kulturno in naravno znamenitost ter zaščiten z republiškim zakonom, bo lahko v prihodnosti obstajal le, če bo del parka namenjen tržnim projektom. Dosedanje sprenevedanje tistih, ki bi morali zanj priskrbeti potrebni denar (pa ga niso), namreč jasno kaže, da v republiki ni prave volje za drugačno reševanje tega slovenskega krajinskega bisera.

To je lahko nekakšen povzetek današnjega sestanka na Zavodu SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine, kjer so se predstavniki republiških organov in zavodov pogovarjali o položaju in financiranju Arboretuma in njegovih razvojnih načrtih s predstavniki Arboretuma, Zavoda za spomeniško varstvo Kranj ter predsednikoma IS Domžale in Kamnika.

Kot že na mnogih sestankih doslej so vsi skupaj ugotavljali, da tako občini kot republika Arboretumu ne zmorejo zagotoviti zadosti denarja niti za osnovno vzdrževanje parka, kaj šele za strokovno delo ter izobraževanje. Zato je po mnenju vseh nujno čim hitreje rešiti vprašanje statusa tega parka in sistemski vir financiranja (o tem, ali bo Arboretum jeseni uvrščeni v tako imenovani nacionalni program, naj bi odločala skupščina SRS), predvsem pa naj bi Arboretumu posredovali svoje mnenje o njihovem idejnem načrtu razvoja, ki je bil danes na seji tudi javno predstavljen.

Bistvo novega idejnega načrta je v tem, da bi okoli 40 hektarov parka (ali polovico vsega) namenili igrišču za golf, v osrednjem delu parka pa zgradili nekakšno kopijo nekdanjega Souvanovega dvorca. V zvezi z golfom je treba povedati, da tako kranjski kot republiški zavod za spomeniško varstvo oziroma varstvo kulturne in naravne dediščine načeloma ne nasprotujeta ureditvi igrišča za golf in postavitvi dvorca.

Tisti, ki so do zdaj že imeli priložnost proučevati omenjeni idejni načrt, so danes povedali, da bi bila od treh različic za igrišče še najprimernejša različica B. Po njej naj bi na južnem delu parka odprli nov vhod, in sicer pri vasi Hudo. V tej vasi bi lahko, za krajino najmanj boleče, zgradili nekaj novih objektov za potrebe golfa (objekt z garderobami in sanitarijami, pisarne in manjši gostinski objekt) kot tudi parkirišče za 40 do 60 avtomobilov.

Kot je povedal direktor Arboretuma Aleš Ocepek, bi bilo igrišče za golf najmanjši poseg v prostor Arboretuma, hkrati pa ne bi oviralo ostalih dveh delov parka, kjer je en del namenjen proizvodno-prodajnim funkcijam, drugi pa razstavno-parkovnim. Predstavnica zainteresiranega Golf kluba Ljubljana pa je dodala, da bi s tem igriščem močno obogatili športno-turistično ponudbo občin Kamnika in Domžale kot tudi Ljubljane. Poleg tega bi tam izkoristili le površine, ki jih vrsto let ni nihče uporabljal v rekreativne namene. Z igriščem bi se lahko razvila tudi nova dejavnost Arboretuma. Igrišče bi bilo moč po potrebi takoj spet vrniti parku, če bi se interesi družbe spremenili.

JANEZ PETKOVŠEK

»Nadaljevali bomo dobre in prekinili slabe stvari«

Ljubljanski socialisti so predstavili svoj volilni program – Vzpostavitev demokracije, pravne države in upoštevanje ljudi

LJUBLJANA, 15. februarja – »V svojem volilnem programu ne obljubljamo gradov v oblakih. Prepričani smo, da so pogoj za napredek svoboden posameznik, razmah ustvarjalnosti, neoviran pretok idej, kapitala in ljudi, konkurenčnost, različnost in kakovost. Zavzemamo se za tržno gospodarstvo, podjetnost in odgovornost, vendar se dobro zavedamo, da bo življenje v teh razmerah trše in neizprosnejše. Nočemo, da bi to ogrozilo zdravje ali celo življenje ljudi, ki take tekme ne bodo zmogli, zato se bomo vztrajno zavzemali za kakovostne socialne programe.«

To je uvodna misel lične zelene knjižice, ki vsebuje volilni program ljubljanskih socialistov, skupaj s plakatom pa so jo danes predstavili na tiskovni konferenci. Predsednik ljubljanskih socialistov Jože Osterman je povedal, da je volilni program nekako povzetek širše zastavljenega programa Ljubljana – moje mesto. Poudaril je, da je glavni moto socialistične zveze v volilnem boju in nadaljnjem delu predvsem nadaljevanje zadev, ki so se v dosedanjem delu pokazale za dobre, in opustitev tistih, ki se v praksi niso izkazale za učinkovite. kot glavne cilje je omenil vzpostavitev demokratičnih odnosov v mestu, uveljavitev pravne države in uveljavitev elementov, ki bodo zagotavljali upoštevanje volje in potreb ljudi. Poudaril je, da se bodo socialisti zavzemali prevsem za drugačno vlogo javnosti pri urbanističnih posegih v prostor, za normalno in funkcionalno ureditev prometa v mestu, za dosledno varovanje in izboljševanje človekovega okolja ter za izboljšanje položaja Ljubljane kot glavnega republiškega središča. Povedal je, da se bodo v zvezi socialistov zavzemali za spodbujanje razvoja na vseh področjih življenja in dela, obenem pa tudi za višja etnična načela Ljubljančanov. To naj bi med drugim pomenilo višjo izobrazbeno sestavo zaposlenih, spoštovanje sočloveka ter spoštovanje vseh drugih humanističnih vrednot. Poudaril je še, da se bodo borili za odprtost mesta v evropski prostor na vseh področjih, saj so bile te nemajhne možnosti do zdaj zelo slabo izkoriščene. Dodal je, da je volilni program realen, kar pomeni, da ga bo mogoče uresničiti v dogovorjenih in obljubljenih rokih.

Podpredsednik MK SZ Ljubljana Jože Meden je povedal, da se socialisti zavedajo, da letošnje volitve, ki nedvomno odpirajo politični prostor v Ljubljani, vendarle ne bodo pomenile popolnoma novega začetka življenja. Poudaril je, da se bodo v SZ ob policentričnem konceptu razvoja v naši republiki zavzemali, da Ljubljana ne bo zašla v sivo povprečje oziroma v stanje, ko bi se morala zaradi tega koncepta odpovedati že doseženemu. Prav tako ne bodo pristajali na solidarnost, ki bi za Ljubljančane ne pomenila drugega kot odrekanje. Dodal je še, da so se v svojem programu osredotočili predvsem na mesto Ljubljana, saj so programi na drugih ravneh organiziranja drugačni oziroma vsebujejo bolj lokalno obarvano problematiko.

Izvedeli smo tudi, da bodo v mestni konferenci Socialistične zveze 5. marca odpravili kandidacijsko konferenco, po njej pa bo znano tudi ime kandidata, ki ga bodo ljubljanski socialisti podprli v predvolilnem boju oziroma kandidiranju za predsednika skupščine mesta Ljubljane.

MARKO JAKOPEC

Z Ajdovščine so odstranili predvolilni plakat ZSMS

Odstranili so ga zato, ker ni bil v skladu z izdanim dovoljenjem komiteja za urejanje prostora iz Centra

LJUBLJANA, 15. februarja – S prostora pred Figovcem na Ajdovščini so danes odstranili konstrukcijo s predvolilnim plakatom republiške ZSMS. Zakaj in kako se je to zgodilo, smo se pozanimali pri nekaterih pristojnih.

Predsednik komiteja za urejanje prostorov v Centru Milan Nussdorfer nam je povedal, da je komite izdal dovoljenje za dve lokaciji, in sicer za Ajdovščino in za Trg revolucije, veljalo pa naj bi do 20. februarja. Dovoljenje so izdali na podlagi vloge in skice panojev, ki so ju predložili predstavniki ZSMS. Kmalu se je pokazalo, da panojev niso postavili v skladu z dogovorjenim, saj je bil pano na Ajdovščini večji od predvidenega. S komiteja so na Ajdovščino poslali strokovnjaka, ki je ugotovil, da pano res ni tak, kot bi moral biti, o čemer je takoj obvestil ljubljanske inšpekcijske službe, ki so ukrepale naprej.

Sekretar RK ZSMS Slovenije Andrej Verbič nam je povedal, da je bil komite pri izdaji dovoljenja nekoliko nepazljiv in ni predvidel, da bi pano lahko motil prehod pešcev. Odločili so se, da bodo pano razstavili, na pristojne mestne in občinske upravne organe naslovili nove vloge, nato pa pano ponovno sestavili ter ga postavili nekaj metrov vstran od dosedanjega. Povedal je še, da so samo konstrukcijo panoja samovoljno povečali delavci, ki so ga postavljali, razširitev pa so razlagali s statičnimi vzroki.

Poklicali smo tudi oblikovalca predvolilnega panoja Matjaža Vipotnika. Povedal nam je, da so skušali s tako velikim panojem predvsem popestriti vizualno komunikacijo v mestu, ki se je v mestih po Zahodni Evropi v podobnih okoliščinah vedno odlično obnesla.

MARKO JAKOPEC

Vrhniška ZSMS nasprotuje vsem diktatom in monopolom

Za izvajanje socialne politike mora skrbeti država – Odpraviti komiteje za SLO in DS

VRHNIKA, 15. februarja – Program občinske konference ZSMS Vrhnika je vmeščen v politični okvir parlamentarne demokracije s pluralizmom političnih subjektov, ki vključuje tako stranke kot tudi formalne in neformalne skupine državljanov in posameznikov, ki imajo družbeni interes in potrebo za uveljavljanje teh interesov.

Vrhniška ZSMS se zavzema za skupščino kot edini kraj odločanja in za brisanje besede »socialistična« iz imen Jugoslavije in Slovenije, kakor tudi za novo definiranje Jugoslavije, v kateri bi bili zvezni organi pristojni samo za vprašanja, ki jim jih soglasno prepustijo vse republike in obe pokrajini. Sodstvo mora biti resnično neodvisno, nujna pa je tudi odprava tistih členov kazenske zakonodaje, ki omogočajo kaznovanje zaradi nenasilnih političnih dejanj. Zavzema se tudi za opustitev komitejev za SLO in DS, te dejavnosti pa naj se prenesejo na pristojne upravne organe, zahteva pa, da 25 odstotkov slovenskih nabornikov službi vojaški rok v ožji domovini.

Na občinski ravni vrhniška ZSMS nasprotuje diktatu občinskih gospodarskih velikanov, ki usmerjajo občinsko gospodarsko politiko v monokulturnost in preveliko odvisnost občine od gibanj na majhnem delu trga. Dolžnost občine je, da zagotavlja enake osnovne možnosti poslovanja za vse gospodarske subjekte v občini, ne glede na vir lastništva. Prav tako zahteva sanacijo vseh površinskih voda v občini do največ 2. stopnje onesnaženosti in varstvo vseh virov pitne vode.

Vrhniška ZSMS se na področju stanovanjske politike zavzema za odpravo monopolov v stanovanjski gradnji z obveznimi licitacijami za gradnjo stanovanj in komunalnega urejanja zemljišč in z uveljavljanjem zasebnega sektorja pri ponudbi novih stanovanj. Za izvajanje socialne politike mora skrbeti država, ki mora zagotavljati socialno varnost vsem, ki v tržnem gospodarstvu nimajo enakopravnega položaja v »začetnem položaju«, to so otroci, šolajoča se mladina, invalidi, upokojenci in odvečni delavci.

ZDENKO MATOZ

Telefon s Krima pravočasen?

Krajani Vnanjih Goric se še vedno jezijo zaradi telefona, pitne vode in kanalizacije – Oprema za omrežje po »krimski varianti« 12 milijonov dinarjev

LJUBLJANA, 15. februarja – Viške krajevne skupnosti Vnanje in Notranje Gorice, Podpeč, Preserje in Rakitna čakajo na nove telefonske priključke. Po sporazumu, ki so ga podpisale s pošto 21. aprila lani, morajo telefoni zazvoniti do konca junija prihodnjega leta. Tako dolg rok so na pošti predvideli zato, ker je sprejeta »krimska varianta« radio-relejnega telefonskega omrežja zelo zahtevna in zelo draga. To slednje seveda občutijo na svojih žepih tudi krajani, saj v Vnanjih Goricah pravijo, da je do zdaj za priključek vsak bodoči novi naročnik plačal že dinarsko protivrednost 2180 DEM.

V Vnanjih Goricah so člani gradbenega odbora za napeljavo telefona že zelo nestrpni in pošti očitajo malomaren odnos, zamude pri delu, že plačano in še ne dobavljeno centralo (ki jo dela Iskra), v zadnjem času pa tudi to, da so delavci, ki polagajo kabelsko omrežje po krajevni skupnosti, pobrali stroje in brez vsake obrazložitve odšli s terena. Pravijo tudi, da naj bi bilo omrežje končano do konca letošnjega leta, in se jezijo, ker se to ne bo zgodilo. V krajevni skupnosti so naleteli tudi na krajana, ki pošti ne dovoli prekopati svojega zemljišča za polaganje telefonskega kabla.

Kot so nam povedali pri Podjetju za PTT promet Ljubljana, se pri napeljavi telefonov v te krajevne skupnosti ne zatika tako zelo, kot pravijo krajani in gradbeni odbor. Res je, da centrala še ni postavljena, čeprav bi že morala biti, vendar pa jo v Iskri kompletirajo in je že plačana. Ta trenutek postavitev te centrale niti ni bistvena, saj ne more začeti obratovati pred končano montažo prenosnega (radio-relejnega) sistema. Centrali na Rakitni in v Preserju pa pošta zdaj že montira. Vplačala je tudi že vse naprave za prenosni sistem in zanje odštela 12 milijonov dinarjev.

Na očitek o nenadnem prenehanju del pri polaganju omrežja v Vnanjih Goricah pošta odgovarja, da je bilo to decembra, ko zaradi nizkih temperatur ni bilo mogoče delati, saj se kabli pri nizkih temperaturah lahko poškodujejo. Delati bodo začeli spet čez štiri dni. Problem zaradi prepovedi prekopa svojega zemljišča bodo, kot pravijo na viški občini, odpravili, mimogrede pa so dejali še, da se je za pridobitev soglasij za prekop zavezala krajevna skupnost. V zvezi s tem na pošti pravijo tudi, da toliko problemov zaradi prekopavanja, kot jih imajo v Vnanjih Goricah, še niso imeli in jih tudi zdaj nimajo v nobeni drugi krajevni skupnosti, ki se bo vključila v »krimsko varianto«. Krajani, ki že imajo telefonski priključek, so, kot pravijo na pošti, njihova zakonska obveznost. Pošta jim mora zagotoviti, da bo njihov telefon nemoteno delal ves čas od vključitve v omrežje naprej.

V krajevni skupnosti Vnanje Gorice pa niso jezni le zaradi telefona, temveč ponovno opozarjajo na slabo pitno vodo in neurejeno kanalizacijo. Predsednik viškega izvršnega sveta Stane Drolje je v zvezi s tem dejal, da je gradnja vodovodnega omrežja iz Bresta proti Brezovici (nanj se bo nato navezala tudi KS Vnanje Gorice) prednostna naloga v tem letu.

MOJCA KAUČIČ

»Za Podboršt II posebno cesto!«

To zahtevajo nekateri krajani Podboršta I v Črnučah – Občina Bežigrad: »Vse po načrtih«

LJUBLJANA, 15. februarja – »Krajani Podboršta I smo odločno proti temu, da se novo naselje Podboršt II priključi na našo cestno omrežje,« je dejal Andrej Cvetko, prebivalec naselja Podboršt I v KS Franc Ravbar v Črnučah in dodal, da je bilo predvideno, da se za naselje Podboršt II zgradi posebna cesta pod gozdom prek Dobrave, kjer naj bi bil priključek na magistralno cesto Domžale–Ljubljana.

Kot so dejali nekateri krajani Podboršta I, je zazidalni načrt BS 113/1 – Podboršt I temeljil na tem, da je to zaključeno zazidalno območje. Temu je bila prilagojena tudi infrastruktura, in sicer širina cestišča, odmik hiš od ceste, vhodi ipd. Kasneje pa, kot pravijo, so brezplačno odstopili pol metra zemljišča v celotni dolžini gradbenih parcel za gradnjo pločnika, da bi se pešci lahko varno izognili avtomobilistom.

Dejali so, da je bilo kasneje sklenjeno, da se na nepozidanem hribu nad Podborštom I zgradi novo naselje, Podboršt II. »krajani smo na to sicer pristali, vendar s pogojem, da se za to novo naselje zgradi ločeno cestišče s samostojnim priključkom na magistralno cesto Domžale–Ljubljana, in sicer tako, da jo speljejo pod gozdom prek Dobrave,« je dejal Stane Gliha, prav tako prebivalec naselja Podboršt I, in dodal, da so odstopili svojo cesto za tovornjake, ki so vozili gradbeni material v Podboršt II. Kot pravijo, so bila že pri tem kršena določila odloka o pripravi zemljišč za gradnjo. Po njihovem mnenju bi morali pristojni organi že takrat preprečiti gradnjo Podboršta II, saj ni bilo ne ustrezne ceste, ne vode, ne elektrike, prav tako pa še ni bilo rešeno vprašanje načrtovanega priključka na magistralno cesto.

Andrej Cvetko je povedal, da jih hoče zdaj občina Bežigrad izigrati in da so prvotni zazidalni načrt nezakonito spremenili, saj je nenadoma nastala tudi možnost, da bi naselje Podboršt II priključili na obstoječe cestno omrežje Podboršta I, in sicer tako, da bi bil enosmerni krožni promet po Štebijevi ulici in Na brežini, Strniševa pot pa bi bila dvosmerna. Kot je dejal, bi morali ponovno odstopiti nekaj svoje zemlje, da bi se cesta spet razširila. Na to pa nikakor ne bodo pristali.

Jana Učak, pomočnica predsednika komiteja za urbanizem na bežigrajski občini, je dejala, da se čudi protestom nekaterih krajanov, saj se iz sprejetega zazidalnega načrta lepo vidi, da se bo naselje Podboršt II priključilo na cestno omrežje Podboršta I. Sicer je res, kot je dejala, obstajala možnost, da bi Podboršt II priključili s podnivojskim križiščem na magistralno cesto Domžale–Ljubljana, vendar je ta možnost ekonomsko neupravičena.

● Prizadeti krajani Podboršta I so dejali, da celotno območje leži na zelo drsljivem terenu, ki dodatne obremenitve ne bi prenesel. Tako se dogaja, da prebivalcem ob Strniševi poti že pokajo oporni zidovi na hišah, in sicer zato, kot pravijo, ker zemeljske mase zaradi teže tovornjakov pritiskajo na hiše.

JOŽE BIŠČAK

Radio Glas Ljubljane odpira svoj eter britanski postaji BBC

Od ponedeljka bo na njihovih valovih moč slišati informativno dodajo BBC v slovenščini – Začetek ob 12. uri

LJUBLJANA, 15. februarja – Pred kratkim se je uredništvo Radia Glas Ljubljane dogovorilo z londonskim BBC World Service (BBC svetovna radijska služba) o prenosu informativne oddaje v slovenščini prek satelita Eutelsat. Oddajo bo RGL prenašal vsak delavnik natanko ob 12. uri, ko bo londonski Big Ben oznanil njen začetek.

Prvič se bo to zgodilo ta ponedeljek, 19. februarja. Oddaja bo sestavljena iz kratkih novic in poročil o mednarodnih, britanskih in jugoslovanskih najpomembnejših dogodkih. BBC World Service oddaja za Jugoslavijo v slovenščini in srbohrvaščini že več kot 50 let (od 15. septembra 1939). V tem času si je pridobil ugled kot vir hitrih, objektivnih in korektnih informacij. Do zdaj so ga lahko številni slovenski in ljubljanski poslušalci poslušali na kratkih radijskih valovih. Od ponedeljka dalje pa bo slišen na valovih RGL – 100.2 MHz in 102.5 MHz na UKW območju. Verjetno bo v prihodnje prišlo tudi do novih oblik sodelovanja, saj je bil BBC od nekdaj posebej zanimiv v večernih urah. RGL je tako svojim poslušalcem ponovno ponudil nekaj novega. Odprl je novo stran v slovenski radiodifuziji, – ki je bila do zdaj bolj ali manj zaprt in nedostopen prostor tudi za različne oblike sodelovanja s tujimi radijskimi postajami. Informativno-komunikacijski prostor je treba razširiti in omogočiti vstop informacijam, ki tuje ali domače dogodke obravnavajo nekoliko drugače. Nič kolikokrat se je že zgodilo, da so s kakšno pomembno iormacijo zamujali, ali si jo celo prikrojili po svoje. Z omogočanjem vstopa in širjenjem tega prostora se bodo naše možnosti ,prikrojevanja' informacij zaradi ideoloških pregrad bistveno zmanjšale.

M. V.

»Član SZ je lahko vsak, če le podpira cilje našega programa«

Predsednik RK SZ Slovenije Jože Smole se je pogovarjal s socialisti iz logaške občine – »Smo odprta stranka«

LOGATEC, 15. februarja – Zveza socialistov je odprta stranka, ki je pripravljena med svoje člane sprejeti vsakogar, ki se strinja z njenim volilnim programom in ki se je pripravljen boriti za temeljne človeške vrednote, ne glede na to ali je istočasno član še kakšne druge politične organizacije.

To je ena izmed misli predsednika RK SZ Slovenije Jožeta Smoleta, ki se je danes zvečer srečal s socialisti iz logaške občine. Jože Smole je najprej govoril o prenovljeni socialistični zvezi, njenem sedanjem ustroju, metodah delovanja, ciljih, ki so sestavni del njenega volilnega programa in o novi politični in družbeni identiteti socialistične zveze. Nekaj besed je namenil tudi aktualnim političnim in gospodarskim razmeram v Sloveniji in Jugoslaviji in ob tem med drugim poudaril, da v socialistični zvezi ne podpirajo nikakršne odcepitve, zavzemajo pa se za večje pristojnosti republike in za drugačne, zmanjšane pristojnosti federacije.

V kasnejšem pogovoru je Leopolda Rozmana predvsem zanimalo, kakšen je odnos socialistične zveze do JLA. Jože Smole je povedal, da se zavzemajo za to, da bi vsej polovica slovenskih fantov vojsko služila v Sloveniji, za zmanjšanje obsega financiranja JLA, za to, da bi slovenščina postala enakopraven jezik v vojaških enotah in za oblikovanje nekakšnih nacionalnih vojaških enot. Poudaril pa je, da bo najteže oddaljiti vojsko od partije. Na vprašanje, kaj socialisti menijo o Markovićevem programu, je Jože Smole odgovoril, da večino sestavin programa podpirajo, nasprotujejo pa logiki razvoja po metodologiji najpočasnejšega v konvoju, so pa tudi proti v paketu ponujenim ustavnim spremembam z močnimi centralističnimi težnjami. Predsednika Demosa v logaški občini Marjana Geohellija je zanimalo, ali je socialistična zveza še vedno nekakšna nadstrankarska organizacija, saj ima še vedno močan vpliv na mnogih področjih od javnih medijev do izobraževanja. Jože Smole je dejal, da je bila taka vloga socialistične zveze določena z zvezno ustavo in dodal, da se zavzemajo za to, da se taka vloga iz ustave črta.

Marcel Štefančič je menil, da je vztrajanje pri kolektivnem članstvu neumnost in poudaril, da je socialistična zveza še vedno preveč komunistična, predvsem to velja za njeno vodstvo. Jože Smole je povedal od kdaj je član zveze komunistov in poudaril, da iz partije ne namerava izstopiti. Pripravljen pa sem takoj odstopiti s funkcije predsednika republiške konference, če je mnenje večine, da me članstvo v zvezi komunistov ovira pri opravljanju te funkcije, je še dodal.

MIRKO JAKOPEC

Pogrebi

LJUBLJANA: Na Žalah se bodo danes svojci še zadnjič poslovili od 84-letne upokojenke Kristine Per (ob 10. uri); 80-letne upokojenke Marije Lavrič (ob 11. uri); 65-letnega upokojenca Miša Radomana (ob 12. uri); 50-letnega soboslikarja Milana-Feliksa Nagliča (ob 14. uri); 89-letne upokojenke Natalije Adamič (ob 15. uri) in 81-letne upokojenke Angele Blatnik (ob 16. uri).

ŠENTVID: Danes ob 13. uri bo na tukajšnjem pokopališču pogreb 78-letnega upokojenca Alojzija Tometa. (R. D.)

PREJELI SMO

Lesa je preveč – ker ni denarja!

Podružnice Kmečke zveze ljubljanske regije so v ponedeljek, 12. februarja, organizirale sestanek svojih predstavnikov v prostorih TOK Gozdarstva v Domžalah. Kakor je bilo povedano in kot je poročalo Delo, med kmeti iz tega okolja že dolgo tli nezadovoljstvo zaradi nerednega plačevanja lesa, oddanega Gozdnemu gospodarstvu Ljubljana. Tokrat želim na nekatera vprašanja, ki so bila zastavljena in na katera sem že odgovarjal na sestanku, odgovoriti tudi v javnem glasilu, širšemu krogu bralcev v vednost.

1. Lastnikom gozdov, ki na podlagi zakona o gozdovih morajo prodati les gozdnogospodarski organizaciji, je GG Ljubljana vse do konca oktobra 1989 sproti izplačevala najkasneje v 30 dneh po izstavitvi računa kupcu, v soglasju z delavskim svetom delovne organizacije. Torej so s plačilom začeli zamujati v zadnjih dveh mesecih minulega leta. Zavarovanje plačil z menicami, katerih je delovna organizacija prejemala povprečno za 70 odstotkov plačila, ni bilo več, zato je zmanjkalo tudi navideznega denarja. Znesek dolga prikazuje le zbir največjih dolžnikov za dobavljeni les kupcem, ki sem jih imenoval na sestanku, ne celotne vsote neporavnanih obveznosti! Za poravnavo zapadlih dolgov do lastnikov gozdov smo najeli kratkoročna posojila, predvsem pri hranilno-kreditnih službah, prek katerih lastniki prejemajo svoj denar. Za sposojeni denar smo morali poravnati tudi obresti in še jih plačujemo. Dobavitelji lesa so ob inflaciji izgubili preveč, da bi jih bremenile še obresti za sposojeni denar. Te naj pokrije organizacija, ki ji morajo prodati svoj les! Tudi organizacija ob danih možnostih za prodajo lesa nima več denarja. Pošla so lastna obratna sredstva – dodatnega denarja tudi s posojili ne moremo pridobiti – ker je les predrag!

2. Ljubljansko gozdno gospodarstvo gospodari z zasebnimi gozdovi območja. Na 105.420 hektarih gozdov z 29.775 lastniki gozdov. Pravila igre določa zakon o gozdovih, ki velja za vse, predvsem pa za delavce gozdarje. Vsa sredstva za vlaganje v gozdove se morajo oblikovati s prodajo lesa in z združevanjem sredstev uporabnikov.

Obseg sečnje je določen po strokovnih osnovah, po gozdnogospodarskih načrtih. Iz tega v planih ocenimo obseg lesa za prodajo, potrebna sredstva za vlaganje in potrebni delež v prodajni ceni lesa. Na povprečni hektar gozda naj bi posekali 3 m³ lesa na leto. Od skupnega števila je 20.082 lastnikov, ki imajo do 3 hektare gozdov – le teh pa ne moremo upoštevati kot tržne proizvajalce. Tedaj morajo vsa potrebna sredstva za vračanje v gozdove plačati le lastniki, ki oddajo svoj les v prodajo. Zakon določa obseg sredstev za vlaganja, ureditev tega pa je zaupana organizacijam. Torej je ob manjših količinah prodanega lesa potrebnih več prispevkov na enoto.

3. Gozdovi naj zagotovijo surovino za predelovalno industrijo. Prav naše območje jo ima zelo razvito. Prodajni pogoji se zaostrujejo. Plačilni roki v domači trgovini niso krajši od 90 dni, pri izvozu najkrajši trajajo 60 dni. S tem pri plačilnih rokih za dobavljeni les v danih okoliščinah ne moremo pričakovati plačil v 15 dneh. Še več, pomembna in poštena industrija prekinja dobavo lesa zaradi plačilnih možnosti.

Ob znanih dejstvih in podatkih o kupcih, znam, sem sposoben, in to sem tudi dovolj glasno povedal, da lastnikom ne bomo mogli plačati lesa pred potekom 31 oziroma 45 dni, odvisno od plačila kupca – kompromis med gozdarji in lesarji bo moral veljati tudi za lastnika gozda! Sposobnejši kmetje ali stranka (politična) bo morda počasi le vplivala na notranjo, morda tudi na zunanjo trgovino! Jasno sem tudi odgovoril, da bomo prevzeli les pri tistih lastnikih, ki bodo pripravljeni počakati na navedene plačilne roke.

Za odtujeni les pa bomo morali ukrepati po zakonitih predpisih, tudi s podatki davčnim službam. Zelo zanimiv podatek, ki ne kaže nezadovoljstva do gozdarjev GG Ljubljana in tudi nezaupanja, potreb za domačo porabo, je, da so lastniki lani prodali 21.673 m³ lesa več, kot smo ocenili v gospodarskem načrtu! Ne iz ljubezni – le v iskanju denarja, trga, saj kljub 334 registriranim zasebnim žagam črni trg ni normalno deloval, občani pa smo potrebovali manj drv.

4. Ne morem – ker vsega ne vem, lahko pa bi sklepal iz besed razpravljalcev, da gozdarji tudi ne delajo tako, kakor bi morali. Ne v zagovor – le v pojasnilo, da bi vsak občan moral odgovorno, ne mitingarsko prijavljati napake. Če verjamete ali ne, ukrepali bi temeljito!

Še o zakonu o gozdovih. Res je, da si narod zakone kroji sam, prav bi bilo, da bi tudi gozdarskega pripravili čimprej. Po dogovoru s pristojnimi, razvijajočimi se političnimi strankami, kajti le-tega nam ne morejo krojiti gozdarji in dohtarji! Odstaviti vse, ki niso sposobni. Rok za odstavitev predsednika slovenske vlade in ministra za kmetijstvo je sicer potekel že 12. maja lani – uredila sta probleme z mlekom. Morda bo zahtevani sestanek s predsednikom komiteja za kmetijstvo odpravil problem plačila lesa in podobnih sredstev? Tudi lesarji naj povedo svoje, saj predlagajo sestanek na ravni združenj!

Na posebno zahtevo udeležencev sestanka o likvidnosti in plačilni sposobnosti GG Ljubljana lahko tudi javnim medijem povem, da bomo ukrepali, tudi z zaostajanjem pri izplačilu osebnih prejemkov, nesposobnost pa bo vseh 6 služb družbenega knjigovodstva takoj sporočila pristojnim organom.

Tudi vaši politični stranki!

ROMAN CELARC, dipl. gozd. inž., direktor
Gozdno gospodarstvo Ljubljana

jana
SLOVENSKA DRUŽINSKA REVIJA

jana
SLOVENSKA DRUŽINSKA REVIJA

PISMA BRALCEV

Še enkrat: Odgovor na pismo prof. dr. Bruna Ravnikarja

Šele ko sem prebral pismo gospoda Ravnikarja, mi je postalo jasno, v kako slabem položaju je šolstvo, natančneje učitelji (na vseh stopnjah). Spomnil sem se tudi na grenko šalo o tipičnem Slovencu, ki je ujel zlato ribico. Ribica mu je bila pripravljena izpolniti željo, če jo bo izpustil.

Srečni ribič je na to dejal: »Moj sosed obrtnik ima veliko hišo, dva avtomobila, odkar mu pomaga še sin, pa se sploh kopajo v denarju.«

»Aha«, odvrne na to zlata ribica, »sedaj bi tudi ti rad imel vse to!?«

»Ne, kje pa. Samo to, da bi sosedu vse skupaj hudič vzel!«

Šala je res grenka, vendar poučna. Ne predstavljam si, kako je mogoče očitati učiteljem na Srednji pedagoški šoli, da s tem, ko zahtevajo osnovno plačo 5000 dinarjev, molzejo gospodarstvo, izkoriščajo nekoga... Še ne tako dolgo nazaj je bilo izrečenih veliko besed na račun banalnega problema, ali bodo plače učiteljev dosegle povprečno plačo v gospodarstvu ali ne. Vprašati bi se pravzaprav morali – kolikokrat naj bo plača univerzitetnega profesorja večja od povprečja v gospodarstvu. Tako bi se vrnili časi, ko bi »biti učitelj« spet nekaj pomenilo. Šole bi spet postale močne institucije, ki bi lahko izbrale vrhunski učiteljski kader. Ne pa, da se bo prihodnjim generacijam godilo tako kot meni, ki me je v srednji šoli učilo kar 11 (enajst) študentov. Pri tem pa šola sploh ni nič kriva, ker nima nobene izbire.

Gospodu Ravnikarju, pa tudi drugim, ki jih skrbi, da bodo zaradi učiteljskih plač obubožali, pa tale namig: danes sem slišal na ljubljanskem radiu, da se cene storitev na študentskem servisu gibljejo od 20 do 40, 50 dinarjev na uro. Če vzamemo 40 dinarjev za visoko kakovostno intelektualno delo in pomnožimo to s 168 urami, dobimo 6720 dinarjev in pri tem učitelji na srednji šoli zahtevajo le 5000 dinarjev. Mislim, da to pove vse. Gospod Ravnikar navaja, da je njegova plača 4500 dinarjev in sprašuje, citiram: »In še nekaj. Ali bi po vsem tem upali pogledati v oči mojemu otroku in otrokom mojih kolegov, ki imajo morda še nižje osebne dohodke, če bi se morda znašli v vašem razredu? Morda, a jaz tega ne bi zmogel!«

Preostane mi le, da opozorim vse študente, ki delajo, da se preživijo, da molzejo gospodarstvo...

GREGOR SMREKAR,
Polhov Gradec 122

Sporočilo javnosti!

Iniciativni odbor Neodvisnih sindikatov Slovenije sporoča, da je izjava, ki jo je dal član predsedstva SDZS Matjaž Šinkovec v časopisu Delavska enotnost dne 12. februarja 1990, da predstavniki Neodvisnih sindikatov niso več člani konference SDZS, kot tudi zapis z enakim pomenom v zapisniku 3. konference SDZS, neresnična. IO NSS ni imel nikdar svojih predstavnikov v konferencah SDZS niti niso bili vabljeni kot gostje. Zato zahtevamo, da predsedstvo SDZS izjavo javno prekliče. Prav tako so nesmiselne trditve, da se je SDZS znašla v položaju, ki jo sili v ustanavljanje strankarskih sindikatov. Z idejo neodvisnih sindikatov so se seznanili prek članov IO NSS, ki so hkrati člani SDZS. IO NSS ni nikdar potreboval SDZS kot svojega skrbnika. Vzpostavil se je kot neodvisna organizacija, ki ni bila članica bivše SZDL, niti ni bil ustanovljen v interesu nobene druge organizacije. Vezi imamo z več organizacijami, pa se nobena od njih ne hvali s tem, kar je prispevala za neodvisnost sindikatov, čeprav so na tem področju naredile neprimerno več kot SDZS, ki razen govoričenja in nesmiselnih izjav nima ničesar drugega pokazati. Pri tem pa jim ne odrekamo njihovega prispevka k slovenski pomladi. IO NSS sporočamo, da zaradi navedenih dogodkov in neurejenih demokratičnih pravil igre znotraj SDZS do nadaljnjega prekinjamo stike s to organizacijo. Ponovno jih bomo navezali, ko se bodo v SDZS vzpostavila demokratična pravila igre in če bo obstajal obojestranski interes za to.

Iniciativni odbor za Neodvisne sindikate Slovenije,
predsednik
RASTKO PLOHL

Zakaj ni žetona za en impulz?

Po mojem mnenju je to pojasnilo pesek v oči, ki ne pojasni bistva problema. Zato podajam naslednje pripombe in argumente:

1. Če te žetone uporabljaš za pogovore v enem kraju, npr. v Ljubljani, se moraš pogovarjati najmanj petnajst minut ali pa moraš PTT podariti vsaj tri impulze. Poleg tega žetoni, ki jih prodajajo po vseh poštah Jugoslavije, nimajo enakih oblik in so torej neprenosljivi.

2. PTT Ljubljana trdi, da bi nakup (najbrž je mišljen nakup s strani porabnika žetona – prodaja) enega žetona za en impulz ne pokril niti tretjine nakupne cene žetona (najbrž je mišljena tovarniška cena). Sprašujem: Ali hočejo morda povedati, da tovarniške cene žetona za en impulz ne bi vračunali v ceno žetona na poštah, vsaj v celoti ne? Dvomim. Kako pa potem pokrijejo nakupno ceno žetona za pet impulzov? S ceno žetona!!

3. Inflacija tudi ni bila vzrok, da so namesto žetona za en impulz ali vsaj dva impulza uvedli žeton za pet impulzov, saj raste le cena žetona, ne pa tudi število žetonov zaradi inflacije.

4. Predlagam naslednjo rešitev:

Če torej žeton za en impulz PTT stane trikrat več, kot pa zanj dobi, naj tak žeton ustrezno podraži in tako pokrije strošek nakupa in strošek porabljenega impulza. Vedeti je treba še to, da isti žeton večkrat prodajo po isti ceni in če je vanjo vračunana vsaj delna cena nakupa žetona, se celotna cena žetona povrne po najmanj tretji ali četrti prodaji žetona za en impulz. Kolikokrat pa se isti žeton v resnici proda? Pošta ima le začetni strošek uvedbe žetona, potem z istim žetonom nima več nobenih stroškov, kvečjemu dobiček, če je strošek nakupa žetona v tovarni vračunan v prodajno ceno žetona na Pošti.

Ker so telefoni ves čas pokvarjeni in »kradejo« žetone, ker je veliko napačnih klicev (pa ne po moji krivdi), in ker ne vračajo denarja za neporabljene impulze, sem se žetonom za javne telefonske govorilnice moral žal odpovedati. Zgodilo se mi je že, da se za trideset impulzov oz. šest žetonov z želeno osebo nisem mogel pogovarjati niti deset sekund. Glede na ceno in vsiljeno število impulzov bi lahko vsaj javne govorilnice (telefonske) delovale brezhibno. Ta »žetonarska« politika PTT je etično, moralno in pravno nevzdržna, saj na veliko goljufa ljudi. Posebej pa so prizadeti tisti, ki nimajo lastnih telefonov, v telefonskih govorilnicah na poštah v Ljubljani pa jim brez žetonov ne dovolijo klicati številk v Ljubljani. Niso pa zaščiteni niti takrat, ko kličejo zunaj Ljubljane, saj telefona, ki mu »ukrade« žeton, ne briga, kam kliče. Mogoče pa imajo tudi zaradi teh »podarjenih« impulzov tako velike plače, kdo ve?

BORIS POTOČNIK,
Eipprova 9,
Ljubljana

Še o splošno-izobraževalni srednji šoli – kaj pa ekonomska vzgoja?

Večkrat sem v vašem časopisu bral, da so razni posamezniki in ustanove pisali in objavljali svoje predloge, kakšen naj bi bil nov reformiran predmetnik srednje splošno-izobraževalne šole. Tu so ponujali tudi najrazličnejše predmete s področja družboslovnih in psiholoških ved kot na primer osnove psihologije, sociologije ipd., nikjer pa nisem zasledil, da bi kdo od pristojnih ekonomske stroke predlagal za nov predmet npr. učni predmet, ki bi se, recimo, imenoval osnove sodobne ekonomije. Menim, da bi bil nov predmet brez takšnega ali podobnega predmeta učinkovit in ne bi bil v duhu časa, ki ga živimo in ga bomo še živeli. Predmet bi na kratko vseboval vsa tista osnovna znanja s področja ekonomije, ki jih pozna ves razviti zahodni svet, v katerega bomo morali vstopiti kar se da dobro pripravljeni. Učni predmet STM nima več nobene perspektive, saj marksizem v nekaterih vzhodnoevropskih državah že ukinjajo. Ekonomske predmete, kot so na primer politična ekonomija in ekonomija SFRJ, ekonomika in organizacija poslovanja ali proizvodnja itd., imajo uvedene v vzgojno-izobraževalne programe drugih srednjih šol, zlasti ekonomskih, trgovskih in tudi tehniških šol, vendar s tem ni rečeno oziroma to ne bi mogel biti razlog, da ne bi osnov sodobne ekonomije kot elementa splošne vzgoje naših mladih generacij vnesli tudi v program splošne srednje šole oziroma gimnazije V. zahtevnostne stopnje.

Ekonomsko vzgojo bo treba tudi na drugih naših srednjih šolah dati pod drobnogled, jo modernizirati in obogatiti s pozitivnimi spoznanji zahodne ekonomske misli in prakse. Predmet lahko ohrani kritično misel o marksizmu kot realsocialističnem gospodarstvu, ki je v zatonu. Mislim, da imamo veliko vrhunskih strokovnjakov, ki bi lahko v kratkem času pripravili takšno vsebinsko zasnovo ekonomskega predmeta in ki se strinjajo, da je tak predmet potreben. Z ostalimi predlaganimi družboslovnimi predmeti, katerih pomena ne zanikam, bo treba najti »modus vivendi« v skupnem predmetniku. Ekonomska vzgoja ne sme manjkati.

MARKO TURK, dipl. oec.
Gorenjskega odreda 6,
Kranj

Bojkot predragih izdelkov

Nekateri prehrambni izdelki, kot beremo v časopisu, so se začeli ceniti za 10, 15 odstotkov, kar ni veliko, pa vendar obetajoče. Več posluha za znižanje cen imajo proizvajalci oziroma trgovci s pohištvom, gospodinjskimi aparati in tekstilom, najmanj odziva pa je na področju živilsko-predelovalne industrije. Tako so mlečni izdelki, kava, mesni izdelki, zelenjava, sočivje, sadje (tudi v konzervah) in podobno blago precej dražji, celo za polovico, kot pa tovrstno blago v drugih republikah ali v zamejstvu, na primer v trgovinah v Celovcu. Zato kupcem predlagamo naslednje: bojkotirajmo in ignorirajmo vse prehrambne in druge izdelke, ki so dražji od podobnih v tujini. Porabimo vse zaloge, ki jih imamo, primerjamo cene in kupujemo le v trgovinah, kjer bodo cene znižali. Velikokrat je bolje iti v obmejna mesta (predvsem v Avstrijo), kjer dobimo enake izdelke tudi polovico ceneje in še popust ob večjem nakupu. Pristojni organi naj poleg republiških in zveznih blagovnih rezerv odprejo še druge, predvsem pa naj sprostijo uvoz in znižajo carino! S temi in podobnimi ukrepi ter ustreznim obnašanjem kupcev (potrošniških svetov) bi prisilili proizvajalce, da bodo uplahnili inflacijsko napihnjene cene in da se bodo trgovci odrekli preveliki marži. Zaloge naj jim začasno ostajajo v skladišču in dajatve (stroški) v zvezi s tem, naj pritiskajo na njihov »dobiček« oziroma sklad za plače. Denar je na trgu, kot je dejal Marković ob obisku v Sloveniji, seveda za tiste, ki se bodo obnašali tržno, ne pa za tiste, ki bi radi brez velikega dela zgolj navijali cene.

Torej bojkot proti navijalcem cen (proizvajalcem in zatem trgovcem), bojkot proti netržnemu ravnanju, bojkot proti tistim, ki bi radi špekulirali z navideznim pomanjkanjem določenih izdelkov.

Pridružujemo se bojkotu kupcev v Splitu (Delo, 16. januarja 1990). Čas je, da se naučimo tržnega vedenja.

ANDREJ MOŽINA,
Kardeljeva 10,
Ljubljana

Za alpske naslove na Mokrinah

LJUBLJANA – Kakor je bilo pričakovati, so morali sarajevski smučarski delavci zaradi pomanjkanja snega na olimpijskih progah odpovedati letošnje državno prvenstvo v alpskih disciplinah. Ker tudi na Pohorju ni dovolj snega za izvedbo, bodo tekmovanje izvedli na Mokrinah na Koroškem, če bo Smučarska zveza Jugoslavije privolila, da bodo tekme za državne naslove na avstrijskem smučišču.

V primeru, da SZJ ne bo dovolila državnega prvenstva onstran meje, bo tekmovanje na Mokrinah za prvenstvo Slovenije. V torek 20. t. m. bo na sporedu superveleslalom za moške in ženske, v sredo veleslalom za moške in ženske, v četrtek pa slalom za obe konkurenci. Smučarska zveza Slovenije še išče organizatorja tekmovanja, najresnejši kandidat pa je škofjeloški Alpetour. Udeleženci prvenstva iz bolj oddaljenih krajev bodo nastanjeni v Kranjski Gori, člani bližnjih klubov pa se bodo vsak dan vozili na Mokrine od doma.

Če bo v prihodnjih dneh zapadlo na Pohorju še kaj snega, bodo skušali Mariborčani izvesti prihodnjo soboto in nedeljo tekmovanje FIS v superveleslalomu.

J. D.

Bo drevi znan še drugi finalist?

Ob 18. uri v Tivoliju četrta polfinalna tekma DP med Olimpijo in Jesenicami – Oboji optimisti

LJUBLJANA – Drevi bo dvorana Tivoli bržčas pretesna za vse ljubitelje hokeja. Ob 18. uri se bo začela četrta polfinalna tekma končnice državnega hokejskega prvenstva med Olimpijo in Jesenicami, ki vodijo v zmagah z 2:1 in za uvrstitev v veliki finale, kjer že čaka Medveščak Gortan, potrebujejo še eno zmago, Ljubljančani pa dve.

V obeh taborih napovedujejo zmago. Jeseničani so veliki optimisti. Na domačem ledu so v končnici dvakrat premagali tekmece iz Ljubljane. Menijo, da so zdaj v veliki psihični prednosti. Olimpija mora zmagati za vsako ceno, sami pa si lahko privoščijo celo spodrsljaj, čeprav o njem na Jesenicah prav nihče ne razmišlja. Na torkovi tekmi v dvorani Podmežakla so železarji igrali sicer spremenljivo, visoka zmaga ob koncu pa jim je vlila še več prepričanja o lastnih močeh.

Trener Jesenic **Vaclav Červeny** napoveduje: »V Ljubljano odhajamo po tretjo, odločilno zmago! Zavedamo se pomembnosti derbija. Fantje obljubljajo resno in zavzeto igro od prve minute naprej. Uveljaviti moramo svojo igro. Fantje so zelo optimistično razpoloženi in v en glas napovedujejo zmago v Tivoliju.«

Ljubljančanov poraz na tretji tekmi na Jesenicah ni potrl. Še več. Bojevito so razpoloženi in napovedujejo gladko zmago na tivolskem ledu.

»Za drugi poraz na Jesenicah smo si krivi sami, saj smo naredili veliko grobih napak,« pravi trener **Tone Gale**, ki bo skupaj z **Janezom Petačem** drevi spet vodil zeleno-bele. »Namesto da bi na začetku zadnje tretjine igre dosegli četrti gol, ko smo imeli tri lepe priložnosti, smo ga malo kasneje dobili. Fantje so bili tedaj poparjeni, ni jim več šlo. Menim pa, da jim je bil prav ta, usodni gol v poduk, da je treba vztrajati in se bojevati do konca.

● Na predvečer derbija med Olimpijo in Jesenicami v Tivoliju še ni bilo jasno, kdo bo glavni sodnik. Sodniška komisija je presenetljivo delegirala Jeseničana Rozmana, s čimer pa se Ljubljančani niso strinjali in so zahtevali sodnika iz »nevtralnega« okolja. Za vse preostale tekme so za glavne sodnike delegirani sodniki iz Beograda in Subotice.

Zato smo minule dni veliko pozornosti namenili psihični stabilnosti. Igrali bomo napadalno, saj lahko le z ofenzivno igro premagamo Jesenice. V drugi tretjini in na začetku tretje smo na Jesenicah igrali našo igro in bili smo uspešni. Tudi drevi bomo vse sile vrgli v napad. Naše geslo je: doseči vsaj gol več od tekmecev!«

V senci velikega derbija bo v Novem Sadu drevi tretja tekma za končno 5. mesto med Vojvodino in C. zvezdo. Izid je neodločen 1:1.

K. B., J. R.

LJUBLJANA – Tekaški smučarski klub Unior Olimpija obvešča vse smučarske tekaške klube, da Istiničevega memoriala, ki bi moral biti 17. t. m. v Žlebeh, zaradi pomanjkanja snega ne bo.

Plavalci za naslov SRS v Mariboru

V 25-metrskem bazenu v Pristanu prvenstvo treh starostnih kategorij

MARIBOR – Danes se začenja letošnje zimsko republiško prvenstvo za člane, mladince in kadete. Kot so povedali organizatorji pri PK Jeklo Branik, so se prijavili vsi slovenski klubi z najboljšimi plavalci in plavalkami, manjkala pa bosta samo Igor Majcen in Jure Bučar, ki bosta v Italiji na tekmi svetovnega pokala.

V mariborskem Pristanu tako pričakujejo okrog 150 plavalcev in plavalk, ki se bodo borili za odličje v treh kategorijah. Po že uveljavljenem načelu pomenijo dopoldanska predtekmovanja hkrati že odločitev za vrstni red mladincev in kadetov, popoldanski finali pa prinašajo naslove prvakov v absolutni kategoriji.

Prvenstvo se začenja danes ob 9. uri s predtekmovanji, nadaljuje popoldne ob 17. uri, v soboto se spored prav tako začne ob 9. in 17. uri, v nedeljo pa bo po predtekmovanjih ob 9. uri najbrž popoldanski del že ob 16. uri.

Kakšnih prav rekordnih rezultatov najbrž še ni pričakovati, kajti večina najboljših je vrhunec zimske sezone le načrtovala za državna prvenstva, bo pa republiško prvenstvo zato toliko primernejše za preverjanje dela in uresničevanja zastavljenih načrtov.

S. T.

NAMIZNI TENIS

Nizozemska : Jugoslavija 4:3

GRONINGEN – V 6. kolu evropske namiznoteniške super lige je reprezentanca Nizozemske premagala ekipo Jugoslavije s 4:3.

IZIDI – Heister: Lupulescu 2:1, Heister-Halden : Lupulescu-Primorac 0:2, Kloppenburg-Halden : Fazlić-Lupulescu 0:2, Heister : Primorac 0:2, Helden : Lupulescu 2:1.

Po 6. kolih je lestvica naslednja:

ZRN	6	4	2	27:15	8
Francija	6	4	2	25:17	8
Nizozemska	6	4	2	22:20	8
Jugoslavija	**6**	**3**	**3**	**23:19**	**6**
Češkoslovaška	6	3	3	20:22	6
Švedska	6	2	4	21:21	4
Anglija	6	2	4	18:24	4
Poljska	6	2	4	15:27	4

Na sporedu je še eno kolo, Jugoslavija pa bo zadnji dvoboj igrala s Poljsko kot gost.

Olimpija na štartu brez Munjakovića

Novinec ljubljanskega nogometnega prvoligaša nima dovoljenja z Dunaja

LJUBLJANA – Olimpija je nekako prebrodila probleme pred štartom, tako da bo moštvo na prvo spomladansko tekmo v Sarajevo z Željezničarjem odpotovalo z »zmagovalno« ambicijo. Za Bežigrad je sicer udarila nova »bomba«, novinec Mladen Munjaković ne sme igrati v Sarajevu, ker niso urejene formalnosti z avstrijsko nogometno zvezo, toda zato ni kriv nihče, saj Olimpija nima menažerja. Kot vse kaže, je Ljubljana od Dunaja bolj oddaljena kot Titograd ali Skopje, tako bi lahko sklepali po »evropskih« stikih prvoligašev iz omenjenih mest.



PO TOČKI V SARAJEVO – Jani Pate (Foto: Igor Modic)

Za Bežigradom se obetajo burni dogodki prihodnji teden, igralci pa bi si radi čimboljše izhodišče za pogovore z vodilnimi možmi kluba zagotovili z uspehom v Sarajevu.

Mlada branilca Židan in Novak sta se za odsotnost na treningih opravičila, prvi zaradi »problemov«, drugi zaradi bolezni, oba pa bosta le nastopila na prvi tekmi. Poškodovana sta Šeparović in Ameršek, v Sarajevu pa bo Olimpija najbrž začela z naslednjo postavo: Mohor, Židan, Novak, Da. Vrabac, Perica, Jermaniš, Gliha, Čeh, Di. Vrabac, Pate in Djukić.

F. B.

Klatež je umrl na postaji milice

LENDAVA, 15. februarja – Predvčerajšnjim ob 10.45 je na postaji milice v Lendavi med čakanjem, da miličniki na terenu preverijo nekatere njegove izjave, zaradi srčne kapi umrl 38-letni klatež Istvan Nemec, s stalnim bivališčem v Vršcu v Vojvodini. Tega dne zgodaj zjutraj so lendavski miličniki Nemca zaradi prijav nekaterih prizadetih prijeli in ga privedli na postajo milice, kjer so ga zaslišali o nekaterih krajah, katerih je bil osumljen (zaradi podobnih dejanj so ga obravnavali že prejšnji petek). Ko so njegove izjave odšli preverjat, je na postaji milice ostal sam z dežurno miličnico. Ta je čez čas opazila, da Nemec na stolu sedi nepremično. Ker se ni zganil, je poklicala zdravnika iz lendavskega zdravstvenega doma, ki je ugotovil, da je Nemec umrl zaradi srčne kapi. Vzrok smrti je pozneje na medicinski obdukciji ob prisotnosti preiskovalnega sodnika in namestnika tožilca iz Murske Sobote potrdil tudi patolog.

J. P.

Rop v slogu profesionalcev so izpeljali mladoletniki

Poštni roparji iz Jurdanov niso pripadniki mednarodne tolpe, ampak trije mladoletniki iz okolice Splita – Edini motiv: pustolovščina

REKA, 15. februarja – V usklajeni akciji, ki jo je republiški SNZ Hrvaške izvedel skupaj s SNZ Reke, Splita in Šibenika ter UJV iz Opatije, so odkrili poštne roparje iz Jurdanov. Oboroženega ropa so osumljeni 17-letni J. Ž., 17-letni D. M. in 15-letni A. R. iz okolice Splita na način, ki bolj ustreza ravni izkušenih mednarodnih kriminalcev kot pa mladoletnikov.

V četrtek, 8. februarja, so trije prijatelji zgodaj zjutraj odšli iz Splita proti Trstu. J. Ž. je ukradel očetov džip znamke datsun, šibeniške registracije, D. M. je vzel očetovo pištolo, A. R. pa je imel s seboj volneno zimsko kapo. Približno opoldne so šli skozi Jurdane, kraj, ki leži kakih 10 kilometrov od Reke. Sklenili so, da bodo kupili nekaj hrane, zato so se ustavili pri trgovini, ki stoji tik ob jurdanski pošti. Takrat so se najverjetneje odločili za rop in se vrnili na Reko. V blagovnici Korzo so kupili rokavice, kape in širok lepilni trak selotejp. Točno ob 13.20 sta dva od njih s kapama čez obraz, na katerih sta imela izrezane luknje za oči, planila v prostor za stranke, tretji pa je ostal v avtomobilu pred pošto.

Takrat je bila v prostoru samo 47-letna uslužbenka Marija Babnik. Ko je videla dva maskirana fanta, se ji je takoj posvetilo, za kaj gre. Eden je imel v roki pištolo, drugi pa nož na vzmet. Brez mnogih besed sta skočila za pult, je odvlekla v sosednji prostor in s selotejpom zvezala k stolu. Zavezala sta ji tudi usta in oči. Zaklenila sta jo, potem pa v glavnem prostoru iz vreče, pripravljena za odpremo, mirno vzela 65.000 dinarjev. V predalih sta našla sedem bankovcev po sto dinarjev, v torbici zvezane uslužbenke pa še 150 dinarjev. Kot v dobrih kriminalkah je »akcija« trajala slabih deset minut. Natančno ob 13.30 je vstopil eden od krajanov. Začudil se je, ko je videl, da ni uslužbenke, v sosednjem prostoru pa je slišal šum. Odklenil je vrata in naletel na zvezano Babnikovo.

Potem so takoj obvestili SNZ. Po podrobni in temeljiti preiskavi so začeli z veliko akcijo. Blokirali so mejne prehode, kar so vedeli tudi mladoletniki, zato so opustili svoj namen glede Trsta. Ponoči s četrtka na petek so prespali v Postojni, naslednji dan pa krenili proti Zagrebu. Bili so v Gorici in še nekaterih mestih, v Split pa so se vrnili v soboto.

Reški in opatijski inšpektorji so v sodelovanju s prebivalci Jurdanov dobili celo vrsto koristnih obvestil. Med najpomembnejšimi je bilo tisto o sumljivem »džipu«, ki je takrat stal v neposredni bližini pošte. Medtem je splitski SNZ dobil prijavo o kraji datsuna s šibeniško registracijo in je že bilo jasno, da bo treba najprej najti vozilo. Poleg tega so dobili tudi prijavo o pogrešani pištoli, klopčič pa se je začel odvijati v soboto in nedeljo, ko je prišlo do prvih pogovorov z osumljenci.

Vsi trije prijatelji so iz materialno zelo dobro preskrbljenih družin. Njihov edini motiv je bila pustolovščina. Sodnica tukajšnjega okrožnega sodišča za mladoletnike je na podlagi prijave reškega okrožnega javnega tožilstva včeraj zaslišala vse tri osumljence. Nadaljnji postopek bo potekal v Splitu.

B. ŠKORIĆ

Bo močan veter onemogočil generalko SP skakalcev?

Včerajšnji trening na 90-metrski skakalnici v Val di Fiemme so morali prekiniti, težave pa se utegnejo ponoviti danes

VAL DI FIEMME, 15. februarja – Ni lahko presoditi, ali imajo organizatorji generalke svetovnega prvenstva v nordijskih smučarskih disciplinah leta 1991 samo veliko smolo z vremenom, ali pa zares niso imeli srečne roke z izbiro lokacije za skakalni štadion v bližini Predazza. Poldruga serija uradnega treninga z 80 skakalci je trajala dobri dve uri, nato pa so zaradi premočnega vetra trening prekinili natanko tedaj, ko je bilo na vrsti jugoslovansko moštvo.

Veter je namreč dosegel hitrost tudi do 6 m/sek., poleg tega pa je še spreminjal smer. Povečini je zares pihal skakalcem nasproti, včasih se je celo za nekaj trenutkov umirilo, nekajkrat pa se je tudi obrnil skakalcem v hrbet. Daljave so bile zato tako različne, da jih preprosto ni bilo mogoče pripisovati (ne)sposobnosti skakalcev, temveč so nanje odločilno vplivale razmere. Nobenega dvoma seveda ni, da je bil na primer Jens Weissflog (NDR) v prvem poskusu odličen, ko je pristal skoraj v dnu (merilci so pokazali 95 m), prav tako pa tudi Andreas Felder (Avs), ki je bil v drugem poskusu še meter dlje. Zato pa je, hip za tem, vodilni v svetovnem pokalu Ernst Vettori (Avs) moral pristati pri vsega 60 m, čeprav je bil v prvem poskusu med najboljšimi s 85,5 m.

● Tekmovanje na srednji skakalnici se bo začelo s prvo serijo v konkurenci ob 10. uri, neposredno pa ga bo prenašala tudi naša TV. Na štartu bo pet Jugoslovanov: Rajko Lotrič, Matjaž Zupan, Franci Petek, Miran Tepeš in Primož Ulaga.

»Komu je padlo na misel, da bi tu priredil svetovno prvenstvo,« je ob izteku skakalnice komentiral potek uradnega treninga na srednji skakalnici **Pavel Ploc** (ČSR), eden izmed najbolj izkušenih skakalcev v svetovni smetani. »To utegne biti popolna loterija, sploh pa se ne ve, kako bo šele na veliki skakalnici, ki je še nihče niti preskusil ni!«

Kot že rečeno, zanesljivo k vetrovnemu vremenu velik delež prispevajo visoke temperature, saj so včeraj in danes dosegale okoli 15 stopinj Celzija. Toda italijanski skakalci, ki tukajšnje razmere najbolje poznajo, pravijo drugače: v dopoldanskih urah je ponavadi vse v redu, mirno ozračje ali vsaj blažji in stalnejši tokovi.

Povrh tega sta obe skakalnici, srednja (90 m) in velika (120 m) zanesljivo vse preveč obrnjeni proti zahodu, tako da sta v februarju po 12. uri in vse do sončnega zahoda pod močnim udarom sončnih žarkov, ki topijo sneg na zaletišču in drugod, na primer v izteku, ki je bil danes okoli 14. ure pravo močvirje in so imeli skakalci precej težav z ustavljanjem. Kar zadeva profil obeh naprav (z izjemo zelo položnih zaletišč (komaj 30 stopinj), gre za zelo sodobni skakalnici, podobni sarajevskima pri nas, pa tudi olimpijskima v Calgaryju v Kanadi.

Zato je tudi težko predvideti, kako se bo v petek izteklo prvo tekmovanje za svetovni pokal. Vse je mogoče, tudi to, da ga sploh ne bo, ali pa se bo končalo z eno samo do konca izpeljano serijo, če se vreme ne bo ustalilo. Prav domači skakalci in njihovi trenerji so najmanj trdno prepričani, da bo tekmovanje na veliki skakalnici v nedeljo sploh možno izpeljati, saj morajo nanjo navoziti še precej snega, snežni topovi pa ob sedanjih temperaturah ne delujejo.

● Vzporedno s pripravami na obe skakalni tekmovanji za svetovni pokal (na veliki skakalnici je tekma na sporedu v nedeljo, 18. t.m., s pričetkom ob 12. uri) se v Val di Fiemme nič manj krčevito ne bojujejo tudi za tekaški program, ki se bo začel v torek, 20. t.m.

Prav nič ne bi bilo presenetljivo, če bo skakalna generalka SP 91 minila samo na srednji skakalnici; da bosta torej obe tekmi na njej, kar je po pravilih mogoče.

OTO GIACOMELLI

Zmaga Kunca v Avstriji

MOKRINE – Jugoslovanski alpski smučar Mitja Kunc je dosegel velik uspeh na mladinskem mednarodnem prvenstvu Avstrije, ko je v konkurenci tekmovalcev iz 13 držav zmagal v superveleslalomu s časom 1:21.47. Avstrijski prvak je postal Wirth z 1:22.35, med dekleti pa je bila najboljša Umele (Avs). Ostali naši so se uvrstili takole: 1. Lapanja 1:23.34, 8. Slivnik 1:23.52, 11. Albreht 1:23.88, 32. Pavlovčič 1:25.24. Danes bo na sporedu veleslalom.

R. C.

Smelt Olimpija še brez pokala

V Dubrovniku danes prvi tekmi finalnega turnirja košarkarjev za jugoslovanski pokal – Smelt Olimpija : Jugoplastika in Cibona : C. zvezda

DUBROVNIK – Ponoviti niški finale iz leta 1987 je prvi cilj košarkarjev Smelta Olimpije, drugi pa seveda osvojiti lovoriko, za katero so se doslej v finalih jugoslovanskega pokala že petkrat zaman borili. Ljubljančani so že v sredo odpotovali v Dubrovnik, zadnji izmed štirih udeležencev a prvi favorit Jugoplastika pa je prišla šele sinoči.

Štirje stari znanci, med katerimi so prav Ljubljančani še edini praznih rok v tej konkurenci, so udeleženci letošnjega finala jugoslovanskega pokala za košarkarje v Dubrovniku. Med njimi ni branilca lovorike iz lanskega mariborskega finala, beograjskega Partizana. Danes se bosta ob 19. uri najprej v prvi izločilni tekmi pomerila Jugoplastika in Smelt Olimpija, v drugi ob 21. uri pa Cibona in Crvena zvezda.

● Tudi prvi splitski zvezdnik Toni Kukoč, ki je v zadnjem času vse bolj pogosto tarča italijanskih in španskih klubskih menažerjev, svari pred Smeltom Olimpijo: »Nadvse si želimo osvojiti jugoslovanski pokal, kajti to je lovorika, ki se nam izmika že celih 13 let. Toda že v polfinalu nam ne bo prav nič lahko. Smelt Olimpija ima dobre posameznike na vseh igralskih mestih in je nevarna prav vsakemu tekmecu, tudi nam, kar se je pokazalo na nedavni prvenstveni tekmi v Ljubljani. Vsekakor bi se ji radi oddolžili za tisti nesrečni polfinale pokala v Nišu.« **J. S.**

Zakaj smo v uvodu omenili željo po ponovitvi niškega finala izpred treh let? Takrat je namreč Smelt Olimpija v izločilni tekmi premagala Jugoplastiko, kar je bilo veliko presenečenje, še večje pa zmaga IMT nad Partizanom, tako da sta se v finalu znašla nenačrtovana tekmeca, med katerima je nato tudi splet okoliščin odločil, da je lovorika odšla v Beograd.

Kot je Cibona absolutni in za zdaj še nedosegljivi rekorder v osvajanju jugoslovanskega pokala, tako je tudi Smelt Olimpija rekorder, tudi še nedosegljiv, po neuspešnih nastopih v finalih. Povrhu vsega so Ljubljančani še trikrat izpadli v polfinalu, nazadnje lani v Mariboru, ko so izgubili prav z letošnjim tekmecem Jugoplastiko s 67:87.

»Povsem jasno sem zahteval od igralcev takšen pristop, pri katerem ne sme biti niti sledu o morebitni predaji vnaprej. Naš cilj je osvojitev pokala, ki nam še manjka,« je dejal že pred odhodom v Dubrovnik trener **Zmago Sagadin**, kapetan ekipe **Jure Zdovc** pa dodal: »Predaja vnaprej sploh ne pride v poštev. Nikakor nismo brez možnosti proti vodilni ekipi lige, kar so soigralci nazadnje v Tivoliju tudi dokazali.«

Tudi trener Jugoplastike **Božo Maljković** meni, da takšne tekme z ničemer niso pogojene vnaprej: »Ko gre le za izločilni dvoboj, je vse mogoče, kajti motiv je drugačen kot v rednem ligaškem tekmovanju. Smelt Olimpija je bila v takšnih dvobojih za nas vedno sila neugoden tekmec, zato je tudi zdaj ne smemo podcenjevati. Za razliko od zadnjega tivolskega dvoboja, igra tokrat spet Jure Zdovc, pravi vodja ekipe, v kateri je nekaj vrhunskih igralcev, ki so sposobni premagati vsakogar.«

● »Ni skrivnost, da bomo tokrat drugače skušali rešiti problem Kukoča, ki je bil v vseh naših zadnjih dvobojih ključna osebnost,« se je »izdal« trener Sagadin. »Ker nimamo krila, ki bi se enakovredno lahko kosalo z vodilnim splitskim igralcem, ga bo za spremembo in poskus prevzel Jure Zdovc. Bomo videli, kako se bo obneslo, nato pa bomo igro pač skušali prilagajati dogajanju na parketu.«

Tudi v taboru drugih dveh tekmecev je precej predvolilnega boja z laskanjem tekmecu, a prepričanjem o lastni zmagi. **Slavnić** opozarja, da se bo Cibona hotela oddolžiti za slabe nastope v ligi, zaradi česar bo nevarna. Po njegovem je Zvezda boljša na položajih zunanjih igralcev, slabša pa pod košem. Če dobi boj pod obroči, je pot v finale odprta, meni Slavnić, ki pa je hkrati prepričan, da se bo to tudi uresničilo, ker je Zvezda pač boljša. Zdaj, ko so njemu omilili kazen in torej lahko osebno vodi svoje moštvo, je možnosti toliko več.

V Zagrebu gradijo prav na premoči pod košema, prepričani pa so tudi, da po katastrofi v Zadru ne morejo ponoviti tako slabe igre. Z boljšo pa so že realno sposobni opraviti tudi z Zvezdo.

Toda v Dubrovniku ne bo šlo samo za lovoriko. Finalni turnir pomeni pravi praznik jugoslovanske košarke, na katerem se bodo zbrali vsi, ki so z njo povezani. Sestalo se bo predsedstvo KZJ, pa strokovni svet, tekmovalna komisija, združenje prvoligašev, trenerska organizacija in navsezadnje tudi novinarji, ki spremljajo košarko v vseh njenih oblikah in razsežnostih.

S. T.

Spet visoke kazni

BEOGRAD – Tekmovalna komisija KZJ je spet izrekla nekaj drastičnih kazni za prekrške in izgrede na tekmah sobotnega kola v 1. A ZKL. Smelt Olimpija mora zaradi nešportnega vedenja gledalcev, žalitev sodnikov in tehničnih napak Vilfana in Zdovca plačati 1.100 din kazni. Še večji prispevek za razvoj mladinske košarke mora plačati Novi Zagreb zaradi nešportnega vedenja gledalcev, šeste tehnične napake Petrovića in izključitve Petranovića – 3.200 din. Petranović spet ne bo smel igrati na treh prvenstvenih tekmah. Zaradi izgredov v dvorani na tekmi s Cibono, bo Zadar moral igrati eno tekmo pred prazno dvorano.

M. S.

Mladinci Slovana v finalu DP

ZAGREB – Na finalnem delu mladinskega državnega prvenstva v košarki (za igralce do 17 let) v Novem Sadu od 23. do 25. t. m. bodo nastopili mladi košarkarji Jugoplastike, Vojvodine in Crvene zvezde. Četrti udeleženec finalnega turnirja bo ljubljanski Slovan, ki si je pravico nastopa zagotovil z žrebom. Moščani so bili namreč tako kot igralci Novega Zagreba in Olimpije drugi na polfinalnem turnirju, po propozicijah pa so četrtega udeleženca izžrebali.

SREČKO PIRŠL

ŠAH

Damljanović : Velimirović 1:0

KLADOVO – Rezultati 3. kola posamičnega članskega državnega prvenstva: Kožul : Kosić remi (48), Cvetković : Z. Vuković 1:0 (42), Z. Nikolić : Ilinčić remi (10), Miljanić : Laketić remi (30), Lazić : Dizdar remi (26), Damljanović : Velimirović 1:0 (56), Ivanović : G. M. Todorović remi (21), Gligorić : Čabrilo remi.

Vrstni red po 3. kolu: G. M. Todorović in Cvetković po 2,5, Kožul, Ivanović, Kosić in Dizdar po 2, Gligorić, Laketić in Lazić po 1 itd.

Pari 4. kola: Kosić – G. M. Todorović, Velimirović – Ivanović, Dizdar – Damljanović, Laketić – Lazić, Ilinčić – Miljanić, Z. Vuković – Ž. Nikolić, Čabrilo – Cvetković, Kožul – Gligorić.

V derbiju kola, v velemojstrskem obračunu dveh sprtih šahistov, je Damljanović po več kot šestih urah premagal Velimirovića in tako precej ublažil žgoči rani po porazih v prvih dveh kolih.

Kožul je zamudil lepo priložnost za celo točko. V dvoboju z mladim Kosićem, zmagovalcem polfinalnega turnirja za DP in nekdanjim mladinskim državnim prvakom, je imel velemojster pobudo, zapletel pa se je v končnici in tekmec je izsilil remi.

Lepo zmago je dosegel Cvetković, ki se je v vrhu priključil G. M. Todoroviću, ki tokrat v dvoboju z velemojstrom Ivanovićem ni želel ničesar tvegati.

Že drugič nad mladoletnika

S. D. so tokrat zaradi spolnega nasilja nad 17-letnim fantom obsodili na štiri leta zapora – Grožnje s pištolo – Pobeg po telefonskem klicu

LJUBLJANA, 15. februarja – Za kaznivo dejanje spolnega nasilja po 101. členu kazenskega zakona SR Slovenije so na ljubljanskem temeljnem sodišču obsodili na štiri leta zapora 34-letnega S. D. Pri odmeri kazni so upoštevali predvsem to, da je S. D. storil to dejanje le štiri mesece po prihodu iz zapora, kjer je prestajal kazen za enako kaznivo dejanje. Od 8. novembra lani je v priporu in bo tu ostal do pravnomočnosti sodbe.

Domov k S. D. v blokovsko stanovanje v Ljubljani je 8. novembra lani prišel 17-leten fant, da bi se dogovorila za delo. Fant je namreč pustil šolo in se nameraval zaposliti pri zasebniku. Potem ko je prišlek moral izpolniti formular s svojimi osebnimi podatki in telesnimi merami, je S. D. od njega zahteval, da se sleče, potem pa ga začel tudi telesno nadlegovati.

Mladoletnik mu je hotel pobegniti in se je branil, zato je S. D. vanj nameril pištolo, ga udaril v prsi, da je padel na kavč in se pričel nad njim spolno izživljati. V tistem času je na srečo pozvonil telefon in nasilneža zmotil, tako da se je žrtvi končno posrečilo zbežati, se zateči k stranki nadstropje niže v bloku in poklicati miličnike.

S. D. so še isti dan aretirali in zanj odredili pripor. Ker je bil že prej obsojen zaradi enakega dejanja nad nekim drugim fantom, je bilo namreč možno, da bi na prostosti dejanje spet ponovil. Preiskovalnemu sodniku je dejanje priznal, kasneje na sojenju pa ga zanikal, češ da je fant prostovoljno pristal na odnos, zbežal pa zato, ker mu je iz regala ukradel denar, on pa mu je prav zaradi tega zagrozil s pištolo.

Tako spremenjenemu zagovoru pa sodniki niso verjeli. Neverjetno bi bilo, da bi pri prvem zaslišanju osumljeni ščitil tatu, in na ta način samega sebe spravil v pripor, saj je vedel, da se mu obeta zaradi ponovitvene nevarnosti. Tudi stanovalka, h kateri se je zatekel mladoletnik, je povedala, da je bil tako prizadet in prestrašen, da je mislila, da se mu meša. Oškodovanec je bil na glavni obravnavi prepričljiv in še takrat, več kot dva meseca kasneje, je bil videti prizadet.

Poleg olajševalne okoliščine, da je S. D. oče dveh mladoletnih otrok, pa mu je sodišče štelo kot posebno oteževalno okoliščino, da je v bistvu zlorabil zaupanje pravosodnih organov v Sloveniji. Za prejšnje kaznivo dejanje spolnega nasilja mu je namreč prvostopenjsko sodišče izreklo dve leti zapora, višje sodišče mu je po pritožbi kazen znižalo na eno leto zapora, Vrhovno sodišče Slovenije pa mu jo je omililo na deset mesecev zapora. Očitno pa to ni zaleglo.

BARBARA GUČEK

Streljal na divjad – zadel prijatelja

REKA, 15. februarja – Najboljša prijatelja Miroslav Grgurić iz Grada in Cvijetko Ilaković iz Ravne gore sta se odpravila na lov na divjega prašiča, ki bi se za Grgurića skorajda tragično končal. Potem ko sta se ločila in sledila vsak svojo sled (istega) divjega prašiča, je Ilaković, misleč, da se približuje divji prašič, streljal in Grgurića zadel v koleno.

Ilaković je prijatelju takoj nudil prvo pomoč in ga odpeljal v bolnišnico. (Š. B.)

Streljala na znanca in si sodila sama

MARIBOR, 15. februarja – Sinočnji obisk znancev se je tragično končal za gostiteljico, 33-letno Dragojlo M. iz Maribora, medtem ko sta bila obiskovalca ranjena in ju zdaj zdravijo v mariborski bolnišnici.

Včeraj okrog 18. ure sta k Dragojli M. prišla 26-letni Radislav V., spremljal pa ga je 29-letni Radivoj A. Kot se je izkazalo kasneje, je hotel Radislav Dragojli vrniti denar, ki ga je bil dolžan. Toda Dragojla ga ni hotela vzeti. Prijela je za pištolo in začela streljati na obiskovalca, nato pa je orožje obrnila proti sebi in si pognala kroglo v srce. (K. D.)

Otrok stekel čez cesto

MARIBOR, 15. februarja – V ulici Štrauhovih je včeraj 3-letni Ž. Š. izstopil iz parkiranega avtomobila in stekel čez cesto, pri tem pa ga je zadel osebni avto, ki ga je vozil Zdravko Haložan iz Podlož. Otrok je bil pri tem hudo ranjen. (D. P.)

Padla pod vlak

MARIBOR, 15. februarja – Na železniški postaji v Poljčanah se je včeraj hudo ranila 19-letna Stanislava Kotnik z Dolgega Vrha. Ko je izstopila iz potniškega vlaka, je izgubila ravnotežje, se opotekla in padla pod vagon. (D. P.)

Zalotena med pospravljanjem dragocenosti v blejski zlatarni

Osumljenca iz Velike Kladuše sta v zasebno zlatarno Alojza P. vdrla s sekiro – Uporabiti so morali lisice

BLED, 15. februarja – Davišnji dogodki pred zasebno zlatarno Alojza P. na Bledu so bili podobni kadrom iz kriminalke. Kriminalisti oddelka za zatiranje kriminalitete UNZ Kranj so s kolegi oddelka milice Bled presenetili vlomilca, ki sta s sekiro »vstopila« v zlatarno.

Razbila sta osemmilimetrsko izložbeno okno in v že pripravljene vrečke zmetala 12 zapestnic iz rumenega zlata in srebra, štiri srebrne verižice in srebrna uhana. Vendar sta med »delom« dobesedno zastala, ko so ju presenetili delavci javne varnosti. Oba osumljenca, 22-letni E. S. in leto dni starejši E. P., začasno stanujeta v Ljubljani, sicer pa sta doma iz Velike Kladuše, sta hotela pobegniti. Obroč se je hitro zožil, eden od obeh je kriminalistu zagrozil in ga napadel, zato so ga hitro umirili in pri tem uporabili tudi lisice.

Vodja oddelka za zatiranje kriminalitete Stane Narat nam je povedal, da so odredili tridnevni policijski pripor, o nadaljnjem bo še odločal preiskovalni sodnik temeljnega sodišča Kranj. Oba osumljenca so v Sloveniji že obravnavali za nekatera kazniva dejanja. Sinoči sta se iz Ljubljane odpravila z dvignjenim palcem in na Bledu počakala, da je ura v blejskem zvoniku odbila poltretjo uro.

Delavci javne varnosti so ju odkrili med poostreno kontrolo na terenu, saj imajo v radovljiški občini še nekaj nerazisanih kaznivih dejanj. Kazenski zakonik Slovenije predvideva za kaznivo dejanje velike tatvine zaporno kazen od treh do petnajstih let zapora.

MIRKO KUNŠIĆ

Gospodarsko poslopje zgorelo

LAŠKO, 15. februarja – V Sedražu pri Laškem je včeraj okrog sedmih zvečer požar uničil gospodarsko poslopje Eve Kras. Stavba je pogorela do tal, v njej pa tudi precej orodja in strojev, tako da je škode za okrog 250 tisoč dinarjev. Vzrok požara še ugotavljajo. (K. D.)

MOJ MIKRO

Miličniška barikada proti mitingarjem pred sodiščem

V Nikšiću se bo začelo sojenje nekdanjemu republiškemu sekretarju za notranje zadeve Lazarju Đođiću

OD NAŠEGA DOPISNIKA

TITOGRAD, 15. februarja – Nikšiško občinsko sodišče je sporočilo, da se bo 20. februarja začelo sojenje nekdanjemu republiškemu sekretarju za notranje zadeve Lazarju Đođiću in njegovima namestnikoma Husniju Redžepagiću in Veselinu Pešiću.

Obtoženi so hujšega kaznivega dejanja proti splošni varnosti, za katerega je predvideno tudi do deset let zapora. Namreč 8. oktobra 1988 so po znanem mitingu v Titogradu sprejeli sklep o postavitvi blokade na Žuti gredi med Nikšićem in Danilovgradom, da bi preprečili prihod delavcev iz Nikšića na titograjsko zborovanje. Cesto so blokirali pripadniki specialnih enot RSNZ Črne gore. Ko so delavci prišli, so obtoženci miličnikom ukazali, naj uporabijo solzilni plin, zaradi katerega so delavci bežali po strmem pobočju, deset od njih pa se je pri tem ranilo.

V preiskavi, med katero obtoženci niso bili v priporu, je več delavcev RSNZ potrdilo, da je sporni ukaz izdal Redepagić, akcijo pa je vodil Pešić. Povedali so še, da je to storil skupaj z Đođićem, vsi pa so se branili, da so s tem samo izpolnjevali sklep republiškega predsedstva.

Zanimivo je, da so ustavili kakršenkoli kazenski pregon proti nekdanjim članom črnogorskega predsedstva in da naj bi zdaj za vse »plačali« trije funkcionarji SNZ. Toda prevladuje pričakovanje, da se bo preiskava med procesom razširila, mnogi pa menijo, da je sojenje potrebno tudi zaradi dokončne »moralne diskvalifikacije« bivšega črnogorskega vodstva.

BRANKO JOKIĆ

Dosedanji finali jugoslovanskega pokala

1959 Beograd	**ŽKK Ljubljana** : Beograd 81:79
1960 Sl. Brod	Beograd : **Olimpija** 101:81
1962 Beograd	Beograd : Partizan 103:82
1969 Zagreb	Lokomotiva : **Olimpija** 78:77
1970 Split	Zadar : Jugoplastika 64:60
1971 Ljubljana	C. zvezda : **Olimpija** 82:70
1972 Zagreb	Jugoplastika : Lokomotiva 88:81
1973 Beograd	C. zvezda : Partizan 71:65
1974 Split	Jugoplastika : C. zvezda 92:85
1975 Niš	C. zvezda : Jugoplastika 81:79
1976 T. Užice	Radnički FOB : Rabotnički 89:75
1977 Zagreb	Jugoplastika : Kvarner 109:89
1978 Šabac	Bosna : Radnički FOB 98:96
1979 Niš	Partizan : Zadar 93:86
1980 Borovo	Cibona : Bosna 66:62
1981 Karlovac	Cibona : Kvarner 112:87
1982 Novi Sad	Cibona : **Iskra Olimpija** 90:79
1983 Sl. Brod	Cibona : Rabotnički 92:79
1984 Metković	Bosna : Alkar 92:78
1985 Osijek	Cibona : Jugoplastika 104:83
1986 Novi Sad	Cibona : Bosna 110:98
1987 Niš	IMT : **Smelt Olimpija** 76:73
1988 Reka	Cibona : Jugoplastika 82:80
1989 Maribor	Partizan : Jugoplastika 87:74

OD TOD IN TAM

Ivanišević premagal Prpića

BRUSELJ – Jugoslovanski teniški igralec Ivanišević se je z zmago nad rojakom Prpićem uvrstil v četrtfinale mednarodnega turnirja z nagradnim skladom 600.000 dolarjev. Rezultat je bil 6:3, 6:7, 6:2.

Šrejber ugnal Orešarja

TORONTO – V drugem kolu mednarodnega teniškega turnirja je Šrejber (ČSR) premagal Jugoslovana Orešarja s 4:6, 6:4, 6:2. Izmed nosilcev sta izgubila še dva. Kanadčan Connell je zmagal proti Američanu Courierju s 6:3, 7:5, Korda (ČSR) pa je premagal Gomeza iz Ekvadorja s 6:3, 1:6, 6:4. Nekaj drugih izidov – Gilbert (ZDA) : Antonitsch (Avs) 6:3, 6:3, Mc Enroe : Chamberlain (oba ZDA) 6:3, 6:3, Mayotte : Pugh (oba ZDA) 7:5, 5:7, 6:3.

Brez presenečenj

CHICAGO – V nadaljevanju ženskega teniškega turnirja večjih presenečenj ni bilo. Rezultati drugega kola – Garisson : McNeil (obe ZDA) 6:3, 6:2, M. Maleeva (Švi) : Fendick (ZDA) 6:4, 7:5, Shriver : Sloane (obe ZDA) 6:3, 6:4, Fairbank (JA) : Kohde-Kilsch (ZRN) 6:3, 3:6, 6:3.

Stojković športnik leta v Beogradu

BEOGRAD – Beograjski športni novinarji so za športnika leta 1989 izbrali nogometaša Dragana Stojkovića, za njim pa sta se zvrstila strelec Goran Maksimović in košarkar Vlado Divac.

Vse bolj otipljiva podoba kandidature

BELJAK, 15. februarja – Olimpijska kandidatura treh sosedov za zimske olimpijske igre 1998 dobiva vse bolj otipljivo podobo. Na današnjem sestanku skupnega organizacijskega komiteja treh dežel za pripravo kandidature, ki ga je vodil gostitelj dr. Peter Ambrozy, so govorili predvsem o zaporedju sestankov z zastopniki zimskih športov treh držav Avstrije, Italije in Jugoslavije, na katerih naj bi reševali možnosti za izvedbo olimpijskih tekmovanj na posameznih prizoriščih. Zaključni dogovor naj bi opravili maja pri nas. V razpravi je tvorno sodeloval tudi predsednik jugoslovanskega komiteja za kandidaturo Janez Zajc.

Vodi Iskra Idrija

LJUBLJANA – V nadaljevanju končnice prvenstva v 2. SKL za razvrstitev od 1. do 6. mesta oziroma za uvrstitev v prvo republiško košarkarsko ligo so dosegli naslednje rezultate: Sl. Bistrica : Nova Gorica 83:84 (40:44), Unitehna Trebnje : Iskra Idrija 75:83 (38:36), Elektra Šoštanj : Alpos Šentjur 106:76 (62:30). Na lestvici vodi Iskra Idrija s 6 točkami, sledijo pa Elektra Šoštanj in Alpos Šentjur po 5, N. Gorica in Sl. Bistrica po 4, Unitehna Trebnje 3.

A. K.

ODBOJKARSKE LIGE

1. A ZOL – ženske

Mladost Monter : Paloma Branik 3:0 (12, 4, 6)

Kaštela : Rijeka 2:3 (–10, 9, –11, 6 –9)
C. zvezda : Radnički 2:3 (9, –4, –9, 7, –10)

Mladost Monter	16	16	0	48:4	32
Paloma Branik	**16**	**11**	**5**	**34:18**	**22**
Rijeka Croatia	16	8	8	28:30	16
Radnički	16	7	9	28:31	14
C. zvezda	16	5	11	22:37	10
Kaštela	16	1	15	7:47	2

PARI PRIHODNJEGA KOLA (sobota, 17. t. m.): Paloma Branik – Radnički, Rijeka – Mladost Monter, Kaštela – C. zvezda.

2. A ZOL – moški

Željezničar : Stavbar MTT 3:2 (–6, –9, 9, 4, 10)

Pionir : Spartak 3:2 (odigrano vnaprej)
Kolubara : Modriča 3:0 (7, 10, 5)
Strumica : Jedinstvo 3:2 (13, 8, –11, –13, 13)

Željezničar	16	14	2	43:13	28
Stavbar MTT	**16**	**12**	**4**	**40:18**	**24**
Spartak	16	9	7	36:25	18
Pionir	**16**	**9**	**7**	**30:27**	**18**
Strumica	16	7	9	30:37	14
Jedin. Interplet	16	5	11	25:37	10
Kolubara	16	4	12	18:39	8
Modriča Optima	16	4	12	15:41	8

PARI PRIHODNJEGA KOLA (sobota, 17. t. m.): Stavbar MTT – Pionir, Spartak – Željezničar, Jedinstvo Interplet – Kolubara, Modriča Optima – Strumica.

1. A ZOL – moški

Vardar : Krajinametal 0:3 (–13, –10, –7)
Bosna : Vior Sport 3:0 (14, 7, 16)
Partizan : Vojvodina preloženo
Mladost Monter : C. zvezda preloženo

Lepa zmaga Vojvodine

NOVI SAD – Odbojkarji Vojvodine so v tekmi 5. kola polfinalne skupine B pokala evropskih prvakom premagali ekipo Rude Hvezda s 3:0 (13, 6, 7). Novosadčani v zadnjem nastopu na Palma de Mallorci potrebujejo zmago za uvrstitev v finalno skupino štirih najboljših evropskih klubov.

V. V.

Zmaga Švedske

ODENSE – V prijateljski rokometni tekmi v okviru priprav za SP je Švedska kot gost premagala Dansko s 20:18 (10:9).

ŠTIRIINDVAJSET UR

Podlegel ranam

NOVO MESTO, 15. februarja – Včeraj ob 12.05 je v novomeški bolnišnici zaradi hudih ran umrl 42-letni Hrvoje Jakić iz Doboja, ki se je ponesrečil v prometni nesreči 1. februarja pri Karteljevem. (Z. Ž.)

Zadel ob rezervno kolo

NOVO MESTO, 15. februarja – Šestintridesetletni voznik osebnega avta Srboljub Milošević iz Smedereva je včeraj okoli 19. ure peljal iz Zagreba proti Ljubljani in pri Dobruški vasi zadel rezervno kolo, ki ga je »izgubil« zaenkrat še neznani tovornjak. Avto je zaneslo čez bankino in na travo, kjer je obstalo na strehi. Voznik in sopotnik, 31-letni Prvoslav Pavić, prav tako iz Smedereva, sta bila hudo ranjena in so ju odpeljali v brežiško bolnišnico. Škode je za 20.000 dinarjev. (Z. Ž.)

Od šolskih malic za sindikalno zakusko

MURSKA SOBOTA, 15. februarja – Z oddelka za zatiranje kriminalitete pri soboški UNZ bodo te dni javnemu tožilcu v Murski Soboti posredovali kazensko prijavo zoper ravnatelja Srednješolskega centra tehnično pedagoške usmeritve v Murski Soboti zaradi utemeljenega suma, da je zlorabil svoj položaj. Po dosedanjih ugotovitvah soboških kriminalistov naj bi namreč dovolil, da so na tej šoli iz sklada, namenjenega za šolske malice, kupili hrano in pijačo za prednovoletno zakusko njihove sindikalne osnovne organizacije, da ne bi bilo treba prispevati denarja zanjo iz lastnih žepov. Iz sklada za malice so v ta namen porabili okrog 2.800 dinarjev. (J. P.)

KONČNO – ČAS ZA VESELJE!

Pustovanje v Maxiju, 24. 2. 1990
MAXIM – Pustni večer ob dobrih jedeh, glasbi in izbrani družbi. Rezervacije: tel. 213-820
EMONSKA KLET – za veselo pustovanje so potrebne tri stvari: dobra družba, glasba za ples »TRIO MAJ« in z dobrotami obložena miza.
Vse to samo za 150,00 din!
Rezervacije: tel. 213-820 ali po 19. uri v Emonski kleti.

maximarket ljubljana
dobimo se v maxiju

Ptički ušli iz zamreženega gnezda

KRANJ, 15. februarja – Kranjski kriminalisti so pred dnevi zgodaj zjutraj presenetili mlajšega Kranjčana. Zapori Ljubljana so »pogrešili« njega in njegova prijatelja, ki so si pomagali na svobodo.

Prijeti je hitro povedal, da je bil v trojki, ki je v Ljubljani najprej ukradla renault 21 in se z njim odpeljala naprej v Kranj, poskrbela za ustrezne registrske tablice in se decembra v prednovoletnem vzdušju odpeljali do Ptuja.

Tam so spraznili brezcarinsko prodajalno in v prtljažnik naložili za najmanj osem tisoč mark blaga. Največkrat so segli po cigaretah, urah in jih z ulično prodajo v BiH tudi pretopili v denar. Še pred odhodom so zamenjali vozilo in se v Ljubljano pripeljali z yugom. Eden od trojke, vsi so prestajali zaporne kazni za premoženjske delikte, je skesano odšel in se javil vratarju zaporov Ljubljana. Druga dva sta še podaljšala izhod. Enega so vrnili zaporom te dni kriminalisti OZK Kranj, tretji pa je še vedno na begu.

M. K.

Krvav konec prepira o nožu

KOČEVJE, 15. februarja – Skoraj do umora je prišlo včeraj malo po 14. uri v naselju Koprivnik pri Kočevju.

Tega dne je prišel na obisk k 58-letnemu Cirilu Ivancu sicer njegov dobri prijatelj, 33-letni Ivica Gačić, tudi iz Koprivnika. Možakarja sta bila dobra prijatelja, Gačić je Ivancu večkrat pomagal pri delu, skupaj sta veseljačila. Tudi tokrat sta zvrnila nekaj kozarcev. Nato pa je pogovor stekel na Ivančevo ženo, ki je moža pred časom zapustila. Ivanc je prijatelju razložil, da se ji bo za njen odhod maščeval, da je že kupil za to primeren nož. Med debato je odšel v kuhinjo in si »namenjeni« nož zataknil za pas. Gačić ga je prepričeval, da je to nesmiselno, pogovor je spet skrenil in se ponovno vrnil na osrednjo temo – maščevanje ženi. Seveda so se ob debati tudi praznili kozarci. Ko je Gačić še naprej vztrajal pri svojih stališčih o nesmislu obračunavanja z nožem, se je očitno Ivanc v nekem trenutku tako razjezil, da je nož potegnil izza pasu in ga zabodel Gačiću v trebuh. Zaradi hudih notranjih krvavitev in poškodovanih notranjih organov so Gačića v kritičnem stanju prepeljali v klinični center, Ivanca pa so prevzeli v oskrbo miličniki.

M. S.

ZELENI, MODRI, ČRNI, PIKASTI . . .

Kandidatovo zmagoslavje za družinsko mizo



Ob enajstih zvečer je zazvonil telefon. Klical me je znanec iz moje občine: »Oprosti, malce sem pozen, a se strašno mudi. Prosim te, sprejmi kandidaturo za združenje Demos. Ni pomembno, v kateri stranki, v eno se boš že vpisal. Veš, zdaj je enkratna priložnost, da stisnemo ta rdeče. Štirideset let so podirali, zdaj bi se pa radi še fine delali in si umivali roke. Morajo izgubiti, ko pa imajo toliko svinjarij za sabo, vsak posameznik pa toliko masla na glavi!«

Izgovarjal sem se na to, da me politika ne zanima, da je politika nasploh kurba, da ne vem, ali sem primeren za Demos.

»Zdaj ali nikoli! Moramo jih sesuti v prah!« je šepnil glas v slušalko. »Boljšega kandidata od tebe pa ni! Premisli do jutri opolnoči!«

Bil sem tako skrivnosten, da domačim sploh nisem povedal, zakaj so me klicali. Spat sem šel pa že kot zmagovalec na volitvah. Pravzaprav kot predsednik Demosa na našem koncu. Morda pa vržem s stolčka tudi Pučnika. Z levo roko.

Skrivnosti pa se ne da kar tako obdržati. Naslednjega dne sem pri družinskem kosilu vprašal svoje člane, kaj menijo o tem, da bi kandidiral. Do polnoči je bilo le še osem ur. Narisal sem jim blestečo zmagovalno kariero; vsi plešejo, kot igra Demos, rdeči se zaprejo v rezervate kot Indijanci in niso nevarni – raj pod Triglavom.

»Oči, kandidiraj!« sta skoraj v en glas vzkliknila otroka, žena pa tudi ni imela nič proti.

»Navsezadnje bi nam kakšno večje stanovanje prišlo prav. Lahko tudi kakšna vila v predmestju, možnost uporabe kakšnih dvajsetih rezidenc po državi, svobodno odprt žiro račun v vsaki trgovini . . . ja, bi kar šlo!« je skromno začela žena.

»Jaz bi šla pa takoj na državne stroške študirat v Oxford. V šoli so mi povedali, da se je doslej to posrečilo le otrokom vladajočih . . . Pa kakšen družinski izlet na Kitajsko, pa znamenitosti Avstralije, pa Disneyland in takšne drobnjarije . . . hja, kar kandidiraj, te bomo že pogrešali tistih nekaj ur, ko boš moral na sestankih delati blablabla . . .« je menila hči.

»No, pa vsak bi imel svoj avtomobil, tebe bi pa vozil šofer z mercedesom, pa denar bi imeli v švicarski banki, pa vse bi dosegli, kar bi nam šinilo v glavo . . .« je bil še bolj praktičen sin.

Počasi sem se začel umikati. Zdaj ne bo več tako. Takšne privilegije so imeli samo ta rdeči. Odslej pa bo šlo za poštene odnose v družbi. In za medsebojno konkurenco. Ne vem tudi, ali sem sploh sposoben za takšnega kandidata. Kaj pa, če me spodnese Janez iz sosednje vasi?

Na tihem sem sklenil, da ne bom kandidiral, pa čeprav si s tem zapravim življenjsko priložnost. Takšen je bil tudi moj odgovor opolnoči.

Dokončno me je potolažil prav tako volilno razgret kolega:

»Vprašanje je še, kako bo. Eno je jasno; tisti zgoraj ne bodo mogli več zapravljati, ni nič ostalo. Za državljane pa ne bo velike spremembe, pa naj zmagajo zeleni, modri, črni ali pikasti. Vse skupaj se lahko spremeni za največ pet odstotkov. Lahko tudi na slabše.«

IVAN SIVEC

Kako je bilo pred pol stoletja . . .

Z velikim uspehom so v Ljubljani predvajali ameriški film režiserja Kerteza z naslovom **Angeli garjevih lic.** Šele po dobrem tednu objavljanja tega naslova so jezikovni »stezosledci« ugotovili, da gre za angele oziroma lepa dekleta, ki so zagorela, ne pa garjeva. Napaka je nastala ob prevodu iz srbščine, kjer so film imenovali Anđeli garavih lica. . . Tudi po vojni so si prevajalci filmskih naslovov privoščili podobno šalo s filmom Ni miru med muslimani, tako so prevedli srbski naslov Nema mira među muslimama. . . O prvem, garjevem filmu pa je časopisni kritik zapisal, da si ga je vredno ogledati, ker so celo v Beogradu na dvoru dejali, **»da tako lepega socialnega filma še niso videli«.**

Evropo in Severno Ameriko je cel februar pestila prava sibirska zima. **V Sloveniji je živo srebro padlo tudi pod –30 stopinj Celzija**. Hujše zime so pri nas bile samo še leta 1929, ko so v Sloveniji izmerili minus 37 stopinj Celzija. Iz vseh držav poročajo o zmrznjenih neprevidnežih, o ovirah v prometu in tudi o visokem snegu, ki je na primer v Bosni ponekod dosegel višino dveh metrov. Zaradi zametov je ohromljen železniški promet v Bosni in Dalmaciji.

Zima pa ni ovirala bojev na Finskem, ki so prav v tem tednu dosegli vrhunec z mogočno sovjetsko ofenzivo na Karelski ožini, med Finskim zalivom in Ladoškim jezerom. Kazalo je že, da bodo sovjetske čete med naskoki s številčnostjo pomendrale finske branilce, a je Fincem spet pomagal strašen mraz – okrog 45 stopinj Celzija pod ničlo – ki je ustavil napadalce. **Po zmrznjenem morju pa je sovjetska konjenica v megleni noči hotela priti finskim četam za hrbet**, a ti so pravočasno opazili premike in zasuli ledeno površino morja s topovskimi granatami. Večina napadalcev je umrla v ledenem morju. Konec tedna pa so že objavili, da je sovjetska ofenziva, to pot najhujša, spet strta.

Iz Helsinkov pa so sporočili žalostno vest, **da je Švedska odklonila finsko prošnjo, da bi ji pomagala z dvema divizijama rednega vojaštva**. Švedska je izjavila, da bo nudila največjo mogočo pomoč ranjencem, beguncem in invalidom ter da bo na Finsko poslala še več svojih delavcev, ki bodo delali v tovarnah namesto Fincev, ki so na fronti. Vojakov pa ne sme poslati, ker mora varovati svojo nevtralnost. Pripomnili pa so, da ne bodo ovirali švedskih prostovoljcev, če bodo šli na Finsko, seveda brez orožja. Hkrati so sporočili, da v Franciji in Angliji **čaka »več tisoč« poljskih, britanskih in francoskih prostovoljcev za odhod na Finsko**, če bosta Švedska in Norveška dovolili njihov prehod čez svoji ozemlji. . .

V Oslu so napad britanskega rušilca Cossack na nemško »neoboroženo potniško ladjo« Altmark označili za »poseben primer piratstva, saj je bil napad izveden v norveških ozemeljskih, to je nevtralnih vodah, v fjordu blizu Bergna.« Za kaj je šlo? Altmark je bila ladja, ki je imela nalogo spremljati nemško »žepno« križarko Admiral Graf Spee, ki se je potopila pred urugvajsko obalo. Altmark je neopažen priplul do norveških obal, kjer se je hotel po norveških ozemeljskih vodah skrivaj približati nemškim pristaniščem, a so jo britanski agenti najverjetneje odkrili in je Churchill sam (to smo po vojni izvedeli iz njegovih spominov!) ukazal ladjo napasti, ker so upravičeno domnevali, da so na njej britanski ujetniki s potopljenih ladij v Atlantiku. Ladjo so najprej dvakrat preiskali norveški organi, a skritih ujetnikov niso našli. **Po kratkem boju z nemško posadko, ki je imela šest mrtvih, so Britanci obvladali nemško ladjo in rešili z nje okoli 300 britanskih mornarjev in vojakov.** Hitler je besnel in pričel Norveški groziti, da jo bo napadel in zasedel.

NOVI TEDNIK RADIO CELJE NT&RC

Göring je imel govor – o gospodarstvu. Posebej je govoril o nemškem kmetijstvu, katerega naloga je v vojni zelo pomembna, če ne kar odločilna, saj je treba kljub vojnim razmeram pridelati in hraniti vojsko in ljudstvo. Povedal je, da se Nemčija ne boji lakote, o kateri sicer govori britanska propaganda. Povedal je, da je pridelek doma zelo dober in da prihaja hrana v Nemčijo v neomejenih količinah iz Sovjetske zveze, Jugoslavije in Madžarske. Povedal je tudi, da so vsa poljska delovna sila, ujetniki in mobilizirani kmetje, na voljo nemškemu kmetijstvu. Hkrati se je pohvalil, da **v Nemčiji iz krompirja, ki ga imajo na pretek, izdelujejo že marsikaj – barve, rum, pivo, žganje, sladkor in čokolado. . .**

Objavljeno je bilo poročilo o tujem kapitalu v Jugoslaviji, kjer **je bilo v prvih mesecih leta 1940 prisotnih 1522 tujih delniških družb s kapitalom 7,4 milijarde dinarjev**. Največ je v Jugoslaviji bilo francoskega kapitala (25 odstotkov); potem britanskega (17 odstotkov), ameriškega (14 odstotkov), nemškega in hkrati češkoslovaškega (11 odstotkov), italijanskega devet odstotkov, belgijskega sedem odstotkov, švicarskega pet odstotkov, iz Monaca tri odstotke itn.

Banski svet v Ljubljani je na svojem zasedanju sprejel naslednje resolucije: o ustanovitvi banovine Slovenije namesto dosedanje Dravske banovine, o izpopolnitvi slovenske univerze, o maksimiranju trošarine, o varstvu medvedov, o cestnih dokladah, o oprostitvi trošarine za cement, o plačanih dopustih rudarjev v zasebnih rudnikih in o upoštevanju slovenskega jezika v državnih uradih. **Vse resolucije so bile sprejete soglasno.**

V Slovencu pa je bil objavljen naslednji oglas: »Družabna bolezen komunizem, ki je največje zlo naše dobe, **se ne zdravi s silo postave, ampak se mora izkoreniniti le s pomočjo ideje.** Priporočamo v branje stvarno knjigo dr. Ahčina o komunizmu. Cena je samo 10 dinarjev. Dobite jo v vseh knjigah širom Slovenije.«

Zbral: DRAGO KRALJ



VODORAVNO: 1. pomemben angleški skladatelj, učitelj Benjamina Brittena (Frank, 1879–1941), 7. podložnik fevdalne gospode, 13. ameriški zunanji minister v prvih letih Nixonove vladavine (William, r. 1913), 14. ostanek, 15. reka na iransko-sovjetski meji, ki teče v Kaspijsko morje, 16. preizkus psihičnih ali telesnih zmožnosti, znanja, 17. sto ena z rimskimi številkami, 18. kraj pri Poreču, 19. odličen češki režiser lutkovnih filmov (Jiři, 1912–1969), 20. začetnici sodobnega slovenskega pesnika in prevajalca Minattija, 21. hladno borilno orožje, 22. predsednik afriške države Mali, pozneje odstavljen (Modibo, 1910–1977), 23. naša kratica velike ameriške države, 24. površinska mera, 25. srednjeveško ime za Peloponez, 26. ime že umrle ameriške filmske igralke West, 27. začetnici popularnega slovenskega košarkarja Daneva, 28. madžarski violinist (Licco, 1891–1969), 29. mesto na Švedskem, kjer izdelujejo ofsetne tiskarske stroje istega imena, 31. poudarek, ikt, akcent, 33. delavka pri čiščenju perila, 34. cesarstvo, nekdanja označba za britanski imperij, 35. deželni vodja.

NAVPIČNO: 1. mestece v Piemontu južno od Torina, 2. eno največjih evropskih pristanišč (Nizozemska), 3. domače ime za igralca, 4. manjši otok ob Aljaski, 5. prebivalec balkanske države, 6. znižana glasbena nota, 7. čudovita dolina ob zgornji Soči, 8. grm z užitnimi plodovi, 9. mesto in reka na severu Norveške, znana po odličnih lososih, 10. prvi šumnik in tretji samoglasnik, 11. stransko, priložnostno delo (v tiskarnah), 12. mesto v Ljudski republiki Kongo nedaleč od atlantske obale, 16. mesto v ZRN, rojstni kraj Karla Marxa, 19. ravne strehe, 21. zvezna država na severovzhodu ZDA z glavnim mestom Augusta, 22. žuželka z dolgimi nogami, ki sesa kri, 23. zajeda v morski obali, 25. afriška država z glavnim mestom Bamako, 26. hude sanje, težko spanje, 29. odposlanec, kurir, 30. orel iz germanskega grboslovja, 32. začetnici nemške baletne umetnice Palucce, 33. začetnici francoskega slikarja Gauguina, ki je živel na Tahitiju. (E. K.)

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. Šaljapin, 9. bas, 12. odurnost, 13. vesa, 14. bat, 15. kip, 16. Bartl, 17. Ares, 19. tabornik, 21. Riko, 23. urna, 24. Zlatoust, 27. Arta, 30. ginko, 31. ilo, 33. dar, 34. inka, 35. presnina, 37. boa, 38. skrečnik.

NAVPIČNO: 4. J(urij) R(eja), 8. N(ikola) T(esla), 36. N(ikolaj) Č(erkasov).

TROJANSKE VOJNE ŠE NI KONEC

Jasno kot beli dan je, da je bila Troja v Boki Kotorski

Kaže, da strastni črnogorski raziskovalci kar tekmujejo, kdo bo zbral več sledov o pomembnejših dogodkih, ki jih Homer opeva v Iliadi

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BOKA KOTORSKA, februarja – Še zmerom je skrivnost, kje je bila (izmišljena?) Homerjeva Troja. Čedalje manj ljudi verjame, da je znani nemški raziskovalec Heinrich Schlieman res odkril sledi legendarne Troje iz Homerjeve Iliade na griču Hissarlik na obali Male Azije, čeprav je bilo to še pred kratkim zapisano v vseh svetovnih enciklopedijah.

Kot je znano, sta že pred Schliemannom »obstajali« dve Troji – ena v Italiji in druga v Mali Aziji. Med kasnejšimi »odkritji« je bila gotovo najbolj senzacionalna trditev mehiškega jezikoslovca **Roberta Salinasa Pricea,** da je bila velika bitka za lepo Heleno na Gabeli, 20 kilometrov od izliva Neretve. Price je s tem pred nekaj leti precej vznemiril našo in svetovno javnost, v knjigi, ki jo je nato izdal, pa je podrobno opisal znane vojne prizore iz Iliade ob reki Neretvi in na hribu Gabela.

Vse kaže, da se je Price odpovedal svoji teoriji. Šaljivci pravijo, da je slišal, da so »nazadnje« Črnogorci našli »pravo« Trojo. Najprej jo je »odkril« **Marin Djurašin** iz Arheološkega muzeja v Hercegnovem. Trdi, da je Troja zajemala cel zaliv Boke Kotorske. Mesto Troja je po njegovih besedah stalo blizu Igala, Trojansko polje pa naj bi bilo pod Orjenom. Kot trdi, njegova hipoteza temelji na geografskih pojmih iz Homerjevega epa in na zgodovinskih dokumentih in izročilih izpred stoletij. Pravi, da bi morali samo zasaditi lopate in Troja bi se prikazala . . .

Đurašin je arhitekt. Arheološki strokovnjak pa ni niti elektroinženir **Vasko Kostić** iz Tivta, ki je njegovo tezo dopolnil. Opozoril je na nekaj krajev na Otoku cvetja (blizu Tivta), kjer je videti »ostanke stopala« samega boga Pozejdona. Mogoče antični bog še zdaj vlada tod okoli iz bližnjih morskih globin.

Raziskovalne strasti pri odkrivanju prave Troje v Črni gori, ob vnaprejšnji predstavi in trditvi, da je stala prav v Boki Kotorski, so se zdaj še razplamtele. **Novak Aleksendrić** omenja skalovje pod masivom, ki se pne nad zalivom. Trdi, da je celo Homer v tretjem spevu Iliade natančno opisal pokrajino v južnem delu Črne gore. Prepričan je, da je bog Zevs živel prav na Orjenu nad Hercegnovim, Pozejdon pa v znani pečini Plava špilja na polotoku Luštica. O njej pravi, da je bila nekoč »sestavni del« druge mitološke skrivnosti – Atlantide.

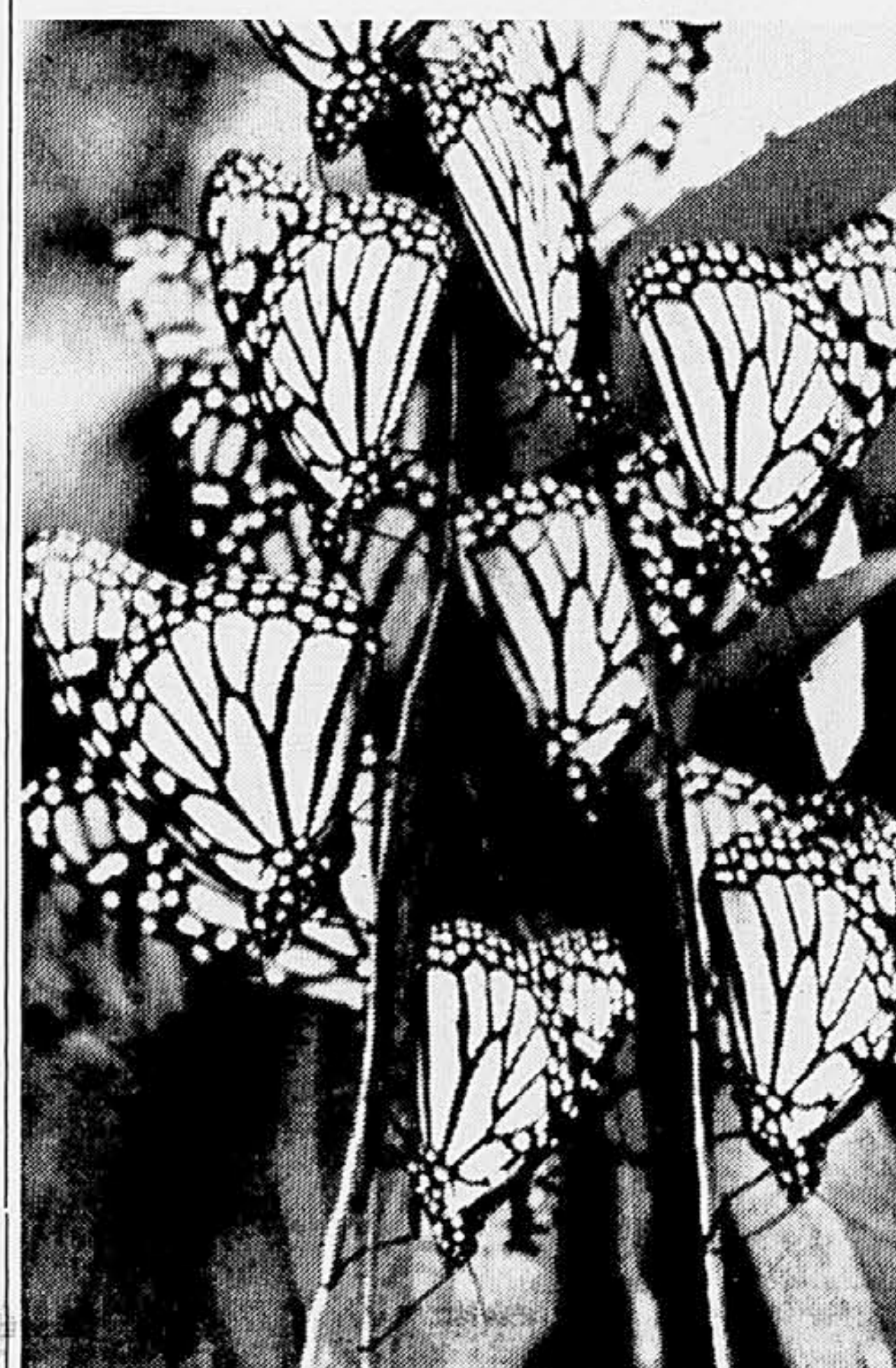
● Novak Aleksendrić je objavil obsežen članek tudi v strokovnem časopisju in podrobno prikazal geografski zemljevid Troje.

Pred kratkim ga je s podobnim delom »dopolnil« **Dragan Djurišić,** ki je prizorišče legendarne bitke razširil vse do Skadrskega jezera, okolice Titograda, Bojane in Drima v sosednji Albaniji. Zdajšnja imena nekaterih naselij, rek in gora je izpeljal iz korenov besed in krajev, omenjenih v Homerjevem epu. Trdi, da so Tebe pravzaprav zdajšnji Tivat, Plak pa Lovćen, ki se navpično dviga prav iz tega mesta. Tebe pod Plakom naj bi bile torej Tivat pod Lovćenom.

Nova spoznanja in odkritja so pritegnila tudi **Steva Ratkovića.** Ta je šel še dlje in »odkril« celó mikrolokacijo vseh pomembnejših dogodkov, ki jih opeva Iliada. Povsod si je pomagal z izročilom in ljudskim pesništvom.

V mestih v Boki Kotorski nastajajo zmerom nova »senzacionalna odkritja« nahajališč antične Troje. Vznemirjenje je čedalje večje, in kot smo zvedeli, je tudi Mehikanec Price, ko se je odpovedal trditvi o Troji na bregovih Neretve v Hercegovini, pripravil kovčke, knjige, skice, raziskovalne instrumente in drugi pribor ter se napotil proti – Črnogorskemu Primorju. Zakaj tudi ne, v Gabeli, Mostarju in Dubrovniku so ga lepo pogostili in vsepovsod vsestransko predstavili. Iz napovedane »turistične zanimivosti« (v Gabeli) sicer ni bilo nič.

BRANKO JOKIĆ



ODKRITJE: ŠOPEK PISANIH METULJČKOV!

● Kaktuse kradejo

Agenti ameriškega FBI so pred kratkim aretirali enaindvajset ljudi, katere sumijo, da so po puščavi Arizone kradli kaktuse in jih preprodajali. Državni tožilec je povedal, da je akcija trajala štiri leta, aretirane pa bo, če bodo spoznani za krive, doletela huda kazen. Obtoženi so spodkopavanja ravnovesja v naravi in nelegalnega bogatenja. Od 1986. leta naj bi skupina nakradla nekaj tisoč kaktusov – nekateri so bili vredni tudi po 15.000 dolarjev.

Svinčeni časi Matjaža Fuchsa



JOŽE VIDIC: IZGUBLJENI V PARAGRAFIH – 4

Čas mračnjaštva, ko so bogovi pravici in resnici kazali fige

V že citiranem pismu Javnemu tožilstvu LR Slovenije z dne 17. februarja 1947. leta je Hilda Batistič opozorila na nerazumljivo ravnanje oddelka za notranje zadeve okrajnega ljudskega odbora Kranj, ki je dal sodišču podatke, da je bil Rafael Batistič od OF obsojen na smrt in likvidiran. Ko je od OLO Kranj zahtevala, da ji izda kopijo te smrtne obsodbe, niso hoteli o tem slišati. Okrajno sodišče Kranj jo je po ta izredno pomemben dokument večkrat napotilo; brez njega sodišče namreč ni moglo začeti postopka za rehabilitacijo umorjenega.

Globoko zagrenjena in razočarana je Hilda Batistič umrla leta 1961, stara komaj 53 let. Njena sinova sta se začasno preselila k teti Elzi Dolenc v Kranj. Po šolanju in odsluženju vojaščine se je Rafael, zaposlen v Gorenjskem tisku v Kranju, poročil in ostal v materinem stanovanju v Stražišču, torej v rojstni hiši, toda stanovanje je družbena last (zdaj Rafael stanuje v Šenčurju, v stanovanju v Stražišču je ostal sin).

Jože je po poroki s težavo dobil dve podstrešni sobici in ko se je iz Batističeve odvzete hiše, v kateri stanuje šest strank, ena preselila, so mu dodelili v njej dvosobno stanovanje, celotna stanovanjska površina pa meri le 46 kvadratnih metrov. Tako vsi spijo v eni sobi. Na krajevni skupnosti je zaprosil, da bi mu dodelili sosednjo sobo, v kateri imajo oni le enkrat ali dvakrat sestanek in nekaj opreme za civilno zaščito. Če bi mu odstopili to sobo, bi lahko prebil le zid, vzidal vrata in sin bi imel svojo sobo (eden od sinov pa živi v Kranju). Tako je Jože z družino vkleščen v rojstni hiši.

Sinova nadaljujeta bitko

Sinova sta morala odrasti in reševati kopico tekočih življenjskih zadev, predno sta lahko nadaljevala materina prizadevanja za očetovo rehabilitacijo in vrnitev odvzetega imetja, predvsem hiše. Devetnajstega septembra 1984. leta sta poslala vlogo Službi komisije za vloge in pritožbe Skupščine SR Slovenije, v kateri sta ponovno opisala očetovo življenje in smrt, napore za rehabilitacijo, izjave prič, pisma tovarišu Titu in druge dokumente. Med drugim sta zapisala:

»Ker v vseh dolgih letih po osvoboditvi niti po zasebnih raziskavah, niti ob pomoči najinih pravnih zastopnikov nisva niti midva niti najina mati odkrila pravega razloga za likvidacijo najinega očeta, sva že pred leti (oziroma je to storila najina mati), poskušala doseči rehabilitacijo najinega očeta. To je bilo storjeno v letih 1945–1956, in sicer tako po redni sodni poti kot tudi z vlogo, ki je bila 12. oktobra 1956 naslovljena na predsednika republike Jopisa Broza-Tita. V vseh teh postopkih oziroma odgovorih in odločitvah sodnih in drugih državnih organov se vleče rdeča nit, da je OF očeta obsodila na smrt, sodba pa je bila izvršena 3. februarja 1944. Kljub vsem poskusom, da bi to sodbo dobila in na tej podlagi skušala obnoviti sodni postopek, nama to ni uspelo . . .«

Zadeva se ni premaknila niti za ped. Kot da bi bila skrita na dnu pekla. Do skrajnosti obupana sta najela odvetnika **Borisa Lepša** iz Ljubljane, ki je 7. septembra 1989 v njunem imenu na Republiško javno tožilstvo vložil prošnjo, naj pomaga pri rešitvi tega problema. V tej prošnji je Lepša med drugim zapisal:

»Kljub temu, da domneva o krivdi likvidiranega Rafaela Batističa ni bila nikoli dokazana, ali pa ugotovljena s sodbo, je bil zaplembni postopek pravnomočno končan.

Po tedanjih predpisih (čl. 1, točka 3) Odločbe Avnoja z dne 21. novembra 1944 je bila potrebna sodba državljanskega ali vojaškega sodišča za odvzem imetja. Enako odločbo je imel tudi zakon o prenosu sovražnikovega premoženja v državno last. V primeru Rafaela Batističa pa take sodbe ni bilo in vse do danes ni bila najdena v nobenem arhivu ter je ni potrdila nobena priča.

Tudi sam postopek likvidacije je bil nenavaden in prej kaže na osebno maščevanje kot na sodbo . . .«

Odgovor javnega tožilstva

Javno tožilstvo SRS je 22. novembra 1989 odvetniku Borisu Lepši odgovorilo:

»V zvezi z vašo pobudo z dne 7. septembra 1989, ki ste jo podali kot pooblaščenec Jožeta in Rafaela Batističa, za obnovo kazenskega postopka zoper Rafaela Batističa, vam sporočamo, da smo pregledali spis Okrajnega sodišča v Kranju iz 478/45 z odločbo z dne 30. avgusta 1946 o odvzemu premoženja. Iz odločbe o odvzemu premoženja je razvidno, da je bila izdana na podlagi predloga Okrajnega ljudskega odbora – odseka za industrijo in rudarstvo v Kranju štev. 800/45 z dne 20. novembra 1945. Rafaelu Batističu premoženje ni bilo odvzeto v kazenskem postopku pred civilnim sodiščem in zato nismo pristojni za obnovo kazenskega postopka, če je zoper njega sploh tekel takšen postopek. Kakor navajate v svoji pobudi in kakor sledi iz obrazložitve odločbe o odvzemu premoženja, je bil Rafael Batistič 3. februarja 1944 likvidiran kot narodni sovražnik in sta ga ustrelila dva mlada partizana. Na podlagi tega je mogoče domnevati, da bi utegnil biti obsojen pri vojaškem sodišču. Za vložitev zahteve za obnovo kazenskega postopka pred vojaškim sodiščem pa je podana pristojnost vojaškega tožilca. Civilno tožilstvo je začelo z delom šele 12. marca 1944, sodišče pa 3. septembra 1944.

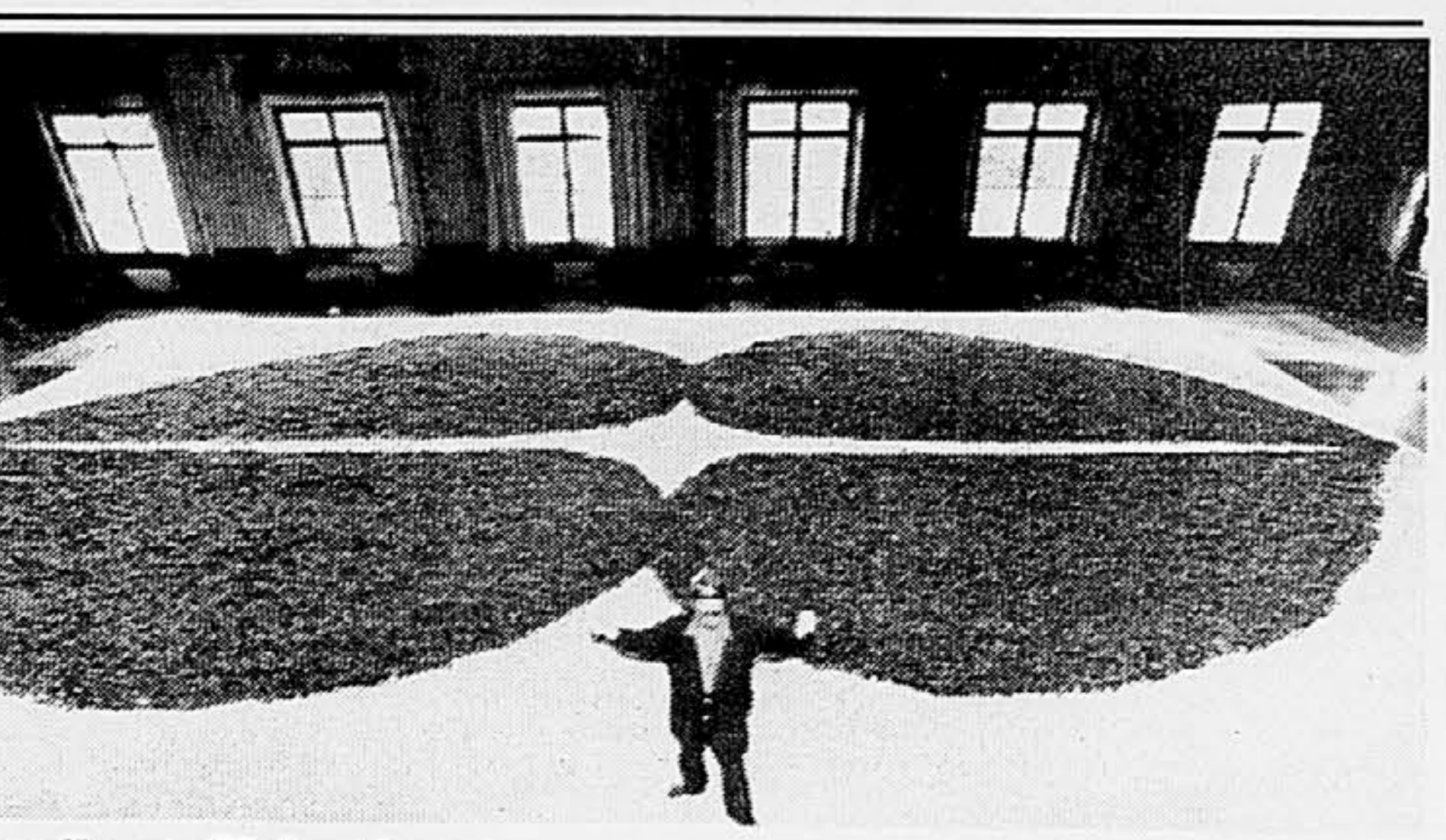
Glede na odlok Avnoja z dne 21. novembra 1944 in 13. člena zakona o premoženju in izvrševanja zaplembe pa za odvzem ni bila potrebna sodba kazenskega sodišča, temveč odločba sodišča ali državnega organa. Na tako odločbo oziroma predlog se je sodišče tudi sklicevalo. Po avtentičnem tolmačenju nekaterih členov, odstavkov in točk zakona o konfiskaciji in o izvajanju konfiskacije (Uradni list DFJ št. 56/45) pa je za 28. člen bilo rečeno, da ni dolžnost sodišča da preiskuje, ali je bil kdo dejansko ustreljen, ubit, padel, pobegnil ali umrl, ker so za to pristojni izključno narodni odbori. Dolžnost le-teh je bila, da sodbe iz 1. odstavka 28. člena, če razpolagajo z njimi, pošljejo sodišču. Ker je sodišče oblikovalo svojo odločbo o odvzemu v konkretnem primeru očitno brez sodbe, obnova kazenskega postopka, tudi če bi se ugotovilo, da je tekel zoper Rafaela Batističa, ne bi prispevala k njeni spremembi.«

Pa smo prišli pred pravni zid. Prizadeti imajo prepričljivo dokumentacijo, da je bil Rafael Batistič povsem na strani NOB in zato umorjen na podlagi neresničnih izjav neznanih oseb. Druga stran, ki ga je bosodila in likvidirala, molči že od leta 1944, torej še iz časa vojne.

Odgovor Javnega tožilstva SRS, ki je še svež, sem objavil z namenom, da bi bralci spoznali nesmisel nekaterih pravnih rešitev. Človeka po nedolžnem ubijejo, po smrti mu vse odvzamejo, potem pa vse skupaj s paragrafi tako zapletejo, da so kot gordijski vozel. Čakamo na Aleksandra Velikega, da dvigne svoj meč in ga preseka?!

Konec

VRTIMO GLOBUS



Darilo za Valentinovo

Umetnik Art Grant je za Valentinovo, dan zaljubljencev (14. februarja), bolnikom neke bolnišnice v San Franciscu pripravil lepo darilo. Pred poslopje je postavil pettonsko skulpturo, ki jo je poimenoval Poljubljajoče ustnice.

Lajšanje posledic nesreč

V zadnjih dvajsetih letih je v naravnih nesrečah umrlo tri milijone ljudi, 800 milijonov pa jih je bilo huje ranjenih. Te podatke so sporočili strokovnjaki, ki so se zbrali v Londonu na konferenci, posvečeni predvidevanju in lajšanju posledic naravnih nesreč. Konferenco so priredili ob začetku »mednarodnega desetletja lajšanja posledic naravnih nesreč«, ki so ga razglasili Združeni narodi. Med prednostnimi nalogami so našteli izpopolnjevanje sistemov za hitro alarmiranje, objavljanje tehničnih dosežkov, izboljšanje predvidevanja nesreč in komunikacij, boljše mednarodno sodelovanje in boljšo koordinacijo pomoči.

Strokovnjaki so na konferenci omenili tudi naravne nesreče, za katere je človeštvo neposredno odgovorno in ki bi jih lahko preprečili: segrevanje zemeljskega ozračja zaradi učinka tople grede in lakoto.

Uspešen protest



Devetintridesetletni umetnik in zagrizen ekolog iz Bremna Martin Zülch je postal žrtev praktično mislečih policistov. Z dovoljenjem oblasti je na enem od bremenskih najbolj prometnih trgov razstavil »umetniško« obtolčen avto in tako protestiral proti okolju škodljivemu vozilu. Naslednje jutro pa je razstavljena umetnina izginila. Policisti so namreč menili, da gre za nesrečo, pri kateri je voznik pobegnil, zato so skrbno obdelan umetniški predmet dali odpeljati. Umetnik Zülch je bil kljub temu zadovoljen: »Družbeni mehanizmi, ki fetišizirajo avtomobil, so delovali, moj protest je bil uspešen.«

Prenova Bele hiše

Belo hišo, bivališče ameriških predsednikov, bodo še najmanj leto dni obdajali odri in številni delavci, ki meter za metrom natančno snemajo barvo in omet in skušajo poslopje, ki ga je zob časa že dodobra načel, temeljito popraviti. Rezidenci ameriških predsednikov, ki so jo zgradili pred 200 leti, nikoli doslej niso posvečali posebne pozornosti. Zadnja pomembnejša popravila so opravili leta 1952, ko so se udrla tla pod klavirjem Margareth Truman.

Aids v Vzhodni Evropi

Svetovna zdravstvena organizacija je sporočila, da se bo začela zavzemati za preprečevanje širjenja aidsa v državah Vzhodne Evrope. Po besedah dr. Jonathana Manna, direktorja programa za boj proti aidsu pri Svetovni zdravstveni organizaciji, so vzhodnoevropske države do konca minulega leta naštele skupaj 300 primerov aidsa. Izjema je le Albanija, ki trdi, da nima nobenega primera te bolezni. V vzhodnoevropskih državah pa nimajo natančnih podatkov o seropozitivnih osebah.

Po ocenah organizacije je nevarna bolezen med vsemi vzhodnoevropskimi državami Romunijo najbolj prizadela. Veliko bolnikov je med otroki, ki so se okužili z umazanimi injekcijskimi iglami in s transfuzijo. Skrb zbujajoči so tudi podatki iz Poljske, kjer se virus aidsa hitro širi med narkomani.

Zdravstvena organizacija bo vzhodnoevropskim zdravstvenim službam priskrbela naprave za testiranje, sterilne injekcijske igle, izobraževala pa bo tudi zdravstvene delavce, ki bodo javnost prosvetljevali in obveščali o nevarni bolezni.

Reševanje umetnin

Trije strokovnjaki iz amsterdamskega Rijksmuseuma so prišli v Bukarešto, kjer bodo skušali oceniti poškodbe, ki so nastale na zbirkah slik nizozemskih mojstrov med decembrskimi boji. Ekipo vodi direktor muzeja, sodelujeta pa tudi strokovnjak za slikarstvo 17. stoletja in izkušen restavrator. Pregledali bodo zbirke v bukareštanskem muzeju in v muzeju v mestu Sibiu, ki so večinoma iz 16. in 17. stoletja. Slike, ki jih bo mogoče restavrirati, bodo prepeljali na Nizozemsko. V Rijksmuseumu bodo tudi izobraževali romunske restavratorje, saj tovrstnih strokovnjakov primanjkuje, umetnine v muzejih pa so zelo poškodovane.

»Sposojene« umetnine

Iz poslopja centralnega komiteja nekdanje Poljske združene delavske partije so v Narodni muzej v Varšavi vrnili 83 slikarskih in kiparskih del. Mnoge med njimi so bile sposojene že od leta 1949. V sedemdesetih letih je izginilo enajst slik, ena vredna 30 tisoč dolarjev pa pred kratkim. V nekdanjem poslopju centralnega komiteja so se z zamenjavo vodilnih ekip menjavala tudi umetniška dela. Prevladovali so tradicionalni motivi: lov in krajine. Zadnje vodstvo pod Mieczyslawom Rakowskim pa je vse sposojene slike vrnilo.

Umetniška dela pa niso zginevala samo iz poslopja CK. V ministrstvu za kulturo in umetnost ne morejo najti devetih slik, petih grafik in 25 kosov stilnega pohištva. Iz obrambnega ministrstva je zginilo pet slik, s sedeža združenja poljsko-sovjetskega prijateljstva pa 34 umetnin. Muzej jih je združenju posodil že leta 1946. Seznam izginulih del, katerih lastnik je varšavski narodni muzej, pa menda s tem še ni izčrpan.

Anekdoti za danes

Na današnji dan leta 1907 je umrl italijanski pesnik in literarni zgodovinar Giosuè Carducci, Nobelov nagrajenec za književnost (rojen 1835.)

Carducci je strastno ljubil knjige in je dajal zanje ves denar, kar ga je imel. Hiša jih je bila že polna in pesnik ni več vedel, kam bi jih dajal. Kljub temu jih je kupoval naprej.

Nekega jutra je srečal svojo študentko, ki je bila prijateljica njegove žene in ji je pokazal čudovito izdajo Danteja.

»Ugani, koliko sem plačal za to knjigo!« ji je rekel.

Menila je, da kakih deset lir, kar je bilo tedaj že velik denar, toda Carducci ji je priznal, da je dal za knjigo 60 lir.

»Nikar tega ne povej moji ženi!« ji je zabičal.

Študentka je to seveda takoj nesla ženi na nos.

»Ah, vem, da je tako. . .« je ta žalostno rekla. »Zaradi knjig ne moremo plačevati stanarine. Sicer pa sem še kar zadovoljna, da daje denar za stvari, ki so mu v táko veselje!«

★

V nekem podeželskem mestecu so pripravili Carducciju banket in župan je sedel seveda zraven njega. Carducci ga je hotel imeti na svoji desni, a župan se je branil te časti in je nazadnje vzkliknil:

»Toda, profesor, to ni mogoče! Kaj bodo rekli ljudje, če bodo videli, da imate na desni mene, ki sem veliko večji osel kot vi!«

Carducci je često pripovedoval to anekdoto in na koncu pripomnil:

»Tako mi je na sicer vljuden način povedal, da sem osel in moral sem ga pustiti na levi, ker je bil manjši osel od mene.«

16. februar



Kartuzijo Jurklošter** je ustanovil krški škof Henrik na svoji zemlji v Jurjevi dolini ob zgornji Gračnici. Pri ustanavljanju samostana ga niso vodili samo religiozni motivi, povečati je hotel predvsem svoj vpliv in posredno tudi premoženje. Ker ustanovna listina ni ohranjena, je za ugotavljanje nastanka pomemben čas vladanja škofa Henrika (1167–1174). Najstarejši ohranjen dokument o kartuziji je listina papeža Aleksandra III. iz leta 1173, s katero je redu naznanil ustanovitev novega samostana, druga listina pa je z dne **16. februarja leta 1185, s katero je papež Lucij II. potrdil dohodek od desetine novoustanovljeni kartuziji Jurklošter.

Kakor je bilo v navadi pri zgodnjih kartuzijah, je imel tudi Jurklošter dva stavbna kompleksa: tako imenovano »zgornjo hišo«, v kateri so bile celice menihov (stala je verjetno na mestu zdajšnje naselbine) in »spodnjo hišo« v dva kilometra oddaljeni Marijini vasi, v kateri so živeli laični bratje in drugo osebje. Prva naselbina je preživela le kratek čas. Krški škofje je niso več podpirali, pa tudi življenje menihov ni bilo v skladu z redovnimi pravili, preveč so hrepeneli po »zasebni lastnini«. Škof Ekehard je samostan zaprl, ker pa ni hotel, da bi stavba prišla v laične roke, jo je dal v oskrbo krški škofiji. Samostan je bil spet oživljen leta 1208, njegov ustanovitelj je bil Babenberžan Leopold VI. ustanovna listina pa je bila podpisana v Mariboru. Leta 1227 so samostanski bratje ob posvetitvi nove cerkve dobili še dodatna posestva, največji razcvet pa se je začel v 14. stoletju, ko je postal tudi pomembno kulturno središče. V posebno tesnih stikih je bil Jurklošter s celjskim grofom Friderikom II., ki je tam pokopal Veroniko Deseniško (1425), pa tudi njegov sin Ulrik je samostan bogato obdaril. V 15. stoletju se je začel propad. Reformacija, turški vpadi, ohromljeno kulturno življenje – samostan se je izpraznil. Leta 1569 se je deželni knez Karel II. sicer potrudil, da bi ga oživil, toda zaman. Leta 1595 je nadvojvoda Ferdinand razpustil kartuzijo in samostan namenil grškim jezuitom.

Dogodki na današnji dan

- *1804* ***Zagreb** je s svojimi tedanjimi 15.000 prebivalci dobil prvo pravo bolnišnico. Poslopje tedaj sodobno opremljene bolnišnice so podrli leta 1931.*
- *1824* *Rodil se je slovenski pravnik, geograf in politik **Peter Kozler** (umrl leta 1879). Izdelal je zemljevid Slovenije, s katerim je ponazoril program Zedinjene Slovenije. Zemljevid je bil zasežen.*
- *1871* ***Francoska vlada** je morala podpisati kapitulacijo in premirje s Prusijo. Maja istega leta so sklenili mir s takrat že združeno Nemčijo. Francija je morala odstopiti Alzacijo in Loreno.*
- *1873* ***Španijo** so razglasili za republiko. Kralj Amadej Savojski se je moral odreči prestolu.*
- *1877* *Rodila se je srbska pisateljica in kritičarka **Isidora Sekulić** (umrla leta 1958).*

DNEVNA OBVESTILA

FESTIVAL LJUBLJANA

Sobota, 17. febr., ob 21. uri / nedelja, 18. febr. ob 18. uri – Viteška dvorana Križank:
VEČER FRANCOSKEGA ŠANSONA CET AMOUR
KATJA LEVSTIK / IGOR SAMOBOR
klavir: Borut Lesjak / režija: Boris Kobal / prevod: Janez Menart/, aranžma: Milan Ferlež in Silvo Štingl
Produkcija: FESTIVAL LJUBLJANA.
Vstopnice še v prodaji, pri blagajni Festivala pri Kompasu, Titova 12 in v prodajalni plošč v pasaži Maximarketa.
Nedelja, 18. febr., ob 11. uri – Velika dvorana Slovenske filharmonije: Koncertni cikel W.A. Mozart
KOMORNI ANSAMBEL SLOVENICUM.
Dirigent: Uroš Lajovic.
Solisti: Slavko Goričar, klarinet / Jure Jenko, klarinet / Rudi Pok, flavta / Drago Golob, oboa / Jože Banič, fagot / Karel Bradač, rog
Program: J.V. Stamitz, C. Stamitz, W. A. Mozart, A. Filz.

Sreda, 21. febr., ob 19.30 – Dvorana Magistrata
Koncertni cikel »Ljubljanski umetniki Ljubljani«
CVETO KOBAL, flavta / ACI BERTONCELJ, klavir.
Program: M. Blavet, B. Martinu, V. Ukmar, A. Roussel, F. Martin.

Blagajna: Festival Ljubljana, Trg francoske revolucije 1, tel.: 226-544, 221-948.

CANKARJEV DOM

glasba

OPERA ZA TRI ČASE
Marij Kogoj: ČRNE MASKE

Obiskovalce izven Ljubljane opozarjamo na predstavo **v nedeljo, 18. februarja ob 16. uri;** 20% popusta za skupine!

Druge ponovitve: **sobota, 27. 2., ob 19. uri (red četrtek); sobota, 24. 2., ob 19. uri (red sreda); sobota, 3. 3., ob 17. uri (izven).** (VD. 70, 50, 35)
Petek, 16. 2., ob 20. uri: KONCERT SIMFONIČNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, modri abonma I in II; dirigent **Leopold Hager.** (Mozart–Schubert). (VD. 60, 50, 40)
Ponedeljek, 19. 2., ob 20. uri: JAZZ KONCERT BIG BANDA IZ MINSKA, enega najboljših sovjetskih velikih jazz orkestrov. (SD. 40)
Torek, 20. 2., ob 20. uri: VEČER SAMOSPEVOV OB 130. OBLETNICI ROJSTVA SKLADATELJA. HUGA WOLFA; pela bosta sopranistka **Dunja Spruk** in baritonist **Marko Bajuk,** recitira **Polona Vetrih in Aleš Valič,** klavir **Andrej Jarc.** (OD. 40)

ples

Ljubljanska premiera – **Plesni teater Ljubljana NE DOTIKAJ SE** – koreografija **Sinja Ožbolt,** dramaturgija **Mojca Kumerdej,** kostumi **Nada Vodušek,** glasba: Adoror, Šostakovič, The Residents, Buthole Surfers.
V POT VPET – koreografija **Tanja Zgonc**, dramaturgija **Mojca Kumerdej,** kostumi **Alan Hranitelj,** glasba Inštitut Egon March, scenski elementi Eka Vogelnik. Plešejo: Mateja Bučar, Marko Mlačnik, Andreja Obreza, Sinja Ožbolt, Branko Potočan, Sabina Potočki, Mateja Rebolj, Tanja Zgonc. Premiera predstave je bila 3. 11. v okviru kongresa ZSMS v Portorožu. Predstava je bila uvrščena na festival Teden sodobnega plesa v Zagrebu in je povabljena na festival Eurokaz v Zagreb. (SD, 40)

film

POST-FESTUM
Petek, 16. 2., ob 18. uri: RAZDVOJENI SVET, režija **Chris Menges,** Velika Britanija, 1987. Igrajo: Barbara Hershey, Jodhi May, David Suchet. To je drama o rasistični južnoafriški ureditvi, o boju belcev za enakost obeh rast in o posledicah njihove humanosti (nagrada za najboljšo moško vlogo v Cannesu 88, nagrada britanske akademije za scenarij).
Če bo projekcija ob 18. uri razprodana, bo ponovitev tudi ob 20.30. (MD. 30)

predavanja, tribune

Petek, 16. 2., ob 18. uri: LITERARNI PROBLEMI Z BOGOM; predava **Marjan Rožanc.** V sodelovanju z Društvom 2000. (sejna V4, vstop prost)

gledalisce

Sobota, 24. 2., ob 22. uri: BRIGADE LEPOTE, premiera gledališke himne, **Gledališče Helios.** (OD. 120)

razstave

MANU SCRIPTUM – RAZVOJ LATINICE V ZRCALU ROKOPISOV NARODNE IN UNIVERZITETNE KNJIŽNICE V LJUBLJANI. (I. preddverje)

informacije

Blagajna in informacijski center sta v Emonskem prehodu odprta vsak delavni dan od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure in uro pred začetkom prireditev. Tel. 222-815. Razstave v CD so odprte vsak dan od 12. do 20. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 15. do 18. ure. OBISKOVALCE PROSIMO, NAJ NE ZAMUJAJO PREDSTAV!

ŠB KULTURNI DOM ŠPANSKI BORCI

SOBOTA, 17. febr., ob 16. uri – SOBOTNO POPOLDNE ZA OTROKE: Janez Bitenc: MEDVEDKI NA SEMNJU. Nastopajo: Janez Bitenc, Metka Dulmin in Borut Lesjak. Prodaja vstopnic uro pred predstavo.
Ob 17.30: JUGOSLOVANSKI TURNIR ROCK AND ROLLA v organizaciji PLESNEGA KLUBA KAZINA. Prodaja vstopnic od 15. ure naprej pri blagajni KD ŠB.
NEDELJA, 18. feb., ob 19. uri: POTOPISNO PREDAVANJE: KAKO SMO OBJADRALI CAPE HORN – s tristo diapozitivi obal Brazilije, Argentine, Ognjene zemlje in Patagonije. Predavatelj Mladen ŠUTEJ iz Zagreba. Prodaja vstopnnic v soboto, od 15. do 19. ure in v nedeljo uro pred predavanjem.
TOREK, 20. febr., ob 19.30 – GLEDALIŠKA PREDSTAVA: CARLO GOLDONI – RIBIŠKE ZDRAHE.
Gostuje gledališče »TONE ČUFAR«, Jesenice.
Predprodaja vstopnic od 17. 2. do 20. 2., od 15. do 19. ure pri blagajni KD ŠB.

GLEDALIŠČA

DRAMA SNG V LJUBLJANI

PETEK, 16. februarja, ob 19.30 – G. Tabori: MEIN KAMPF, za abonma PETEK DRUGI in IZVEN (KONTO).
SOBOTA, 17. februarja, ob 19.30 – D. Zajc: MEDEJA, za abonma SOBOTA in IZVEN (KONTO).

MALA DRAMA SNG

SOBOTA, 17. februarja, ob 20. uri – F. Kafka–L. Rozman: PREOBRAZBA, za IZVEN (KONTO).
Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Kardeljeva 12
Edward Albee – **ZGODBA O ŽIVALSKEM VRTU.**
SOBOTA, 17. februarja, ob 21. uri, NEDELJA 18. februarja, ob 20. uri.
Vstopnice pri blagajni Drame. Cena 60 din.

Blagajna Drame je odprta od 11. do 12. ure in od 18. ure do pričetka večerne predstave ter uro pred pričetkom popoldanske predstave. Rezervacije po telefonu 221-511.

OPERA BALET
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

16. februarja bo GISELLE interpretirala dobitnica nagrade Prešernovega sklada – Nena Vrhovec

Petek, 16. ferbruarja, ob 19. uri – A. Adam: **GISELLE**, (balet), izven, konto. Dirigent Igro Švara, plešejo: N. Vrhovec, A. Hriberšek, T. Rode, J. Kosjanik.
Sobota, 17. februarja, ob 19. uri – M. Kogoj: **ČRNE MASKE**, red četrtek, izven, konto – CD.
Nedelja, 18. februarja, ob 16. uri – M. Kogoj: **ČRNE MASKE**, izven, konto – CD.
Torek, 20. februarja, ob 19. uri – G. Verdi: **TRAVIATA**, izven, konto.
Blagajna je odprta vsak delavnik od 11. do 13. ure ter uro pred predstavo. Rezeravacije in informacije po tel. 331-950, od 10. do 11. ure. Dijaki in študenti imajo 40% popusta.

MGL
MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

PETEK, 16. februarja, ob 19.30 – A. T. Linhart: TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI. Gostovanje na Vrhniki.
SOBOTA, 17. februarja, ob 19.30 – A. Kértesz: VDOVE. PREMIERA, za abonma PREMIERSKI.
Za peto premiero v sezoni 1989/90 smo pripravili uprizoritev drame sodobnega madžarskega avtorja Akosa Kertesza »Vdove«. Intimna komorna igra, ki pripoveduje o srečanju nekdanje žene, sedanje žene in matere slavnega umrlega igralca, doživi pretresljiv, skoraj komičen preobrat, ko vse tri »vdove« nenadoma odkrijejo, da je imel njihov moški še eno skrivno ljubezensko avanturo...
V vlogah vdov bodo nastopile Nika Juvan-Kalan, Maja Boh, Majda Grbac in Nadja Strajnar-Zadnik.
Predstavo je režiral in scensko oblikoval Dušan Mlakar, besedilo je prevedel Jože Hradil, kostumografka je bila Alenka Bartl, letkorica Katja Podbevšek, glasbo pa je izbral Ilija Šurev.
Vstopnice prodajamo vsak dan od 10. do 12. ure in ter uro pred predstavo v Prodajno informacijskem centru – PIC MGL. Telefon 210-852. Vabljeni!
Sponzorja MGL sta MEDNARODNO PODJETJE SLOVENIJALES in NEODVISNI DNEVNIK.

Slovensko
Mladinsko Gledališče
Ljubljana
Krekov trg 2

PETEK, 16. februarja, ob 19.30 – Beaumarchais: FIGAROVA SVATBA, komedija. Abonma red A in IZVEN.
SOBOTA, 17. februarja, ob 19.30 – Beaumarchais: FIGAROVA SVATBA, komedija, IZVEN.
NEDELJA, 18. februarja, ob 16. uri – Beaumarchais: FIGAROVA SVATBA, komedija, IZVEN.
Vabimo vas na ogled komedije FIGAROVA SVATBA, ki jo bomo uprizorili za IZVEN v soboto, ob 19.30 in v nedeljo, ob 16. uri. Predprodaja vstopnic od 10. do 12. in od 16. ure naprej.
Rezeravacija po telefonu 312-860.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Krekov trg 2
PETEK, 16. februarja, ob 17. uri – Božo Vovk: RADOVENDI SLONČEK, IZVEN.
SOBOTA, 17. februarja, ob 11., 15.30 in 17. uri – Božo Vovk: RADOVENDI SLONČEK, IZVEN.
Lutkoteka
PONEDELJEK, 19. februarja, ob 17. uri – V. Taufer–L. Novy: MOJCA IN ŽIVALI, IZVEN.
Ponovitve: 20., 21., 22. februarja, ob 17. in 23. februarja, ob 16.30 in 18.30 za IZVEN.
Vstopnice za vse predstave so v prodaji, rezeravcij ni!
Gledališka blagajna je odprta v sredo, četrtek in petek od 11. do 12. in uro pred predstavo. Rezervacije in informacije ob istem času po telefonu 314-962.

eksperimentalno gledališče GLEJ
Gregorčičeva 3
61000 Ljubljana

NEDELJA, 18. februarja, ob 19. uri, v prostorih Gelja na Gregorčičevi 3: enkraten dogodek – predstava 5½ (Heiner Muller, r. E. Miler, Petek Handke, r. N. Koprivšek, Gertrude Stein, r. T. Pandur, Stefan Schutz, r. M. Kušelj). **Igrajo: Brane Grubar, Aleš Valič, Boris Ostan, Jette Ostan, Ksenija Mišič, Livija Pandur, Olga Kacjan, Pavle Ravnohrib.**
Srhljive kratkoigre z vznemirljivo zasedbo – zlasti za sladokusce. Rezervacije vstopnice med 10. in 12. uro po tel. 216-679, prodaja vstopnic pa uro pred predstavo.

PLESNI TEATER LJUBLJANA
LJUBLJANA DANCE THEATRE
TDS SKD BRUT FILM

LJUBLJANSKA PREMIERA: 18. februarja, ob 20. uri, Cankarjev dom, SD:
»NE DOTIKAJ SE«
koreografija: Sinja Ožbolt
»V POT VPET«
koreografija: Tanja Zgonc
Pokrovitelj: ZSMS

KOREODRAMA LJUBLJANA

V Grumovi kleti na Biotehnični fakulteti
nedelja 18. 2., ob 21. uri

MARKIZ DE SADE: FILOZOFIJA V BUDOARJU

Vstopnice lahko dobite uro pred predstavo pred vhodom v Grumovo klet (Krekov trg 1)

SNG MARIBOR
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

PETEK, 16. februarja, KAZINSKA DVORANA
ob 19.30: II. ABONMAJSKI KONCERT – KOMORNI CIKLUS – KONCERTNA POSLOVALNICA MARIBOR. Nastopata Aleš Kocjan, flavta in Janko Šetinc, klavir.
Gledališka blagajna je odprta ob delavnikih od 10. ure do začetka predstave, ob nedeljah pa le, če so predstave. V tem času lahko rezervirate vstopnice tudi po telefonu 221-206.
Obiskovalce obveščamo, da je koncept predstave FAUSTA takšen, da zamudnikom ne bomo dovolili ogleda predstave.

Slovensko Ljudsko Gledališče Celje

PETEK, 16. februarja, ob 10. uri – Andersen–Veras: DALEČ OD DVORCA, režija Miran Herzog.
Zaključena za OŠ Boštanj in VVZ Tončke Čečeve Celje;
ob 12. uri – Andersen–Veras: DALEČ OD DVORCA, zaključena za OŠ I. CELJSKE ČETE in OŠ Tržišče.
SOBOTA, 17. februarja, ob 16. uri – Andersen–Veras: DALEČ OD DVORCA. Režija Miran Herzog. Gostovanje v Portorožu.

Primorsko Dramsko Gledališče

PETEK, 16. februarja – Nikolaj Robertovič Erdman: SAMOMORILEC. Gostovanje v Kopru ob 20. uri.
Abonma malega polžka
Lutkovno gledališče Ljubljana
Svetlana Makarovič: KORENČKOV PALČEK.
V PETEK, 16. februarja, ob 13. uri v Desklah in ob 17. uri v mali dvorani KD Nova Gorica,
V SOBOTO 17. februarja, ob 9.30, 11. in 16. uri v mali dvorani KD Nova Gorica.
Prijetno lutkovno vzdušje vam želi Zavarovalna skupnost Triglav, Nova Gorica.

GOSTIŠČE ŠPORN RADOMLJE
tel. 061/72-11-73
nedelja, ponedeljek zaprto
OD DANES DO PUSTA VAS VABIMO NA IZBOR ITALIJANSKE KUHINJE

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINOTEKA
ob 16., 18.15 in 20.30
FALSTAFF/POLNOČNI ZVONOVI (CRIMES AT MIDNIGHT), Španija–Švica, 1966. R.: Orson Welles; l.; Orson Welles, Keith Baxter, John Gielgud.

KOMUNA
ob 10. uri matineja
NAZAJ V ŠOLO (BACK TO SCHOOL), ZDA, komedija. l.: Rodney Dangerfield, Sally Kellerman;
ob 16., 18.15. in 20.30
premiera
NEVARNA RAZMERJA (DANGEROUS LIAISONS), ZDA, historična melodrama. R.: Stephen Frears; S.: Christopher Hampton; F. Philippe Rousselot; G.: George Fenton; l.: Glenn Close, John Malkovich, Michelle Pfeiffer, Swoozie Kurtz, Mildred Natwick, Keanu Reeves.

UNION
ob 15.30, 18. in 20.30
JAMES BOND 007 – DOVOLJENJE ZA UBIJANJE (JAMES BOND 007, LICENCE TO KILL), ZDA, 1989, akcijski. R.: John Glen; l.: Timothy Dalton.

MINI KINO UNION
ob 17., 19. in 21. uri
VRNITEV V PRIHODNOST (BACK TO THE FUTURE), ZDA, avanturistični. R.: Robert Zemeckis.

MLADININ KINO VIČ
ob 16., 18. in 20. uri
VETER V MREŽI, SRS, melodrama. R.: Filip Robar-Dorin; l.: Milan Štefe, Rene Medvešek, Robert Prebil, Ludvik Bagari, Polona Hartman, Marko Mlačnik, Vesna Jevnikar.

BEŽIGRAD
ob 16., 18.15 in 20.30
INDIANA JONES IN ZADNJI KRIŽARSKI POHOD (INDIANA JONES AND THE LAST CRUSADE), ZDA, 1989, avanturistična melodrama. l.: Harrison Ford, Sean Connery. KLASIFIKACIJA SPS: A (V Ljubljani samo še do 18. 2.)

ŠIŠKA
ob 16., 18. in 20. uri
TATOVI PORSCHEJEV (NO MAN'S LAND), ZDA, kriminalka. l.: Charlie Sheen.

TRIGLAV
ob 16., 18. in 20. uri
DEMON V OMARI (CAMERON'S CLOSET), ZDA, grozljivka.

MOJCA
ob 16. in 17.30
TOM IN JERRY, ZDA, risanka (hrvatski napisi!)

SLOGA:
ob 10. in 12. uri
DEKLETA V TAKSIJU, ZDA;
ob 14., 16., 18. in 20. uri
ONE TO POČNEJO NAJBOLJŠE, ZDA;
ob 22. uri
VEČ KOT STRAST, ZDA.

DOMŽALE:
ob 16. uri
ČAROVNIKOV KLOBUK, SFRJ, risanka
ob 18. in 20. uri
ZAPOSLENO DEKLE (WORKING GIRL), ZDA, komedija. l.: Harrison Ford.
ob 22. uri
LETEČI SEKS, ZDA.

Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo.

MARIBOR
PARTIZAN: ob 16., 18. in 20. uri ameriška komedija GOLE PIŠTOLE (Naked Guns).
UDARNIK: ob 16., 18. in ob 20. uri ameriški akcijski film AMERIŠKI NINJA III (Blood Hunt). Ob 22. uri NOČNI KINO z ameriškim erotičnim filmom SVILA, SATEN IN SEKS.
UNION: ob 16., 18. in 20. uri ameriški akcijski film KICKBOKSAR (Kickboxer).
GLEDALIŠČE: ob 15.30, 17.45 in 20. uri ameriški avanturistični film INDIANA JONES IN POSLEDNJI KRIŽARSKI POHOD.
MATINEJSKI SPORED – KINO PARTIZAN:
ob 10. uri ameriški avanturistični film INDIANA JONES (III. del),
ob 12. uri pa EROTIČNA MATINEJA z ameriškim erotičnim filmom VONJ GOLEGA TELESA. V nedeljo ni erotične matineje!

DOBREPOLJE: amer. DEBBIE OSVAJA DALLAS, ob 19.30. Film je mladini do 18. leta starosti prepovedan.
IVANČNA GORICA: amer. MIKROKOZMOS, ob 20. uri.
DOLGI MOST: OTROŠKI ABONMA, amer. risanka HEIDI: abonma E ob 16. uri, abonma F ob 18. uri.
ŠKOFJA LOKA: amer. RAIN MAN (Deževni človek), ob 17.45; amer. KARATE KID III., ob 20. uri.
CENTER – KRANJ: amer. JEZUS IZ NAZARETA (II. del), ob 17. in 19.30.
STORŽIČ – KRANJ: amer. VOHUNA V ZASEDI, ob 16., 18. in 20. uri.
ŽELEZAR – JESENICE: amer. JEZUS IZ NAZARETA (I. del), ob 17.30 in 20. uri.
DOM – KAMNIK: NI KINOPREDSTAV!
TRŽIČ: NI KINOPREDSTAV!
RADOVLJICA: amer. MALA MAMA, ob 20. uri; nem. ZGODBA O JOANI, ob 22. uri.
BLED: amer. HRIB SMRTI, ob 20. uri.
ZAGORJE: amer. SUPER POLICAJA IZ MIAMIJA, ob 17. uri; amer. PRINC TEME, ob 19. uri. (Samo za gledalce nad 15. letom starosti!)
DELAVSKI DOM – TRBOVLJE: amer. POLICIJSKA ZASEDA, ob 17. uri; amer. DESERT S SMETANO, ob 21. uri.
HRASTNIK: amer. GREŠNA ZADOVOLJSTVA, ob 21. uri.
ČRNOMELJ: amer. TEKSAŠKI GRANIČAR, ob 19. uri.
DOM KULTURE – NOVO MESTO: amer. LETALSKA AKADEMIJA, ob 18. uri; amer. OBTOŽENI, ob 20. uri; VOAJER, ob 22. uri (mladini ogled filma ni dovoljen!)
DOM JLA – NOVO MESTO: amer. ŽRELO, ob 17. in 19. uri.
KRŠKO: amer. BATMAN, ob 20. uri; amer. POPOLDANSKE STRASTI, ob 22. uri.
ROGAŠKA SLATINA: amer. KOKTAJL, ob 19. uri; amer. MI NISMO DEVICE, ob 21. uri.
ŠMARJE PRI JELŠAH: avstral. DRŽI SE!, ob 19. uri.

OBVESTILA

VSE, DOKLER EDEN OD KRALJEV NE NAREDI NAPAKE, DVA MONARHA BREZSKRBNO PLEŠETA PO PLOŠČI, KOT DA SPLOH NE BI ŠLO ZA BOJ NA ŽIVLJENJE IN SMRT.
tel. 332-911 (int. 24), od 10.–13. ure.

URŠKA
več kot plesna šola
NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU
hala B2/II – tel.: 327-651
INFORMACIJE, REZEVARICJE, VPIS:
od 10. do 12. ure in od 15. do 20. ure
Vabimo k vpisu v plesne tečaje
DRUŽABNNI PLES
I. torek: 20. 2.
sreda 21. 2. (nad 30 let), nedelja, 4. 3.
II. nedelja, 18. 2.; torek, 13. 3. (nad 30 let); četrtek 15. 3.
III. nedelja, 18. 2., četrtek, 15. 3. (nad 30 let)
IV. sreda, 21. 2.

BOSS
Biljard klub
Prireja danes ob 20.30 večer rock glasbe v živo. V nedeljo, 18. feb., ob 11. uri bo odprt turnir v ameriški devetki za I.–IV. mesto so denarne nagrade, za V.–VIII. mesto praktična darila. Startnina je 30 din. Vabljeni!

zavod tivoli

KOPALIŠČE
je odprto od ponedeljka do petka dopoldne od 9. do 11. ure, popoldne pa ob torkih in četrtkih od 18.30 do 21. ure, ob sredah in petkih od 18.30 do 22. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 10. do 20. ure.
DRSALIŠČE
je ob torkih, petkih odprto od 20.30 do 22. ure, ob sredah, četrtkih, sobotah od 20. do 21.30, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10. do 11.30 ter od 14. do 16. ure.
SAVNA
je odprta vsak dan od 10. do 22. ure.
BOWLING
je odprt od ponedeljka do petka od 16. do 22. ure, ob sobotah od 10. do 22. ure. Ob nedeljah je zaprto.
TPS
Organizirana rekreacija za ženske ob torkih in sredah.
Rekreacijsko drsanje na drsališču ZŠD »VESNA« Zalog
Torek, petek od 17. do 19. ure, sobota od 14. do 16. ure in 19. do 21. ure.
Nedelja in prazniki od 10. do 12. ure, 15. do 17. ure ter od 18. do 20. ure.

KLUB K4 KERSNIKOVA 4 LJUBLJANA
KLUB od 21. do 4., DNEVNI BAR od 10. ure
petek: **TECHNODROM**

Prosim očividce prometne nesreče, ki se je pripetila dne 2. II. 1990 ob 10.15 na Sloveniki v kraju Vrhole – Preloge, naj pokličejo (062) 685-023.
141-O

SVETOVNI PLESNI PROGRAM
PLESNA ŠOLA KAZINA
Trg osvoboditve 1
Ljubljana
tel. 214-348
Informacije od 16.–19. ure.
Družabni plesi:
I. sob. 17. 2., ned. 4. 3., sob. 3. 3., tor. 6. 3.
II. sre. 7. 3., sob. 17. 3.
III. pet. 6. 4.
JAZZ I pon. 26. 2.
JAZZ II sre. 28. 2.
HIT: Boogie, Hustle, R'n'R sre. 28. 3.
LAMBADA: pet. 23. 2.
HORUK: pon. in sre. 12. 2.

Rock and Roll TURNIR 17. 2. v Domu španskih borcev, predprodaja vstopnic KAZINA

SPREJEM NOVIH ČLANOV V ROCK AND ROLL SKUPINO KAZINA
18. 2. ob 10. uri do 14 let, ob 11. uri nad 14 let. Vabljeni vsi, ki vas zanima Rock and Roll – predznanje ni pogoj.

Plesna šola
ROŽANC
Trg OF 3 (pri kolodvoru)
tel.: 325-878
Vsak delavnik od 12.–18. vabimo k vpisu v:
ZAČETNI: 16. 2., 4. 3.
NADALJ.: 1. 3., 11. 3.
IZPOP.: 14. 2.
KEEP FIT–ZAČ.: 15. 2.
JAZZ NAD.: 2. 3.
JAZZ IZPOP.: 14. 2.

super Li
PLESNA ŠOLA
V HOTELU BELLEVUE
tel. (061) 313-133
Zaplešimo veselo v naši super plesni šoli!
CELOLETNA PLESNA ŠOLA ZA OTROKE – vodi jo plesna učiteljica Janja Pušl
4–6 let: četrtek, 1. 3.
7–10 let: sreda, 28. 2., čet., 1. 3.
11–15 let: sreda, 28. 2., pet., 2. 3.
ODRASLI – družabni ples
I. stopnja: nedelja (nad 30 let), 25. 2., petek, 2. 3.
II. stopnja: nedelja, 25. 2.
AEROBIKA: nedelja, 25. 2.
PUSTNI PLES v maskah za otroke nad 10 let bo v soboto, 24. 2., ob 10. uri.

Plesna šola Jenko
tel.: 320-042
PETKOVŠKOVO NAB. 35
vabi v naslednje plesne tečaje:
ZAČETNI: 1. 3., ob 19., 12. 3., ob 19., 21. 3., ob 20.30
NADALJEVALNI: 19. 2., ob 20.30
Tečaji za starejše:
začetni: 3. 3., ob 20. uri
nadaljevalni: 17. 2., ob 18.30
izpopolnjevalni: 4. 3., ob 18.30
AEROBIKA: 19. 2., ob 18. in 19. uri.
VPIS: od 11. do 13. in od 16. do 19. ure, tel. 320-042!

SOS telefon za ŽENSKE IN OTROKE – ŽRTVE NASILJA
VSAK DAN od 18. do 23. ure na št. (061) 441-993.

STIKOVA VROČA LINIJA
ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

NOVOLES – UGODEN NAKUP!	Salon pohištva Novoles v Novem mestu in salon kopalniške opreme Metlika (Rosalnice) vam od 12. do 24. februarja omogočata nakup pohištva (stoli, mize, jedilnice, spalnice, kuhinje in kopalniška oprema Kolpasan) pod zelo ugodnimi prodajnimi pogoji na šest obrokov. Prvi obrok znaša 30% vrednosti, stroški kreditiranja za preostalih 5 obrokov pa so 5%!
DOMUS	– Potrošniško informativni center vabi od 15. – 24. 2. na razstavo svetil z naslovom **VEČ SVETLOBE V VAŠ DOM**. Razstava je odprta vsak dan od 9.–12. in od 16.–19. ure, v soboto od 9.–12. ure. Danes informativni dan **Lesne iz Slovenj Gradca.**
PRIPRAVA PUSTNEGA PECIVA	DOMUS vas vabi v tečaj priprave pustnega peciva, ki bo 22. 2. 90. Prijave sprejemamo po tel. 316-753.
GOSPODINJSKI TEDEN od 15.–20. 2.	v pritličju **Emone Blagovnice Bežigrad** lahko kupite s popustom: posteljnino, odeje, prte, dekorativno blago ter brisače SVILANIT. V II. nad. pa lahko kupite po akcijskih cenah garniture nerjaveče posode, skodelice, kozarce Hrpelje in drugo. Priporočamo se za nakup tudi v soboto popoldne do 19. ure.
PIONIRSKI DOM IGRALNE URE V ANGLEŠČINI ITALIJANŠČINA ZA SREDNJEŠOLCE	Pionirski dom uvaja **igralne ure z mentorji Američani** za otroke od 4.–6. leta. Inf. po tel. 310-967. Začetek prihodnji teden. V februarju pričenjamo tudi z intenzivnim tečajem **italijanskega jezika za začetnike za srednješolce.** Inf. po tel. 310-967 ali 311-530. **ODPRIMO OTROKOM VRATA V SVET!**
TEČAJE FRANCOSKE KONVERZACIJE	organiziramo uspešno že vrsto let na **DU Boris Kirič.** Tečaje vodi »native speaker« (Francozinja). Pričakujemo vas **že danes** ali **najkasneje do 20. 3.** vsak delavnik med 8. in 17. uro na **Delavski univerzi Boris Kidrič,** Lj., Miklošičeva 26, **tel. 322-791 in 311-785.** Pridite! Čakajo vas izkušeni profesorji!
PI-KA-PU, trgovina s svetili in zavesami, Lj., Streliška 29	Cenjene stranke obveščamo, da bo naša svetovalno-prodajna trgovina zaprta od 18.–25. 2. Priporočamo se za obisk!
AVTO SEJEM V TRZINU	V Obrtno industrijski coni v Trzinu, ob cesti Ljubljana–Celje organizira Avtoservis Domžale vsako soboto in nedeljo sejem rabljenih avtomobilov. Avtoservis Domžale na sejemskem prostoru tudi strokovno oceni vozila. Poleg drugih storitev bodo na isti lokaciji možnosti za prodajo avtomobilov po sistemu »staro za novo« in za odkup ter prodajo rabljenih vozil.
ZAHTEVEN TEČAJ ZA MANEKENKE IN FOTOMODELE	organizira **ZOOM PROMOTION** v **Narta studiu.** Uvodno predavanje je danes, v petek, 16. 2., ob 17. uri, dodatna avdicija od 15.–17. ure. Pogoji: starost nad 15 let, simpatična zunanjost, višina: dekleta – nad 168 cm, fantje nad 180 cm. Zaželene plesne izkušnje.
BUTIK SONČEK	Nudi spomladanska oblačila po konkurenčnih cenah. Sprejemamo naročila za mature, valete in birme. Pripravili smo ugodnosti pri plačilu.
MINIMAX, Moša Pijadejeva 38	v trgovini ob parku, nasproti žel. postaje smo povečali izbiro m. oblek, suknjičev in spomladanskih plaščev. Vabljeni!
ZA ŽENSKI SVET	V **Prodajnem centru SLOVENIJALES** bodo **do srede 21. 2.** vsak dan od 10.–12. in od 15.–19. ure **predstavitve in nasveti** strokovnjakov Narta studia za uporabo negovalne kozmetike **Inblue** ter **Delinee,** ličil **Inblue fashion** ter lasne kozmetike Narta. Združite **prijetno s koristnim!**
ŠTRENCA, zasebna trgovina z volno	Velika izbira garna za pomlad in poletje. Prek 60 barvnih nians. Novo ta teden: uvoz iz Italije – volna z zajčjo dlako. Marinkov trg, Lj. – Nove Fužine.
Gostišče in diskoteka BRINOVEC z Vira	Danes, 16. 2. vas bo z dobro glasbo zabavala skupina **POLYKARP.** Vabljeni v **diskoteko Brinovec,** na Viru.
DUTY FREE SHOP MERKUR KRANJ	**MERKUR KRANJ** vas vabi v svoji brezcarinski prodajalni s kovinsko tehničnim blagom, kjer vam nudijo: vrtne kosilnice **AL-KO, motorne žage ALPINA,** ročno orodje **BELZER,** vodne armature **HANSA,** gorilnike **KLÖCKNER,** orodje za rezanje navojev **REMS,** vrtno in gozdarsko orodje ter orodje za obdelavo lesa **SANDVIK,** pretočne črpalke **WILLO.** Inf. **MERKUR-IDEAL,** Ljubljana, Wolfova 8, tel. (061) 216-320, **MERKUR-PARTNER,** Kranj, Gregorčičeva 8, tel. (064) 24-654.
Tur. ag. PANORAMA, Kranj, tel. (064) 36-960	Pripravili smo: **München** 1-dnevni izlet 3. 3. in 26. 3. (v tednu mode), 300 din **Salzburg** 8. in 10. 3., 320 din; **Atene,** 27. 4., 4 dni, letalo – avtobus, 1800 din. Toplo se priporočamo.
CENTER ZA TUJE JEZIKE VABI NA TEČAJE ANGLEŠČINE	Izobraževalni center za tuje jezike obvešča, da je še nekaj prostih mest na I. in II. stopnji angleščine. Vse dodatne informacije dobite na Centru za tuje jezike, Lj. Vilharjeva 21 oz. po tel. 317-865 ali 314-488.
KARNEVAL BENETKE	1 dan, avtobus, 24. 2. 90, cena 239 din. Rez. in inf. **GLOBTOUR,** Gosposvetska 4, tel. 313-230, 311-164, **GLOBTOUR,** Maximarket, tel. 213-843, 213-912.
TINKA, trgovina s tekstilom	prodajamo **otr. puloverje od 149–170 din, m. in ž. od 119–299 din, m. srajce po 109 din** in drugo konfekcijo, blago, perilo in nogavice. Odprto vsak dan od 8.–19. ure, ob sobotah od 8.–13. ure, **Pokopališka 32, Lj.**

NAROČILA ZA OBJAVO OGLASOV V STIKOVI VROČI LINIJI SPREJEMAMO PO TELEFONU (061) 329-559 IN NA NASLOV ČGP DELO STIK, LJUBLJANA, TITOVA 35, DO 12. URE ZA OBJAVO NASLEDNJI DAN

POLETITE BREZPLAČNO



Za vse, ki veste, kaj pomeni kakovosten prevoz, ki cenite točnost in prijazen nasmešek, ustanavljamo

ADRIA® PRIVILEGE club

Bodočim članom nudimo:
- brezplačne letalske vozovnice
- prednost pri rezervacijah
- boljšo informiranost o dejavnosti Adrie Airways.

Toda ne samo to; od Adrie Airways lahko pričakujete vsak dan več, saj sami veste, da je letenje z nami užitek.

ADRIA AIRWAYS, 61000 LJUBLJANA, KUZMIČEVA 7, TEL. (061) 318-944
ADRIA
ADRIA AIRWAYS

DNEVNIK »DELO«, KI GA IZDAJA ČGP DELO, TOZD DELO, JE 1. V. 1959 USTANOVILA SZDL SLOVENIJE • NASLOV UREDNIŠTVA: LJUBLJANA, TITOVA 35, TELEFONA N. C. 318-255, 319-255 • MALOPRODAJA – KOLPORTAŽA • YU DELO 31-255 • POŠTNI PREDAL 29, 61001 LJUBLJANA • TISK ČGP DELO, TOZD TISK ČASOPISOV IN REVIJ, LJUBLJANA, TITOVA 35 • NAROČNINA TEL. 315-366, **REKLAMACIJSKI ODD. DOSTAVE DNEVNIKA »DELO« ZA LJUBLJANO TEL. 318-880, LJUBLJANA, TITOVA 35, NON STOP OB DELAVNIKIH IN SOBOTAH** • POSAMIČNA ŠTEVILKA STANE 5 DINARJEV, SOBOTNA ŠTEVILKA 7 DINARJEV (POLNA CENA ZA EN MESEC 128 DINARJEV) • NAROČNINA S POPUSTOM ZA JANUAR 1990 (ZA INDIVIDUALNE NAROČNIKE) 125 DINARJEV. ZNIŽANA NAROČNINA ZA UPOKOJENCE 112.50 DINARJEV • ZA PLAČNIKE PO BANKI (TRAJNI NALOGI) ŠE 5% POPUST • NAKAZILA NAROČNINE NA TEKOČI RAČUN: ČGP DELO – TOZD »DELO«, ŠTEVILKA 50102-603-48909 • LETNA NAROČNINA ZA TUJINO: ZDA 304 USD, AVSTRIJA 3.863 ATS, ZRN 540 DEM, FRANCIJA 1.840 FRF, ŠVICA 443 CHF, ŠVEDSKA 1.940 SEK, ITALIJA 420.000 ITL • PLAČILA NA DEVIZ. RAČUN PRI LB, ŠTEVILKA 50100-620-107-257300-27822/0; NAROČILA NA DNEVNIK DELO SPREJEMAMO VSAK DAN IN ZAGOTAVLJAMO DOSTAVO NA DOM V PETIH DNEH OD NAROČILA • ODPOVEDI LAHKO UPOŠTEVAMO OB KONCU MESECA • STIK – SPREJEM MALIH OGLASOV PO TELEFONU 318-866 ALI OSEBNO NA BLAGAJNI V ŠUBIČEVI 1 ALI TITOVI 35 OD 7. DO 19. URE • SPREJEM OSMRTNIC: OB DELAVNIKIH OD 7. DO 16. URE OZ. OB SOBOTAH OD 7. DO 11. URE OSEBNO (ŠUBIČEVA 1 IN TITOVA 35), PO TELEKSU YU DELO ST 31-633, S TELEGRAMOM ALI PO TELEFONU 318-866 (OD 14. DO 16. URE) ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE • OGLASNO TRŽENJE, LJUBLJANA, TITOVA 35, 61001 LJUBLJANA, TELEFON 318-570, TELEFAX 318-570 • OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH SPREJEMA OSMRTNICE (DO 16. URE), NEPOSREDNO CENTRALNA REDAKCIJA »DELA«, LJUBLJANA, TITOVA 35 OSEBNO ALI PO TELEFONU 315-366 ZA NAROČNIKE IZVEN LJUBLJANE • ROKOPISOV NE VRAČAMO

TELEFON DEŽURNEGA UREDNIKA 318-252, TELEKS YU DELO 31-255, TELEFAKS 311-871

STIKOVA VROČA LINIJA
ZVEDELI VČERAJ - VELJA DANES!

Gostišče ALKAR, Trnovski pristan 4, tel. 211-760 — obvešča goste, da lahko **vsak dan od 12.—22. ure** (tudi v ned.) pridete in poizkusite poleg morskih specialitet tudi druge jedi (raznovrstne steake, bifteke, pečenke...) Vabljeni!

FENOMAT FE – R ELEKTRIČNI SUŠILEC ROK — Opremite svoje sanitarne prostore s **FENOMATOM!** Po ceni 2.200 din ga lahko kupite v ELEKTROMEDICINI, Komenskega 12, Lj. Inf. po tel. (061) 310-444.

PLESNI VEČERI V HOTELU ILIRIJA — **Vsak petek od 20. ure** v restavraciji hotela. Plesno glasbo bo predvajal studio Eureka. Vabljeni!

NOVO! Trgovina MAKLER, Titova 4 — Cenjene obiskovalce obveščamo, da je od ponedeljka **na Titovi 4 – podhod v Rio – odprta nova prodajalna Makler** z ekskluzivnimi izdelki uvožene parfumerije, drogerije, papirnice, modnih dodatkov, nakita, usnjenih izdelkov itd. Obiščite nas!

»ZELO UGODNO« — V Inlesovem prodajnem skladišču v Ribnici, Kolodvorska 22, tel. (061) 861-212 lahko kupite stavbno pohištvo na obroke. Poleg tega vam ponujamo naslednje ugodnosti:
– brezplačen prevoz do 100 km
– montažo po konkurenčnih cenah
– dveletno garancijo.
Ne pozabite: **Inles Ribnica!**

ALKOM — Podjetje za **trgovino, turizem, posredništvo, inženiring,** d. o. o. vam nudi izredno kakovostne in konkurenčne storitve. Tel. 574-712.

BANGKOK – PATAYA – SINGAPUR — Za 11-dnevno potovanje z odhodom iz Ljubljane 21. 2. se lahko prijavite pri **YOGUTOURSU,** Lj., Titova 36, tel. (061) 321-794 ali pri pooblaščenih agencijah. Samo še nekaj mest.

ZASTAVA AVTO OBVEŠČA — Preselili smo naše veleprodajno skladišče za tovorni program s Celovške 150 na Zastava center Vič, Tržaška 133 (stari del). Tel. 261-497. Obiščite nas!

TUR. AG. EUROPA, tel. (0608) 61-006 — **Smučanje ZAKOPANI – Poljska** od 24. 2.—3. 3., 7 polnih penzionov, en celodnevni izlet v Krakow, prevoz z modernim avtobusom, cena 910 din + 150 DEM. **T. A. EUROPA,** C. prvih borcev 39, Brežice. Smučanje v **Visokih Tatrah** (ČSR), Tatranska Lomnica, Eurocamp Ficc, 7 polpenzionov, prevoz z avtobusom – 770 din + 140 DEM.

PUSTOVANJE V HOTELU ILIRIJA — – **Sobota, 24. februarja, ob 20. uri:**
Tradicionalni klobučkov ples.
Pester program
Igra ansambel Toneta Jančarja.
Konzumacija 80,00 din, vstopnina 70,00 din.
– **Nedelja, 25. februarja, ob 16. uri:**
Pustno rajanje za otroke.
Vstop prost!
– **Torek, 27. februarja, ob 20. uri:**
Ples v maskah.
Konzumacija 20,00 din, vstopnina 30,00 din.
Rezervacije osebno ali po tel. (061) 551-173.
Vabljeni!

KLARA, Palmejeva 24, za Smeltom — Poleg običajnih artiklov za šivanje in pletenje velika izbira uvoženih dodatkov za maškarado. Tel. 371-126.

NOVO! Trgovina z elektrotehničnim materialom ELEKTRA — Obveščamo vas, da smo odprli trgovino z elektrotehničnim materialom. Ponujamo naslednje: spojne el. in konektorje, el. za varovanje in signalizacijo, transformatorje in releje, stikala, tipkala, signalne svetilke, svetila, naprave in dele za splošno porabo s področja telefonije, komisijska prodaja.

KUPUJTE CENEJE — pri **OMEGA COMMERCE,** na prodajni razstavi pohištva na Gospodarskem razstavišču v hali B, tel. (061) 317-939.

INTENZIVNI STROJEPISNI TEČAJI — Društvo stenografov in strojepiscev obvešča, da je v strojepisnih tečajih še nekaj prostih mest. Prijave in inf. na Resljevi 40 ali po tel. 314-937.

OBISK PALMANOVE MAŠKARADA V BENETKAH — 17. 2. – velike razprodaje
24. 2., cena 220 din. Tur. ag. **SLAVNIK,** tel. 321-351.

KARNEVAL BENETKE — Avtobusni prevoz, prevoz z vaporetom po Kanalu Grande, ogled mesta in presenečenje; odhod 24. 2., cena 249 din. Inf. in rez. **KVARNER EXPRESS, Vegova 2, tel. 321-980.**

BOHINJ – IZJEMNA PRILOŽNOST — **Apartmaji Triglav:** popolnoma opremljeni, 2, 3, 4 in 5-posteljni apartmaji visoke B kat., savna, trim kabinet, smuč. avtobusi izpred Vrat – **7 dni bivanja za ceno 5 dni, 5 dni za ceno 4,** popusti pri sm. kartah. Izkoristite priložnost, ki se ne bo več ponovila. Pokličite prodajno službo **ALPINUMA,** tel. (064) 723-441.

KOMPAS BARCELONA — Vabimo vas na 3 ali 4-dnevno potovanje s posebnim letalom po predolimpijski Barceloni. Odhodi 10., 12., 15. 3., cena od 3.100 din naprej. Inf. in prijave v vseh Kompasovih poslovalnicah.

SOZ NOTRANJKA IZREDNA PONUDBA RAČUNALNIŠKE OPREME DOBAVA TAKOJ — – PC kompatibilni računalniki PC/AT 80286, 80386 v monokromatski in barvni izvedbi
– dodatna oprema in računalniške mreže
– izobraževanje in servisiranje opreme.
– Informacije po tel. (061) 741-761, (067) 73-011,
– telefaks (061) 741-205.

PREDPUST SLOVENSKE NARODNE JEDI — **Hotel Jelovica** na Bledu vas vabi na predpustne plese 16., in 17. 2., ter na tradicionalno pustovanje dne 24. 2. V mesecu februarju vam nudimo izbor slovenskih narodnih jedi. Inf. in rez. po tel. (064) 77-316.

NAROČILA ZA OBJAVO OGLASOV V STIKOVI VROČI LINIJI SPREJEMAMO PO TELEFONU (061) 329-559 IN NA NASLOV ČGP DELO STIK, LJUBLJANA, TITOVA 35, DO 12. URE ZA OBJAVO NASLEDNJI DAN

MALI OGLASI
TEL. 318-866

Pri okencu:
Šubičeva 1, Titova 35
Sprejem oglasov vsak dan
od 7. do 19. ure
ob sobotah in dan pred praznikom
od 7. do 11. ure.
Oglase za naslednji dan sprejemamo:
na okencih **do 9.30,**
po telefonu **do 10.30**

STANOVANJA

prodam

TRISOBNO stanovanje v predmestju Kopra, prodam. ☎ (066) 36-450, popoldan. **t-9484-10**

ENOSOBNO stanovanje, 31 m², v Mengšu, prodam za gotovino. ☎ (061) 841-008, od 14.–16. ure. **pt-9776-10**

ENOSOBNO opremljeno stanovanje, z vrtom, v Šk. Loki, prodam. ☎ (064) 633-239 ali Franjo Zrimšek, Frankovo naselje 68, Šk. Loka. **t-10050-10**

STANOVANJE 60 m², prodam. Cena po dogovoru. ☎ (061) 447-533. **9916-10-pt**

ŠTIRISOBNO stanovanje, 80 m², v Izoli, s pogledom na morje, centralno ogrevanje, telefon, prodam. ☎ (066) 64-137. **pt-10182-10**

OPREMLJENO garsonjero z veliko teraso, v Šiški, prodam. ☎ (062) 303-138. **142-10**

najamem

ŠTIRI medicinske sestre iščejo stanovanje. Ponudbe pod »Štiri«. **ptt-84-13**

IZOBRAŽENO dekle išče sobo s souporabo kuhinje in kopalnice, v hiši z vrtom, po možnosti v bližini centra. ☎ 222-344. **701038-13**

DVE dekleti iščeta dvosobno stanovanje, v Ljubljani – 200 DM din. protivrednosti mesečno. ☎ 315-117. **801548-13**

ŠTUDENTKA 1. letnika, išče sobo, v Centru ali bližini. ☎ (069) 26-593. **801574-13**

MLADA DRUŽINA najame opremljeno, delno opremljeno – eno, enoinpolsobno stanovanje, v Domžalah. Nudim mesečno plačilo. ☎ (061) 722-080 po 15. uri. **pt-10133-13**

oddam

DVOSOBNO, opremljeno stanovanje in sobo s posebnim vhodom, takoj oddam. Ponudbe pod »Takoj«. **st-1126-14**

STANOVANJE oddam za predplačilo. ☎ (061) 667-767. **801524-14**

CENTRALNO ogrevano sobo, oddam zakonskemu paru. Mesečno plačilo. C. v Zgornji log 22, Dolgi most. **801525-14**

ŠTANOVANJSKA OPREMA

prodam

ŠTIRI stole in dve nizki omari, prodam. Cena dva tisoč. ☎ (061) 223-165. **701022-20**

RAZTEGLJIV kavč in hladilnik, prodam. ☎ 211-096, petek od 15. do 16. ure. **801527-20**

PEČ termoakumulacijsko AEG, 3 kW in starejši barvni TV körting, prodam. ☎ (061) 50-870. **t-9997-20**

SEDEŽNO garnituro, zamrzovalno skrinjo Gorenje, nerabljeno, in profesionalne dvomanualne orgle ELKA, prodam. ☎ (061) 319-249. **t-10143-20**

GOSPODINJSKA OPREMA

prodam

POMIVALNI stroj iskra, rabljen, prodam. ☎ (061) 576-369. **9753-25**

PRALNI stroj candy, star tri leta, prodam za 700 DEM. Mohar, Linhartova 90, Lj. **9827-25-pt**

ZAMRZOVALNO omaro, 120 litrov, velikost hladilnika, popolnoma novo, v garanciji, poceni prodam. ☎ (064) 23-571. **pt-10171-25**

GRADBENI MATERIALI

prodam

180 m² IMP montažnega odra prodam za 60% od nabavne cene. ☎ (061) 711-770. **t-10159-35**

LTH toplotno črpalko VTČ-12, voda-voda, prodam. ☎ (064) 633-599. **t-10416-35**

kupim

SUHE hrastove deske, debeline 3 cm, kupim. ☎ (061) 737-276. **pt-10306-36**

APARATI IN STROJI

prodam

STRUŽNI avtomat Traub ø 42, prodam. ☎ (0601) 63-201. **pt-10274-40**

BULDOŽER TG 90 C, letnik 1977, in TG 10, letnik 1984, in TG 90 B, bager MF 450 S, letnik 1976, prodam. ☎ (061) 483-744. **t-10283-40**

PLETILNI STROJ brother, dvoredni, z vsemi dodatki, ugodno prodam. ☎ (061) 831-003. **pt-10337-40**

MAESTRELLI 10 kg, stroj za kemično čiščenje, kot nov, ugodno prodam. ☎ (061) 224-424. **t-10340-40**

STRUŽNI avtomati indeks ON 8, prodam. ☎ (066) 61-704, od 18. do 19. ure vsak delovnik. **t-10396-40**

FOTOKOPIRNI stroj canon NP 270 format A4 in A3, pomanjšave, povečave ter rank xerox 3107 isti format, prodam. ☎ (061) 320-954, dopoldne. **p-801526-40**

PFAFF industrijski šivalni stroj, rokavičar, prodam. ☎ (062) 771-840. **t-9460-40**

NOVO husqvarno motorno žago, prodam. ☎ (061) 852-577. **t-9941-40**

KOMPRESOR, 20 litrov, prenosni, prodam. ☎ (064) 37-319. **t-9944-40**

STRUŽNI avtomat bechler ø 7 in dodelovalno stružnico ø 15, prodam ali zamenjam za avto. Boris Škrjanc, Sp. Duplje 24. **t-9957-40**

STROJ za brizganje plastike anker A 26–100, z delom ali brez, prodam. ☎ (061) 751-381. **10035-40-pt**

UNIVERZALNO stružnico nemško, 340×750 mm, prodam. ☎ (061) 841-072. **pt-10045-40**

STRUŽNICO, odlično ohranjeno, rezkalni stroj in ploskovni-brusilni stroj, prodam. ☎ (062) 211-835 in 621-205. **pt-10128-40**

ZASEBNO PROIZVODNO in trgovsko podjetje Liplast izdeluje avtomatske stroje za vakuumiranje po naročilu.
Telefon (061) 771-513 in telefax 771-513. 10173-40

ŠIVALNI stroj Singer, cirkular za les in trajno žarečo peč, prodam. ☎ (603) 37-073. **t-10343-40**

KOPIRNO stružnico za les, prodam. ☎ (064) 68-047. **t-10304-40**

PEKOVSKO parno peč in mešalni stroj, za testo, prodam. ☎ (062) 33-589. **145-40**

PLETILNI stroj prodam za 4200 DEM. ☎ 345-340, popoldan. **539-40-st-a**

NOV trofazni elektromotor, 1,5 kW, 2800 obratov v minuti, osovino za cirkular in iskrino vibratorsko brusilko, 160 W, poceni prodam. ☎ (061) 558-674. **t-10197-40**

TRAKTOR zetor, tip 67-11, 1800 delovnih ur, ugodno prodam. ☎ (061) 666-056. **t-9867-43**

računalniki

PC XT, 640 KB, 102 Keys 20 HDD, 30 disket, najnovejših programov (DOS 4.01), nov, z garancijo, ugodno prodam. ☎ (064) 25-497. **t-10242-41**

HOUSTON INSTRUMENT
A DIVISION OF AMETEK



– ploterji
– rezalni ploterji
– skenerji
– digitizerji
– CAD sistemi

Prodaja, usposabljanje, servis, storitve.

CSI

Vodnikova 8 tel. 552-140
Ljubljana fax: 552-140
801466

LOKALI

prodam

TRIDELNO pomivalno korito, znamke IGO Ljubljana, letnik 1976, iz nerjaveče pločevine, ugodno prodam. ☎ (061) 345-585 dopoldan. **pt-9509-50**

Za predstavništvo v središču Ljubljane

iščemo
poslovne prostore, okoli 70 m²

Ponudbe s ceno in opisom prostorov pod »Agenda«. 16-1895

oddam v najem

VIDEOTEKO oddam v najem v središču mesta, pogoj odkup inventarja. Ponudbe pod »Nujno«. **pt-9821-53**

KRZNO in USNJE
po enkratnih cenah!

Na primer

jopa iz volčjega krzna	namesto 25.800	sedaj 14.800 ATS
plašč iz rakunjega krzna	namesto 39.900	sedaj 19.900 ATS
jopa iz rakunjega krzna	namesto 22.800	sedaj 14.900 ATS
plašč iz bizamovih kožic	namesto 12.900	sedaj 7.900 ATS
jopa iz bizamovih kožic	namesto 7.900	sedaj 5.900 ATS
nutrija plašč	namesto 18.890	sedaj 10.900 ATS
bizam jopa	namesto 18.800	sedaj 7.900 ATS
oposum jopa	namesto 19.800	sedaj 7.900 ATS

itd. – itd. – itd. – itd. – itd. – itd. – itd. – itd. – itd.



rettl pelz + leder
A-9500 BELJAK / Koroška,
Freihausgasse 10, tel. 9943/4242-27701

vzamem v najem

ZA PISARNIŠKE prostore iščemo manjše prostore (stanovanje) (okrog 50 m²), Center Ljubljane. Ponudbe pod: »Predstavništvo tuje firme«. **p-1114-54-st**

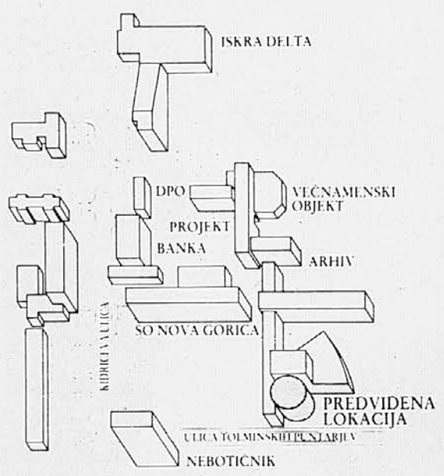
PROSTOR za mirno obrt elektronika najamem. ☎ (061) 342-503 ali 374-186. **p-701014-54**

POSEST

prodam – hiše

HIŠO v četrti gradbeni fazi, dvonadstropna, 300 m² bivalne površine, in 1400 m² zemlje v Rogatcu pri Rogaški Slatini, prodam za 60.000 DEM. ☎ (064) 88-793. **10010-60-pt**

PROJEKT



Nova Gorica objavlja po pooblastilu
Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica

JAVNI NATEČAJ

zbiranja soinvestitorjev »OKROGLEGA DELA« bodočega Kulturnega centra.

Program nudi:

– v pritličju na 323 m² galerijo, knjigarno in trgovino s spremljajočimi prostori,
– v nadstropju na 377 m² bife - kavarno in klub s spremljajočimi prostori.

Rok izgradnje:

konec 1993

Pisne prijave z navedbo predvidene dejavnosti pošljite v 30 dneh na naslov podjetje **Projekt Nova Gorica, Kidričeva 9 a.**
Dodatne informacije lahko dobite ob priložnosti obiska na sedežu podjetja,
Sektor za investicije ali pa na telefonu 065 23 311.

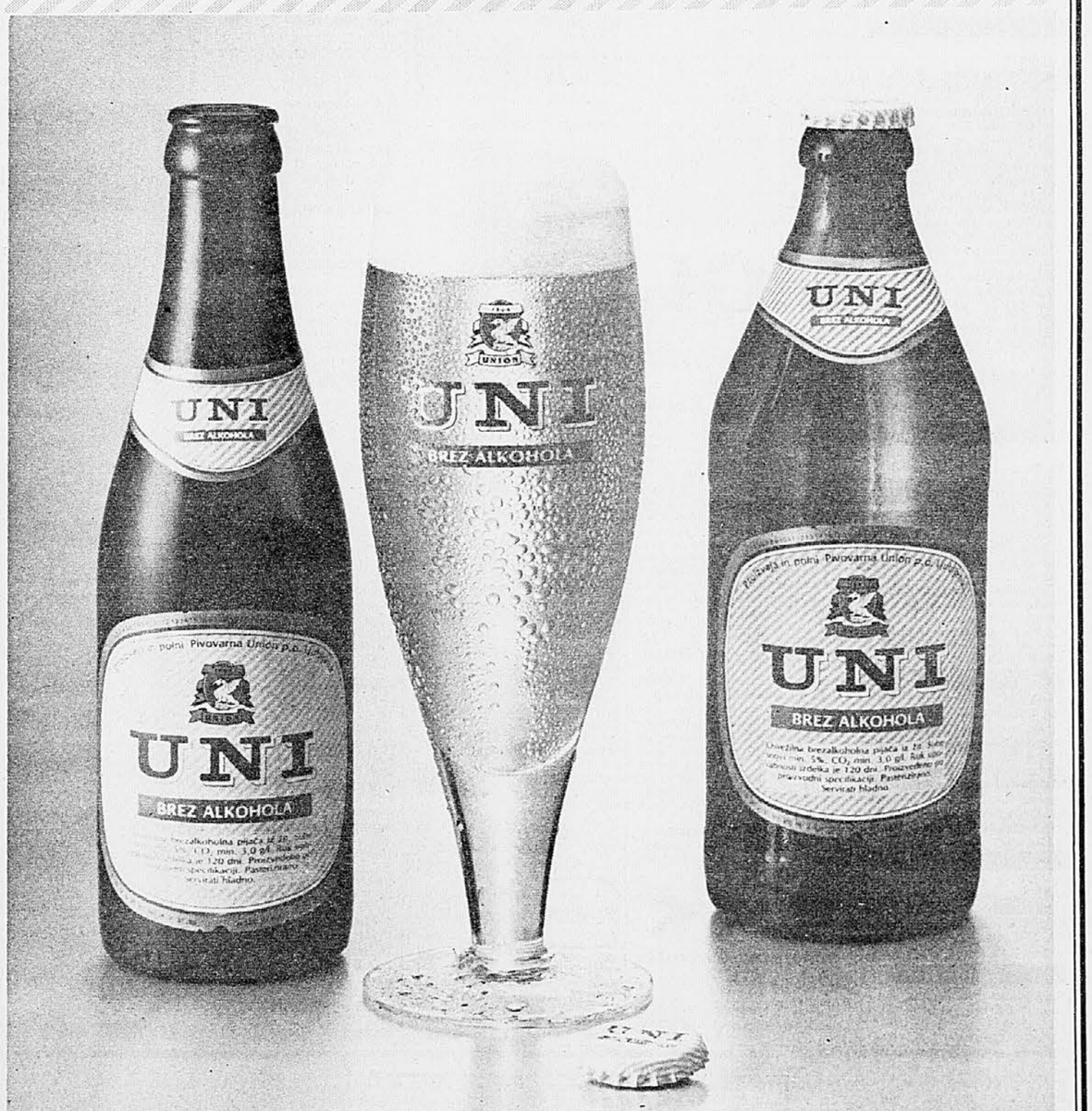
1864
UNION

UNI

BREZ ALKOHOLA

V Pivovarni Union so strokovnjaki po večletnih prizadevanjih pripravili po lastnem postopku novo pijačo **UNI brez alkohola.**
Seveda je recept skrivnost naše hiše. Lahko povemo le to, da jo pripravljamo iz ječmenovega slada vrhunske kakovosti, izbranega hmelja in odlične vode, ki jo črpamo iz lasntih vodnjakov.
UNI brez alkohola je prva brezalkoholna pijača iz žit. Vsebuje veliko mineralov, vitaminov in nizkokaloričnih hranilnih snovi. Hitro in učinkovito nadomešča izgubljeno tekočino in pregania utrujenost.
UNI brez alkohola je idealna pijača za tiste, ki se po naporih ali športnih aktivnostih želijo odžejati, osvežiti in okrepiti.

UNI brez alkohola, ko z užitkom rečeš še!



YOU WIN! Champion USA Leasure Wear Celovec, Burggasse Beljak, Postgasse

prodam – parcele

BLIZU morja, Lukoran na otoku Ugljanu, prodam zemljišče za gradnjo, 360 m². ☎ (057)431-318. **9562-61**

vikendi

V BLIŽINI Čateških toplic prodam novo vinsko klet in vinograd, star štiri leta. ☎ (0608) 61-801, do 10. ure, Preskar Martin, Cerina 3 D, Čatež ob Savi. **pt-10106-64**

YAMAHA LUXMAN KENWOOD SHARP NAKAMICHI JVC ITT HI-FI stereo center JÄGER Borovlje, Loiblstr. 12/Hauptplatz 17



SHARP TV 54 cm, FSQ, stereo, 150 W, teletekst, daljinsko upravljanje z 68 funkcijami

NEVERJETNO: samo **1.111** DEM neto

SHARP VIDEOREKORDER VC-A 105



HQ, 365 dni/8 programov, synthesizer s 60 tipkami za spominske postaje, IF daljinsko upravljanje za 20 funkcij, avtomatsko iskanje programa itd.

NEVERJETNO: samo **666** DEM neto

SONY PIONEER TOSHIBA FISHER BLAUPUNKT PHILIPS HITACHI DENON PANASONIC TECHNICS

MOTORNA VOZILA

prodam

alfa romeo

ALFA ROMEO 33 1,3 S, letnik 1987, prodam. ☎ (061) 223-373, dopoldan ali (061) 445-890, popoldan. **t-10057-70**

ALFA ROMEO 33 1500 SL, letnik 1985, rdeča, 60.000 km, prodam za 12.000 DEM. ☎ (065) 61-395. **t-10059-70**

ALFO 33 1.5 TI, letnik 1988, metalno sive barve z dodatno opremo, prodam. ☎ (069) 21-964. **pt-10051-70**

citroën

GS 1,3 super, l. 79, registriran do oktobra 90, prodam. ☎ 455-415 popoldan. **p-544-72-st**

DIANO, letnik 1978, dobro ohranjeno, prodam. Ogled sobota, nedelja: Tomaž Sušnik, Lepence 2, 64264 Bohinjska Bistrica. **t-10074-72**

AX 14 RD, popolnoma nov, takoj ugodno prodam. ☎ (062) 222-356, popoldan. **t-10086-72**

GS 1,3 super, december 1979, prvi lastnik, dobro ohranjen, prodam. ☎ (066) 74-468. **t-10188-72**

fiat

FIAT 132 GLS 1800, letnik 1976, obnovljen, ugodno prodam. Bizoviška 1/C. ☎ (061) 486-402. **538-73-st**

CROMO TURBO D 11/87, z vso dodatno športno opremo, karambolirano, prodam. ☎ (068) 22-703 ali (068) 25-977. **pt-9477-73**

FIAT CROMO, star šest mesecev, ugodno prodam ali zamenjam za cenejše vozilo. ☎ (0601) 63-118. **pt-9579-73**

FIAT 124, letnik 70, garažiran, odlično ohranjen, ugodno prodam. ☎ (061) 340-976. **pt-t-82-73**

golf

GOLF S paket, odlično ohranjen, ugodno prodam. ☎ (601) 61-549. **9856-74-pt**

GOLF JGL, letnik 1982, motor generalno obnovljen, registracija do 15. 1. 1991, prodam. ☎ (061) 325-210. **t-10131-74**

GOLF X diesel, rdeč, april 1987, prodam. ☎ (071) 437-825. **t-9448-74**

GOLF GL, letnik 1981, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (061) 328-18, popoldne. **p-1056-74-st**

GOLF s štirimi vrati, metalne barve, neregistriran, prodam. ☎ (071) 513-512 po 15. uri. **9685-74-pt**

GOLF diesel, star 2 leti, garažiran, prodam. ☎ (064) 42-668. **9910-74-pt**

GOLF X diesel, bele barve, letnik 87, prodam. ☎ 372-153. **1144-74-st**

GOLF JX diesel, letnik 85, 12. mesec, prva reg. 86, in JX diesel 86, 12. mesec, prva reg. 87, ugodno prodam. ☎ (061) 221-132. **p-801605-74**

RENAULT FUEGO TL, garažiran, lepo ohranjen, prodam. ☎ (061) 832-878. **t-10303-78**

R 4, nov, bele barve, še neregistriran, prodam. ☎ (061) 271-727. **701072-78**

japonski avtomobili

SUBARU justy SL 2 WD, letnik februar 88, ohranjen, kot nov, prodam. ☎ (066) 75-775. **t-9884-75**

NISSAN MICRA, april 1986, 44.000 km, cena 96.000 din, prodam. ☎ (061) 851-485, od 8. do 15. ure. **t-10138-75**

opel

OPEL ascono diesel 1.6, kot novo, 45.000 km, letnik konec 1986, prodam ali zamenjam za manjši avto. ☎ (018) 337-971. **9865-77-pt**

SENATOR 2500 i prodam ali zamenjam za golf D. ☎ (061) 653-640 popoldan. **p-499-77-st**

ASCONO 1.6 S, letnik 1985, prodam najboljšemu ponudniku. ☎ (061) 441-859. **9840-77-pt**

OPEL KADETT karavan, letnik 1969, prodam. Franc Jenko, Češnjevek 11, Cerklje. **t-10338-77**

OPEL rekord 18 E, l. 86, ugodno prodam. ☎ (061) 486-428. **1170-77-st**

OPEL kadett 1,3 GLS, letnik 87, prodam za 22000 DEM. ☎ (063) 882-209. **t-10382-77**

OPEL kadett GLS 1,6 D, letnik 1977, prevoženih 44.000 km, prodam. Informacije (063) 741-666 po 15. uri. **152-77**

OPEL ASCONO, letnik 80, dobro ohranjen, prodam. ☎ (063) 832-372, do 10. ure in 831-896, po 14. uri. **t-9381-77**

ENO in dve leti starega kadetta 1,6 diesel, prodam. ☎ (0602) 71-843. **t-9833-77**

OPEL KADETT, letnik 70, reg. do nov. 90, dobro ohranjen, prodam. ☎ (061) 647-381, popoldan. **t-9959-77**

renault

R 18, metalik barve, letnik 1984, ugodno prodam. ☎ (063) 721-093, popoldan. **t-9844-78**

R 30 TX, letnik 83, odlično ohranjen, prodam za 77.000 din. ☎ (061) 722-813, v petek po 16. uri. **t-9991-78**

R 4, letnik 84, s plinsko napravo, prodam. ☎ (067) 55-577. **pt-10195-78**

R 5 GTD, letnik 1987, prodam. ☎ (071) 617-975. **9839-78-pt**

R 4 GTL, letnik 1987, prodam. ☎ (064) 73-700. **t-10073-78**

R 4, letnik 1979, reg. julij 1990, lepo ohranjen, rdeč, prodam. ☎ (064) 26-232. **t-10233-78**

R 30 TS, november 1980, centralno zaklepanje, klima naprava, servo volan, temna stekla, prodam. ☎ (061) 224-871. **t-10290-78**

JUGO KORAL 65, l. 89, prodam. ☎ (063) 714-859. **pt-9536-79**

LADO nivo, letnik 1982, prodam. ☎ (0601) 61-707. **9582-79-pt**

JUGO 45 AX, l. 10/87, brezhiben, prodam za 6600 DEM. ☎ (061) 446-909. **90648-79-pt**

Z 101, letnik '73, prodam za rezervne dela za 10.000 din. ☎ (065) 26-452. **9859-79-pt**

LADO 1500, letnik '83, prodam. ☎ (064) 78-104. **9894-79-pt**

126 P, letnik 3/88, prodam za 40.000 din. ☎ (061) 752-901. **9970-79-pt**

JUGO 55 EX, star dve leti, prevoženih 24.000 km, prodam. ☎ (061) 341-174. **pt-10089-79**

SAMARO, staro štiri mesece, troje vrat, prodam za 14.000 DEM dinarske protivrednosti. ☎ (068) 27-077. **t-10104-79**

ZASTAVO 750, letnik 1977, vozno, neregistrirano, prodam. ☎ (061) 868-036. **t-10112-79**

126 P, letnik 1980, prodam. ☎ (061) 711-770. **t-10160-79**

ZASTAVO 101, letnik 1972, obnovljeno, vozno, za ta letnik neverjetno lepo ohranjeno, ugodno prodam. Vozilo je registrirano do 19. 12. 1990, samo resni interesenti naj se oglasijo na Vipavski 28/B v Ljubljani. **1122-79-st**

Z SKALO, letnik 89, prodam. ☎ (061) 861-198. **pt-9785-79**

GOLF X diesel, l. 86, prev. 51.000 km, reg. do februarja 91, prodam. ☎ (061) 264-442. **pt-10269-79**

ZASTAVA 128 skala 55, stara 9 mesecev, garažirana, ugodno prodam. ☎ (066) 34-881, int. 339. **t-10329-79**

FIAT 126 GL, 12/87, 8500 km, zaščiten in garažiran, prodam za 4900 DEM din. prot. ☎ (061) 575-244. **pt-10398-79**

LADO NIVO, stara 2 leti, z dodatno opremo prodam. ☎ (066) 21-467 ali (066) 31-135. **pt-10411-79**

JUGO KORAL 55, star leto dni, prodam. ☎ (066) 74-403. **t-9855-79**

126 PGL, letnik maj 89, prevoženih 8500 km, prodam. ☎ (061) 769-120. **t-9888-79**

FIAT 126 P, letnik 1987, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (061) 621-226, popoldan. **t-9909-79**

ZASTAVO 101, zelo ugodno prodam. ☎ (061) 321-317. **t-9911-79**

ZASTAVO 128, letnik 87, 22.000 km, prodam. ☎ (067) 68-400. **t-9921-79**

FLORIDO 6/89, 5000 km, prodam. ☎ (066) 35-553. **t-9938-79**

ZASTAVO 128, staro 5 let, prodam. ☎ (061) 226-619, popoldan. **t-9949-79**

126 P, nov, neregistriran, prodam. ☎ (061) 746-175, popoldan. **t-9972-79**

JUGO, l. 89, bordo rdeče barve, prodam. ☎ (064) 34-380. **t-9998-79**

FIAT 126 P, l. 80, prodam. ☎ (061) 455-678. **t-10032-79**

druga motorna vozila

VW HROŠČ, nevozen, z obnovljeno karoserijo, prodam. ☎ (065) 62-427. **t-9823-80**

JUGO KORAL 45, letnik 88, junij in diano 81 letnik, prodam. ☎ (0601) 21-595. **548-80-st**

MINI 850, letnik 76, 72.000 km, vozen, neregistriran, zelo ugodno prodam. ☎ (061) 226-009. **pt-10348-80**

PEUGEOT 205 GL, l. 84, nujno prodam. ☎ (061) 789-556. **pt-10400-80**

VOLVO 340 diesel, letnik 1987, temno sive kovinske barve, prodam. Kogar zanima varna in poceni vožnja naj pokliče ☎ (065) 31-487, po 12. uri. **t-10166-80**

AUDI 80 D, letnik 1982, metalne barve, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (061) 741-387, od 16. ure dalje. **pt-9550-80**

ZADNJI DNEVI

IZREDNE RAZPRODAJE

smučarskih čevljev
NORDICA – SALOMON TECNOSPORT
POSEBNI POPUSTI
ZADNJIM IZDELKOM

Zadnje priložnosti za nakup modnih in smučarskih oblačil ter casual

tommaSini sport

TRST – UL. MAZZINI 37–39

AUDI 80 CC deisel, december 1985, prodam. ☎ (061) 722-593. **t-10172-80**

motorna kolesa

APN 6, letnik 1986, prodam za 5000 din ali 700 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ (061) 556-230. **t-10216-81**

SUZUKI 125 RM cross, z dokumenti, letnik 1987, z opremo, prodam za 3000 DEM din. protivrednosti. ☎ (068) 26-454. **t-10154-81**

MOTOR gillero 200 FB, 4000 km, letnik 1987 september, prodam. ☎ (064) 65-038. **t-9863-81**

kupim

R 4, star do 2 leti, kupim. ☎ (061) 324-961, int. 319, v petek in soboto, do 15. ure, (061) 52-533, preostali čas. **t-10157-82**

GOLF JX D, letnik 90, passat ali audi TD, letnik 89, kupim. ☎ (061) 841-423. **t-10391-82**

garaže

GARAŽO ob Drenikovi, v Šiški, prodam. Cena 11.000 DEM din. prot. ☎ (061) 317-423. **p-801445-83**

deli za avto

MOTOR 1.6 D z menjalnikom za opel ascono ali kadett prodam. ☎ (061) 483-744. **pt-10250-84**

ZA OPEL ASCONO 1.6 D, C model, prodam dobro ohranjeno karoserijo (komplet). ☎ (061) 483-744. **pt-10281-84**

tovorna vozila in prikolice

ZASTAVO 850 (kombi), staro 3,5 leta, bočno kosilnico za traktor Štore in priključek za izkop krompirja, prodam. ☎ (067) 56-726. **t-10330-85**

KAMION mercedes 2226, letnik 1977, nosilnost 12,5 tone, zaradi odhoda v tujino nujno prodam. Ogled pri gostilni Narobe v Trzinu. ☎ (061) 722-994. **pt-10380-85**

ZASTAVO, nosilnost 1.5 t, letnik 1983, prodam. ☎ (067) 86-346. **10026-85**

DELO

dobi

SIMPATIČNO dekle za honorarno delo v butiku iščem. Ponudbe oddati v butik Joker, Stara Ljubljana, Levstikov trg 8. **t-9977-130**

SIMPATIČNO dekle s prakso v strežbi zaposli gostišče Plevna Škofja Loka, Kidričeva 16. ☎ (064) 633-092 ali (064) 632-445. **t-9995-130**

V REDNO delovno razmerje sprejmem KV slikopleskarja, zaželen izpit B kategorije. ☎ (061) 266-976. **t-10006-130**

ZAPOSLIM prikupno dekle za strežbo v nočnem lokalu, na Gorenjskem. ☎ (064) 51-891. **t-10187-130**

SPOSOBNO samostojno trgovko, redno ali honorarno zaposli boutique Piccadilly, Resljeva 42. Zainteresirani naj se oglase na naslov: Boutique Piccadilly, Resljeva 42. **p-700986-130**

USPEŠNO zasebno podjetje išče programerje na clipperju. Pogoj: končana srednja šola. ☎ (061) 331-096, dopoldan, 555-022, popoldan. **p-701013-130**

ZAPOSLIMO natakarja, oz. natakarico za določen čas. ☎ (061) 831-425. Gostišče Šimnovec, Velika Planina. **pt-9793-130**

KAVA bar v Ljubljani zaposli dekle za pomoč pri strežbi. ☎ (064) 262-53. **pt-10352-130**

SPOSOBNO kuharico za kuhanje in strežbo v gostilni zaposlim. Soba zagotovljena. Vrhnika. ☎ (061) 751-155 po 11. uri. **pt-10353-130**

išče

TEKSTILNI tehnik s prakso, strojem in dostavo, išče delo na domu. ☎ (069) 70-640. **t-9539-132**

varstvo

IŠČEMO prijazno teto za varstvo dvoletnega fantka na našem domu. Ponudbe pod »Siška – Celovška cesta«. **t-9684-133**

ŽIVALI

prodam

KOKOŠI nesnice ali za zakol prodam. Posavec 123, Podnart pri Radovljici. ☎ (064) 70-379. **pt-10141-150**

TOVORNI avto mercedes 508, ceráda, leto izdelave 1974, obnovljen, prodam. ☎ (061) 559-215, popoldan. **t-9690-85**

DOBRO ohranjen tovorni avto mercedes 207 D s cerado, 150.000 km, tehnični do nov. 90, prodam. ☎ (062) 772-344. **t-9781-85**

TAM 110 T 10, kiper, letnik 79, registriran, prodam. ☎ (063) 751-303. **t-9879-85**

IMW KOMBI, keson, neregistriran, vozen, prodam za 8000 din. ☎ (061) 711-770. **t-10158-85**

KOMBI ford tranzit diesel, registriran do februarja '91, prodam za 85.000 din. ☎ (063) 26-452. **9858-85-pt**

ŠLEPER mercedes 22–32, letnik '73, odlično ohranjen, ugodno prodam. ☎ (061) 851-894. **t-10009-85**

KAMP PRIKOLICO 500 E, letnik 1984, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (0608) 61-801, do 10. ure, Preskar Martin, Cerina 3 D, Čatež ob Savi. **pt-10105-85**

PRIKOLICO za osebni avto, 500 kg, novo, prodam. ☎ (061) 571-844, popoldan. **801588-85**

MLADIČE novofundlandce in mastino napolitano, prodamo. ☎ (0608) 61-950. **t-10360-150**

SAMCA pasme srednji šnavcer, pepper-sol, z rodovnikom, starega 9 tednov, cepljenega, prodam. ☎ (061) 213-635. **p-1084-150-st**

NEMŠKE ovčarke z rodovnikom, izvrstnih staršev, stare 6 tednov, ugodno prodam. ☎ (061) 712-940. **st-1125-150**

KOMBI IMV 1600 BR, letnik 1982, registriran do 2. 2. 1991, in maraton, širina 2.20 m, dobro ohranjen, prodam. ☎ (061) 731-085. **t-9791-164**

OBRTNIK potrebuje posojilo 70.000 din za dobo enega leta. Nudim visoke obresti. ☎ (064) 58-323. **p-700976-164-st**

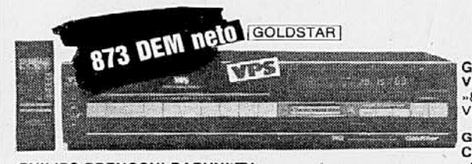
Obrtno podjetje »Usluga« Kamnik, Borisa Kidriča 36 61240 Kamnik

preklicuje

javno dražbo, ki je bila objavljena dne 9. 2. 1990, za prodajo hiše in dvorišča na naslovu Borisa Kidriča 36, Kamnik, v velikosti 304,29 kv.m. z izklicno ceno 962.803,00 din.

massa specializirana trgovina za TV, HI-Fi, video, gospodinjske stroje in računalnike

Electronic Land

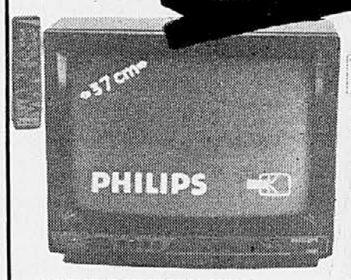


873 DEM neto GOLDSTAR

GOLDSTAR VHS VIDEOREKORDER »8210 P«, 30 dni/8 programov VPS, HQ, dalj. upravljanje

PHILIPS PRENOSNI BARVNI TV »14 GR 1221«, 37 cm, 40 programov, kabel-tuner dalj. upravljanje

480 DEM neto



GOLDSTAR CD-PLAYER »GCD 616«, 9 programov, autom. ponavljanje GOLDSTAR **215 DEM neto**

EUROMATIC autom. pralni stroj »WM 616«, 5 kg, 520 obratov/min., Euromatic 13 programov, mere 59×85 ×56 cm

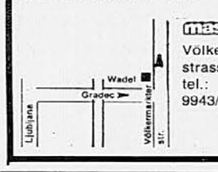


444 DEM neto

GOLDSTAR MIKROVALOVNA PEČICA »3520«, 12 l, 450 W 2 stopnji, bela ali rjava GOLDSTAR **215 DEM neto**

HOOVER SESALEC ZA PRAH »S 3602«, 1100 W, 5–6 l vrečke za prah priročen, z dodatno opremo **167 DEM neto**

CELOVEC/KLAGENFURT



massa Völkermarkter-strasse tel.: 9943/463-381090

BELJAK/VILLACH LUDWIG-WALTERSTR. 56



KONSIGNACIJSKA IN BREZCARINSKA PRODAJA

ARISTON

Kakovost, ki jo morate odkriti



- pralni stroj – s sušilnikom ali brez
- pomivalni stroj
- hladilniki – kombinirani z zamrzovalnikom
- zamrzovalniki

NAJDETE NAS POVSOD V SLOVENIJI

INFORMACIJE: **PRIMEX** nova gorica p.o. tel. (065) 32-901

PROMONS

MONTAŽNE predelne stene in strope naredimo hitro in kakovostno. Informacije ☎ (061) 261-271, 266-554 in 555-151. **801348-165**

RAZGLASI

razno

HLADILNO skrinjo LTH, 320 l, hladilnik Gorenje, otroško zibelko, ter otroški stolček, ugodno prodam. ☎ (061) 321-317. **t-10235-164**

ŽENSKO jakno iz bele lisice, novo, ugodno prodam. ☎ 316-274, po 16. uri. **801522-164**

DIATONIČNO harmoniko, Lubas, staro 3 leta, (cena po dogovoru) in VW 1300, letnik 76, nereg., prodam. ☎ (061) 613-209. **t-10071-164**

JEDILNI krompir in jabolčni domači kis, prodam. Zavrh 9, Lj. Šmartno. **t-9887-164**

HIŠNO blagajno (trezor) in štedilnik küppersbusch, prodam. ☎ (064) 52-354. **t-9931-164**

RADAR

DVA FOTELJA za 800, dva barvna TV Ei Nik 3600, Gorenje akvamarin 1600, oba na senzorje, CB TV Iskra mojca 1400, pralni stroj Gorenje 3600 in moško kolo za 250 din. ☎ (061) 331-411 do 16. ure, v službi, Vinko. **p-1102-164-st**

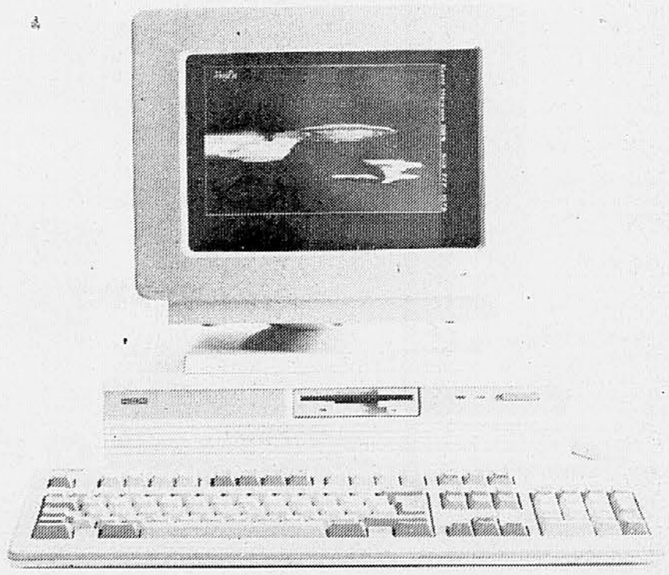
INVALIDSKI električni voziček, malo rabljen, prodam za 40.000 din. ☎ (066) 73-462. **9946-164-pt**

BUKOVA in gabrova drva, prodam ter dostavim. ☎ (061) 342-559. **pt-10261-164**

KIK razvedrilo in oddih

Na podlagi poslovnotehničnega sodelovanja med DELTA COMPUTERS in NCR ponujamo:

PRODUKT EVROPSKE KAKOVOSTI PARTNER 286/12



- 12 MHz
- 1 MB pomnilnik (razširitev do 5 MB v 2 MB korakih)
- VGA grafika (256 KB+256 KB video RAM)
- disketna enota 3,5", 1,44 MB
- diskovna enota 40 MB
- VGA barvni monitor 14"
- YU ASCII znaki
- MS – DOS 3.3
- USER interface & help
- miniaturno ploščato ohišje

CENA: 53.450,00 DIN
TRILETNA GARANCIJA
DOBAVA TAKOJ PO PLAČILU
Za podrobnejša pojasnila pokličite: 061-574-554 / prodajna služba

DELTA COMPUTERS, d. o. o.
STEGNE 19,
61000 LJUBLJANA

Sandrini Pelze

Celovec, Dr. A. Lemisch Platz 4, tel. 9943/463-511357

ENKRATNA POSEZONSKA PONUDBA

Znižanje do 40%!

Postregli vas bomo v slovenščini!

KAKOVOSTNO – LEPO – ELEGANTNO

TiMY

Trgovina s tekstilom in športno opremo
Savlje 77, 61000 Ljubljana
telefon: 061/375-507
končna postaja avtobusa št. 14
Bogata ponudba tekstila
Športna oprema tujih izdelovalcev
Posebna ponudba gorska kolesa (Mountain bike)
Možnost nakupa na 3 obroke!
15-444

ŠPORTNI REKVIZITI

vodni šport

TOMOS 18, dolga os, s komandami in avtovžigom, letnik 1988, prodam. ☎ (064) 24-425. **9866-91-pt**

JADRNICO mariner 17, opremljeno za križarjenje, kabina, motor, prikolica, prodam. ☎ (062) 605-994. **t-10097-91**

GLASBILA

kupim

KLAVIR koncertni, baby, črn, z angleškim mehanizmom, kupim ali vzamem v najem. ☎ (061) 313-224 od 8. do 11. ure in od 18. do 21. ure. **pt-10076-102**

AKUSTIČNI APARATI

prodam

VIDEOREKORDER sharp VCA 605, s štirimi glavami, long play, nov, ugodno prodam za 1200 DEM, v dinarski protivrednosti. ☎ (061) 347-134. **t-10192-105**

BREZŽIČNI telefon, domet 20 km in telefon z dometom 2 km, prodam. ☎ (061) 445-111. **p-514-105-st-a**

OJAČEVALEC NAD 3020 prodam. Boža Grom, Stara Vrhnika 90. **pt-10046-105**

tv aparati

TV GORENJE kolor, starejši, prodam za 1700 din. ☎ (061) 576-369 **9752-107-pt**

SONY trinitron stereo teletekst 56 zaslon, prodam. ☎ 579-439. **701057-107**

NOV barvni televizor znamke nec, prodam. ☎ (061) 374-003. **801520-107**

BARVNI TV gorenje »Orbiter-star 1 leto, ugodno prodam. ☎ 217-201. **p-524-107-st**

TV iskra 8256, barvni, s CATV, brez daljinskega, še v garanciji, prodam. ☎ (061) 487-302. **t-9819-107**

SUPER CENE pri LOIBLKAUFU!

ponudbe od 15. do 28. 2. 1990

AVSTRIJA – Kirschentheuer 48

(pred mostom čez Dravo desno)

RIŽ, 5 kg ZDAJ SAMO	42 ATS	FAMOS pralni prašek, 2,8 kg SAMO	47,90 ATS

KAVA ZDAJ ŠE CENEJE!!!

ALVORADA GASTRO ali MENDO MOCCA, 1 kg ZDAJ SAMO	39,90 ATS	ALVORADA KAVA DO MOCCA, 1 kg SAMO	74,90 ATS
WC PAPIR 10 rol SAMO	19,90 ATS	RADIO BUDILKA SILVA SAMO	199 ATS

KUPON – (veljaven do 28. 2. 1990!

S tem kuponom dobite 1 kg **MINAS SUROVE KAVE** za samo **27,50 ATS**

ter 15. in 16. 2. BREZPLAČNO POKUŠINO KAVE!

PONUJAMO vam možnost odličnega zaslužka z artikli, ki se prodajajo sami. Potrebujemo zastopnike po vsej Sloveniji. Pokličite, ne bo vam žal. ☎ (061) 371-118, od 10. do 12. in od 17. do 19. ure. **pt-10196-170-42**

PARKETARJI graditelji pozor! Zaključne kotne letve vseh profilov, opaž za stenske in stropne obloge, izreden popust. Mizarstvo Košak, Ob magistralni cesti Črnuče–Trzin. ☎ (061) 373-181. **pt-9728-165-5**

TRENIRKE, majice in pižame izdelujem v večjih količinah. Dobava takoj, cene ugodne. ☎ (064) 24-493, od 6. do 9. in od 20. do 22. ure. **pt-10109-165-58**

Vodnogospodarsko podjetje Mura Murska Sobota

razpisuje

javno dražbo

za prodajo poslovnih prostorov v središču Maribora, v 6. nadstropju poslovno-trgovske zgradbe na Ljubljanski 9, v skupni površini 167 m².

Izklicna cena znaša 13.500,00 din za m² oz. 2,254.500,00 din za celotno površino.

Javna dražba bo 2. 3. 1990 ob 10. uri v prostorih, ki so predmet prodaje.

Pred začetkom dražbe morajo ponudniki položiti varščino v višini 10% izklicne cene, ki jo uspelemu ponudniku štejemo v kupnino.

Prometni davek plača kupec, kupnino pa mora poravnati v 3 dneh po sklenitvi pisne pogodbe.

Vse informacije, kakor tudi glede dogovora o ogledu prostorov, dobite po telefonu (069) 21-670 ali neposredno na upravi podjetja v Murski Soboti, Ciril Metodova 34.

16-1900

JEKLO TEHNA DAIHATSU

Generalni zastopnik, Strossmayerjeva 30, 62000 Maribor, telefon (062) 23 481, telefaks (062) 212 197



OSEBNO TERENSKO VOZILO FEROZA EL II HARD TOP ZMAGOVALEC RALLYJA FARAONOV

Štirivaljni bencinski motor s 16 ventili, 1580 ccm, 63 kW (86 KM) s 5-stopenjskim menjalnikom in reduktorjem, dvobarvno metalno barvo, snemljivo trdo streho...

SEDAJ SAMO 1,425.000 JPY ali ca. 16.300 DEM

Plačljivo v dinarjih! Dinarske dajatve znašajo 97% za fizične osebe oz. 41% za pravne osebe. Dobava takoj!

DAIHATSU FEROZA sodeluje v akciji »PODARIM-DOBIM« PODARIM DOBIM

TELEVIZIJA

LJUBLJANA I

9.00 – 14.40 in 15.30 – 1.20 TELETEKST RTV LJUBLJANA
9.15 VIDEO STRANI
9.25 SPORED ZA OTROKE IN MLADE: SOKOLI, angl. animirana nanizanka, 12/14
9.50 V HRIBIH SE DELA DAN..., SEDEM OČESC, dok. serija, 7/8
10.25 POZDRAV IZ..., dok. oddaja
11.05 D. Baker: PARACELSUS, angl. nadalj. 2/7
12.00 VAL DI FIEMME: SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH (90 m), prenos
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 TV DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 ŠPORTNA ZASLONKA
16.50 TV MOZAIK: TEDNIK, ponovitev
17.55 POJDI NEKAM, NE VE SE KAM; ŽINGALA MINGALA, lutkovna igrica TV Zagreb, 7/8
18.15 OTROCI GLASBE, amer. zabavnoglasbena oddaja
18.35 PRIMERI INŠPEKTORJA POTICE: SKRIVNOST GARDEROBE, češkoslovaška nanizanka, 1/5
19.05 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 NAFTA, angl. dokumentarna serija, 7/8
21.15 O. Barski: PLAČANEC, 3. – zadnji del franc. nad.
22.10 TV DNEVNIK 3
22.30 OČI KRITIKE
23.10 CIKLUS FILMOV FEDERICA FELLINIJA: AMARCORD, italijansko francoski film
1.10 VIDEO STRANI

LJUBLJANA II

16.20 Prvenstvo Španije v nogometu – REAL MADRID : BARCELONA, posnetek iz Madrida
17.55 REGIONALNI PROGRAMI TV LJUBLJANA – STUDIO MARIBOR: TELE M
19.00 VIDEOMEH, ponovitev
19.30 TV DNEVNIK
20.00 KONCERT SIMFONIČNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, prenos iz CD: W. A. Mozart: SIMFONIJA št. 40 V g-MOLU; F. Schubert: SIMFONIJA št. 7 v C-DURU
V ODMORU: MIHAEL STROJ, UMETNOSTNOZGODOVINSKI FILM
21.50 Dubrovnik: POLFINALE JUGOSLOVANSKEGA POKALA V KOŠARKI – CRVENA ZVEZDA : CIBONA, prenos 2. polčasa
22.30 DP V HOKEJU NA LEDU – OLIMPIJA : JESENICE, reportaža iz Ljubljane
22.45 SATELITSKI PROGRAMI – POSKUSNI PRENOSI

ZAGREB I

8.20 TV KOLEDAR
8.30 ŠARAM BARAM, oddaja za otroke, TV Skopje
9.00 ZIMSKI ŠOLSKI PROGRAM: Na Sljeme!, na Sljeme! kontaktna oddaja
10.30 POROČILA
10.35 ZIMSKI ŠOLSKI PROGRAM: nadaljevanje kontaktne oddaje
12.35 POROČILA
12.40 JUGOTONOV KLUB, zabavna oddaja
13.30 KVIZKOTEKA, ponovitev
14.50 POROČILA
15.00 NOČ Z VAMI, ponovitev
17.00 TV DNEVNIK 1
17.20 IZOBRAŽEVALNA ODDAJA
17.50 ŠARAM BARAM, oddaja za otroke TV Skopje
18.20 ŠTEVILKE IN ČRKE, kviz
18.40 RISANKA
18.45 MUPPET SHOW
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK 2
20.00 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. nanizanka, 12/20
20.55 ZABAVNOGLASBENA ODDAJA
21.40 TV DNEVNIK 3
22.00 SLIKE ČASA, oddaja o kulturi
23.00 ŠPORT DANES
23.05 NOČ Z VAMI
TANAMERA, angl. nadal. 3/7
1.05 POROČILA

ZAGREB II

11.40 TEST
12.00 Val di Fiemme: SP V ALPSKEM SMUČANJU, skoki
16.15 POROČILA
16.20 TV KOLEDAR
16.30 KRITIČNA TOČKA
18.00 ZAGREBŠKA PANORAMA
18.20 REGIONALNI PROGRAM
19.30 TV DNEVNIK
19.55 ZGODBICA ZA LAHKO NOČ
20.00 ČRNA GORA V XX. STOLETJU, dokumetnarna oddaja
20.40 TV MIX
20.55 Dubrovnik: KOŠARKA: Crvena zvezda – Cibona
22.30 MOJSTRI RISANKE
23.00 KINOTEKA : PROCES

KOPER

13.45 »MON-GOL-FIERA« – oddaja o nogometu (ponovitev)
15.00 BOKS
15.45 SPEEDY
16.15 JUKE BOX (ponovitev)
16.45 BASKET NBA
18.15 WRESTLING SPOTLIGHT
18.45 TV NOVICE
19.00 ODPRTA MEJA
19.30 TVD STIČIŠČE
20.00 SPORTNA ODDAJA
21.30 TV NOVICE
21.40 »SOTTOCANESTRO« – oddaja o košarki
23.15 TENIS
24.15 EUROGOLF
01.15 JUKE BOX

AVSTRIJA I

9.00 POROČILA
in
ALF, Primer za tri, ponovitev
9.30 RUŠČINA
10.00 ŠOLSKA TV
10.30 SEKS BOMBA, ponovitev Bombshell – ameriški film, 1933)
12.05 PRAVLJICA O NOVI OBLEKI, Trnuljčica, risanka
12.10 DOMAČA REPORTAŽA, ponovitev
13.10 POROČILA
13.20 MI, ponovitev
13.50 GLASBENA SKRINJA
14.05 PROPAD RIMSKEGA CESARSTVA (The Fall of the Roman Empire – 2. del ameriškega filma, 1963)
15.30 OTROŠKI PROGRAM
15.35 INŠPEKTOR GADGET, Izbranec, risanka
16.00 AM, DAM, DES
16.20 5 × TI IN JAZ, pregled programa
16.35 USPEŠNICE IN NAPOTKI
16.55 MINI ČAS V SLIKI
17.10 CURIOSITY SHOW, zabavna in poučna znanstvena oddaja za otroke
17.35 MINI KVIZ
17.55 DRUŽINA PETZ
18.00 MI
18.30 FALCON CREST, Zaroka
19.30 ČAS V SLIKI 1
19.53 VREME
20.00 ŠPORT
20.15 STARI, Nevesta brez spomina
21.20 DINASTIJA – DENVERSKI KLAN, Slika na naslovni strani
22.05 POGLEDI S STRANI
22.15 TRAILER, oddaja za ljubitelje filma
22.45 MOŽ, KI JE LJUBIL CAT DANCING
(The Man Who Loved Cat Dancing – ameriški film, 1973)
0.40 SERIE ROSE, Margareta Navarska
1.10 POROČILA

AVSTRIJA II

11.55 ŠPORT
SMUČARSKI SKOKI, iz Val di Flemma
16.40 LEKSIKON UMETNIKOV, slikar in grafik Walter Schmögner
16.45 HOTEL, Gledalci
17.30 DRUŽINA ČLOVEKA, Tehnika dela v kameni dobi
18.00 ALF, Jaz in kralj
18.30 WURLITZER
19.00 LOKALNI PROGRAM
19.30 ČAS V SLIKI 1
19.53 VREME
20.00 KULTURNI MAGAZIN
20.15 KNOF-HOFF SHOW, Nenavadne tehnične zvijače in zabavni znanstveni preizkusi
21.00 MEDIJ, radijske in televizijske zgodba
21.20 ZANIMIVOSTI IZ FILMSKEGA SVETA
21.50 NOVO V KABARETU, programi in njihove glave
22.00 ČAS V SLIKI 2
22.25 ŠPORT
22.50 Mojstrovine: DAME EDNA MEGASTAR
23.40 MONTY PYTHON'S FLYING CIRCUS, humoristična srija
0.15 SPITTING IMAGE, satirična lutkovna serija
0.40 LUNINI LJUBLJENCI (Les favoris de Lune – francosko-italijanski film, 1984)
2.25 POROČILA

RAI I

8.00 TV DNEVNIK
9.40 MALA IN VELIKA BITJA
10.40 ZNOVA POGLEJMO
11.40 RAI I ZA GLEDALCE
13.30 TV DNEVNIK
14.00 TAM TAM VILLAGE
15.00 AKTUALNA ODDAJA
16.00 VARIETE
18.05 ITALIJA OB ŠESTIH
18.45 PUSTI ALI PODVOJI
19.40 ALMANAH
20.00 TV DNEVNIK
20.30 24 UR
21.30 KINO
23.15 OPOLNOČI

RAI II

7.00 PATATRAC
8.30 CAPITOL
9.30 ANGLEŠČINA, FRANCOŠČINA
10.00 V PRIČAKOVANJU OPOLDNEVA
14.00 LJUBEZEN, ŽIVLJENJE IN IGRA
17.10 SEDEM TV DNI
18.35 MIAMI VICE
20.30 VARIETE
22.30 TV DNEVNIK
0.00 RANČ ZLOGLASNIH, FILM

MADŽARSKA I

8.25 VIDEO STRANI
8.30 SHAKESPEARE V PRIREDBI BBC, Danski kraljevič Hamlet, angleški film, pon.
12.05 VIDEO STRANI
16.45 VIDEO STRANI
17.00 LETNI KOLOBARJI, spored za upokojenke
17.30 TEKA, uporabni napotki
17.40 FILMSKA REPORTAŽA
18.00 OKNO, služnostni program
19.00 VEČERNA PRAVLJICA
19.10 TV KINO, najava filma
19.30 TV DNEVNIK
20.05 PRED VOLITVAMI, stranke se predstavljajo
20.15 NOVI VAL
21.00 PRED VOLITVAMI
21.15 TV KINO, Mrzlo poletje '53, sovjetski film
22.50 PORIJAZZ 1988, Illinois Jacquet Big Band
23.30 TV DNEVNIK

MADŽARSKA II

17.00 TV 2 – video strani, reportaže, vreme, glasba, telefonska igra
18.00 TELEŠPORT
18.25 ZA OTROKE, Tom in Jerry
19.00 NIHČE SE NE VRNE, 4. del serije po spisih Albe de Cespedes
20.27 TV 2 – vmes avtomagazin
21.00 TV DNEVNIK
21.30 TV 2 – zaključek dnevne redakcije
22.45 ATENTAT, danski film
0.15 TV 2

SATELITSKA TV

SUPER CHANNEL

7.00 Daybreak; **8.00** The mix; **16.00** Vroča linija; **17.00** On the air; **18.30** Hit studio international; **19.30** Time warp; **20.00** Koncert; **21.00** Underground USA; **22.00** Novice; **22.10** Blue Night; **0.10** Novice; **0.20** The mix; **1.20** Time warp; **1.50** The mix

3 SAT

14.30 Vedno zelene melodije; **16.00** Bony M; **16.45** Uspešnice; **17.15** Nocoj na 3 sat; **17.20** Mini čas v sliki; **18.00** Borza; **18.25** Napotki; **19.00** Danes. 3 sat studio; **19.30** Železna pot; **20.00** Politični magazin; **21.15** Fevdalna lovska kultura; **21.45** Kulturni magazin; **22.00** Čas v sliki 2; **22.25** Pogledi s strani; **22.50** Ost sever-jug, film; **0.20** 3 sat borza; **0.45** Poročila

SAT 1

6.00 Dobro jutro; **8.35** Sosedi; **9.05** Splošna bolnišnica; **10.05** Teleshop; **10.30** Tenis; **12.15** Kolo sreče; **13.00** TV borza; **14.05** Risanka; **14.40** Splošna bolnišnica; **15.30** Teleshop; **16.05** Paradiž; **17.10** Sosedi; **17.45** Pregled programa; **17.50** Addamsovi; **18.15** Premaknjenci; **18.45** Poročila; **19.05** Vreme; **20.00** Trije angelčki za Charlieja; **21.00** Persona best, film; **23.25** Tri usnjene hlače v St. Tropezu, film; **0.55** Tenis; **2.25** Pregled programa

RTL PLUS

A. Hitchcock predstavlja; 6.25 Halo Evropa; **8.35** TV butik; **9.10** Springfieldova zgodba; **10.05** Cena je vroča; **10.35** Dragi stric Bill; **11.00** Dr. Marcus Welby; **11.45** Ženska za 7 mil. dolarjev; **12.30** Klasika opoldne; **13.00** Kalifornijski klan; **14.15** Springfieldova zgodba; **15.00**O zdravju; **15.43** Neto; **16.00** Mask; **16.30** Oče Murphy; **17.10** Cena je vroča; **17.45** Igra z; **18.00** Dr. Marcus Welby; **18.45** Poročila; **19.15** Gemini man; **20.15** Očka, film; **22.00** Boksarski šampion, film; **23.25** Maščevanje, film; **0.50** M; **1.25** Aerobika

TV 5

16.05 Novice; **16.15** Predvsem zdravje; **17.15** Poskusite s pesmijo; **17.30** Dobrote; **18.00** Številke in črke; **18.30** Inimimagino; **18.50** Klub TV 5; **19.00** Futur's; **19.40** Satiniran papir; **20.00** Poslovne novice; **21.10** Viza za svet; **22.00** Poročila; **22.30** Spoštovana Katarina, film; **0.10** Sauve Qui peut

Televizija si pridržuje vse pravice do morebitnih sprememb programa!

RADIO

PRVI PROGRAM

(Krvavec stereo 91,8 MHz)
4.30 Jutranji program; **5.50** Rekreacija; **6.50** Dobro jutro, otroci; **8.05** Znanja široka cesta; **8.35** Pesmice na potepu; **9.05** Glasbena matineja; **10.00** Dopoldanski dnevnik: Informacije, gospodarstvo, glasba; **11.05** Petkovo srečanje; **12.10** Pojemo in godemo; **12.30** Kmetijski nasveti; **12.40** Domača glasba; **13.00** Danes do trinajstih; **13.20** Osmrtnice, obvestila in zabavna glasba; **13.30** Radio danes, radio jutri; **13.38** Do štirinajstih; **14.05** Gremo v kino; **14.40** Radijski Merkurček; **15.15** Radio danes, radi jutri; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Od melodije do melodije; **17.00** Studio ob sedemnajstih; **18.05** Vodomet melodij; **19.00** Radijski dnevnik; **19.35** Lahko noč, otroci; **19.45** Z ansamblom; **20.00** Oddaja za pomorščake; **20.30** Slovencem po svetu; **23.05** Literarni nokturno – Janez Švajncer: Ampula; **23.15** Nočni program (studio radia Koper)

DRUGI PROGRAM

(Krvavec stereo 98,9 MHz, Krim stereo 93,5 MHz)
5.30 Val 202 – jutro; **8.00** Val 202 – dopoldne; **13.00** Val 202 – popoldne; **13.00** Danes do trinajstih; **15.30** Dogodki in odmevi; **19.00** Radijski dnevnik; **19.30** Stop pops in novosti; **21.45** Kratka radijska igra; **22.00** Zrcalo dneva; **22.20** Radio Študent na našem valu

TRETJI PROGRAM

(Krim stereo 96,5 MHz)
16.00 Dober dan; **16.05** Od uverture do plesa (Arnič, Lipovšek, Šivic); **16.30** Znanja široka cesta; **17.00** Koncertni solisti: violinist David Ojstrah, igra dela L. van Beethovna; **18.00** Poročila; **18.05** Likovni odmevi; **18.20** Iz opernega sveta; **19.30** Predstavitev večernega programa; **19.32** Priredbe za harfo in komorni ansambel del Liszta, Bacha, Debussyja, Satieja in Fauerja izvaja japonska harfistka Ayako Shinozaki z ansamblom Lunaire; **20.00** 5. koncert Slovenske filharmonije za modri abonma – prenos iz Cankarjevega doma v Ljubljani, dirigent Leopod Hager; na sporedu Simfonija št. 40 W. A. Mozarta in Simfonija št. 7 Franza Schuberta (v odmoru: Aktualen pogovor); **22.00** Radijska igra – Milan Vincetič: Panonsko morje; **23.00** Šestnajst strun (Mozart, Lebič); **23.55** Lirični utrinek

RADIO GLAS LJUBLJANA

(Krim stereo 100,2 MHz, Grad stereo 102,4 Mhz)
6.0 Začetek programa; **6.15** Prve servisne informacije; **6.45** Prve novice: **7.15** Naj naj pesem; **7.20** Jutro je lahko tudi takšno – vaša vprašanja, živo; **8.45** Druge novice na RGL; **9.30** Kam danes v Ljubljani; **10.15** Črna kronika Ljubljana; **10.25** Vaše mnenje o »vprašanju tega jutra«, živo; **11.00** Novice; **14.30** Glasbena oddaja; **15.15** RGL komentira in obvešča; **15.30** Naj naj pesem; **15.35** Power play; **16.00** Prost termin za kontakt in pogovor; **16.10** Spoznajmo se; **16.30** Nagradna uganka, živo; **17.15** »Pet in petnajst; **18.10** Prost termin za voditeljski kontakt; **18.50** Zadnje novice; **19.00 do 20.00** Glasbeni konec programa.

KOPER

(SV 549 KHz, UKV 88,6–93,8–100,3 –100,6–104,3–107,6 MHz)
6.00 Otvoritev – glasba za dobro jutro; **6.30** Jutranjik in cestne informacije; **7.00** Druga jutranja kronika; **7.30** Poročila in pregled tiska; **7.35** Kulturni servis; **8.00** Prenos II. programa Radia Ljubljana; **13.00** Otvoritev – danes na valu Radia Koper; **13.15** Mladi val Radia Koper; **13.30** Dnevnik radia Koper; **14.35** Pesem tedna; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Glasba po željah; **17.00** Jugoton; **17.30** Primorski dnevnik; **18.00** O glasbi ...ob glasbi; **18.30** Glasbene želje po telefonu; **19.00** Radijski dnevnik; **23.00** Nočni program Radia Koper

RADIO MARIBOR

(UKV 93,1 in 90,4 MHz SV 558 KHz)
4.30 Prenos sporeda RTV Ljubljana; **7.15** Dobro jutro; **9.00** Po domače; **10.05** Mavrica; **10.30** Country leksikon; **11.00** Mavrica; **12.05** Mavrica; **13.00** Kadar boš na rajžo šel; **14.30** Poročila, osmrtnice, objave, glasba; **15.00** Želeli ste, poslušajte; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Želeli ste, poslušajte; **16.30** Dnevnik radia Maribor; **17.00** Po Jugoslaviji; **18.00** Kultura; **18.30** Iz naše produkcije; **19.00** Večerni radijski dnevnik

Radio plus: Krim stereo 96,5 Mhz od 10.00 do 15.25

Podjetje Ares, d. o. o., iz Škofje Loke, Spodnji trg 2,
tel.: 064/622-686,

prodaja naslednjo hladilno opremo za trgovske in gostinske lokale:
– **serijske in individualne vitrine,**
– **montažne hladilne in zamrzovalne komore,**
– **notranjo opremo za omare in komore,**
– **točilne pulte,**
– **sladoledne vitrine.**

Opremlja tudi kompletne trgovske in gostinske lokale po sistemu Ključ v roke.

Navedeno opremo nudimo po konkurenčnih cenah in v dogovorjenih rokih.
Delovni čas: od 7.30 do 15.30, razen sobote in nedelje.

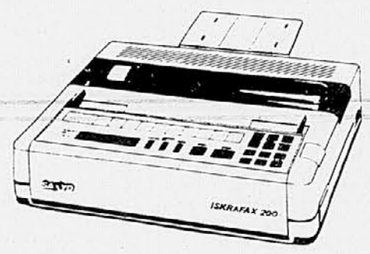
STIKOV ČASOPISNI KIOSK
Utrip današnjega tiska

TRIBUNA
V zadnjem času se pojavlja vse več neodvisnih časopisov. TRIBUNA pa še naprej ostaja ODVISEN časopis.
P. S. Odvisni smo od naših bralcev.

LARRY KENT
Ali že poznate postavnega moškega širokih ramen in 190 cm višine, jeklenih modrih oči , ki odločno razrešuje tudi najtežje kriminalne probleme? To je Larry Kent, najslavnejši zasebni detektiv iz New Yorka. V zgodbi tega tedna zasleduje skrivnostno rdečelasko. Novi Larry Kent z naslovom Rdečelaska na begu je že pri vašem prodajalcu časopisa.
Larry Kent, za močne živce.

V Stikov časopisni kiosk lahko oddate napoved po telefonu: (061) 329-559 ali telefaksu (061) 318-570 ali teleprinterju 31 633 in na naslov ČGP Delo Stik, Ljubljana, Titova 35. Kiosk je odprt vsak dan do 11. ure za objavo naslednjega dne.

ISKRAFAX 200



ISKRAFAX 200 hitro in natančno prenese besedilo ali sliko vašemu partnerju kjerkoli na svetu.

Najpomembnejše značilnosti:
- 100 klicnih številk spomina
- avtomatsko vstavljanje 5 listov,
- vnos dokumentov do formata B4,
- programiranje oddaje sporočila tudi, ko vas ni zraven,
- kopiranje,
- atest pri Skupnosti jugoslovanskih PTT
- servisna mreža Iskre po Jugoslaviji, nadomestni deli zagotovljeni.
- Izredno ugodna cena

SANYO Iskra TERMINALS

Prodajajo papirnice Mladinske knjige:

Ljubljana:	211-831	Zagorje	62-318	Titovo Velenje	853-371
	210-370		61-061	Domžale	721-405
	311-150	Tolmin	81-325	Ravne na Kor.	22-791
	215-358	Ptuj	771-547	Zagreb	422-460
telefax	210-909	Sl. Gradec	42-071		
Maribor	27-487	Novo mesto	21-525		
Celje	21-236		23-582		
Kranj	21-231	Žalec	713-203		

mladinska knjiga trgovina p. o.

TKG
Tovarna kovinske galanterije
Ljubljana
Slovenčeva 15

objavlja

javno prodajo
rabljenih strojev in osebnega vozila, ki bo v sredo, 21. 2. 1990, ob 13. uri na Slovenčevi 15, Ljubljana

zap. št.	tip stroja	izklicna cena
1.	stroj za šivne kovice	10.000,00
2.	naprava za rilsaniziranje	180.000,00
3.	procesor PLAMA za galvano	10.000,00
4.	strojna žaga »POBEDA«	15.000,00
5.	centrifuga za oljenje	12.000,00
6.	stroj za tapetniške žebljičke	45.000,00
7.	žični stroj SEMPUCO	15.000,00
8.	kolenčasta stiskalnica SCHÜLER	85.000,00
9.	TRANSFER stiskalnica 25 t	110.000,00
10.	kovičar BRACKER	35.000,00
11.	strojna pila	40.000,00
12.	viličar BALKAN, 3 t	45.000,00
13.	kompresor, 250 l	15.000,00
14.	stiskalnica ILR, 50 t	50.000,00
15.	os. vozilo CX 25i, let. 1986	110.000,00

Za stroje pod zaporedno št. 2, 6, 8, 9 in 14 nudimo kooperacijsko delo.
Informacije in ogled strojev bo dan pred licitacijo od 12. do 14. ure, na Slovenčevi 15, Ljubljana.
Varščino v višini 10% od izklicne cene bomo sprejemali med 12. in 13. uro. Nakup strojev je po sistemu »videno–kupljeno«, kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.
Kupec lahko plača kupljeno blago v desetih dneh po licitaciji.
Prometni davek ni vračunan v ceno.

1-1891

SOP KRŠKO

SOP KLEPAR KRŠKO

Po 35. in 37. členu statuta podjetja SOP Klepar Krško razpisna komisija, ki jo je imenoval delavski svet

objavlja razpis za

direktorja

Kandidati za direktorja morajo poleg pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati naslednje pogoje:
– da imajo visoko ali višjo izobrazbo,
– da imajo 5-letne delovne izkušnje
– aktivno obvladajo tuj jezik
– predstavijo program.

Rok za prijavo kandidatov na razpis je 15 dni od dneva objave.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh od zaključka razpisnega roka.

Prijave na razpis z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: SOP Klepar, podjetje za proizvodnjo industrijske opreme Krško, Zadovinek 39, za razpisno komisijo, 68270 Krško.

16-1892

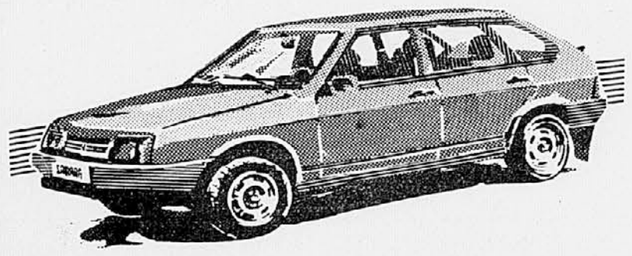
10% popusta v februarju

10-ODSTOTNI POPUST do 24. 2. 1990

za modele: YUGO KORAL, LADE, 125 P, 126 PGL

VPLAČILA: v treh obrokih za vse modele

ZAJAMČENE CENE



YUGO UNO 45 RESTILING
LADA SAMARA 1500

novo NA TRGU

Informacije in vplačila v prodajni mreži

AVTAL YUGO AUTOMOBILI

OZ ELEKTROVOD LJUBLJANA
TZO Plastika
Devova 5, Ljubljana

objavlja

javno licitacijo
rabljenih osnovnih sredstev

	št. kosov	izklicna cena
1. EKSTRUDOR ICMA polža 2 × ø70 mm z granulirano linijo v del. obratovanju	1	87.000 din
2. EKSTRUDOR ICMA polža 2 × ø70 mm z elektromotorjem in pogonsko ohišje	1	28.000 din
3. ELEKTROMOTOR MBM variacijski od 5,5–22 KW od 2100–570 obrati	2	9.000 din
4. NOSILEC KALIBRATORJEV z vakuumsko črpalko	1	8.000 din
5. GARNITURA ORODIJ ZA CEVI s kalibratorji ø70; ø85; ø110 mm	1	19.000 din

Licitacija bo v ELEKTROVODU – pritličje Ljubljana Devova 5, v sejni sobi dne **21. 2. (sreda) 1990, ob 12. uri.**

Sodelujejo lahko fizične in pravne osebe. Varščino 10% vrednosti vplačajte na račun 50104-601-25573 do vključno 20. 2. 1990 ali v gotovini dve uri pred začetkom licitacije. Prodaja poteka po sistemu videno – kupljeno.

Ogled predmeta licitacije je mogoč **19. 2. in 20. 2. 1990 od 10. do 12. ure.** Prednost imajo kupci, ki licitirajo vsa osnovna sredstva.

Informacije po telefonu 573-972. Udeleženci licitacije se morajo pred njenim začetkom izkazati s potrdilom o plačani varščini in veljavnim osebnim dokumentom ter potrdilom, če nastopajo kot pooblaščenci pravnih oseb.

Kupec bo plačal vse morebitne dajatve in kupnino v 8 dneh po licitaciji. V istem času mora prevzeti izlicitirano sredstvo, sicer varščina zapade.

15-18660

ONA-ON
Notranja trgovina p. o.
Proletarska 4
61110 Ljubljana

objavlja dela in naloge

komercialnega referenta (3 delavci)

pogoji:
V. ali VI. stopnja strokovne izobrazbe komercialne, ekonomske, splošne ali njej ustrezne smeri, 2-letne ustrezne delovne izkušnje, vozniški izpit B kategorije, predpisano je 6-mesečno poskusno delo.

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh od dneva objave kadrovski službi ONA-ON, Ljubljana, Proletarska 4 (informacije po telefonu 441-148). Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za zbiranje prijav.

16-1893

CINKARNA CELJE
METALURŠKO KEMIČNA INDUSTRIJA

Metalurško kemična industrija

odpira nov obrat družbene prehrane, zato vabi k sodelovanju

vodjo kuhinje

Pogoji za zasedbe so:
– ustrezna strokovna izobrazba VI. stopnje
– delovne izkušnje pri organiziranju in vodenju dela na področju družbene prehrane

več kuharjev

Pogoji za zasedbo so:
– strokovna izobrazba IV. stopnje
– več let delovnih izkušenj

Za navedena dela in naloge bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas.

Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z ustreznimi dokazili ter kratkim opisom dosedanjih del v 8 dneh od dneva objave na naslov:
Cinkarna Celje, Metalurško kemična industrija, Kadrovska služba, Kidričeva 26, 63000 Celje.

Podrobnejše informacije dobite v Kadrovski službi.

13-1789

BIROGRAFIKA
BORI

DO Birografika BORI,
61109 Ljubljana, Titova 64
telefon (061) 324-378

Svet Birografike BORI
objavlja prosta dela oziroma naloge

tiskarja III

ter vabi k sodelovanju mladega grafičnega strokovnjaka, ki želi delati na področju ofsetnega tiska.

Pogoji:
– srednja šola grafične stroke, smer ofset tiskar
– najmanj dveletne delovne izkušnje
– odslužen vojaški rok
– vozniški izpit B kategorije
– dvomesečno poskusno delo

Če želite ustvarjalno in aktivno delati v mladem kolektivu, vas vabimo, da se nam pridružite.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh po objavi na naslov:
Birografika BORI, 61109 Ljubljana, Titova 64.

15-1857

Komisija za medsebojna delovna razmerja
»Kemoteks« Koper
objavlja
prosta dela in naloge
– kurjača vzdrževalca
(za nedoločen čas)
Pogoji:
KV elektrikar (jaki tok)
Prednost imajo kandidati, ki imajo opravljen tečaj za upravljalca visokotlačnega parnega kotla in izpit iz varstva pri delu
poskusna doba 3 mesece
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov:
Kemoteks Koper, Vojkovo nabrežje 4, v 15 dneh od dneva objave.

16-1897

Splošna plovba, p. o.
Portorož – Jugoslavija

odda v najem
poslovne prostore

v središču Ljubljane na Igriški 12 (pritličje). Poslovni prostori v velikosti 144 m² obsegajo 4 pisarne in stranske prostore ter imajo lastno kurilnico. Prostori so opremljeni, imajo telefonski in teleks priključek.

Mogoč je tudi delni najem poslovnih prostorov. Splošna plovba se zanima za širitev poslovnega sodelovanja ali razširitev predmeta poslovanja, zato bo pri izbiri dala prednost ponudbam, ki bodo omogočale takšno sodelovanje.

Ponudnike prosimo, da oddajo svoje ponudbe v 30 dneh od dneva objave na naslov:
Splošna plovba, p. o., Obala 55
Kadrovsko organizacijski sektor, 66320 Portorož

V ponudbi navedite naslednje:
– kratek opis ponudnika in njegove dejavnosti
– predlagana oblika poslovnega sodelovanja
– najemnina za m²

Splošna plovba si pridržuje pravico, da ne sprejme nobene ponudbe.

14-1828

ORBITAL
Ljubljana, Drenikova 33

objavlja
prosta dela in naloge

vodja kadrovsko splošnega sektorja:

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:
višja ali srednješolska izobrazba družboslovne smeri
3-letne ustrezne delovne izkušnje
poskusno delo 3 mesece.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov Orbital, Drenikova 33, Ljubljana. Objava velja 8 dni.

O izidih izbire bomo kandidate obvestili v 8 dneh po odločitvi.

14-1826

ABC POMURKA

trgovsko podjetje Kočna n.sol.o. kamnik

razpisuje
dela in naloge

1. direktorja trženja

Kandidati morajo izpolnjevati poleg zakonskih še naslednje pogoje:
– da imajo visoko ali višjo izobrazbo
– najmanj 5-letne delovne izkušnje pri opravljanju zahtevnejših komercialnih del
– da imajo organizacijske sposobnosti in sposobnost za uspešno gospodarjenje, razvidne iz dosedanjih zaposlitev
Za opravljanje teh del bomo kandidata izbrali za dobo 4 let.

2. direktorja sektorja prodaje na debelo

Kandidati morajo poleg zakonskih izpolnjevati še naslednje pogoje:
– da imajo visoko ali višjo izobrazbo
– najmanj 5-letne delovne izkušnje pri opravljanju zahtevnejših del v dejavnosti trgovine
– – da imajo organizacijske sposobnosti in sposobnost za uspešno gospodarjenje razvidne iz dosedanjih zaposlitev
Za opravljanje teh del bomo kandidata izbrali za dobo 4 let.

3. vodje skladišča

Kandidati morajo poleg zakonskih izpolnjevati še naslednje pogoje:
– da imajo najmanj srednjo komercialno-ekonomsko ali poslovodsko šolo
– 3-letne delovne izkušnje pri opravljanju zahtevnejših del v dejavnosti trgovine

4. vodja referata prehrambnega blaga

Kandidati morajo izpolnjevati poleg zakonskih še naslednje pogoje:
– da imajo najmanj srednješolsko izobrazbo ekonomsko-komercialne smeri
– 3-letne delovne izkušnje pri opravljanju del v dejavnosti trgovine

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev lahko posredujete v 8 dneh po objavi na naslov: ABC Pomurka, trgovsko podjetje Kočna Kamnik, Ekslerjeva 8 v Kamniku.

Kandidate bomo obvestili o rezultatih izbire v 10 dneh po izbiri.

13-1795

Slovenijales-Stolarna Dobrepolje, Podgorica 21 61312 Videm Dobrepolje

razpisuje
po sklepu delavskega sveta prosta dela in naloge

direktorja

Pogoji:
– visoka ali višja šola ekonomske ali lesne smeri
– aktivno ali vsaj pasivno znanje enega od svetovnih jezikov
– najmanj 5-letne delovne izkušnje pri vodstvenih delih
– pismeni predlog programa razvoja in delovanje podjetja.

Ponudbe z dokazili in opisom dosedanjega dela pošlijite na naslov Slovenijales–Stolarna Dobrepolje, Podgorica 21, 61312 Videm Dobrepolje v 15 dneh po objavi z oznako Za razpisno komisijo.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po zaključku zbiranja prijav.

15-1870

delovna skupnost sozd slovenija avto, o. o.
Ljubljana, Celovška 150

objavlja
prosta dela in naloge za nedoločen čas, in sicer za:

vodja služb računovodstva

Pogoji:
– diplomirani ekonomist s 3 leti delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih,
– 3-mesečno poskusno delo

in
prosta dela in naloge **za čas poletne sezone v našem počitniškem domu v Velem Lošinju** (predvidoma od 10. 6. 1990 do 25. 9. 1990), in sicer za:

upravnika doma

Pogoji:
– gostinski ali ekonomski tehnik z 1 letom delovnih izkušenj v stroki

kuharico

Pogoji:
– kuharica z 1 letom delovnih izkušenj v stroki, tečaj za higienski minimum

pomožno kuharico

Pogoji:
– kuharska pomočnika s 6 meseci delovnih izkušenj v stroki, tečaj za higienski minimum

servirko

Pogoji:
– natakarica, priučena gostinska delavka, tečaj za higienski minimum

Za objavljena dela v počitniškem domu v Velem Lošinju bomo sklenili delovno razmerje za določen čas. Prijavijo se lahko tudi kandidati za sklenitev pogodbe o delu.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi kadrovski službi Delovne skupnosti SOZD Slovenija avto, Ljubljana, Celovška 150. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

15-1860

BTC JAVNA SKLADIŠČA

Podjetje Blagovno transportni center Javna skladišča Ljubljana, p. o. Šmartinska 152, Ljubljana

nudi urejene prostore za diskontno prodajo

in išče ponudbo podjetij v zasebni in družbeni lasti za organiziranje in opravljanje diskontne dejavnosti, in sicer:

– **na območju BTC Javna skladišča v Ljubljani, Šmartinska 152, v velikosti 800 m²**

– **na območju BTC Javna skladišča v Novem mestu, Ljubljanska 27, v velikosti 400 m²**

– **na območju BTC Javna skladišča v Murski Soboti, Nemčavci 1 d, v velikosti 400 m²**

Pisne ponudbe pošljite v 15 dneh od objave na naslov: BTC Javna skladišča Ljubljana, Šmartinska 152, 61110 Ljubljana z oznako Diskont.

14-1784

Vzgojnovarstvena organizacija občine Domžale

Razpisna komisija po 165. členu statuta VVO Domžale in sklepu Sveta VVO Domžale
razpisuje dela in naloge

ravnatelja VVO

Za opravljanje del in nalog ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje splošne, z zakonom določene pogoje: pogoje za opravljanje del vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali izpolnjuje pogoje za opravljanje del učitelja po določbi 96. člena Zakona o osnovni šoli; ima pet let delovnih izkušenj, od tega najmanj dve leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok; ima organizacijske in strokovne sposobnosti.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi v zaprti ovojnici s pripisom »za razpisno komisijo« na naslov: Vzgojnovarstvena organizacija občine Domžale, 61230 Domžale, Savska 3. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa Sveta VVO.

16-1901

Peko TOVARNA OBUTVE TRŽIČ

Tovarna obutve »Peko« Tržič, Ste Marie aux mines 5, 64290 Tržič

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

osnovnih sredstev, ki bo v **petek, 23. 2. 1990**

1. stružnica fischer-2500 mm, letnik 1954
izklicna cena 5.000,00
2. konzolni vrtalni stroj, prvomajska – ø 45 mm, letnik 1967
izklicna cena 2.000,00
3. stroj za plansko brušenje Kikinda – URB 550, letnik 1973
izklicna cena 40.000,00
4.–5. dva oljna gorilca Weisshaupt – L3 VZU dvost., od 90.000 do 650.000 kcal, letnik 1973
izklicna cena za kos 16.800,00
6. traktor s plužno desko, T. Vinkovič – TV 730, letnik 1979
izklicna cena 15.000,00
7.–15. devet pisalnih strojev Facit, Olympia, letnik 1969, 1978
izklicna cena za kos od 210,00 do 420,00
– Licitacija bo v petek, 23. 2. 1990 ob 11. uri v Tovarni obutve Peko Tržič, Ste Marie aux mines 5 – recepcija.
– Ogled strojev je na dan licitacije od 8. do 9.30, in sicer:
za zaporedne številke od 1. do 6. v obratu Poliuretan na Koroški cesti št. 7, za zaporedne številke od 7. do 15. pa v matični tovarni – recepcija.
– Varščino v višini 10% od izklicne cene bodo interesenti lahko vplačali do 10.30 v recepciji DO.
– Nakup bo potekal po sistemu VIDENO – KUPLJENO, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.
– Če kupec odstopi od nakupa, nima pravice do povračila varščine.
– V prodajni ceni ni vključen prometni davek in ga kupec plača posebej.
– Pravico do sodelovanja imajo vse polnoletne fizične osebe, ki so v predpisanem roku vplačale varščino, in pravne osebe, ki so predložile pooblastila ter barirane čeke.
– Kupnino in pripadajoči prometni davek je treba vplačati v 8 (osmih) dneh na žiro račun DO.
– Izdaja kupljenega blaga bo možna samo na podlagi dokazila o vplačilu, **od 26. do 28. 2. 1990 od 10. do 12. ure.**

16-1896

Zavod SR Slovenije za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje
Ljubljana, Parmova 33

Zavod SR Slovenije za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje razpisuje

2 štipendiji
za šolanje na Zavodu združenega sveta Jadrana (United World College of the Adriatic) v Devinu za šolsko leto 1990/91 in 1991/92.

Pogoji za pridobitev štipendije so naslednji:
– starost od 16 do 18 let,
– v šolskem letu 1989/90 končani drugi letnik srednjega usmerjenega izobraževanja s pričakovanim odličnim uspehom,
– odlično znanje angleškega jezika,
– aktivno udejstvovanje v obštudijskih dejavnostih in primerne psihofizične lastnosti za uspešno vključitev v delo Devinskega zavoda.

Izbor kandidatov bo opravila komisija, sestavljena iz predstavnikov Zavoda SR Slovenije za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje, Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturno in Devinskega zavoda.

Prijavi je potrebno priložiti:
– osebno prijavo dijaka z osnovnimi podatki,
– priporočilo šole z navedbo kandidatove izvenšolske aktivnosti,
– prepis ali fotokopijo polletnega spričevala 2. letnika,
– dokazila o udejstvovanju in uspehih v obštudijskih dejavnostih.

Prijave in dokumentacijo pošljite na naslov: Zavod SR Slovenije za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje, Parmova 33, Ljubljana, najkasneje do 16. marca 1990.

Nepopolnih prijav in prijav, ki bodo prispele po navedenem roku, ne bomo upoštevali.

16-1898

DITRONIC
MEBLO

računalniški sistemi in mreže za poslovna in tehnična okolja

– PC/AT (12 MHz, 1MB RAM, HD 40MB, ...)
– PC/NEAT (16MHz, 1MB RAM, HD 40MB, ...)
– PC 386 (20MHz, 2MB RAM, HD 80MB, ...)
– PC 386 (25MHz, 2MB RAM, 64KB CACHE, 80387, ...)

– grafični kontrolorji: HERCULES, EGA (800×600), VGA (1024×768)
– tiskalniki: STAR, FUJICU
– risalniki: SEKONIC, ROLAND
– **Lokalne mreže: Arc Net, ETHERNET, NOVELL**
– CAD okolja: ACAD 10.0, programski pripomočki in orodja za projektiranje in načrtovanje v strojništvu, elektrotehniki

UGODNE CENE

PC/AT 4990 DM (dinarsko)

HITRA DOBAVA

telefon: (065) 26-566, 26-511
telex: 34316 mebloyu
telefax: (065) 21-313

Sporočamo, da je umrl

ŠTEFAN JAZBEC

upokojeni delavec organov za notranje zadeve

Pogreb pokojnika bo v petek, 16. februarja 1990, ob 15.30, na koprskem pokopališču

Delavci in Družbenopolitične organizacije Uprave za notranje zadeve Koper ter Klub Maksa Perca

Kdor bi pa kot jaz na sveti
imel čutiti in trpeti,
med bolečinami živeti,
človeka ustvariti nikar!
(S. Gregorčič)

Sporočamo, da je umrl

ČEDOMIR BANJAC

polkovnik v pokoju

Od dragega pokojnika se bomo poslovili v torek, 20. februarja 1990, ob 11. uri na ljubljanskih Žalah
Na dan pogreba bo žara v enajsti mrliški vežici

Žalujoči: žena Mira, hčerki Jasna in Milojka, sin Čedo, vnuki Gorazd, Borut in Tadeja, družine Šparemblek

Ljubljana, Bos. Krupa, Cerknica, 15. februarja 1990

489

Vsem znancem in obiskovalcem MGL sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila

VLADOŠA SIMČIČ-TIRAN

slovenska dramska igralka, članica MGL vse od leta 1951 in dobitnica Borštnikovega prstana

Komemoracija bo v petek, 16. februarja 1990, ob 9. uri

Ohranili jo bomo v lepem spominu

Mestno gledališče ljubljansko

482

Nepričakovano nas je zapustil najin dobri in zlati ati

VINKO POVŠE

upokojenec Avtomontaže

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, 19. februarja 1990, ob 12. uri na ljubljanskih Žalah

Na dan pogreba bo ležal v dvanajsti mrliški vežici

Žalujoči: žena Tončka, sin Vinko in drugo sorodstvo

Ljubljana, 14. februarja 1990

491

Sporočamo žalostno vest, da je v cvetu mladosti umrl naš sodelavec

TOMAŽ MEJAČ

elektrikar

Pogreb bo v petek, 16. februarja 1990, ob 15.30 na Žalah v Kamniku

Kolektiv podjetja Kemijska industrija »Kamnik«

492



Potovanje lahko postane prijetno! Načinov je tisoč in več... Ste pomislili na ZELENI VLAK?

ZELENI VLAK – SODOBNOST, UDOBJE, ČISTOČA IN... **PRIHRANEK!**
Vsa druga prevozna sredstva (avtobus, avto) omogočajo manj, zahtevajo pa več.

Potovanje z Zelenim vlakom **je mogoče še poceniti,** če kupite:
– povratno vozovnico (20% nižja cena)
– blok desetih enosmernih vozovnic (20% nižja cena)
– letno vozovnico, ki jo lahko uporabite vsak dan, zagotavlja pa vam rezerviran sedež na Zelenem vlaku (od 25 do 50% nižja cena).

Zeleni vlak povezuje Ljubljano z Mariborom, Mursko Soboto, Novim mestom, Metliko in Zagrebom, ter Pulo z Zagrebom (prek Ljubljane). Prestopil je celo jugoslovansko mejo, saj povezuje Ljubljano, Celje in Maribor z Lipnico in Gradcem.

TUDI TO JE DELČEK EVROPE...

zeleni vlak

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša draga mama, babica in teta

ANA BAGARI

rojena ŠPRAJCER

Od nje se bomo poslovili v ponedeljek, 19. februarja 1990, ob 15. uri na pokopališču v Polju

Na dan pogreba bo žara v tamkajšnji mrliški vežici

Žalujoči: sin Janez z družino, družina Hauptman in drugo sorodstvo

Ljubljana, Jarceninski Dol, Črnomelj, Murska Sobota, 14. februarja 1990

490

Blagor mu, ki še živi v spominu,
saj imel se je za kaj roditi!
(Njegoš)

Zapustil nas je

MIŠO RADOMAN

major v pokoju

Na njegovo željo ga bomo pokopali v družinskem krogu

Njegovi: žena Cirila, hčerka Vanja, sin Drago, sestra Milena ter bratje Mirko, Milorad in Petko z družinami

Ljubljana, Cetinje, Pitomača, Kruševac, 13. februarja 1990

485

Ko je srčna bolečina prevelika,
se tudi solza posuši,
le srce nemo kliče,
zakaj tebe dragi ati – ni.
(narodna)

Mnogo prezgodaj nas je zapustil naš dragi ati, brat in stric

JOŽE PERME

invalid. upokojenec

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, 19. februarja 1990, ob 13. uri iz sedemnajste mrliške vežice na ljubljanskih Žalah

Prosimo tihega sožalja

Žalujoči: žena Minka, sin Darko, hčerki Tatjana in Karmen, brat Stane in sestra Joži z družinama ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Domžale, Rogatec, Ponova vas, 14. februarja 1990

484

V 77. letu je umrl naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

JAKOB ŽIDAN

klepar v pokoju

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, 19. februarja 1990, ob 16. uri izpred cerkve v Bizoviku

Na dan pogreba bo ležal v šestnajsti mrliški vežici na ljubljanskih Žalah

Žalujoči: žena Francka, hčerka Breda, sinova Franci in Edo z družinami, vnuki, pravnuki, sestra Rezka in drugo sorodstvo

Bizovik, Zadvor, Ljubljana, Sneberje, 14. februarja 1990

4899

Preutrujen od dela in bolezni je tiho zaspal naš ati, brat in stari ata

VIKTOR KLEMENČIČ

upokojeni zidar

Pogreb pokojnika bo v torek, 20. februarja 1990, ob 16. uri na pokopališču v Polju

Na dan pogreba bo žara v mrliški vežici Polje

Žalujoči: sinova Janez in Vladimir, hčerka Danila z Milanom, sestri Francka in Kristina, vnuki Aleš, Simona in Jani ter drugo sorodstvo

Vevče, Uhingen, Slape, Kranj, Cleveland, 14. februarja 1990

488

V starosti 73 let je ugasnilo življenje našemu dragemu

VINKU GRECSU

Od njega smo se poslovili v družinskem krogu v sredo, 14. februarja 1990, na ljubljanskih Žalah

Vsi njegovi

483

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega očeta

JANEZA MAGISTRA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem, sodelavcem DO KTM za darovano cvetje, izraze sožalja, sočustvovanja in izrečene tolažilne besede.

Žalujoči vsi njegovi

Ljubljana, 8. februarja 1990

486

NA KRATKO

Ante Marković z bančnimi direktorji

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Najnovejši posegi na področju denarništva, s katerimi naj bi delovanje kompleksa financ bolj vpeli v funkcijo reforme, so bili nujni za premagovanje inflacije. Najbolj pomembno je bilo pretrgati tokove financiranja proizvodnje, pogosto tudi nerentabilne, namesto tržnega vedenja. Novih restrikcij ne smemo opustiti, dokler ne bomo ustavili inflacije. Izhodišče, ki bi ga morali imeti in ga zahtevamo, namreč še ni doseženo. To je dejal predsednik ZIS Ante Marković v pogovoru z direktorji največjih jugoslovanskih bank. Direktorji pa so med drugim povedali, da je z najnovejšimi ukrepi v denarni politiki prišel tudi čas njihove diferenciacije. Ta se bo pokazala tudi pri tem, da bo omogočala gospodarstvu, ki dobro posluje, razpolaganje z denarjem, ne pa da ga potopijo neperspektivni kolektivi.

Sovjetske čete se začno umikati čez 10 dni

PRAGA, 15. februarja (Tanjug) – Umik sovjetskih vojaških enot, ki so bile nameščene na Češkoslovaškem od intervencije članic varšavskega pakta avgusta 1968, se bo začel v ponedeljek, 26. februarja, prva etapa pa bo končana 31. maja. Soglasje o tem sta danes v Pragi dosegli delovni skupini sovjetsko-češkoslovaške komisije, ki sta nadaljevali delo po prekinitvi plenarnega zasedanja v Moskvi v začetku tedna. Ključnega spornega problema, namreč dokončnega datuma umika sovjetskih enot, še niso razrešili. O tem bodo razpravljali v okviru drugega kroga pogajanj, ki se utegne začeti že prihodnji teden.

Marković spet kandidat

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Predsedstvo SFRJ je ugotovilo, da so v povprešnjem postopku povsod podprli Anteja Markovića kot ponovnega kandidata za predsednika vlade. Predlog bo predsedstvo predložilo skupščini SFRJ.

Na seji predsedstva SFRJ so tudi ponovno poudarili jasno usmeritev Jugoslavije za politični pluralizem in sodobno tržno gospodarstvo kot podlage za vključevanje naše države v integracijske procese v Evropi in svetu.

Albanska provokacija v Ženevi

ŽENEVA, 15. februarja (Tanjug) – Albanski diplomati so danes razdelili nekaterim delegacijam, ki se udeležujejo 46. zasedanja komisije OZN za človekove pravice, besedilo zadnje izjave njihovega zunanjega ministra. Ta je namreč skušal zanikati obtožbe, da so Albanci na svojem ozemlju urili komandose za teroristične napade na Kosovu in da uradna Tirana ne financira emigrantske organizacije oziroma posameznikov, ki povzročajo nerede v Jugoslaviji. Tako želijo preusmeriti potek zasedanja, saj na njegovem dnevnem redu ni Jugoslavija, marveč Albanija, in sicer zaradi kršenja temeljnih človekovih pravic lastnih državljanov, zlasti pripadnikov manjšin, ki živijo na njenem ozemlju.

Izraelska delegacija v Valjevu

VALJEVO, 15. februarja (Tanjug) – V Valjevo so danes pripotovali predstvaniki izraelskega mesta Rehovota – gre za prvo uradno delegacijo iz te države, ki je obiskala Jugoslavijo po prekinitvi diplomatskih odnosov z Izraelom. Poleg župana Rehovota Mihaila Lapidoja in več članov mestnega sveta so v delegaciji tudi Idal Grifel, namestnik župana Tel Aviva, Ali Rabinović, predsednik odbora za mednarodne odnose izraelskih mest, in Isa Kabiljo, član izraelske komisije za energetiko. Goste, ki se bodo mudili na obisku v naši državi štiri dni bodo podpisali pogodbo o navezavi prijateljskih stikov med Rehovotom in Valjevom, je danes sprejel predsednik valjevske skupščine Slobodan Djukić, nato pa so se pogovarjali še s predstavniki tamkajšnjega gospodarskega življenja.

Rižkov proti sovjetski konfederaciji

CANBERRA, 15. februarja (ADN) – Sovjetski premier Nikolaj Rižkov je izjavil, da konfederacija sovjetskih avtonomnih republik ni možna, vendar pa bi morale biti republike po njegovem mnenju bolj samostojne. Na tiskovni konferenci v Canberri je Rižkov poudaril, da se sovjetska vlada odločno zavzema za federacijo in ne za konfederacijo 15 sovjetskih avtonomnih republik. Mislimo, da se lahko Sovjetska zveza kot velika sila razvija še naprej samo pod pogojem, če uskladimo interese vlade v Moskvi in avtonomnih pokrajin.

SIMPOZIJ O VLADIMIRU BARTOLU

»Nič ni resnično, vse je dovoljeno«

LJUBLJANA, 15. februarja – Morda se Vladimir Bartol, avtor silnega Alamuta, že bliža koncu svojega »revivela«, toda za zdaj je gotovo še »in« – kot bi dejal Marko Crnkovič, ki je imel na nocojšnjem peturnem simpoziju v Cankarjevem domu v rokah konferanso; simpozij je pripravila njegova, se pravi generacija, ki je na Bartola znova pokazala in ustanovila Sklad pisateljevega imena. K začetku je prišlo namreč toliko ljudi, da je bilo treba simpozioniste napotiti v večjo dvorano. Prišel, nagovoril in odšel je tudi Jože Školjč, ki mu je literarna intuicija očitno prišepnila, da je utegnil imeti Bartol liberalno dušo.

Sicer pa je bil ta Bartolov večer resen prispevek k osvetlitvi njegovega dela. Dobro in stimulativno je, da so se odzvali tudi univerzitetni profesorji, ne toliko zaradi avtoritete kot zaradi dramaturgije debate, ki se je, v celoti vzeto, odlično dopolnjevala; do povsem nasprotnih stališč v pogledu na Bartola – seveda je bilo največ govora o Alamutu – ni prišlo. Izoblikovalo pa se je nekaj bistvenih problemov: v kolikšni meri je Alamut (res) postmodernističen tekst (to tezo je vsaj na enem vogalu »sesul« Janko Kos), koliko je to, kljub vsej pretekli zadržanosti, vendarle tipičen slovenski roman (Boris Paternu vztraja pri nasprotnem mnenju), ali je v njegov idejni tloris jasneje položena Nietzschejeva volja do moči (tako mislita Tomo Virk in Janko Kos) kot obtožba totalitarizma (kakor se glasi popularna teza). Kar nekaj je bilo komparativnih problemov: Bartol in Vidmar, Bartol in Grum (Lado Kralj), Bartol in Vitomil Zupan (Helga Glušič). Tone Peršak je govoril o težavah z recepcijo Bartola, Drago Bajt o Bartolovi esejistiki, Marko Juvan in Irena Novak-Popov sta analizirala postmodernistični kontekst Alamuta. Za »desert« (citiramo) pa je bil Tadej Zupančič z Bartolovim »protestantizmom«.

Do prave »sinteze«, kot si jo je poželel voditelj simpozija na začetku, je prišlo morda na nočni soareji v Gleju, kamor so se potem zatekli nekateri fedaini.

PETER KOLŠEK

Afriške vojne pehajo prebivalstvo v lakoto

V nevarnosti 15 milijonov ljudi – Čemur prizanesejo kobilice in suša, izničijo spopadi – Mednarodna pomoč ne seže do ogroženih – Trmasta Adis Abeba

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NAIROBI, 15. februarja – Lakota spet ogroža 15 milijonov ljudi, ker so ponovno izbruhnili spopadi v štirih afriških državah (Angoli, Mozambiku, Sudanu in Etiopiji), opozarja organizacija ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) v svojem poročilu o razmerah v podsaharski Afriki. FAO ugotavlja, da je bila letina v Afriki lani sicer kar obilna, ker so ji prizanesle tako kobilice kot suša, vojne pa so očitno ostale njena najhujša nadloga.

V Zimbabveju, Zambiji, Tanzaniji, Keniji in Maliju so menda pridelali celo precejšnje presežke žitaric in bodo predvsem potrebovali pomoč, da jih bodo lahko izvozili. V severni Etiopiji, južnem in vzhodnem Sudanu in na obsežnih območjih Mozambika in Angole pa so suša in predvsem vojne povsem uničile pridelek. Neizogibno katastrofo lahko prepreči le še obsežna mednarodna pomoč. Toda Fao hkrati opozarja, da je to pomoč prav zaradi spopadov vse teže dostavljati do prizadetih.

Spopadi so se v vseh štirih državah, kjer se vojne vlečejo že desetletja, spet razmahnili predvsem zaradi razočaranja, ker so spodletela dosedanja mirovna prizadevanja, ki pa zaradi nepripravljenosti sprtih strani, da bi popustile, niso mogla priti do čudežnih rešitev. Tako je povsem zamrlo posredovanje kenijskega predsednika Moija in Zimbabvejskega predsednika Mugabeja v Mozambiku, uporniško gibanje Renamo pa se spet vse pogosteje zateka k sabotažam, da bi prisililo vlado v Maputu k neposrednim pogajanjem, v katera za zdaj še noče privoliti.

Angolska vlada nadaljuje obsežno ofenzivo proti uporniškemu gibanju UNITA, začeto že ob koncu lanskega leta, ker gibanje ni hotelo privoliti, da bi se v zameno za amnestijo vključilo v obstoječe ustanove sistema. Toda pred Mavingo, osrednjim oporiščem UNITA, se ofenziva spet vse bolj sprevrača v pozicijsko vojno, zairski predsednik Mobutu pa poskuša obuditi pogajanja, čeprav za zdaj brez uspeha. Kmalu naj bi poskušal posredovati tudi v spopadih v Sudanu. Toda takšne napovedi še niso ustavile spopadov. V Jubi, pokrajinskem središču sudanskega juga, ki ga že nekaj tednov oblegajo borci sudanske ljudske osvobodilne vojske (SPLA), pa je kakšnih 300.000 ljudi še vedno odrezanih od sveta in na robu lakote.

V Etiopiji je konec tedna po daljšem premoru oživela tudi eritrejska fronta, očitno kot dogovor na ofenzivo Mengistujevega režima proti tigrejski ljudski osvobodilni fronti (TPLF), ki je že lansko jesen prodrla globoko v pokrajino Volo. Konec tedna so namreč borci eritrejske ljudske osvobodilne fronte (EPLF) nepričakovano začeli obsežno ofenzivo proti vladnim četam v Eritreji in se jim je celo posrečilo prodreti v strateško izjemno pomembno pristanišče Masawa ob Rdečem morju. Poročila o tem, ali jim ga je uspelo tudi zasesti, so si še vedno nasprotujoča.

VOJKO PLEVELJ

OGLEDALO

KOSOVSKA ŠOLA REALIZMA



ICO VOLJEVICA, Večernji list

Diplomacija v pasteh

Redna tiskovna konferenca v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve – Zakaj bi zunanje ministrstvo moralo kaj reči o Ademu Demaçiju?

BEOGRAD, 15. februarja – Predsednik dr. Janez Drnovšek pojde na povabilo predsednika Mubaraka kmalu v Egipt; skladno z obsežnim delovnim programom ga bosta spremljala Budimir Lončar, šef diplomacije, in Franc Horvat, zvezni sekretar za zunanjo trgovino. To je bila prva napoved Iva Vajgla, predstavnika ZSZZ, na današnji redni tiskovni konferenci. Z drugo smo zvedeli, da bomo od 22. do 24. februarja imeli v gosteh Francisca Fernandeza Ordoneza, zunanjega ministra Španije. Potem so začela deževati vprašanja.

Da bi bil prvi, se je potrudil spet kolega iz Otečestvenega fronta iz Sofije, ki ga je zanimalo, kako da je mogoče, da poslanci v skupščini SFRJ govorijo o turški manjšini v Bolgariji, ko pa sta baje te dni bolgarski in turški zunanji minister ugotovila, da je ni oziroma da v Bolgariji živijo le bolgarski državljani. Drugo vprašanje je izhajalo iz prvega: kako je mogoče govoriti o – makedonski manjšini. Vajgl je skorajda s pedagoškim talentom najprej raztolmačil, da sicer ni nujno, da bi tolmačil slednjo debato v parlamentu, saj ljudje tam pač govorijo vse mogoče; no, menil je, da je obstoj manjšin ali narodnosti, kot to kvalificiramo pri nas, odvisen tako od občutka, opredelitev določene etnične skupine pa tudi matične države, ki ji eventualno pripada. Toliko torej o turško govorečih bolgarskih državljanih. »Kar pa zadeva – Makedonce,« je potem zajel sapo Vajgl, »v tem pogledu . . .« Čeprav je bil na moč izviren, skorajda ni potrebno navesti, kaj vse mu je navedel v brk vzdržano in ljubeznivo.

Kdo lahko v Jugoslaviji izžene domnevne emigrante iz Albanije in kateri organ lahko eventualno odvzame nekemu bivšemu emigrantu iz Albanije jugoslovansko državljanstvo, je zanimalo dopisnico lista El pais; navrgla je še vprašanje, kako je mogoče postavljati takšne zahteve, hkrati pa v Bonnu protestirati zaradi nameravanja uvajanja vizumov za Jugoslovane. Vajgl se je neposrednemu odgovoru izognil, menil pa je, da se takšni in podobni problemi lahko rešujejo le skladno z zakoni, pa tudi demokratičnimi procesi, mednarodnimi sporazumi itd.

»Delo« pa so zanimala štiri vprašanja: kaj misli o treh konceptih resolucij z očitki Jugoslaviji zastran razmer na Kosovu, ki bodo danes obravnavane v Strasbourgu; ali je katera med njimi »boljša«, oziroma manj ostra? Kaj meni o obtožbah, ki so jih na račun dogodkov na Kosovu te dni izrekli predstavniki helsinških skupin za človeške pravice? Kako bo jugoslovanska diplomacija reagirala na zamere, ki jih bo te dni slišati v zvezi s Kosovim v ameriškem kongresu? Ali dobiva jugoslovanska diplomacija v zvezi s tem ustrezne instrukcije? Kaj reči v zvezi z očitkom, ki je začel krožiti po svetu, da je po izpustitvi Nelsona Mandele iz zapora Jugoslaviji pripadel rekord političnega zapornika z najdaljšim stažem: Adema Demaçija.

Vajgl je v odgovorih izrazil željo, da bo obravnavanje problemov Kosova objektivno in tolerantno, da bo upoštevalo težnje in reformske opredelitve, ki se zavzemajo za proces demokratizacije in uvajanje političnega pluralizma. Kar zadeva helsinške skupine, je Vajgl poudaril, da se Jugoslavija ne umika dialogu s takimi skupinami, niti z institucijami, kot je na primer Amnesty International. Tako bo tudi tokrat. Naša diplomacija, da dobiva, kot je to pač normalno, ustrezne instrukcije, no, jasno pa je, da je usposobljena tudi za samostojno ad hoc delovanje. Kar pa zadeva Adema Demaçija je Vajgl glasno pomislil – ali naj bi bil ZSZZ tisti, ki bi bil dolžan odgovoriti na to vprašanje.

Ne glede na to, da o tem piše tudi tisk – ZSZZ morebiti res ni dolžan odgovoriti. Toda – kaj moremo, ko pa ustrezno ministrstvo še nima svojega – Vajgla!

S. S.

Neurja, poplave in zameti po Evropi

BEOGRAD, 15. februarja (Tanjug) – Snežni metež, deževje, hud veter in plazovi so povzročili težave v mnogih krajih Evrope in zahtevali tudi človeške žrtve. Več kot 200.000 smučarjev je takorekoč ujeto v smučarskih središčih v francoskih Alpah, kjer so plazovi terjali troje življenj. Druge po Franciji poplave in močan veter ogrožajo promet. Malteška tovorna ladja Scantrader se je potopila ob zahodni francoski obali in dvanajst članov posadke pogrešajo. Najmanj trije ljudje so v nižinskih predelih Švice zgubili življenje zaradi zemeljskih plazov, švicarska smučarska središča pa so odrezana od sveta, saj je tam zapadlo do dva metra snega. Neurje je prizadelo tudi južne predele Zvezne republike Nemčije.

V bundestagu hrupno

Poročilo kanclerja Kohla o pogovorih z Gorbačovom in Modrowom je izzvalo izbruhe nereda – Pohvala prvemu in graja drugemu – Razdraženi Vogel

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BONN, 15. februarja – Toliko hrupa kot danes v bonskem bundestagu že dolgo časa ni bilo. Povod za pravcate izbruhe nereda je bil nastop kanclerja Kohla, ki je poročal o pogovorih s sovjetskim voditeljem Gorbačovom in o srečanju, ki ga je imel v torek – trajalo je komaj uro – z vzhodnonemškim premierom Modrowom. Po današnji seji je videti, da se zahodnonemška vlada in opozicija sicer strinjata zastran urnika za združitev obeh Nemčij, pri vsem drugem – in tega ni malo – pa se razhajata.

Seja bundestaga se je začela celo preveč mirno glede na napovedi, da bo – ker naj bi pač obravnavala nemško vprašanje v kljični fazi njegovega razvoja – malodane zgodovinska. Kancler Kohl je v svojem poročilu ponovil nekaj že znanih trditev. Najprej se je zahvalil za razumevanje, ki ga je pokazala Sovjetska zveza, saj je z najnovejšim zasukom v svoji nemški politiki sploh omogočila sedanji razvoj na poti k nemški združitvi. Hkrati je kancler zagotovil, da nemško združevanje ne bo v škodo nikogar in da bodo upoštevani varnostni interesi vseh evropskih in še posebej sosednjih držav; zavrnil pa je vse tiste, ki mislijo, da bi se morala Nemčija umakniti iz zahodnega zavezništva, se nevtralizirati in demilitarizirati. Če je Kohl hvalil Gorbačova, je grajal Modrowa in njegovo ekipo, češ da dosedanje reformne spremembe v NDR ne zadoščajo za to, da bi se ZRN v večjem obsegu vključila v prenovo in reševanje vzhodnonemškega gospodarstva.

Če je kancler s tem skušal utemeljiti svoje pogovore z Modrowom, ki se je včeraj vrnil domov praznih rok, se mu operacija ni najbolje posrečila. Tudi zahodnonemški komentatorji menijo, da je na srečanje že vplival »poker za izhodiščne pogajalske pozicije« in da skuša Bonn v sedanjem položaju premoči doseči, da bo združevanje potekalo pod njegovimi pogoji; še posebej velja to za gospodarsko združevanje, v katerem skuša bonska vlada na hitro odstraniti vse vzhodnonemške sistemske posebnosti, nato pa sanacijo gospodarstva prepustiti prosti pobudi zahodnonemškega kapitala.

Kohlovi očitki na račun Modrowa so razdražili opozicijske poslance, na ta izziv pa je kancler odgovoril tako, da je socialnim demokratom očital njihovo nekdanjo povezanost z Enotno socialistično partijo Nemčije, kar je bil seveda povod za nove izbruhe nereda. Z besedami pa je nestrinjanje izrazil predsednik SPD Hans-Jochen Vogel, ki je kanclerju očital, da se izmika jasnemu stališču do dokončnosti poljske zahodne meje ter da tako spravlja v nevarnost sam proces združevanja. Očital mu je tudi, da je veliko obljubljal, vendar pa za vzhodnonemško ljudstvo praktično ni storil prav nič in če položaj v NDR še ni ušel z vajeti, gre zahvala za to le Modrowu in okrogli mizi.

MARJAN SEDMAK

Najsilovitejši topniški spopadi

Boji v Bejrutu se spet nadaljujejo – Aun in Žaža poročata o svojih vojaških uspehih

BEJRUT, 15. februarja – Pripadniki krščanske milice generala Michela Auna so danes napadli položaje rivalskih krščanskih sil, ki jih vodi Šamir Žaža. Tako so se v vzhodnem Bejrutu po nekaj dneh relativnega zatišja spet razvneli topniški spopadi, o katerih mnogi pravijo, da so najsilovitejši v 15-letni državljanski vojni v Libanonu. Agencije poročajo, da se spopadajo dobesedno za vsako hišo in ulico.

Po prvih poročilih je samo v današnjih spopadih padlo 16, ranjenih pa je bilo 20 ljudi. Od izbruha vojne med krščanskima frakcijama konec minulega meseca je izgubilo življenje 526 ljudi, 1888 pa jih je bilo ranjenih. Na številnih koncih krščanskega dela Bejruta so danes izbruhnili požari, ki so kot obroč vklenili četrt, v kateri so bolnišnice, zato da tja ne morejo prepeljati ranjencev.

Aun je sporočil, da njegova milica uspešno napreduje, nasprotniki v Žažovem štabu pa zatrjujejo, da so današnji napad zavrnili.

ISKRICA

Ljudje niso vedno to, za kar jih imamo, toda redko kaj boljšega.

G. E. LESSING

SVET SO LJUDJE

Nominacije za oskarje

Člani ameriške filmske akademije so razglasili imena filmov in igralcev, med katerimi bodo izbirali nagrajence za oskarje. Slovesna podelitev bo 26. marca v Music Centru v Los Angelesu. Največ (devet) nominacij za oskarje je dobila zgodba z ameriškega juga o dolgoletnem prijateljstvu med črnskim šoferjem in njegovo belo delodajalko z naslovom Driving Miss Daisy (Vožnje z gospodično Marjetico), takoj za njim pa je film o vietnamski vojni Born on the Fourth of July (Rojen 4. julija) z osmimi nominacijami. Po pet nominacij za največjo filmsko nagrado sta dobila filma Slava (Glory), zgodba o črnskih vojakih v ameriški državljanski vojni, in My Left Foot (Moja leva noga) o irskem pisatelju in slikarju z multiplo sklerozo Christyju Brownu. Za naslov najboljšega filma se potegujeta še filma Dead Poets' Society (Družba mrtvih pesnikov) in Field of Dreams (Področje sanj).



Za naslov najboljše igralke se bodo potegovali **JESSICA TANDY** (Vožnje z gospodično Marjetico), **JESSICA LANGE** (Music Box), **MICHELLE PFEIFFER** (The Fabulous Baker Boys, Neverjetni Bakerjevi fantje), **PAULINE COLLINS** (Shirley Valentine) in **ISABELLE ADJANI** (Camille Claudel).



Za najboljšega igralca predlagajo **KENNETHA BRANAGHA** (Henrik V.), **TOMA CRUISEA** (Rojen 4. julija), **MORGANA FREEMANA** (Vožnje z gospodično Marjetico), **ROBBINA WILLIAMSA** (Družba mrtvih pesnikov) in **DANIELA DAYA-LEWISA** (Moja leva noga).



Režiserji, nominirani za oskarja so: **WOODY ALLEN** (Crimes and Misdemeanors, Zločini in prekrški), **KENNETH BRANAGH** (Henrik V.), **OLIVER STONE** (Rojen 4. julija), **PETER WEIR** (Družba mrtvih pesnikov) in **JIM SHERIDAN** (Moja leva noga).



Za najboljše tuje filme predlagajo francoski film Camille Claudel, italijanski (Il Nuovo Cinema Paradiso), kanadski Jezus iz Montreala (Jesus of Montreal), portoriški Santiago, zgodba o njegovem novem življenju in danski Waltzing Regitze.

Igralci, ki se bodo potegovali za najboljšo stransko vlogo, so Denzel Washington (Glory), Danny Aiello (Do the Right Thing, Stori, kar je prav), Marlon Brando (A Dry White Season, Bela sušna sezona) in Martin Landau (Zločini in prekrški), igralke, nominirane za najboljšo stransko vlogo, pa so Anjelica Houston (Enemies, A Love Story, Sovražniki, ljubezenska zgodba), Dianne Wiest (Parenthood, Starševstvo), Brenda Fricker (Moja leva noga), Julia Roberts (Steel Magnolias, Jeklene magnolije) in Lena Olin (Sovražniki, ljubezenska zgodba).

Umrl avtor Rdečega puloverja

V ameriški bolnišnici v Neuilly-sur-Seine je v 59. letu po dolgi bolezni, kot navaja uradno sporočilo, umrl eden najbolj nenavadnih francoskih filmskih režiserjev **MICHEL DRACH**, čigar mojstrovina Rdeči pulover sodi v antologijo francoske filmske umetnosti. Ustvarjalec, ki se ni podrejal zakonom trga, je med drugim režiral tudi filma Violine na plesu, Pripovedujte mi o ljubezni, za film V nedeljo ne pokopavajo pa je leta 1959 dobil najvišje priznanje za filmsko ustvarjalnost v Franciji Prix Louis Deluc.

(B. M.)

PA ŠE TO

NOVI STRANKI NA POT – Vsem tistim, ki so izrazili namere, da bi slovensko alternativno strankarsko prizorišče obogatili z novo stranko – z edino pravoverno zvezo komunistov – droben nasvet. Nič naj se ne sekirajo, ker so se že iztekli vsi normalni roki za predlaganje kandidatnih list za aprilske volitve, saj se še vedno lahko napotijo med volilce in predlagajo kandidate z zbiranjem podpisov.

Ta nasvet je seveda brezpredmeten, če se bo nova stranka držala načela o doslednem sestopu partije z oblasti – saj v tem primeru sploh nima smisla, da bi nova stranka sodelovala na volitvah.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 33 z dne 15. februarja 1990

za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice

država	valuta	tečaj velja za	nakupni	srednji	prodajni	nakupni za čeke in kred. pisma	nakupni za efektive in medn. pošt. nakazn.
Avstralija	a. dolar	1	8,7725	8,7989	8,8253	8,4216	8,3777
Avstrija	šiling	100	99,1234	99,4217	99,7200	97,1409	96,6453
Kanada	dolar	1	9,7143	9,7435	9,7727	9,3257	9,2772
Danska	krona	100	180,7761	181,3201	181,8641	176,7086	175,8048
Finska	marka	100	296,6055	297,4980	298,3905	289,9319	288,4488
Francija	frank	100	205,1506	205,7679	206,3852	200,5347	199,5090
ZR Nemčija	marka	100	697,9000	700,0000	702,1000	683,9420	680,4525
Grčija	drahma	100	–	7,4233	7,4456	7,1050	7,0680
Irska	funt	1	–	18,5432	18,5988	17,7481	17,6557
Italija	lira	100	0,9399	0,9427	0,9455	0,9211	0,9164
Japonska	jen	100	8,1107	8,1351	8,1595	7,7863	7,7457
Kuvajt	kv. dinar	1	40,3015	40,4228	40,5441	38,6894	38,4879
Nizozemska	gulden	100	619,1357	620,9987	622,8617	605,2051	602,1095
Norveška	krona	100	180,9854	181,5300	182,0746	176,9132	176,0083
Portugalska	escudo	100	7,9077	7,9315	7,9553	7,5914	7,5519
Švedska	krona	100	191,2452	191,8207	192,3962	186,9422	185,9860
Švica	frank	100	782,9650	785,3210	787,6770	767,3057	763,3909
V. Britanija	funt	1	19,8592	19,9190	19,9788	19,4124	19,3131
ZDA	dolar	1	11,7233	11,7586	11,7939	11,4595	11,4009
	ECU	1	14,2379	14,2807	14,3235	13,9531	–
Belgija	frank/F	100	33,3713	33,4717	33,5721	32,6204	32,4536
Belgija	frank/C	100	33,3808	33,4812	33,5816	–	–
Španija	pezeta	100	10,7800	10,8124	10,8448	10,3488	10,2949

Tečaj dinarja za obračunski dolar je 11,7586 dinarja. Tečaj dinarja za obračunski dolar za kreditna pisma in čeke je 4,7034 dinarja. Tečaji za obračunski dolar in obračunski dolar za kreditna pisma in čeke začno veljati 15. februarja 1990 ob 14. uri. Tečaji s te tečajne liste veljajo od 16. februarja 1990. Tečaji za grško drahmo in irski funt veljajo samo za efektivo in čeke. Tečaji za britanski funt veljajo tudi za škotski funt, vendar le za efektivo in čeke. – Najvišji zajamčeni znesek evročeka je 2500 dinarjev (velja od 1. januarja 1990). – Poročilo o višini povprečne realne obrestne mere na trgu denarja in kratkoročnih vrednostnih papirjev dne 14. 2. 1990: letna 28,13; mesečna 1,92; za čas od 14. 11. 1989 do 14. 2. 1990: letna 25,27; mesečna 1,87.

ljubljanska banka Pravi naslov za denarne zadeve

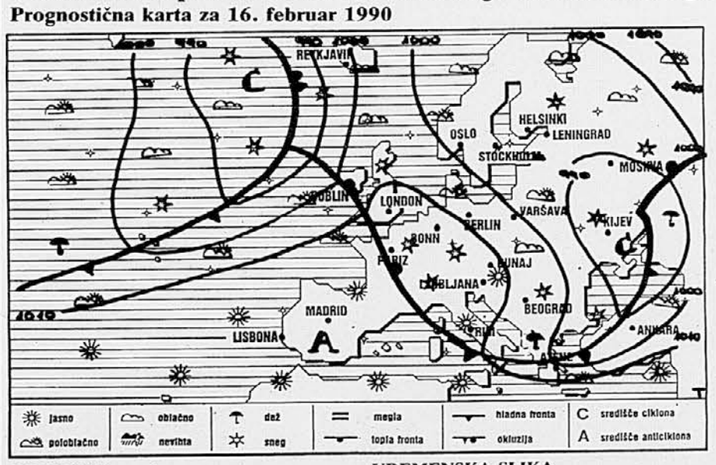
Snežne razmere

15. 2.

Mariborsko Pohorje: nič stopinj, jasno, 10 do 15 cm snega, na Bolfenku vozita vlečnici Bellevue in Stolp od 8. do 16.30, na Arehu pa Areh. Žigart, Ruska in Cojzarica od 8.30 do 16.30; **Vogel:** ena stopinja, jasno, 55 cm snega, nihalka vozi od 7. do 18., druge naprave pa od 7. do 16. Ski bus vozi. **Soriška planina:** –2, oblačno, 25 cm snega, naprave vozijo od 8. do 16.30; **Velika planina:** –2, jasno, 10 cm snega. Vozita dvosedežnica in gondolska žičnica, smučanje ni možno; **Rogla:** –2, oblačno, 25 do 30 cm pomrznjenega snega, vozijo vlečnice Mašin žaga, Ostruščica in Planja in sicer od 9. do 16. Tekaške proge so urejene. **Krvavec:** –1, megleno, piha severozahodnik, 5 do 15 cm snega, smučanje ni možno, ker je snega premalo, kabinska žičnica vozi od 8. do 16. vsako polno uro, zadnjikrat pa ob 17.30. **Zelenica:** dve stopinji, oblačno, 10 do 15 cm pomrznjenega snega, naprave obratujejo od 9. do 16. **Kanin:** nič stopinj, delno oblačno, od 20 do 70 cm snega, obratujejo dvosedeženici Sedlo in Veliki graben ter trosedežnica Škripi do vmesne postaje od 8. do 16.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda Slovenije

Prognostična karta za 16. februar 1990



SLOVENIJA

Čez dan se bo postopno razjasnilo, na Primorskem bo prehodno pihala zmerna burja. Najnižje jutranje temperature bodo od –3 do 2, ob morju 5, najvišje dnevne od 4 do 8 stopinj C.

JUGOSLAVIJA

Poslabšanje s padavinami se bo razširilo nad vso državo, v severozahodnem delu pa se bo čez dan postopoma jasnilo.

VREMENSKA SLIKA

Za hladno fronto, ki je ponoči prešla Slovenijo, se krepi obsežno območje visokega zračnega pritiska. S severozahodnimi vetrovi priteka k nam hladnejši zrak.

KAKO KAŽE ZA SOBOTO IN NEDELJO

Bo pretežno jasno, zjutra bo po nekaterih kotlinah megla. V nedeljo se bo otoplilo.

VREME IN TEMPERATURE 15. FEBRUARJA 1990 OB 13. URI

kraj	vreme	°C
LJUBLJANA	pret. oblačno	8
PLANICA	pret. oblačno	6
BRNIK	oblačno	10
KREDARICA	zmer. oblačno	–1
MARIBOR	zmer. oblačno	10
M. SOBOTA	pret. oblačno	8
SL. GRADEC	pret. oblačno	9
CELJE	pret. oblačno	13
N. MESTO	pret. oblačno	15
N. GORICA	oblačno	9
PORTOROŽ	zmer. oblačno	14
REKA	oblačno	13
PULJ	pret. oblačno	14
HVAR	pret. oblačno	15
DUBROVNIK	pret. oblačno	15
ZAGREB	zmer. oblačno	17
BEOGRAD	pret. oblačno	14
SARAJEVO	pret. oblačno	16
TITOGRAD	oblačno	10
SKOPJE	zmer. oblačno	14
CELOVEC	zmer. oblačno	8
GRADEC	pret. oblačno	7
DUNAJ	dežuje	2
BENETKE	zmer. oblačno	10
MILANO	zmer. oblačno	19
GENOVA	pret. oblačno	16
RIM	rahlo oblačno	15
PARIZ	zmer. oblačno	9
BERLIN	dež s snegom	1
STOCKHOLM	rahlo sneži	0
MOSKVA	rahlo sneži	–2

ONESNAŽENOST ZRAKA V SLOVENIJI

15. 2. 90 Izmerjene koncentracije SO_2 v mg/m³

	povpr. do 14.30	najv. polurna		včeraj ob	24-urna
Ljubljana	0.20	0.34	9.30	0.04	
Maribor	0.50	0.78	9.00	0.17	
Celje	0.18	0.52	10.00	0.10	
Trbovlje	0.38	0.67	8.30	0.28	
Hrastnik	0.31	0.68	6.30	0.19	
Zavodnje	–	–	–	–	

Maksimalne dopustne koncentracije SO_2:
polurna: 0.75 mg/m³; 24-urna: 0.30 mg/m³
Priporočila svetovne zdravstvene organizacije:
enourna: 0.35 mg/m³; 24-urna: 0.125 mg/m³

Laneno olje za zimske ceste?

Zrnasti snovi iz kalcijevega klorida in natrijevega hidroksida, obdani z lanenim oljem, napovedujejo Švicarji odločilno vlogo v boju z ledom na cestah. Pod imenom »verglimit« jo je patentirala istoimenska firma iz Ženeve, že nekaj let pa jo na veliko preizkušajo v več evropskih državah.

Verglimit sicer ni popolna novost, kot dodatek betonasfaltu ga že nekaj časa uporabljajo za cestne odseke, ki jih poledica posebej ogroža: na mostovih, mejah gozdov, na strmih vzponih.

Verglimit ledu ne topi kot sol, ampak preprečuje, da bi se prijel površine. Sneg in morebitno ledeno skorjo zato kolesa vozil sproti odmetavajo s ceste. Pri tem se torni količnik med cesto in pnevmatikami ne zmanjša. Verglimit je zato trajen; v petih letih pade vsebnost tega dodatka v asfaltu komaj za 15 odstotkov, kar pomeni, da se asfalt prej obrabi. Seveda pa je cestna obloga z verglimitom nekoliko dražja, čeprav najbrž skoraj zastonj v primerjavi z opustošenjem, ki ga sol vsako zimo povzroči na avtomobilih. Računajo, da jim sol skrajša dobo uporabnosti vsaj za desetino, kar pomeni, da uniči letno na vsem svetu okrog deset milijonov avtomobilov.

BRANKO SOSIČ

Denarna merica za kulturo

Slovenska kulturna politika je po krajšem zatišju, ko se je razgledovala po spreminjajočem se družbenem okolju, prisluškovala nekoliko bledim strankarskim besedam o kulturi in zajemala sapo za javno delovanje, začela kazati prve znake svojega prebujanja.

Če odštejemo govorniške nastope različnih kulturniških razsežnikov v minulih, bolj ali manj slavnostnih dneh, potem lahko rečemo, da je prvo globljo brazdo v slovensko kulturnopolitično njivo zaoral tako imenovani programski odbor, ki ga je republiška skupščina postavila kot nekakšnega začasnega posrednika pri izvrševanju oporoke ob koncu lanskega leta preminule Kulturne skupnosti Slovenije. Pri tem si je seveda država pridržala odločujočo moč, kar pomeni, da je treba ob sedaj še dokaj brezbarvni skupščini zelo resno upoštevati republiško vlado in seveda njen komite za kulturo, pri katerem so združene izvršilne službe, tako komiteja kot bivše kulturne skupnosti. V tej navezi se bodo pretakale programske in denarne odločitve.

Po vtisu s ponedeljkove prve seje programskega odbora (oziroma odbora za spremljanje uresničevanja politike in odločitev ter za dajanje mnenj in predlogov na področju kulture Skupščini SR Slovenije in njenemu Izvršnemu svetu) bi lahko sklepali, da se bodo že znani odnosi med kulturo in državo nadaljevali, le da sedaj ne bo beseda o vsejugoslovanski prisili, ki z neustavnimi zakoni tlači slovensko kulturno suverenost, temveč o slovenski skupščinski politiki in njenem razumevanju nacionalnega kulturnega programa. Morda se bo kmalu pokazalo, da med zvezno in republiško miselnostjo ni bistvene razlike.

Letošnjemu programu je podlaga lanski, okleščeni. Kaj pri kulturi pomeni »okleščeni« program, morda pove podatek, da bo v srednjeročnem planu predvideno obnovo spomenikov verjetno mogoče uresničiti le 20-odstotno. Taka je pač slika celotne skrbi za narodovo dediščino in nič drugače ni z drugimi kulturnimi področji.

V republiški proračunski merici z denarji, namenjenimi kulturi, sta med drugim zarezi, ki označujeta materialne stroške in osebne dohodke. Če sta obe postavljeni nižje, kot bi bilo potrebno in pošteno, in če je nalite snovi manj od oznak, potem je že mogoče govoriti o velikem nerazumevanju politične oblasti do vsebin slovenskega nacionalnega kulturnega poslanstva.

Tako so recimo sredstva za materialne stroške decembra glede na november zaostajala za 11 odstotkov, kar pomeni oslabljeno računsko podlago za letos. Seveda je denarni upad občuten pri stvareh, ki jih kultura plačuje gospodarstvu. Gre za več kot 48,6 milijona dinarjev računskega primanjkljaja v letošnjem načrtu za temeljne programe in za 20,5 milijona manka pri tako imenovanih akcijah. To so razlike med cenami in odmerjenimi denarji. Druga tema so osebni dohodki, kjer je kulturi prisojena vrednost najenostavnejšega dela, nižja od zajamčenega OD v Sloveniji. Tako si je proračun »prihranil« okroglih 67 milijonov. Posledice tako nizkih izhodišč v denarni merici se seveda že kažejo v tekočih mesecih.

V Sloveniji se denar za družbene dejavnosti deli po različnih metodologijah in gradivih, zato prihaja med njimi do velikih razlik. Kar je za eno področje delovni minimum, je za drugo nedosegljiva ploščad. Ob sedanji stavki učiteljev in prostih rokah ministra za šolstvo pri reševanju zadev se lahko vprašamo, ali bodo sprejeti dogovori, ukrepi, odnosi in kar je še takega, veljali tudi za druge družbene dejavnosti v Sloveniji, ali pa se bo vsaka zase morala s stavko bojevati za svojo večjo ali manjšo merico. Kultura ima na primer med nacionalno pomembnimi naložbami podirajoči se Cekinov grad, nujni gledališki stavbi, v Mariboru in Novi Gorici, predelavo Kluba delegatov za potrebe Narodne galerije, raziskovalna dejavnost pa poleg drugega stanovanjska stolpiča v Ljubljani in Mariboru. Tudi v tem je določena vsebinska in gmotna razlika.

Morda nam sedanji prenovitveni čas nudi priložnost za odkrite karte in uravnoteženo urejanje različnih dejavnosti. Če drugega ne, bi se vsaj pri nekaterih temeljnih rečeh, kot so osebni dohodki in materialni stroški, lahko ravnali po primerljivih kazalcih.

Pogovor na temo: Nov čas in nov učitelj

Na posvetu pedagoških delavcev na Teološki fakulteti bo predaval dr. Anton Stres

Na Teološki fakulteti v Ljubljani bo v soboto, 17. februarja, ob 9. uri srečanje pedagoških delavcev in drugih, ki jih zanimajo vprašanja vzgoje in izobraževanja mladine. Dr. Anton Stres bo na začetku razmišljal na temo: Nov čas in nov učitelj, potem pa bo okrogla miza, pogovor o nalogah učitelja in drugih s tem povezanih vprašanjih vzgoje in izobraževanja, ki so v našem družbenem življenju še zmerom nekakšen tabu.

Pogovor organizira sekcija pedagoških delavcev, ki deluje pri Medškofijskem odboru za izobraževanje. Deluje od lanskega februarja. Do zdaj je pripravila pet predavanj, namenjenih pedagoškim delavcem osnovnega, srednjega in visokega šolstva, pedagoškemu naraščaju, upokojenim učiteljem in vsem drugim, ki jih zanimajo pedagoška vprašanja. Letošnja predavanja (vsa so v župnišču v Dravljah, Vodnikova 279, tel. 571-308) so namenjena razmišljanjem o učitelju, njegovi osebnosti, nalogi, položaju v družbi. Prihodnje naj bi bilo 17. marca. J. S.



Vdove po madžarsko

V Mestnem gledališču ljubljanskem bodo v soboto, 17. februarja, ob 19.30 predstavili novo premiero v sezoni 89/90 – dramo Akosa Kertesza Vdove v režiji Dušana Mlakarja. Intimno igro z elementi komedije je prevedel Jože Hradil, dramaturg predstave je Tone Partljič, kostumografka Alenka Bartl, lektorica Katja Podbevšek, glasbeni opremljevalec Ilija Šurev, scenska dela pa je oblikoval režiser. Nastopajo Nika Juvan Kalan, Majda Grbac, Maja Boh in Nadja Stranjar.

Tekst je poln absurdnih situacij. Ob umrlem igralcu se zberejo »pohlepne« ženske, mati, dve ženi in ljubica. Počasi se kot mozaik sestavi slika o mrtvem človeku. Kerteszovo delo je še dolg iz prejšnje sezone MGL, Držićevega Dundo Maroja pa bodo prestavili na začetek sezone 90/91. J. Š. A., foto: Tone Stojko

Naša vizija ima pogoj

Pogovor z Ladom Smrekarjem, kustosom pedagogom in vodjem Galerije Božidarja Jakca v Kostanjevici – 30-letnica Forme vive

Galerija Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki je pred mnogimi novimi preizkušnjami, saj bo leto 1990 tudi zanjo preizkusno leto »vmesnega obdobja« do nove organiziranosti in financiranja slovenske kulture. V letošnjem letu bo tudi kostanjeviški del Forme vive praznoval 30-letnico obstoja. O vzdrževanju cerkve in nekdanjega cistercijanskega samostana je tekla beseda z »očetom« galerijskega kompleksa, sedanjim kustosom-pedagogom in vodjem Galerije Ladom Smrekarjem. O tem kako vidi prihodnost, je dejal:

»Pogrešali bomo Kulturno skupnost Slovenije. Vsem navkljub je bil tam red, bila je strokovna presoja in občutek za mero. Čeprav je bil doslej uradni odnos financiranja Galerije Božidarja Jakca tak, da bi morala dajati 33 odstotkov KSS in 63 odstotkov občinske kulturne skupnosti v Krškem, je bilo v praksi ravno obratno. Z novim načinom financiranja bo še več finančnih obveznosti sicer na ravni republike, toda vprašanje je, ali bo občina hotela prispevati svoje obvezne deleže. Dolgoletna praksa dela v kulturi me je namreč potrdila v tem, da vse, kar ni v občinskem središču, ni deležno ustrezne pozornosti občine.

Od kdaj deluje galerija?

Njeno rojstno leto je leto 1956. Vsebuje več kot 2000 umetnin in nekateri poznavalci jo ocenjujejo. Za najbolj kakovostno posteksPresionistično zbirko pri nas. Imamo dela stosedeminosemdesetih umetnikov od Meštrovića, Guttusa, Preglja, Kosa, obeh Kraljev, Berga, Pilona do Jakca in drugih. Letno imamo do 80.000 obiskovalcev, od tega je prek 5000 tujcev. Iz Nizozemske prihaja že nekaj let redno vsak teden en avtobus; zaskrbljujoče pa je, da je med obiskovalci manj mladih, kar mi kot kustosu-pedagogu ne more biti vseeno.

Kako je Kostanjevica kot kraj ovrednotena v občinskem merilu?

Če upoštevamo dejstvo, da občina razglaša posamezne objekte za kulturne spomenike, potem je Kostanjevica že ves čas neustrezno vrednotena. Ni razumljena kot kompleks z izredno lego in starim srednjeveškim jedrom na rečnem otoku, kar je evropska znamenitost. Občinski odbor za varstvo naravne in kulturne dediščine v Krškem je na primer lani takole razdelil denar: za grad Brestanico 220 milijonov, za kostanjeviški grad in samostansko cerkev nekaj manj kot 88 milijonov novih dinarjev, za staro mestno jedro v Kostanjevici **pa le 5 milijonov.** Tudi gospodarstvo ne skrbi za kraj, saj so hiše stare, mnoge fasade bi morali obnoviti. Kostanjevica je z naravnim okoljem pravi biser, sam kraj pa si tega imena ne zasluži. Kostanjevica tudi nima svojega odbora, ki bi skrbel za revitalizacijo starega mestnega jedra. V Krškem še v Valvasorjev odbor niso nikogar imenovali iz Kostanjevice, pa je v našem samostanu dalj časa živel njegov sin, pater Štefan in najbrž je tu tudi pokopan.

Največje breme so za vas vzdrževalna dela. Kako bo z njimi v letošnjem letu?

Res je, največ denarja nas stane vzdrževanje, ker je kompleks zelo velik. Nesreča je tudi v tem, da so pod našo streho nekatera podjetja, nobeno od njih pa ne plačuje niti najemnine.

Nam je občina izdala odlok, da smo upravitelji gradu, ni nam pa dala za to novo čast niti dinarja. Vse to je farsa! No, kljub temu bomo letos nadaljevali sanacijo temeljev, obnovo obeh vhodnih stolpičev, izvedli bomo popotresno zavrovanje prostorov pleterske zbirke s cementnim injiciranjem sten, nekaj pa bomo morali narediti tudi zase, saj delamo v nemogočih razmerah. Dvanajst zaposlenih ima na voljo 42 kvadratnih metrov!

Kako boste realizirali Formo vivo?

Letošnji jubilej bomo lepo počastili, na pomoč pa nam bodo priskočili naši že uveljavljeni sponzorji Videm, Belinka, Nuklearka, Beogradska banka Ljubljana, Klinični center, ki bo v zamenjavo dobil skulpturo kot predlani Belinka, morda Terme Čatež in drugi. Na sklepni slovesnosti bodo nastopili Madrigalisti. Imena kiparjev še niso znana. Ob 30-letnici bo vrsta drugih prireditev pa tudi letni program bo tak, da bo privabil marsikakega gosta.

Kaj ponujate v letošnjem programu?

Kar tri mesece bo v cerkvi in drugih samostanskih prostorih doslej največja razstava slik, grafik in kipov Janeza Boljke, postavil pa jo bo oblikovalec Miljenko Lienl. Izšel bo katalog, v prodaji pa bo tudi že obstoječa monografija o umetniku. V Lamutovem salonu bo razstava grafik Toneta Kralja iz praškega obdobja, ki zajema leta 1919–23. Razstava je iz zbirke Božidarja Jakca. Odprli bomo tudi pregledno razstavo slikarke Mirne Pavlovec, razstavo slik Vasilija Jordana iz Zagreba, ob 90-letnici rojstva Zorana Didka pa bomo pripravili razstavo njegovih risb. Tik pred izidom je vodnik po razstavi Franceta Kralja, prestavili ga bomo ob letošnjem kulturnem prazniku. Več stvari pa že načrtujemo za leto 1991.

Kostanjevica popravlja mnoge zaostanke . . .

S tem so bile vedno težave, ker so tudi naše družbenopolitične organizacije delovale v stalinistično-leninističnem stilu, ki je našel plodna tla na domači zavisti in primitivnosti. Ko smo imeli leta 1972 Goršetovo razstavo, so me več tednov maltretirali po telefonu. In še bi lahko našteval, pa se mi studi. Saj primitivizem in umetnost nikoli nista šla skupaj. V našo zbirko bi radi dobili tudi nekaj Maleša, čeprav se mu je že v tem smislu oddolžil njegov Kamnik. Nam gre za to, da bi zaokrožili določen izpovedni cikel nekaterih slovenskih slikarjev in grafikov – ekspresionistov. No, Miha Maleš bi v tem primeru »korespondiral« z Goršetom.

Kakšna je vaša vizija Kostanjevice, galerije, Forme vive?

Galerija in Forma viva ne moreta sami narediti tega, kar bi morala narediti strateška razvojna politika kraja, občine in širšega območja skupaj, pa še s pomočjo iz blagajne, kjer bo denar za slovenski nacionalni kulturni program, kamor brez dvoma sodi tudi kostanjeviški kompleks. Če se kraj ne bo razvijal, če ne bo okolje urejeno, stavbe očiščene in če gospodarstvo ne bo bolj gospodarsko, potem tudi mi v kulturi ne moremo narediti čudeža. Že tako predolgo vztrajamo v ponižujočem položaju. Imam vizijo, ampak s pogojem!

DRAGO MEDVED

Organizacije neodvisnih piscev

Pred dobrim mesecem so jo ustanovili v Sarajevu, ne vključuje pa posebnih pravic, razen varstva pred javno represijo – Štirje iz Slovenije

Jugoslovanski pisatelji so se znotraj svoje Zveze dolgo časa prepirali. Zdaj, ko se prepirajo vsi ostali, se oni ne prepirajo, in to iz preprostega razloga, ker so se med seboj že nehali pogovarjati. Seveda ne vsi, razumljivo, nekaterim se to zdi nesmiselno. No, iz takih pobud je nastala nova pisateljska organizacija, ki nosi ime: Neodvisni pisatelji.

Neodvisni pisatelji so se v zaenkrat člansko omejenem številu ustanovili pred približno mesecem dni na ustanovni skupščini v Sarajevu. Kakšen je njihov združevalni moment, je najbolje razvidno iz programskega dokumenta, ki so ga takrat sprejeli. **Prvič,** združujejo se kot svobodna in neformalna skupina na osnovi intelektualnih afinitet, **drugič,** kot nestrankarsko, anacionalno, neideološko in nereligiozno združenje vesti, ki se, **tretjič,** že vnaprej odpoveduje kakršnimkoli pretenzijam do družbene ali politične moči. **Četrtič,** Neodvisni pisatelji kategorično ne sodelujejo v mednacionalnih sporih, **petič,** spoštujejo različnost kultur, katerim pripadajo, **šestič,** poudarjajo posledice, ki jih je v jugoslovanski družbi povzročila odsotnost opozicije. **Sedmič,** prioritetna smernica njihovega delovanja je obramba umetniške svobode in človekovih pravic, vključno s toleriranjem vsakršne drugačnosti, **osmič,** sprejemajo nove člane po pozivu, in **devetič,** opozarjajo, da članstvo v njihovi organizaciji ne vključuje nobenih posebnih pravic ali ugodnosti razen javne zaščite pred ideološko, politično ali nacionalno represijo.

Delovanje Neodvisnih pisateljev regulira vsega skupaj sedemnajst členov, med katerimi omenimo kvečjemu še dva: **trinajstič,** da se bo njihova organizacija financirala iz donacij, privatnih fondacij, lastnih dejavnosti in v skrajni sili tudi s prispevki svojih članov, in da je, **sedemnajstič,** njihov bistveni interes literarna dejavnost in pravica, da je ta dejavnost tudi dostopna javnosti. V tem smislu so Neodvisni pisatelji izdali deklaracijo o pravicah in svoboščinah, v kateri se zavzemajo za takojšnjo ukinitev vseh vrst kontrole nad umetniškim ustvarjanjem, predvsem pa raznih črnih list, za uničenje vseh dosjejev, ki jih policija vodi o umetnikih, in za zakonodajo, ki bi dopuščala privatno iniciativo, mecenstvo, donatorstvo in ustanavljanje fondacij, ter zavezovala državo, da bi umetniške dejavnosti financirala iz proračuna.

Kdo so Neodvisni pisatelji? Na ustanovitvenem seznamu jih je zaenkrat okrog trideset iz vseh koncev Jugoslavije, od **Davida Albaharija** do **Abdulaha Sidrana,** recimo, in od **Dubravke Ugrešić** do **Shkëlzena Maliqija.** Od slovenskih pisateljev so se med Neodvisne uvrstili **Andrej Hieng, Andrej Inkret, Lojze Kovačič** in **Branko Šömen.**

MARKO CRNKOVIČ

Problemi sodobne publicistike

Uredništvo revije Borec je 14. februarja priredilo okroglo mizo na temo Problemi sodobne publicistike in njena vloga v domoznanskih vedah. Pobuda za sklic mize na to temo je izšla iz vprašanj, ki jih v sedanjem prelomnem času čutijo pisci, sodelavci, uredniki in bralci revije.

Gre za vprašanja, ki zadevajo našo polpreteklo zgodovino, nekaj prepovedane in še vedno uradno nezaželene ali zamolčevane teme, sporne dogodke in pravično ter strokovno sodbo o njih, za dogajanja, ki so v mnogih pogledih prispevala k sedanji družbeni krizi in zaznamovala tudi številna sedanja družbena razmerja. Želja sklicatelja je bila, iz pogovora udeležencev za mizo ugotoviti namembnost in družbeno utemeljenost revijalnega tiska s takšnim konceptom, njegovo mesto med revijami, povezanimi z zgodovinsko vedo, in njegovo vlogo pri reafirmaciji pouka zgodovine v izobraževalnem procesu in sploh pri oblikovanju zavesti mladega človeka.

Blizu 30 udeležencev je razgrnilo široko paleto pogledov na vprašanja, ki se v sedanjem procesu demokratizacije na vseh ravneh in pluralizma mnenj postavljajo pred slovensko družbo. Od tega, koliko lahko zgodovinopisje prispeva k drugačnemu odnosu do polpretekle zgodovine in vloge zgodovinarske stroke pri tem do položaja zgodovine kot predmeta predvsem v srednješolskem izobraževanju in njenega vpliva na ozaveščanje o identiteti naroda na podlagi drugačnega oblikovanja zgodovinske zavesti. Dokončnih odgovorov miza zaradi raznolikosti pogledov razpravljalcev na tako na široko zastavljena vprašanja seveda ni dala, morda tudi zato ne, ker se povabilu niso odzvali vsi, ki bi lahko najbolj kompetentno razpravljali o njih, je pa nedvomno pokazala, da sedanji čas ni naklonjen historičnemu razmerju do preteklega časa in da postaja revijalni tisk s konceptom odpiranja tabuiziranih tem pomemben ne samo kot pot v nova družbena razmerja, marveč tudi kot učno gradivo, ki bo utegnilo kar za nekaj let nadomestiti učbenike.

S. L.

Nove razstave

V petek, 16. februarja, ob 18. uri bodo v Pilonovi galeriji v Ajdovščini odprli razstavo akvarelov Franca Goloba. V petek ob isti uri bodo v Galeriji Meblo v Novi Gorici odprli razstavo monotipij, akvarelov in litografij Mihe Maleša, istega dne ob 19. uri pa bodo v galeriji Kulturnega centra Ivan Napotnik Velenje odprli razstavo z naslovom Didaktična zbirka globokega, ploskega tiska, sitotiska in računalniške grafike. Na ogled bodo reprezentativna dela slovenskih avtorjev. V soboto, 17. februarja, ob 19. uri pa bodo v galeriji Insula v Izoli odprli razstavo oljnih slik Zvesta Apollonia. Včeraj so v galeriji Kocka v Postojni odprli razstavo del kiparke Mojce Smrdu ter v galeriji Cicero – razstavišču ČGP Delo razstavo likovnih del Marjana Zaletela Janča. Naslov razstave je Slovenska krajina.

Nagrada Eviti Lukež

Na mednarodnem natečaju za nove zasnove keramičnih ploščic, ki ga je razpisala firma Orlanci iz Ženeve, je tretjo nagrado in 6000 SFR prejela oblikovalka in arhitektka Evita Lukež iz Ljubljane. Po natečaju bodo vse nagrajene zasnove vključili v redno proizvodnjo podjetja. Kot zanimivost še to: osnutki so bili najprej na voljo znani slovenski firmi, ki se ukvarja s keramiko, za minimalno odškodnino. Vodilni v tej firmi so sicer priznali, da je zasnova zelo lepa, vendar pa da zanje ni primerna.

J. S.

DEMOKRACIJA
neodvisen časopis
odslej tednik
močnejši od sistema



Nagrajena Snežna Vrhovec v Giselle

Dobitnica nagrade Prešernovega sklada 1990 Snežna Vrhovec, članica ljubljanskega Baleta SNG, bo v petek, 16. februarja, ob 19. uri prvič plesala naslovno vlogo v baletu Giselle A. Adama. Snežna Vrhovec je postala članica ljubljanskega baleta 1984, na Jugoslovanskem baletnem tekmovanju v Novem Sadu je zasedla tretje mesto, kasneje pa je študirala pri nekaterih znanih pedagogih (Natalija M. Dudinskaja, Konstantin M. Sergejev, profesor Pakaški). Z dvajsetimi leti je Snežna Vrhovec že postala solistka ljubljanskega baleta, nastopila pa je tudi v Italiji, Avstriji in Ameriki.

Vladoša Simčič-Tiranova

Primorka. Rojena v Trstu 1910. Dekletce, ki še ne razume, da se ruši svet in komaj razume, zakaj mora zapustiti dom in mora z domačimi na Štajersko v Maribor v hišo pod Piramido.



A potem razume in čuti vse več in skupaj z drugimi rojaki pomaga odločilno oblikovati kulturno in narodnostno podobo mesta ob Dravi, do katerega že prihajajo odmevi korakanja nemških škornjev na severu. Pri Ljudskem odru sreča Jožeta Babiča in Frana Žižka in leta 1935 že debitira v gledališču. Kot da bi njeno pot zaznamoval Cankar že na samem začetku, ji prav Nina v legendarnem Kovičevem Kralju na Betajnovi utre pot tudi v Ljubljano, kjer jo angažirajo in ji zaupajo prve vloge v véliki Drami. Poleg umetniškega zorenja dekle dozori v ženo igralca in režiserja Jožeta Tirana. Toda usoda jo skuša še naprej! Če se je izognila fašistom v Trstu, »so prišli« za njo v Ljubljano. In skupaj z možem sta odšla v partizane na Dolenjsko in v umetniško skupino in potem gledališče. Filip Kalan se spominja Tirana in Vladoše takole: »Ženo je pripeljal s seboj. Vladošo Simčičevo, in oba sta bila tako zelo mlada in nasmejana in z rahlo zadrego v očeh in vsa nestrpna od mladostne radoživosti . . .« In potem partizansko petje in mitingi, trpljenje in nevarnosti, recitacije in taborni ognji in edinstveno gledališče. Bila je prva Minca v Materi, Vida v Raztrgancih, Manja v Težki uri in še in še . . . In potem svoboda in vse je bilo pred Vladošo in Jožetom in pred celo generacijo . . . Sama je strnila to veličastno in opojno obdobje v te faktografske stavke: »Že 10. maja 1945 smo bili v osvobojeni Ljubljani, in čeprav smo si tedaj od srca želeli, da bi ostali skupaj, so nas porazdelili po Sloveniji. Z Jožetom sva odšla v Trst, kjer sva ostala samo eno sezono. Rodila sem sina in se nato priključila ljubljanski Drami, po letu dni pa sva z možem odšla v Mestno gledališče ljubljansko. Spominjam se, da smo opravili 6000 prostovoljnih ur, ko smo pomagali pri obnovi in zidavi«.

In potem Mestno gledališče ljubljansko in Draga Ruth, Hana, Helena v igri s prelepim naslovom, da bi lahko bil resničen, Trojanske vojne ne bo, Jannet, Vojnicka, Mande . . .

In potem trenutek, ki ni nobeni umetnici prizanesen, a vedno tako zelo boli. Upokojitev. »Pripetilo se je kar nenadoma, za slovo so mi podarili kristalni pepelnik. Bila sem prepričana, da lahko slovenskemu gledališču še veliko dam. Če ne drugega, bi bila lahko na odrskih deskah teta ali stara mama. Silno sem bila razočarana in še sedaj se mi orosijo oči, ko se spominjam otožne odhodnice . . .« Vmes ji je umrl Jože, utemeljitelj MGL, in je živela za hčerine in sinove otroke . . . Pač, kar precej je oživela, ko je dobila v letu 1981 Borštnikov prstan in je vsa častitljivo siva, a tako iskriva zopet recitirala pod »Gombačevimi« kozolci, mitingi in proslava . . . Bila je luč Mestnega gledališča, luč na poti Jožeta Tirana in čeravno je razočarana odšla in ni več nastopala, lahko rečemo tudi zanjo značilni Cankarjev verz, ki si ga je izbrala sama za naslov Cankarjevega recitala A luč je ostala. Ugasnila je Vladoša, a luč je ostala . . . Ugasnila bo šele z nami.

TONE PARTLJIČ

RŠ razpisuje natečaj za radijsko igro

Radio Študent razpisuje ob pomoči revije Literatura in trgovskega podjetja Nama natečaj za radijsko igro. Pogoji so naslednji: da bo besedilo radijsko izvedljivo, ne bo daljše od avtorske pole, napisano v jeziku enega jugoslovanskih narodov; prednost bodo imele tematsko in oblikovno nekonvencionalne radijske igre. Besedilo je treba poslati v dveh izvodih do 31. marca letos na naslov: Radio Študent, Cesta 27. aprila 31, ŠN – blok 8, Ljubljana. Zmagovalcu je zagotovljena izvedba radijske igre na omenjenem radiu in objava v Literaturi, uredništvo pa si pridržuje pravico do objave oziroma izvedbe vseh primernih del. Za nagrade je poskrbela Nama. Prve tri nagrade znašajo po 4.000, 2.000 in 1.000 dinarjev.

BERLINSKI FILMSKI FESTIVAL

Zgodbe ljubezni in smrti

OD NAŠE POROČEVALKE

BERLIN, 15. februarja – Logično sklepanje kdaj pa kdaj pokaže, da so vezi med vzrokom in posledico zunaj vsakršne razumne razlage, čeprav je logični sklep seveda stvar razuma. Potemtakem je možno čisto vse, tudi to, da v zgodovinsko prelomnem letu 1990 v tekmovalnem programu Berlinskega festivala večinoma predvajajo ljubezenske filme, filme polne emocij, filme o umetnosti in smrti pesnikov. Položaj je podoben, kot v kratkem filmu Otok cvetja odličnega brazilskega režiserja Jorgea Furtade, kjer se zgodba začne s paradižniki, konča pa na največjem smetišču v Porto Alegru, kjer se z odpadki hranijo otroci, ženske in svinje. Vprašanje je torej, kakšna je razlika med ljudmi in svinjami.

Jorge Furtade meni, da njegov logični sklep, ki ga je utemeljil na običajnem paradižniku, vodi do spoznanja, da boga ni. Tak je pač uvodni moto njegovega kratkega filma, s katerim je bila najavljena projekcija britanskega celovečerca Krik v tišini režiserja Davida Haymana. Kratka napoved je bila v renici uvod v pravcati pekel.

Film Krik v tišini prikazuje usodo škotskega pesnika Larryja Wintersa, ki so ga obsodili na dosmrtno ječo zaradi uboja nekega barmana v Sohu, uboja brez vsakršnega motiva. Zgodba sloni predvsem na zadnji noči, ki jo je Winters, igra ga Ian Glen, preživel v ječi, umirajoč zaradi zastrupitve z drogami. Sicer je težko razumeti, komu pravzaprav je bila namenjena raziskava te strašanske intimne kalvarije, toda film je tako izvrsten, da je vreden vse pozornosti.

Isto bi se lahko vprašali ob večini doslej predvajanih filmov v tekmovalnem programu. Kaže, da so filmske zgodbe s svojimi bolj ali manj obrobnim poantami manj pomembne od umetniške govorice predstavljenih filmov. Vsi so po svoje lepi in zanimivi, gotovo pa ne gre za velika filmska dela. To je značilno tudi za filme Angeli Švicarja Jacoba Bergerja, Zmago vseh Karla Reisza ali Verhoevenov film Nenavadno dekle, ki smo jih videli v zadnjih dnevih. Joffeov film Shadow Makers, ki so ga najavili kot enega od najbolj spornih filmov v letošnjem programu, pa je v resnici silno prozaična moraliteta o občutkih krivde, ki so navdajali ameriške znanstvenike, ko so med drugo vojno izdelovali atomsko bombo. V tekmovalnem programu so v minulih dneh predvajali tudi slovenski kratki film Nekoč je bilo režiserja Aleša Verbiča, posvečen pa je Sergeu Leoncu.

Med najboljšimi filmi v tem programu pa bi omenili kitajski film Črni sneg. Čisto mirno bi ga lahko naslovili tudi Rdeči sneg. Črni sneg je namreč ljubezenski film, v katerem se nakaplja komaj za kakšen liter krvi, pa še ta se pretoči v poslednjem prizoru, ko glavni junak, poražen v svoji ljubezni, umira sam, sredi mračne ulice v Beijingu. Študija o ljubezni, drobnem kriminalu, izgubljenem upanju, utemeljeno na liku junaka, ki dvakrat izgubi. Gre za prvi tovrsten film v povojni zgodovini kitajskega filma, v katerem občuteno nastopa igralec Jiang Wen, ki zelo spominja na Steva McQueena.

Z danes dopoldne predvajanim vzhodnonemškim filmom Po kamnitih sledeh Franka Beyerja, film je iz leta 1966, pa so zavele sveže sapice, ki napovedujejo bistveno boljše filme v tekmovalnem programu. Film na podlagi ljubezenske zgodbe med partijskim funkcionarjem in vodilno uslužbenko raziskuje dvojno moralo teh ljudi. Film je v programu bržkone tudi zato, ker ga je centralni komite vzhodnonemške partije v svojem času pač prepovedal. Vendar pa ta renome tokrat v nobenem primeru ne spodbuja umetniške kakovosti filma.

LJILJANA RESNIK

ETIČNA RAZPOTJA KULTURE

Ali ustvarjamo več, kot oholo in grobo uničujemo?

Veliko vprašanj je retoričnih in polovica od preostalih je izrečenih kar tako, recimo iz zadrege. Med vprašanji, ob katerih ne moreš zamahniti z roko, češ to ni nič, ali pa se izmuzniti s kakim vljudnim odgovorom, pa je tisto, ki ga mora dejansko »vzeti nase« sodobni civiliziranec, namreč ali ustvarjamo več kot grobo in neodgovorno uničujemo.

Dobivamo premalo, prikrajšani smo pri jemanju, nikoli dovolj plačani . . . Da, celo kompleks ob velikem dolgu okolja do posameznika je občutje, ki spremlja današnje povprečno razmišljanje, povezano z narcistično ošabnostjo, in oholostjo ob posameznikovem prispevku k življenju in planetu. Neskončno smo namreč zagledani vase in v veliko pomembnost svojih početij, kajti ustvarjamo vendar, kakovostno delamo, oblikujemo. Ustvarjalci in bogovi smo, z neskončno pomembnim, jasno da genialnim garanjem osrečujemo naravo in okolje, ki pa krivično, z veliko nehvaležnostjo vračata našo dobroto. Vrhu vsega pa je zla narava vedno manj radodarna še s stvarmi, ki nam samoumevno pripadajo, recimo s snegom v teh samo še koledarsko zimskih dneh. In ne samo ta prva narava, temveč tudi druga (industrijskega okolja) in tretja (medijsko predelanih slik in insceniranih dogodov) je očitno skopa do sedanjega posameznika, zoper katerega, po njegovi sodbi, vsi nekaj naklepajo, ga skušajo oškodovati skratka.

Dobivamo premalo, oškodovani smo torej, toda, ali ustvarjamo dovolj, namreč vsaj toliko, kolikor s svojo »težko«, neskončno drago prisotnostjo zahtevamo (ali kar zaračunamo) od okolja? Je naše ustvarjanje, oblikovanje novih dobrin, dajanje oziroma vračanje (proti)dara sploh dovolj veliko, sorazmerno, ustrezno? Ali pa grobo uničujemo neprimerno več, kot pa dajemo, bogatimo?

Ta vprašanja bi si moral vsakodnevno zastavljati posameznik Zahoda, ki nezaslišano visoko zaračunava planetu svoje bivanjske usluge. Pri tem pozablja, ali pa se sploh ne zaveda, da je njegov življenjski stil mogoč le spričo svojevrstnega ekskluzivizma, namreč da le del, recimo deset do dvajset odstotkov prebivalcev planeta lahko (še) počne tisto, kar počne on. Mislimo na evropeizirani in amerikanizirani **way of life**, ki vključuje vožnjo z avtom in obdajanje z desetinami aparatov in gorami industrijskih artefaktov. Ne da bi to logiko vsaj za trenutek postavil pod vprašaj, živi tak posameznik od modernističnega imperativa, da je treba nenehno izdelovati predmete in jih kopičiti, češ da se s tem gledaš v svetu, ki si ga sam ustvaril, mu daš, recimo kar heglovsko mero in uživaš v tem gledanju in samonajdenju. Več predmetov, več grobo zarezanih sledi, toliko bolje za samovšečno posameznikovo počutje.

Vendar pa prav dogajanje po **padcu berlinskega zidu**, ki je tako rekoč odprl večstomilijonsko čakalno listo za vstop v zahodni tip življenjskega stila, pomeni ob dragoceni pridobitvi svobode tudi korenito povečanje tovrstnega razsipništva, ki bo, še posebno, če bodo ta avditorij povečala še daljnovzhodna ljudstva, prav do obupa zasvinjal planetno okolje. Pomislimo samo, kako noro se bodo morale kuriti železarne in segrevati jeklarne, kako bo hitela avtomobilska in elektronska industrija, če se bo kar preko noči več sto milijonov družin odločilo za nakup avtomobila, zidavo sodobnega bivališča, glasbeno in video opremo. Potem bo divje naraščala krivulja nepovratnega trošenja nafte in ozonska plast se bo tako okrepila, da bodo zime na severni polobli še petkrat toplejše od letošnje. Med januarsko sušo se bomo na primer v suvereni Sloveniji veselo znojili pri kakih 30 stopinj plusa . . .

To razmišljanje je seveda prispevek ekološkega laika; ne opiram ga torej na kako statistiko, predvsem pa s tem ne svarim pred nepreglednimi množicami, ki da se hočejo preko noči po standardu izenačiti z zahodnjaki. Ne samo »bivši realsocialistični vzhodnjaki«, temveč sleherni prebivalec planeta ima pravico do kulturnega in splošni blaginji primernega prebivanja, jasno. Problem pa je le v tem, da bo to normo potrebno spremeniti, jo ekologizirati in humanizirati, skratka prilagoditi neki, recimo relevantni stopnji skupnega življenja. Padec berlinskega zidu (realsocializma) implicira zato tudi padce ekonomskih, industrijskih, energetskih in monetarnih berlinskih zidov, skratka iskanje poti za novo, recimo kar postinflatorno in porazsipniško preživetje.

Ker to razmišljanje pišemo za kulturno stran, se razumljivo postavlja tudi vprašanje o mestu kulture v tej novi perspektivi človeštva. Da ne bomo zapolnili prostora s kako deklamacijo o tem, kako bo kultura ena vodilnih moči za kakovostno preobrazbo prihodnjega življenja v postindustrijskih družbah, se tukaj ozrimo le na umetnost, in sicer v luči uvodnih ugotovitev tega razmišljanja. Umetnost je vezana na predmet in njen velik, likovni in arhitekturni del predvsem na masiven predmet in težke materiale, ki pogosto bogatijo prostor, okolje, toda pri tem ga ne redko tudi uničujejo, ornamentalično razsipajo. Tudi v umetnosti se lahko zastavi problem ekologije, problem težkega in nasilno strukturiranega materiala. Vprašamo se lahko, kaj bi bilo, če bi kar stotisoči likovnikov izdelovali velike environmentalne instalacije, land art objekte? Ali ni njihova »znosnost« vezana le na neko mero, namreč, da je teh del malo, da so ekskluzivna? Spričo slovenskega »konteksta« pa opozorimo še na ustanove »forme vive«, ob katerih se lahko vprašamo, koliko taka, z vsemi mogočimi deli (totemi in torzi) »pošpikana« narava sploh sodi v kulturno okolje, ga bogati in humanizira, ali pa ga (kadar je teh del preveč) nasilno estetizira, pravzaprav okupira?

Vprašanje okolja, rabe težkih materialov in tudi energetsko razsipništvo se bo verjetno že kmalu moralo postaviti tudi v umetnosti, še posebno, ker brez evroameriške, na težak predmet vezane umetnosti obstajajo civilizacije, kjer se problem umetnine odpira in razkriva v drugačni svetlobi in v drugačnih oblikah. Nekaj umetnikov pa je (bilo) ekološko osveščenih že v okviru neoavantgardnih gibanj 60. let, postmodernizma in medijske umetnosti. Tu lahko upravičeno omenimo dela tako našega **Marka Pogačnika** kot zagovornika »razširjenega pojma umetniškega dela« **Josepha Beuysa,** pa tudi na področju elektronske umetnosti je z rabo »ekotehnologije« in »fotovoltaike« že dejaven teoretik in umetnik **Jürgen Claus.** Prav v okviru t. im. tehnološke umetnosti se narmeč zaostruje ekološki problem v smislu naslednje izjave Jürgena Clausa: »Pristna moderna bi bila (onstran disputov o postmoderni) v tem, da se preseže razcep med naravo in tehniko, in to ne v smislu posnemanja ali realistične predstavitve, temveč kot vračanje k oblikovalnim načelom narave.«

JANEZ STREHOVEC

Kulturniška telesa za pomoč republiški vladi

Republiški izvršni svet je predsinočnjim sprejel sklep o ustanovitvi in imenovanju članov svojega **sveta za varstvo naravne in kulturne dediščine.** S tem želi zagotoviti nemoteno delo pri izbiri znanstvenih programov, financiranih iz proračunskih sredstev in njihovo spremljanje in valorizacijo rezultatov v letošnjem letu.

Svet za varstvo naravne in kulturne dediščine je strokovno telo, ki ga bo vodil predsednik Republiškega komiteja za kulturo. Njegovi člani so: dr. Marijan Slabe, Marija Čarni Oblak, Josip Korošec, dr. Jože Žontar, Vladimir Žumer, Daniela Tomšič, Matjaž Jež, Stane Mrvič, Boris Miočinović, Vili Vuk, Jože Hudales, Tone Mikeln, Jelka Pirkovič, dr. Rajko Pirnat, dr. Peter Fister, dr. Nace Šumi, dr. Janez Bogataj, dr. Stane Bernik, Janez Lomberger, dr. Dušan Ogrin in prof. Matjaž Puc.

Svet bo obravnaval tekoče izpolnjevanje nalog in uveljavljanje politike na področju varstva naravne in kulturne dediščine in sodeloval pri pripravah za sistemsko organiziranost področja v Sloveniji in pri pripravi predloga nacionalnega programa varstva naravne in kulturne dediščine v naslednjem obdobju.

Poleg tega je republiški izvršni svet ustanovil **začasna delovna telesa** za svoje potrebe na področju kulture. Ta bodo, vsaka za svojo dejavnost, obravnavala vprašanja iz pristojnosti izvršnega sveta, dajala mnenja in predloge za njihovo reševanje, spremljala stanje in izvajanje politike na teh področjih in dajala pobude in predloge za reševanje problematike. Tudi začasnim delovnim telesom bo predsednikoval predsednik Republiškega komiteja za kulturo, v njegovi odsotnosti pa od njega pooblaščeni član delovnega telesa.

Za posamezna področja so bili imenovani:

za **likovno ustvarjanje in posredovanje:** prof. Janez Bernik, Marina Grzinič, dr. Tomaž Brejc, Alenka Gerlovič, Zoran Kržišnik in Andrej Medved;

za **literarno ustvarjalnost in založništvo:** dr. Primož Simoniti, Ivan Bizjak, Slavko Pregelj, mag. Jože Vogrinc in mag. Darka Podmenik;

za **knjižničarsko dejavnost:** Rajko Slokar, dr. Bruno Hartman, Mirko Popovič, Tomo Martelanc, Tomaž Kobe in Stane Čehovin;

za **gledališko dejavnost:** mag. Pavle Gantar, mag. Jure Gantar, Polde Bibič, Peter Božič, Andrej Drapal, Vili Ravnjak in Sergij Pelhan;

za **glasbeno dejavnost:** Tomaž Lorenz, Borut Loparnik, dr. Andrej Rijavec, Peter Kušar, Tomaž Faganel in Miha Zadnikar;

za **plesno dejavnost:** Marija Vogelnik, Ksenija Hribar in Janez Mejač;

za **kinematografsko dejavnost:** Marcel Štefančič, Silvan Furlan, dr. Darko Štrajn, Tone Frelih, Bojan Kavčič in Franci Slak;

za **kulturno dejavnost radia in televizije:** Vlado Senica, Boris Dolničar, Dušan Voglar, Bogdana Herman, Janez Strehovec, Neda Pagon Brglez in Jože Osterman;

za področje **samostojnega osebnega dela:** Andrej Hauski, Darinka Horvat, Viktor Konjar, Lado Hribar, Janko Moder in Josip Korošec.

B. S.

45 let Celjskega godalnega orkestra

V koncertni sezoni 1989–90 je v okviru koncertov z naslovom »Celjski umetniki« Celjski godalni orkester s torkovim koncertom vstopil v leto, v katerem praznuje 45-letnico obstoja in dela. Tokrat se je predstavil s skladbami baročnih in romantičnih mojstrov, kjer je plesu Sicilienne sledil violinski koncert J. S. Bacha s solistom violinistom Dragom Arkom. V drugem delu koncerta so pod taktirko Nenada Firšta izvedli še E. Elgarja Serendado za godala Op. 20 in E. Griega Dva norveška napeva Op. 23.

D. M.

Zaprtje JE bo odvisno od naše energetske bilance

Vprašanje je tudi, kje dobiti denar za zaprtje v skladu s svetovnimi normativi, je bilo rečeno na tribuni ZK – Stranke demokratične prenove v Krškem

KRŠKO, 15. februarja – Šele v drugem delu sinočnje javne tribune, ki jo je pripravil občinski komite ZKS – Stranka demokratične prenove Krško, so prišla na dan vprašanja o veliki ekološki ogroženosti te občine. Milan Kučan je ob tem povedal, da za nazaj ne gre razglabljati o onesnaževalcih, zato pa je treba nemudoma zmanjšati negativne učinke ter pri novih odločitvah spoštovati dognanja strokovnjakov. Tudi JE ni mogoče takoj zapreti, saj je naša energetska bilanca preveč napeta, pa tudi ljudem, ki z JE upravljajo, moramo zaupati. Strokovne rešitve kaže poiskati tudi za skladiščenje RAO, pri čemer, je dejal, ne bi smeli razmišljati o tem, da bi »smeti odlagali na sosedovo dvorišče«.

To seveda velja tudi za vse predvidene republiške posege v posavski prostor.

Po besedah **Cirila Baškoviča**, člana predsedstva CK ZKS, bo pred zaprtjem JE Krško treba preceniti, v kolikšnem času in s kolikšnimi stroški je mogoče nadomestiti izpadlo energijo, do kdaj je možno zmanjšati porabo električne energije na enoto proizvoda in če bi je od drugod lahko dobili dovolj po primerni ceni ter predvidenem obsegu. Vprašanje je seveda, če sedaj lahko zagotovimo 700 milijonov do 2 milijardi dolarjev, potrebnih, da bi objekt zaprli v skladu z veljavnimi svetovnimi normativi. O vsem tem je treba razpravljati strokovno. Dokler Slovenija ne bo imela neoporečnih odgovorov na ta in druga vprašanja, ne gre sklepati o zaprtju JE. To seveda pomeni, da je sedaj ni mogoče zapreti. Med »olajševalnimi« okoliščinami je Ciril Baškovič omenil možnost uporabe plina, ki naj bi ga iz Sovjetske zveze v velikih količinah in prek Slovenije pošiljali v Zahodno Evropo.

Zelo velik onesnaževalec okolja je seveda tudi tovarna Videm Krško, ki pa bo v prihodnjih letih bistveno zmanjšala nevarne izpuste. Kot je na tribuni povedal **Silvo Gorec**, direktor tovarne, pa bo po letu 1992 njihova najpomembnejša pridobitev uporaba plina, ki prihaja v Posavje. Plin bo na voljo tudi zasebnikom. Dobili bodo tudi nove čistilne naprave in v proizvodnji ne bodo več uporabljali klora. Samo za ta vlaganja, ki bodo prispevala k čistejšemu okolju v Krškem in okolici, bo tovarna Videm v naslednjih letih prispevala 60 milijonov dolarjev.

VLADO PODGORŠEK

YU SKI POOL
PODARIM DOBIM

Kaže, da so trije shodi v enem tednu Kranjčane že kar utrudili

Krambergerja je prišlo poslušat tri tisoč ljudi, govornike Marojevićeve zveze petsto, socialiste pa le nekaj deset

Prebivalci kranjske občine so v enem tednu preživeli tri predvolilna zborovanja. Preroško-utopistični Ivan Kramberger je prejšnjo sredo privabil na trg največ radovednežev, blizu tri tisoč jih je bilo.

Le petsto se jih je zbralo v nedeljo popoldne v Majdičevem Logu. Tokrat je Zveza za ohranitev enakopravnosti občanov »posodila« obraz tudi vsem tistim Srbom in Črnogorcem, ki si srčno želijo mitingov. Dobili so dovoljenje za predvolilni shod.

Ker so napovedali, da se bo zbralo več ljudi, kot jih prenese trg pred gimnazijo, so jim na občini ponudili, naj gredo v Majdičev Log. Tam so padale tudi ostre besede, vendar predvolilno zagreta Zveza za ohranitev enakopravnosti občanov ni doživela pričakovanega odmeva. Prej je predsednik Dragiša Marojević naredil nekaj slabe reklame za zvezo, ki ima, roko na srce, dober program.

Po vsebini pa so bila sporočila slovenskih socialistov najboljša. Hkrati so bila pokončen odgovor nekaterim sporočilom Marojevićevega shoda. Žal pa je bilo pred gimnazijo razmeroma malo ljudi. Zbrali so se nekdanji in sedanji aktivisti, mladino pa bi lahko prešteli na prste. Zato pa so prišli »opazovalci« tudi iz odbora kranjske podružnice Marojevićeve zveze.

Glede na to, da se je prvega zborovanja v Kranju udeležilo kar tri tisoč ljudi, drugega petsto in tretjega le nekaj deset, je težko verjeti, da bi si katerakoli druga strank sploh še upala organizirati zborovanje v Kranju.

MIRKO KUNŠIČ

Kako bo z dvojnim članstvom ZK in SZ?

Dušan Semolič in Viktor Žakelj sta bila na obisku tudi pri trboveljskih in zagorskih socialistih

TRBOVLJE, 15. februarja – Včeraj so trboveljski in zagorski socialisti v svojih vrstah pozdravili predstavnika RK SZ SZDL. Prve je obiskal Dušan Semolič, druge Viktor Žakelj. Hrastničani bodo obiska deležni danes – mednje pride dr. Peter Novak.

Trboveljčani so tako najprej prisluhnili republiškemu programu, nato so se seznanili še z usmeritvami OK SZ SZDL, ki pa »žal, niso bile preveč konkretne. V ekologiji je njihova dolgoročna naloga uvrstiti se v nacionalni ekološki program za Trbovlje in Zasavje. Podpisali bodo vse dejavnosti, ki bodo vodile k hitrejšemu razvoju občine, ob vsem tem pa skušali postati vodilna politična sila.

Bolj konkretni pa so bili razpravljalci, ki so Dušanu Semoliču, pa tudi drug drugemu posredovali vrsto vprašanj in mnenj. Kar nekaj navzočih je zanimalo dosedanje t. i. dvojno članstvo SZ–SZDL in ZK-SDP. Dušan Semolič je zagotovil, da ne izvajajo nasilja nad člani, temveč jim dopuščajo, da odločitev za eno ali drugo stranko dobro pretehtajo, da pa se bodo morali o teh stvareh v prihodnosti dokončno dogovoriti. Ni zanikal, da pri tem ne bo igrala vloge višina članarine.

Cirila Ureka, trboveljskega kandidata za republiški DPZ, moti zveza o bogastvu življenja v republiškem programu. Meni, da je v starih industrijskih središčih, kot so Trbovlje, to bogastvo vprašljivo.

Drugi v programu SZ–SZDL spet pogrešajo elemente s področja SLO in DS.

Iskre pa so se kresale tudi ob tem, ali je SZ-SZDL lahko revanšistična (Dušan Semolič svari pred tem) in pa, ali je možno kolektivno članstvo neke organizacije za določeno stranko (le-to naj bi bilo heterogeno).

POLONA MALOVRH

Predstavili javno mnenje 90

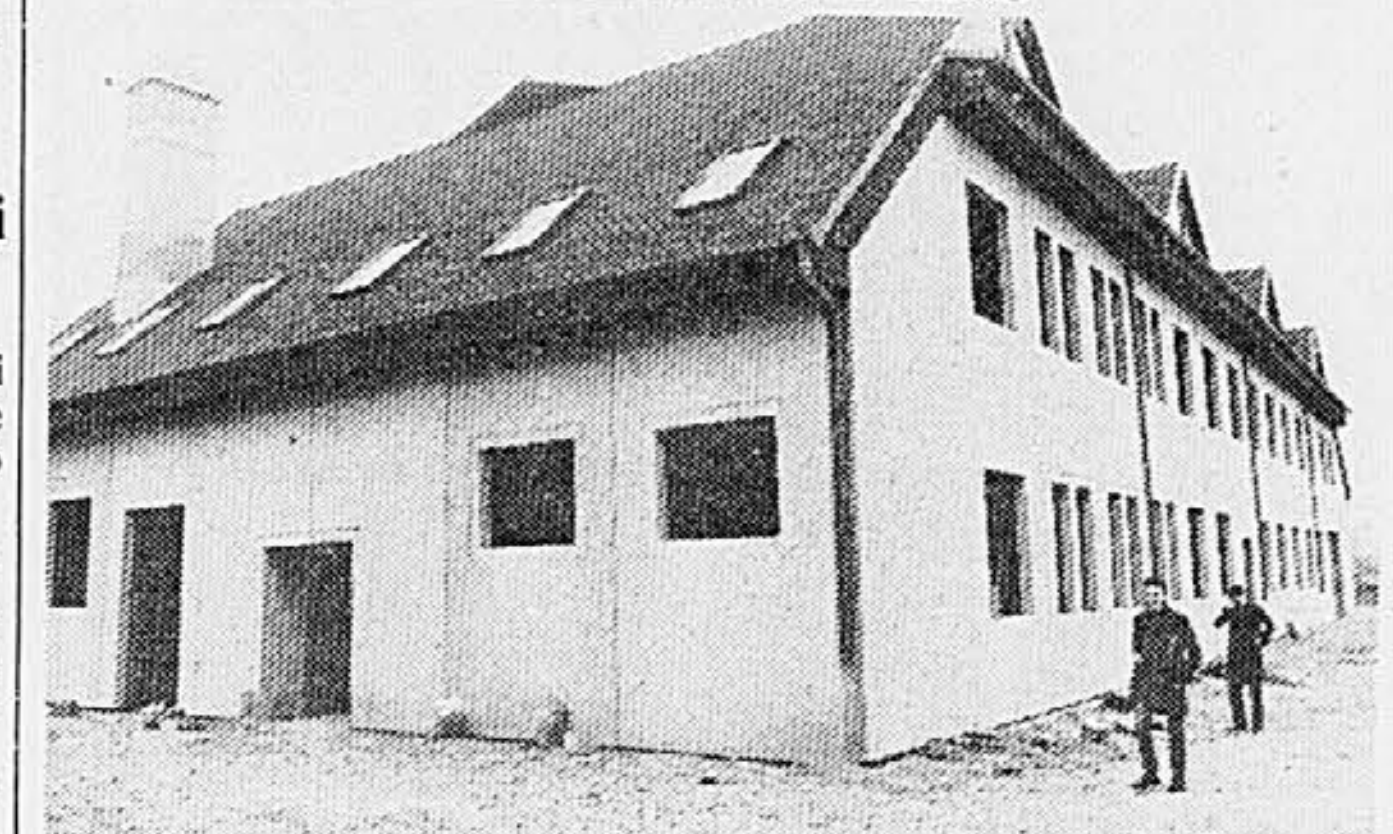
NOVO MESTO, 15. februarja – Novomeška ZSMS je v sklopu svobodne katedre poskrbela za prvo celovito predstavitev raziskave Javno mnenje 90. Raziskava je vsebovala 120 vprašanj, ki so jih v vsej Sloveniji zastavili raziskovalci reprezentativnemu vzorcu 2100 Slovencev. Rezultate so predstavili univerzitetni profesorji z ljubljanske FSPN, ki so v okviru Centra za raziskovanje javnega mnenja vodili raziskavo: **dr. Niko Toš, dr. Peter Klinar, dr. Boštjan Markič** in **dr. Zdenko Roter.** Ljudi so anketirali do 15. januarja, delno pa tudi prve februarske dni. M. D.

Bankomat v Kranju že prešteva in »ponuja« denar

KRANJ, 15. februarja – Petdeset lastnikov posebnih magnetnih kartic za bankomate Ljubljanske banke že lahko dviga gotovino iz šestih strojev. Gorenjska banka je že pred dvema letoma sklenila, da bo kupila sodobne bančne robote. Predvčerajšnjim pa so lastniki kartic že »ukazovali« bankomatu, nameščenem znotraj banke na Cesti JLA, dvige gotovine. Po vesteh iz vodstva Ljubljanske banke, Gorenjske banke, bodo v treh tednih vključili še vse preostale stroje in omogočili lastnikom kartic dvigovanje gotovine. M. K.

PO SLOVENIJI

Delavnice za 120 invalidnih oseb



SKOPICE, 15. februarja – V nekdanji skopiški osnovni šoli že nekaj let delujejo Invalidske delavnice Elektron, v katerih 30-članski kolektiv izdeluje različne sestavne dele za tolminski Metalflex. Ker je v brežiški, krški in sevniški občini več invalidnih oseb, so Invalidske delavnice začele graditi proizvodni objekt. Veliko poslopje s 1600 kvadratnimi metri je že pod streho (na sliki) in kmalu ga bodo zasteklili in zaprli. Če bo šlo vse po sreči, naj bi še letos dodatno zaposlili 120 invalidnih in drugih oseb iz vsega Posavja. S tem bodo hkrati dani pogoji, da bi poleg kooperacijske razvijali še povsem lastno proizvodnjo elektronike. (Besedilo in slika: Vlado Podgoršek)

Slab uspeh kandidatov za voznike

JESENICE, 15. februarja – Po podatkih komisije za voznike motornih vozil pri sekretariatu za notranje zadeve skupščine občine Jesenice je lani v tej občini prišlo na teoretični del izpita 3246 kandidatov, uspeh pa je bil 47,4-odstoten. Po mnenju komisije je bilo znanje kandidatov v povprečju slabo, izpit pa so v povprečju opravljali dvakrat. Najslabši je bil uspeh pri kandidatih za voznike C in E kategorije, le 23,2- oziroma 24,7-odstoten. Pri tem vznemirja podatek, da je bilo med njimi največ takih voznikov, ki že imajo izpit za B kategorijo. Praktični del izpita je opravljalo 2875 kandidatov. Uspešno ga je opravilo 45,3 odstotka, najslabši, 44,3-odstoten pa je bil uspeh pri kandidatih za B kategorijo. Za usposabljanje so povprečno porabili nekaj več kot 30 ur vožnje, na izpit pa so prišli v povprečju od dva- do trikrat. Eden od kandidatov je naredil šele enajstič. Slab uspeh pripisuje izpitna komisija tudi neustreznemu nagrajevanju inštruktorjev. (V. F.)

Vodič po Galeriji Franceta Kralja

KOSTANJEVICA NA KRKI, 15. februarja – V petek, 16. februarja, mineva 30 let od smrti akademskega slikarja, kiparja in grafika Franceta Kralja, utemeljitelja slovenskega ekspresionizma. Galerija Božidar Jakac Kotanjevica, ki ima v svoji stalni zbirki 229 Kraljevih slik, kipov, grafik in monotipij, je ob tem izdala vodič po galeriji. S tem se hkrati oddolžujejo veliki osebnosti slovenske likovne kulture med obema vojnama, saj je France Kralj največ prispevel za nastanek stalne zbirke slovenske umetnosti v kostanjeviški osnovni šoli. (V. P.)

Večer mladinskega petja

TRBOVLJE, 15. februarja – V petek, 16. februarja ob 19. uri bo v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje celovečerni koncert trboveljskega mladinskega pevskega zbora Trbovlje. Pod vodstvom zborovodkinje Ide Virt se bo zbor predstavil z novim programom del iz domače in svetovne literature. Hkrati pa bo v sosednji predavalnici predaval Zvone Šeruga o svojem večletnem popotovanju po Afriki. Prikazali bodo številne barvne diapozitive in filme. (T. L.)

Pustne jedi v Creini

KRANJ, 15. februarja – Od nedelje do pepelnične srede bodo v hotelski kuhinji Creine kuhali in pekli pustne jedi. Ponudili bodo 25 različnih jedi, od koramačeve juhe s parmezanom (pet dinarjev) do srne po divjačinsko z brusnicami (55 dinarjev).

Pustovanje bo v restavraciji hotela 24. februarja, najboljše tri maske bodo nagradili. Goste bodo zabavali člani ansambla Lipa. Sprejemajo rezervacije po 200 dinarjev in zanje zagotavljajo vsakomur aperitiv, pustni meni in opolnoči še enolončnico.

Osemdesetčlanski kolektiv Creine si bo tudi s takimi prireditvami skušal vrniti dobro ime internacionalnega hotela. Tako igra duo Novi prijatelji vsak dan, razen nedelj, gostom vinoteke.

V začetku marca pa bodo hladilnike sproti polnili z različnimi ribami. Dnevi rib in dalmatinskih jedi bodo od 2. marca do 11. marca. Stregli bodo od brodetov do jastogov. (M. K.)

Kramberger obljublja stanovanja

Če zmaga na volitvah jih bodo dobili tisti, ki jih nimajo, je obljubljal Novomeščanom

NOVO MESTO, 15. februarja – Okoli tri tisoč Novomeščanov – med njimi zelo veliko otrok – je na današnjem predvolilnem shodu v Novem mestu na Glavnem trgu prisluhnilo **Ivanu Krambergerju.** Več ljudi sta doslej pritegnila na Glavni trg le Miklavž in dedek Mraz. Poslušalce je Kramberger navduševal s svojim zabavnim programom.

Potem ko je nanizal očitke na račun komunistov in tudi ZSMS, je Novomeščanom obljubil lepo široko cesto, lepši otroški oddelek bolnišnice in brezplačno parkiranje, seveda če bo zmagal. Rome naj bi naselili pri komunistih v Ljubljani, tistim, ki so brez stanovanj, pa je obljubil, da jih bodo dobili, ko bo on predsednik.

Posebno pozornost je namenil policiji. Hvalil jo je zaradi zapore prometa, **Tomažu Ertlu** pa je obljubil spomenik. Ljubljanski televiziji je očital, da ni posnela shoda, pohvalil pa je regionalno radijsko postajo Studio D iz Novega mesta. M. D.

Jeseniška OŠ se bo preselila

Osnovna šola s prilagojenim programom Polde Stražišar Jesenice bo kmalu v preurejenih prostorih nekdanjega Železarskega izobraževalnega centra

JESENICE, 15. februarja – Osnovna šola s prilagojenim programom Polde Stražišar Jesenice naj bi se kmalu preselila v preurejene prostore nekdanjega železarskega izobraževalnega centra Jesenice. S tem se bodo dokončno uspešno končala dolgoletna prizadevanja, da bi dobila ustreznejše prostore, s tem pa tudi nujno potrebno telovadnico. Učenci imajo na teden tri ure pouka telesne vzgoje, ki ga imajo sicer najraje. Od tega dve uri skupaj gostujejo v telovadnici Partizana, vendar za hojo izgubijo dosti časa, eno uro pa so kar v učilnici.

Šola ima v stari stavbi v bližini Železarne osem oddelkov z 48 učenci, pod Mmežalko ima delavnice pod posebnimi pogoji, v katerih je 22 varovancev (v kratkem jih bo 30), v stari šoli na Koroški Beli ima oddelek za delovno usposobljanje zmerno duševno prizadetih otrok, na Jesenicah pa v Vrtcu Angelce Ocepek še dva razvojna oddelka za zmerno in težje prizadete predšolske otroke. Prostori šole so že dolgo neprimerni. Ob tem ko nimajo telovadnice in igrišča, nimajo niti ene specializirane učilnice, jedilnica je na hodniku poleg sanitarij: neprimerni so tudi prostori delavnic pod posebnimi pogoji. Varovanci delajo v nekdanji ledarni, ki je oddaljena od središča mesta, poseben problem zanje pa so stopnice, kjer morajo prenesti veliko materiala z rokami.

V preteklosti so nameravali prostorske probleme šole rešiti tudi z gradnjo nove šole na Plavžu, vendar zanjo ni bilo denarja, med iskanjem možnosti, da bi težave rešili s preureditvijo katere od starejših stavb, pa se je pokazal kot najprimernejši nakup in preureditev železarskega izobraževalnega centra. (Železarna jim je omogočila, da bodo prvi obrok plačali šele po treh letih, celotno vsoto pa v 20 letih). Skupščina izobraževalne skupnosti se je junija lani odločila za uvedbo enoodstotne prispevne stopnje iz bruto OD, v začetku letošnjega leta, ko so družbene dejavnosti prešle v pristojnost izvršnega sveta, pa je bila stopnja znižana na 0,50 odstotka. Po besedah ravnatelja šole in predsednika gradbenega odbora **Toneta Dežmana** pa bi tudi to še zmeraj zadoščalo za uresničitev zelo racionalnega programa. Za to sta na voljo dve možnosti. V primeru, da bi najeli kratkoročno posojilo (plačevanje prispevka naj bi trajalo do avgusta prihodnje leto), bi se lahko preselili novembra letos, v nasprotnem primeru pa bi morali graditi počasneje in se preseliti septembra naslednje leto.

Ocenjena vrednost del je 10,5 milijona dinarjev. Že decembra lani so zamenjali streho. Zato da bi denar čimbolje obrnili, pa so že vnaprej v celoti plačali za nova okna in talne obloge. Boje pa se, da bi skupščina občine vztrajala, da morajo zgraditi tudi zaklonišče. Ocenjujejo, da bi za to porabili kar polovico predvidenega denarja. Ker so v bližini šole že nekatera zaklonišča mesta, menijo (sedanja šola zaklonišč nima, prav tako jih nima bližnji center srednjega usmerjenega izobraževanja), da bi bila gradnja zaklonišča, ki niti ne bi moglo služiti kot večnamenski prostor, odveč.

VLASTA FELC

Namesto za proslavo bodo denar namenili za medicinski aparat

Črnomaljci bodo ob občinskem prazniku pokazali tudi novost minulega leta: proizvodno linijo za izdelovanje ketchupa

ČRNOMELJ, 15. februarja – »Odločili smo se, da bomo letos občinski praznik praznovali drugače – brez akademije in slavnostne seje občinske skupščine. Denar, ki ga bomo prihranili, bomo dali za ehokardiograf (ultrazvočni aparat za pregledovanje srca in ožilja) v novomeški bolnišnici. Pričakujemo, da bodo podobno ravnali tudi drugi. V korist te naprave smo se odpovedali tudi časopisnim objavam, ki smo jih omejili le na čestitko,« je povedal predsednik občinske skupščine Črnomelj Mladen Radojčič.

Črnomaljska občina ima praznik v spomin na 19. februar 1944, ko je v Črnomlju v prosvetnem domu prvič zasedal SNOS. Osrednja prireditev ob prazniku bo v Belsadu – obratu ljubljanske Kolinske, kjer bodo pokazali Črnomaljcem posodobljeno in novo proizvodno linijo za izdelavo ketchupa. Tam bodo podelili tudi občinska priznanja.

Prenovljen objekt Belsada, v katerem so poskusno začeli izdelovati ketchup ob koncu minulega leta (redna proizvodnja se bo začela marca letos) ni edina novost minulega leta. Lanske naložbe v črnomaljski občini so vredne 200 milijonov DEM. »Lani je bilo v naši občini 32 naložb, od tega enajst v gospodarski dejavnosti, štiri v družbenih dejavnostih in 17 v infrastrukturi. Največja naložba, ki smo se je lotili, ni pa še končana, je zidanje novih prostorov IMV in nakup nove opreme za proizvodnjo prikolic v črnomaljskem obratu IMV. Iskra je zamenjevala tehnologijo za izdelavo energetskih kondenzatorjev,« je naštel predsednik izvršnega sveta občine Črnomelj **Jože Mrzljak.**

»Pozabiti ne smemo raziskav in odkrivanja južnega polja pri Rudniku Kanižarica, Begradovega povečevanja in posodabljanja kamnoloma pri Dragatušu, novega gostinskega lokala KZ Črnomelj na Vinici, Beltovega nakupa proizvodne opreme. Planina je povečala prostore in posodobila opremo za izdelovanje čevljev itd.,« je nanizal uspehe podpredsednik izvršnega sveta **Anton Horvat.**

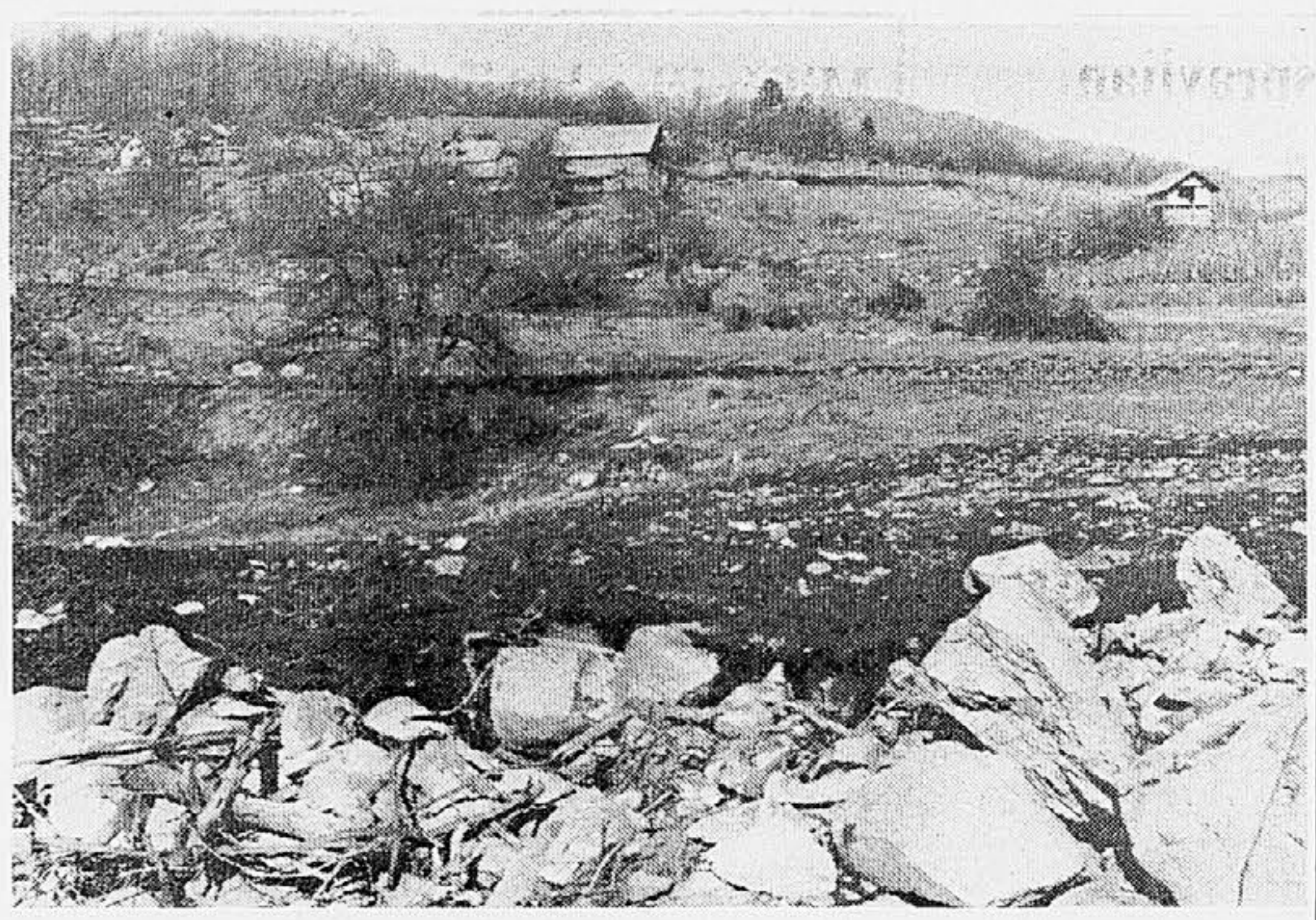
Popravili so črnomaljsko srednjo šolo in osnovno šolo Črnomelj-Loka ter začeli prenavljati osnovno šolo v Vinici in ji dozidavati prizidek. Posodobili so 32 kilometrov cest in ulic. Pri teh naložbah je najpomembnejše, da so dokončno asfaltirali ceste med Vinico in Preloko, med Črnomljem in Gribljami ter Dobliški ovinek. Novih je 30 parkirišč in več avtobusnih postajališč. Položili so vodovod Vrhovci, Marindol, Dolenjci in Mladica pri Semiču.

V samem Črnomlju so zgradili črpališče in zbirni bazen za kanalizacijo itd. Crešnjevec, Jelševnik, Blatnik in Cekrvišče so dobili nove transformatorje z daljnovodi in nizkonapetostnim omrežjem. Novo omrežje imata še Marindol in del Črnomlja.

Dragatuš je pridobil prostor in opremo za avtomatsko telefonsko centralo, opremo za takšno centralo pa so dobili tudi na Vinici. V Starem trgu pa se lahko pohvalijo s sedemstanovanjskim blokom. Precej večji blok so sezidali v Črnomlju: v njem je 31 stanovanj s skupno površino 1527 kvadratnih metrov.

Črnomaljci so ponosni tudi na novo večnamensko stavbo, ki so jo sezidali pri pošti, v njej pa so naselili Ljubljansko banko, SDK in postajo milice.

MILOVAN DIMITRIĆ



Plug ne bo več zadeval ob skale

SEMIČ, 15. februarja – Na območju Črešnjevca nad Semičem so se že leta 1988 odločili za agromelioracijo, ki so jo delno izpeljali že lani, letos pa bodo s posameznimi opravili nadaljevali. Investitor del je črnomaljska kmetijska zadruga. Lastniki so sami posekali šibje in ga odpeljali, označili skale, ki so jim jih izruvali iz zemlje in zdrobili. Kamenje so znosili na kupe, nekaj pa so ga raztrosili po poljskih poteh. Kamenja je bilo toliko, da se na rodovitnih poljih ponekod še vedno belijo kupi skal. Na sliki: sredi dela v okolici Osojnika. (Besedilo in slika: Milovan Dimitrić)

Pokličite nas!



Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo zvedeti vsega, spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Prav gotovo se v vaši okolici dogajajo stvari, o kateri bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili vaše pripombe in predloge?

Nič ne iščite po telefonskem imeniku! Zavrtite številko slovenskega dopisništva v Delu (061) 318-280!

Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro od ponedeljka do petka.

»Mi gremo naprej,« pravijo na OK ZSMS v Zagorju

Mladi Zagorjani so predstavili tri svoje projekte za poletje, ki sodijo v okvir njihovega rednega delovanja

ZAGORJE, 15. februarja – »Mi gremo naprej,« so rekli na OK ZSMS v Zagorju in v torek v prostorih RK ZSMS predstavili kar tri projekte za letošnje poletje: Raziskovalni tabor Zagorje 90, Ekološki tabor okolje 90, in Računalniški tabor Zagorje 2000.

Raziskovalni tabor že ima svojo tradicijo: Lani je bil na kongresu ZSMS v Portorožu najbolje ocenjeni tabor. Tako so se letos ponovno odločili zanj: v treh KS zagorske občine bo približno 25 udeležencev raziskovalo, kako bi bilo določene objekte mogoče obnoviti oziroma zasnovati nove v skladu z varovanjem okolja.

S skupščino občine in z DO Oria (pred dobrim letom jo je ustanovila OK ZSMS) pa bodo organizirali računalniški tabor. Na njem bodo obdelovali podatke za ostala dva tabora, sodelovali pri izdelavi dela informacijskega sistema občine in spremljali proizvodnjo v podjetjih.

Udeleženci ekološkega tabora pa bodo raziskovali zrak, vodo in zemljo zagorske občine, in to z analizami industrijskih odplak ter s proučevanjem skrivnih odlagališč odpadkov oziroma vrste odpadkov. S pomočjo ankete bodo izvedeli, kako se posamezni objekti v občini ogrevajo oziroma koliko so ljudje pripravljeni preiti na drugačno ogrevanje. ZSMS pa skrbijo tudi gozdovi na njihovem območju.

Matjaž Švagan, sekretar OK ZSMS v Zagorju, zagotavlja, da naštete dejavnosti nikakor niso del predvolilnega boja, ampak le posledica njihovega običajnega tempa dela. Zato gredo naprej, računajoč na volilno zmago.

POLONA MALOVRH

V Bovcu ustanovili ekološko komisijo

BOVEC, 15. februarja – Onesnaževanje Koritnice s strupenimi odplakami iz italijanskega svinčevega rudnika, gradnja čistilnih naprav ob Soči, uskladitev režima gospodarskih in drugih dejavnosti na Sočinih bregovih in nekatere druge vroče naravovarstvene teme, ki zadevajo zgornjo soško dolino, so bile v ospredju ustanovnega sestanka komisije za ekologijo pri krajevni skupnosti Bovec. Komisija, katere predsednik je postal bovški zdravnik dr. Bojan Rustja, je k delu pritegnila tudi dva ugledna strokovnjaka in sicer inž. geodezije Mirana Črnivca in univerzitetnega predavatelja geologije dr. Jurija Kunavra. Člani komisije naj bi delovali tako, da na Bovškem poslej ne bi padla nobena odločitev za kakršnekoli posege v prostor, ne da bi svoje mnenje pred tem povedala bovška ekološka komisija. Ta bo v kratkem za okroglo mizo povabila predstavnike vseh podjetij in ustanov ter društev, ki lahko kakorkoli vplivajo na naravno ravnovesje v bovški kotlini. (K. R.)

Predvolilna zborovanja se kar vrstijo

AJDOVŠČINA, NOVA GORICA, 15. februarja – Skoraj ne mine več teden, da ne bi tudi v novogoriški in sosednjih občinah katera izmed novih ali prenovljenih strank, zvez, političnih organizacij pripravila srečanja in pogovore z znanimi političnimi delavci, javne tribune ali podobna zborovanja, s katerimi bolj ali manj odkrito tekmujejo za glasove svojih volilcev. V petek, 16. februarja, bo ajdovska občinska organizacija Socialistične zveze pripravila javno srečanje z vodilnimi predstavniki RK SZS. Program Socialistične zveze bodo namreč Ajdovcem predstavili predsednik RK SZS Jože Smole, podpredsednik Viktor Žakelj in sekretar Dušan Semolič. Pogovor bo v ajdovskem domu kulture, začel pa se bo ob 18. uri. Dve uri prej (ob 16. uri) pa bo v petek svoje predvolilno zborovanje na ploščadi pred kulturnim domom v Novi Gorici začel neodvisni možni kandidat za predsednika predsedstva SR Slovenije Ivan Kramberger. Kot je napovedal pred dnevi, bo Novogoričanom povedal, kaj bo naredil v Sloveniji in na Goriškem, če bo predsednik. (S. C.)

PISMA BRALCEV

Še enkrat: Odgovor na pismo prof. dr. Bruna Ravnikarja

Šele ko sem prebral pismo gospoda Ravnikarja, mi je postalo jasno, v kako slabem položaju je šolstvo, natančneje učitelji (na vseh stopnjah). Spomnil sem se tudi na grenko šalo o tipičnem Slovencu, ki je ujel zlato ribico. Ribica mu je bila pripravljena izpolniti željo, če jo bo izpustil.

Srečni ribič je na to dejal: »Moj sosed obrtnik ima veliko hišo, dva avtomobila, odkar mu pomaga še sin, pa se sploh kopajo v denarju.«

»Aha«, odvrne na to zlata ribica, »sedaj bi tudi ti rad imel vse to!?«

»Ne, kje pa. Samo to, da bi sosedu vse skupaj hudič vzel!«

Šala je res grenka, vendar poučna. Ne predstavljam si, kako je mogoče očitati učiteljem na Srednji pedagoški šoli, da s tem, ko zahtevajo osnovno plačo 5000 dinarjev, molzejo gospodarstvo, izkoriščajo nekoga... Še ne tako dolgo nazaj je bilo izrečenih veliko besed na račun banalnega problema, ali bodo plače učiteljev dosegle povprečno plačo v gospodarstvu ali ne. Vprašati bi se pravzaprav morali – kolikokrat naj bo plača univerzitetnega profesorja večja od povprečja v gospodarstvu. Tako bi se vrnili časi, ko bi »biti učitelj« spet nekaj pomenilo. Šole bi spet postale močne institucije, ki bi lahko izbrale vrhunski učiteljski kader. Ne pa, da se bo prihodnjim generacijam godilo tako kot meni, ki me je v srednji šoli učilo kar 11 (enajst) študentov. Pri tem pa šola sploh ni nič kriva, ker nima nobene izbire.

Gospodu Ravnikarju, pa tudi drugim, ki jih skrbi, da bodo zaradi učiteljskih plač obubožali, pa tale namig: danes sem slišal na ljubljanskem radiu, da se cene storitev na študentskem servisu gibljejo od 20 do 40, 50 dinarjev na uro. Če vzamemo 40 dinarjev za visoko kakovostno intelektualno delo in pomnožimo to s 168 urami, dobimo 6720 dinarjev in pri tem učitelji na srednji šoli zahtevajo le 5000 dinarjev. Mislim, da to pove vse. Gospod Ravnikar navaja, da je njegova plača 4500 dinarjev in sprašuje, citiram: »In še nekaj. Ali bi po vsem tem upali pogledati v oči mojemu otroku in otrokom mojih kolegov, ki imajo morda še nižje osebne dohodke, če bi se morda znašli v vašem razredu? Morda, a jaz tega ne bi zmogel!«

Preostane mi le, da opozorim vse študente, ki delajo, da se preživijo, da molzejo gospodarstvo...

GREGOR SMREKAR,
Polhov Gradec 122

Sporočilo javnosti!

Iniciativni odbor Neodvisnih sindikatov Slovenije sporoča, da je izjava, ki jo je dal član predsedstva SDZS Matjaž Šinkovec v časopisu Delavska enotnost dne 12. februarja 1990, da predstavniki Neodvisnih sindikatov niso več člani konference SDZS, kot tudi zapis z enakim pomenom v zapisniku 3. konference SDZS, neresnična. IO NSS ni imel nikdar svojih predstavnikov v konferencah SDZS niti niso bili vabljeni kot gostje. Zato zahtevamo, da predsedstvo SDZS izjavo javno prekliče. Prav tako so nesmiselne trditve, da se je SDZS znašla v položaju, ki jo sili v ustanavljanje strankarskih sindikatov. Z idejo neodvisnih sindikatov so se seznanili prek članov IO NSS, ki so hkrati člani SDZS. IO NSS ni nikdar potreboval SDZS kot svojega skrbnika. Vzpostavil se je kot neodvisna organizacija, ki ni bila članica bivše SZDL, niti ni bil ustanovljen v interesu nobene druge organizacije. Vezi imamo z več organizacijami, pa se nobena od njih ne hvali s tem, kar je prispevala za neodvisnost sindikatov, čeprav so na tem področju naredile neprimerno več kot SDZS, ki razen govoričenja in nesmiselnih izjav nima ničesar drugega pokazati. Pri tem pa jim ne odrekamo njihovega prispevka k slovenski pomladi. IO NSS sporočamo, da zaradi navedenih dogodkov in neurejenih demokratičnih pravil igre znotraj SDZS do nadaljnjega prekinjamo stike s to organizacijo. Ponovno jih bomo navezali, ko se bodo v SDZS vzpostavila demokratična pravila igre in če bo obstajal obojestranski interes za to.

Iniciativni odbor za
Neodvisne sindikate Slovenije,
predsednik
RASTKO PLOHL

Zakaj ni žetona za en impulz?

Po mojem mnenju je to pojasnilo pesek v oči, ki ne pojasni bistva problema. Zato podajam naslednje pripombe in argumente:

1. Če te žetone uporabljaš za pogovore v enem kraju, npr. v Ljubljani, se moraš pogovarjati najmanj petnajst minut ali pa moraš PTT podariti vsaj tri impulze. Poleg tega žetoni, ki jih prodajajo po vseh poštah Jugoslavije, nimajo enakih oblik in so torej neprenosljivi.

2. PTT Ljubljana trdi, da bi nakup (najbrž je mišljen nakup s strani porabnika žetona – prodaja) enega žetona za en impulz ne pokril niti tretjine nakupne cene žetona (najbrž je mišljena tovarniška cena). Sprašujem: Ali hočejo morda povedati, da tovarniške cene žetona za en impulz ne bi vračunali v ceno žetona na poštah, vsaj v celoti ne? Dvomim. Kako pa potem pokrijejo nakupno ceno žetona za pet impulzov? S ceno žetona!!

3. Inflacija tudi ni bila vzrok, da so namesto žetona za en impulz ali vsaj dva impulza uvedli žeton za pet impulzov, saj raste le cena žetona, ne pa tudi število žetonov zaradi inflacije.

4. Predlagam naslednjo rešitev:

Če torej žeton za en impulz PTT stane trikrat več, kot pa zanj dobi, naj tak žeton ustrezno podraži in tako pokrije strošek nakupa in strošek porabljenega impulza. Vedeti je treba še to, da isti žeton večkrat prodajo po isti ceni in če je vanjo vračunana vsaj delna cena nakupa žetona, se celotna cena žetona povrne po najmanj tretji ali četrti prodaji žetona za en impulz. Kolikokrat pa se isti žeton v resnici proda? Pošta ima le začetni strošek uvedbe žetona, potem z istim žetonom nima več nobenih stroškov, kvečjemu dobiček, če je strošek nakupa žetona v tovarni vračunan v prodajno ceno žetona na Pošti.

Ker so telefoni ves čas pokvarjeni in »kradejo« žetone, ker je veliko napačnih klicev (pa ne po moji krivdi), in ker ne vračajo denarja za neporabljene impulze, sem se žetonom za javne telefonske govorilnice moral žal odpovedati. Zgodilo se mi je že, da se za trideset impulzov oz. šest žetonov z željeno osebo nisem mogel pogovarjati niti deset sekund. Glede na ceno in vsiljeno število impulzov bi lahko vsaj javne govorilnice (telefonske) delovale brezhibno. Ta »žetonarska« politika PTT je etično, moralno in pravno nevzdržna, saj na veliko goljufa ljudi. Posebej pa so prizadeti tisti, ki nimajo lastnih telefonov, v telefonskih govorilnicah na poštah v Ljubljani pa jim brez žetonov ne dovolijo klicati številk v Ljubljani. Niso pa zaščiteni niti takrat, ko kličejo zunaj Ljubljane, saj telefona, ki mu »ukrade« žeton, ne briga, kam kliče. Mogoče pa imajo tudi zaradi teh »podarjenih« impulzov tako velike plače, kdo ve?

BORIS POTOČNIK,
Eipprova 9,
Ljubljana

Še o splošno-izobraževalni srednji šoli – kaj pa ekonomska vzgoja?

Večkrat sem v vašem časopisu bral, da so razni posamezniki in ustanove pisali in objavljali svoje predloge, kakšen naj bi bil nov reformiran predmetnik srednje splošno-izobraževalne šole. Tu so ponujali tudi najrazličnejše predmete s področja družboslovnih in psiholoških ved kot na primer osnove psihologije, sociologije ipd., nikjer pa nisem zasledil, da bi kdo od pristojnih ekonomske stroke predlagal za nov predmet npr. učni predmet, ki bi se, recimo, imenoval osnove sodobne ekonomije. Menim, da bi bil nov predmet brez takšnega ali podobnega predmeta učinkovit in ne bi bil v duhu časa, ki ga živimo in ga bomo še živeli. Predmet bi na kratko vseboval vsa tista osnovna znanja s področja ekonomije, ki jih pozna ves razviti zahodni svet, v katerega bomo morali vstopiti kar se da dobro pripravljeni. Učni predmet STM nima več nobene perspektive, saj marksizem v nekaterih vzhodnoevropskih državah že ukinjajo. Ekonomske predmete, kot so na primer politična ekonomija in ekonomija SFRJ, ekonomika in organizacija poslovanja ali proizvodnja itd., imajo uvedene v vzgojno-izobraževalne programe drugih srednjih šol, zlasti ekonomskih, trgovskih in tudi tehniških šol, vendar s tem ni rečeno oziroma to ne bi mogel biti razlog, da ne bi osnov sodobne ekonomije kot elementa splošne vzgoje naših mladih generacij vnesli tudi v program splošne srednje šole oziroma gimnazije V. zahtevnostne stopnje.

Ekonomsko vzgojo bo treba tudi na drugih naših srednjih šolah dati pod drobnogled, jo modernizirati in obogatiti s pozitivnimi spoznanji zahodne ekonomske misli in prakse. Predmet lahko ohrani kritično misel o marksizmu kot realsocialističnem gospodarstvu, ki je v zatonu. Mislim, da imamo veliko vrhunskih strokovnjakov, ki bi lahko v kratkem času pripravili takšno vsebinsko zasnovo ekonomskega predmeta in ki se strinjajo, da je tak predmet potreben. Z ostalimi predlaganimi družboslovnimi predmeti, katerih pomena ne zanikam, bo treba najti »modus vivendi« v skupnem predmetniku. Ekonomska vzgoja ne sme manjkati.

MARKO TURK, dipl. oec.
Gorenjskega odreda 6,
Kranj

Bojkot predragih izdelkov

Nekateri prehrambni izdelki, kot beremo v časopisu, so se začeli ceniti za 10, 15 odstotkov, kar ni veliko, pa vendar obetajoče. Več posluha za znižanje cen imajo proizvajalci oziroma trgovci s pohištvom, gospodinjskimi aparati in tekstilom, najmanj odziva pa je na področju živilsko-predelovalne industrije. Tako so mlečni izdelki, kava, mesni izdelki, zelenjava, sočivje, sadje (tudi v konzervah) in podobno blago precej dražji, celo za polovico, kot pa tovrstno blago v drugih republikah ali v zamejstvu, na primer v trgovinah v Celovcu. Zato kupcem predlagamo naslednje: bojkotirajmo in ignorirajmo vse prehrambne in druge izdelke, ki so dražji od podobnih v tujini. Porabimo vse zaloge, ki jih imamo, primerjamo cene in kupujemo le v trgovinah, kjer bodo cene znižali. Velikokrat je bolje iti v obmejna mesta (predvsem v Avstrijo), kjer dobimo enake izdelke tudi polovico ceneje in še popust ob večjem nakupu. Pristojni organi naj poleg republiških in zveznih blagovnih rezerv odprejo še druge, predvsem pa naj sprostijo uvoz in znižajo carino! S temi in podobnimi ukrepi ter ustreznim obnašanjem kupcev (potrošniških svetov) bi prisilili proizvajalce, da bodo uplahnili inflacijsko napihnjene cene in da se bodo trgovci odrekli preveliki marži. Zaloge naj jim začasno ostajajo v skladišču in dajatve (stroški) v zvezi s tem, naj pritiskajo na njihov »dobiček« oziroma sklad za plače. Denar je na trgu, kot je dejal Marković ob obisku v Sloveniji, seveda za tiste, ki se bodo obnašali tržno, ne pa za tiste, ki bi radi brez velikega dela zgolj navijali cene.

Torej bojkot proti navijalcem cen (proizvajalcem in zatem trgovcem), bojkot proti netržnemu ravnanju, bojkot proti tistim, ki bi radi špekulirali z navideznim pomanjkanjem določenih izdelkov.

Pridružujemo se bojkotu kupcev v Splitu (Delo, 16. januarja 1990). Čas je, da se naučimo tržnega vedenja.

ANDREJ MOŽINA,
Kardeljeva 10,
Ljubljana

Presežek delavcev naj bi odpravili s prekvalifikacijo

V novogoriškem Tovornem prometu računajo na namensko zbrani denar v republiki – V Mizarju Volčja Draga so se odločili za strokovno zahteven program

NOVA GORICA, VOLČJA DRAGA, 15. februarja – Večjim novogoriškim gospodarskim organizacijam (Vozila Gorica, Gostol in druge), v katerih so v zadnjih dveh letih skušali premagati težave zaradi odvečnih delavcev, tako imenovanih tehnoloških presežkov, tudi z usposabljanjem za druga dela in z dopolnilnim izobraževanjem delavcev, se je letos pridružilo še več manjših kolektivov. Med njimi sta Avtopromet Gorica Tovorni promet in tovarna stavbnega pohištva Mizar Volčja Draga.

Podjetji Avtopromet Gorica Tovorni promet in Mizar sta namreč novogoriški skupnosti za zaposlovanje dali vlogo za prekvalifikacijo delavcev, kar pravzaprav pomeni, da bi radi dobili denar iz namensko zbranega denarja v republiki po posebnem sklepu o merilih, pogojih in postopku za oblikovanje in uporabo sredstev iz zavarovanja za primer brezposelnosti. Njuna programa za prekvalifikacijo delavcev in vzroki zanjo pa so različni.

Kolektiv Avtoprometa Gorica Tovornega prometa je po poslovnem preoblikovanju prejšnje delovne organizacije Avtopromet Gorica dobil dodatnih 89 delavcev. V Mizarju, ki se sicer nenehno uspešno prilagaja tržnim spremembam in dobro gospodari, pa so se odločili za nov proizvodni program, ki zahteva več strokovnega znanja od vseh zaposlenih.

S 1. januarjem letos so iz delovne organizacije Avtopromet Gorica in njenih tozdov oblikovali pet novih samostojnih podjetij. Prejšnji tozd Tovorni promet pa je dobil tudi 68 delavcev ukinjenega tozda Avtoremont in 21 delavcev prejšnje DSSS. V novem podjetju je zdaj 255 zaposlenih, kar je preveč za število vozil, ki jih ima. Preveč torej za načrtovano racionalizacijo poslovanja, boljšo izkoriščenost zmogljivosti, zmanjšanje stroškov in seveda uspešnejše gospodarske rezultate.

Zato naj bi s prekvalifikacijo, dopolnilnim izobraževanjem in usposabljanjem 96 delavcev zagotovili vsem primerno delo in socialno varnost.

V tovarni stavnega pohištva Mizar pa so v letu 1988 zasnovali nov proizvodni program za izdelovanje tehnološko zahtevnejših izdelkov. Za naložbo, ki bo omogočila uresničitev programa, so kot prvo podjetje v Jugoslaviji že dobili italijansko posojilo iz tako imenovanega dogovora Mikulić–Goria, poleg tega pa tudi republiški »razvojni dinar«. Naložbo, ki bo stala približno milijon DEM, bodo zaključili v prvi polovici letošnjega leta. Zahtevna tehnologija, delo z novimi najsodobnejšimi stroji in napravami, hkrati pa tudi program posodobitve poslovanja zahteva strokovno bolje izobražene delavce.

SLAVICA CRNICA

Denar za tv oddajnik s pridržkom

Sežanci so pripravljeni plačati svoj delež, a zahtevajo tudi boljšo vidnost I. programa

SEŽANA, 15. februarja – Sežanski izvršni svet je včeraj načelno podprl načrt TV Ljubljana za izboljšanje vidnosti njenega drugega programa na Primorskem. Po tem predlogu naj bi za montažo novega 20 KV UHF oddajnika na Nanosu in za ureditev sistema zvez ter pretvornikov sedmih primorskih občin prispevalo več kot pet milijonov dinarjev, kar je več kot tretjina potrebnega denarja.

Sežanci tako nameravajo plačati svoj delež, ki za prvi del izboljšav znaša 606 tisoč dinarjev. Vendar bodo hkrati zahtevali od vodstva TV, naj nekaj ukrene tudi za izboljšanje vidnosti I. programa, saj je na Krasu več območij, kjer zelo slabo sprejemajo tudi osrednji program ali pa ga celo ne vidijo. Na predlog Socialistične zveze naj bi se televizijci zato vodstvi prizadetih KS čimprej dogovorili o postavitvi lokalnih pretvornikov na vseh območjih, kjer bo vidnost programa iz Ljubljane še vedno slabše kljub napovedanim izboljšavam za vso Primorsko.

J. O.

Zadnji mesec zrak v Idriji ni bil prekomerno onesnažen

Protesti občanov zaradi onesnaževanja iz rudniške topilniške peči so očitno zalegli – V rudniku so uvedli več varnostnih ukrepov

IDRIJA, 15. februarja – Ta teden v rudniku živega srebra v Idriji končujejo prvi letošnji ciklus žganja živosrebrne rude. Ob 20. januarja, ko so vnovič zakurili v topilniški peči, do zdaj onesnaženost zraka v Idriji ni povečala oziroma ni presegla povprečne stopnje onesnaženosti v tem letnem času. To so pokazale tri merilne naprave, ki si jih je rudnik sposodil pri ljubljanskem Hidrometeorološkem zavodu. Ekološke razmere v Idriji so med obratovanjem rudniške peči pred dnevi ugotavljali tudi strokovnjaki Inštituta Jožef Stefan. Ti pripravljajo študijo, kako začasno, torej med obratovanjem rudnika (predvidoma do leta 2003) mesto še bolj obvarovati pred zastrupljanjem z žveplovim dioksidom.

»Kot smo obljubili, smo v rudniku že poskrbeli za vrsto varnostnih ukrepov. Menim, da je med njimi najbolj učinkovito razgrinjanje vročih žgalniških odpadkov v tanke plasti, kar upočasnjuje proces razpadanja ostankov in zmanjšuje količine žveplovega dioksida. Poleg tega smo v dimnik topilnice vgradili nov ventilator. Poskrbeli smo za mletje rude v drobne frakcije, v klasirnici pa se za mešanje rude z različnimi količinami pirita.« Tako je danes po seji občinskega izvršnega sveta, na kateri so govorili o letošnjem gospodarskem načrtu rudnika in o možnosti razprodaje njegovega premoženja, povedal novi rudniški direktor mag. **Marko Cigale**. Na vprašanje, ki ga odpira idrijska mladina s svojim programom »ekološka čista občina«, in v katerem poleg drugega zahteva prenehanje žganja živosrebrne rude v Idriji, je mag. Marko Cigale povedal, da nekaterih stvari v zvezi z zapiranjem rudnika ne bi smeli poenostavljati. Proizvodnja živega srebra namreč mora do leta 2003 obvezno spremljati zapiralna dela v jami. Proizvodnja in prodaja živega srebra, ki naj bi se postopoma večala in predvidoma dosegla letno količino 280 ton (letos naj bi proizvodnja znašala nekaj manj kot 50 ton), sta namreč vgrajeni v temelje finančne konstrukcije za izpeljavo velikega projekta likvidacije rudnika oziroma za preprečitev posledic 500-letnega rudarjenja v Idriji.

Mag. Marko Cigale je tudi zagotovil, da letos v jami ne bodo več kopali rude z veliko vsebnostjo pirita (žganje le-te je lani v mestu povzročilo pravo ekološko katastrofo). Drugi letošnji ciklus žganja živega srebra bo čez približno en mesec. Nanj se bodo v rudniku spet pripravili tako, kot so se na tega, ki se ta teden izteka. Če bo vreme v marcu neugodno, bodo z žganjem počakali.

KATJA ROŠ

Izšel je novi DR ROMAN

PO SLOVENIJI

Predvolilna zborovanja se kar vrstijo

AJDOVŠČINA, NOVA GORICA, 15. februarja – Skoraj ne mine več teden, da ne bi tudi v novogoriški in sosednjih občinah katera izmed novih ali prenovljenih strank, zvez, političnih organizacij pripravila srečanja in pogovore z znanimi političnimi delavci, javne tribune ali podobna zborovanja, s katerimi bolj ali manj odkrito tekmujejo za glasove svojih volilcev. V petek, 16. februarja, bo ajdovska občinska organizacija Socialistične zveze pripravila javno srečanje z vodilnimi predstavniki RK SZS. Program Socialistične zveze bodo namreč Ajdovcem predstavili predsednik RK SZS Jože Smole, podpredsednik Viktor Žakelj in sekretar Dušan Semolič. Pogovor bo v ajdovskem domu kulture, začel pa se bo ob 18. uri. Dve uri prej (ob 16. uri) pa bo v petek svoje predvolilno zborovanje na ploščadi pred kulturnim domom v Novi Gorici začel neodvisni možni kandidat za predsednika predsedstva SR Slovenije Ivan Kramberger. Kot je napovedal pred dnevi, bo Novogoričanom povedal, kaj bo naredil v Sloveniji in na Goriškem, če bo predsednik. (S. C.)

Predlog zakona o kraškem parku je obtičal

CERKNICA, 15. februarja – Republiški komite za kulturo s svojimi strokovnimi službami že kar lep čas pripravlja predlog zakona o notranjskem kraškem parku. Ta regijski park naj bi obsegal 130 kvadratnih kilometrov površin na območju cerkniške, postojnske in logaške občine. Zakon o naravni in kulturni dediščini med drugim določa, da mora dokument o razglasitvi naravne znamenitosti vsebovati tudi razvojne usmeritve. Cerkniška občina je že v letu 1986 posredovala na takratne teze za osnutek zakona o notranjskem kraškem parku nekatere zahteve oziroma pripombe. Nanašale so se predvsem na ovrednotenje omejitvenih dejavnikov v industriji, kmetijstvu, prostoru in infrastrukturi, ki bi veljali v parku. Vendar pa te zahteve oziroma pripombe cerkniške občine še vedno niso uresničene. Cerkniški izvršni svet je zdaj ocenil, da je upoštevanje njihovih pripomb nujno za nadaljnje usklajevanje in dokler te zadeve ne bodo usklajene, cerkniška občina ne bo soglašala z razglasitvijo zakona o notranjskem kraškem parku. Zato bodo republiški komite in ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine opozorili na zahteve oziroma pripombe cerkniške občine, ker nanje še po skoraj štirih letih niso dobili odgovora. (M. T.)

Srečanje gledaliških skupin na Goriškem

NOVA GORICA, 15. februarja – Danes popoldne se je v novogoriškem kulturnem domu s predstavo Ljubiteljskega mladinskega odra, ki deluje pri Primorskem dramskem gledališču, začelo sedmo srečanje goriških ljubiteljskih gledaliških skupin. Na srečanju, ki ga je tudi tokrat pripravila novogoriška Zveza kulturnih organizacij, sodeluje šest skupin, in sicer poleg Mladinskega odra še dramska skupina Grgar, amaterska mladinska dramska skupina Lokovec, dramska družina kulturnega društva »Zarja svobode« iz Bilj, skupina 4. b razreda novogoriške srednje družboslovne in ekonomske šole in dramski odsek prosvetnega društva iz Štandreža (Italija). Svojo gledališko ustvarjalnost bodo skupine predstavile danes, v soboto in nedeljo v večjih krajih na Goriškem: v Novi Gorici, Braniku, Desklah, Grgarju in Biljah. (S. C.)

V Bovcu ustanovili ekološko komisijo

BOVEC, 15. februarja – Onesnaževanje Koritnice s strupenimi odplakami iz italijanskega svinčevega rudnika, gradnja čistilnih naprav ob Soči, uskladitev režima gospodarskih in drugih dejavnosti na Sočinih bregovih in nekatere druge vroče naravovarstvene teme, ki zadevajo zgornjo soško dolino, so bile v ospredju ustanovnega sestanka komisije za ekologijo pri krajevni skupnosti Bovec. Komisija, katere predsednik je postal bovški zdravnik dr. Bojan Rustja, je k delu pritegnila tudi dva ugledna strokovnjaka in sicer inž. geodezije Mirana Črnivca in univerzitetnega predavatelja geologije dr. Jurija Kunavra. Člani komisije naj bi delovali tako, da na Bovškem poslej ne bi padla nobena odločitev za kakršnekoli posege v prostor, ne da bi svoje mnenje pred tem povedala bovška ekološka komisija. Ta bo v kratkem za okroglo mizo povabila predstavnike vseh podjetij in ustanov ter društev, ki lahko kakorkoli vplivajo na naravno ravnovesje v bovški kotlini. (K. R.)

V cerkniški občini bolj slabo izvajajo odloke o varstvu okolja

Emisije v zrak dostikrat presegajo dovoljeno mejo – Podjetja posebnih odpadkov ne skladiščijo na ustrezen način

CERKNICA, 15. februarja – V minulem letu so sanitarni inšpektorji namenili precej pozornosti tudi nadzoru izvajanja predpisov s področja varstva okolja v nekaterih delovnih organizacijah cerkniške občine ter nadzoru uresničevanja odločb, ki so jih izdali že v preteklih letih. Ugotovili so, da se predpisi o varstvu okolja bolj slabo izvajajo, zato so tudi lani morali izdati precej ugotovitvenih odločb. Prav tako pa so ugotovili, da se razmere niso bistveno izboljšale niti tam, kjer so že pred časom izdali odločbe.

Povsod ostaja nerešeno vprašanje odlaganja posebnih odpadkov, ki vsebujejo nevarne snovi. Odkar je izšel pravilnik o ravnanju s posebnimi odpadki, ki dovoljuje njihovo odlaganje samo na ustrezno urejenih odlagališčih ali pa sežiganje v posebnih napravah, delovni kolektivi kopičijo posebne odpadke okoli proizvodnih prostorov in večinoma na neustrezen način. Odpadke imajo večinoma sicer evidentirane, niso pa še sprejeli pravilnika o ravnanju z njimi. Glavni vzrok za to je nerešeno vprašanje končne dispozicije posebnih odpadkov. Poseben problem je skladiščenje nevarnih in škodljivih snovi, zlasti cistern, ker niso zavarovane pred izlitjem. Zakonsko predpisano skladiščenje terja namreč precej denarja, tega pa delovne organizacije nimajo.

Meritve hrupa so pokazale, da proizvodnja ne povzroča prekomernega hrupa in so odstopanja le malenkostna. To pa ne velja za meritve emisij, ki jih povzročajo viri onesnaževanja zraka. So kar velikokrat nad dovoljeno mero, prekoračene pa so zlasti emisije iz vseh kurišč. Delovne organizacije bodo prekomerno onesnaževanje zraka odpravljale s sanacijskimi ukrepi, ki jih bodo določile v svojih splošnih aktih o varstvu zraka – teh pa doslej še niso sprejele.

MARJANA TRILER

NOVI TEDNIK RADIO CELJE
NT&RC

Katera lokacija za koprski letni kino bi bila najboljša?

Osnutek odloka o zazidalnem načrtu športno-rekreacijske cone v Kopru bodo za dva meseca dali v javno razpravo

KOPER, 15. februarja – Enkrat do prvih aprilskih dni bo Koprčanom in okoličanom ponujen v obravnavo osnutek odloka o zazidalnem načrtu športno-rekreacijske cone v Kopru. Gre za območje, ki je že zdaj precej »pozidano«, urejevalci prostora pa imajo še precej predlogov zanj. Razprostira se med Prečno ulico, Ljubljansko cesto (stadionom), Ogrlico in tudi semedelsko vpadnico.

Po predlogu, ki so ga oblikovali na koprskem Investbiroju, naj bi v prihodnosti tik ob stadionu zrasel hotel z okrog 100 ležišči, ob njem pa tudi trgovsko-poslovni center. V nadaljevanju proti Prečni ulici naj bi uredili še manjši trgovsko poslovni center, ob Prečni ulici pa še dva trgovsko-stanovanjska objekta. Ob teh je v loku za sedanjimi prostori Trgoavta predviden še en poslovni objekt, ob njem pa tudi letni kino.

Ko so pred dnevi na občinskem izvršnem svetu razpravljali o osnutku zazidalnega načrta in sklenili, da ga bodo za dva meseca dali v javno razpravo, so bila najbolj v ospredju vprašanja v zvezi z umestnostjo lokacije letnega kina (zanj sta v »igri« še dve drugi lokaciji ob večnamenski dvorani in ob stari semedelski vadnici), zelo tehtno pa je bilo tudi razmišljanje, če ne bi morebiti v okviru tega osnutka (predloga) zazidalnega načrta predvideli tudi gradnjo novega otroškega vrtca v Kopru. Ta vrtec naj bi nadomestil vrtec v Kidričevi ulici, ki je zelo zaseden, je pa tudi zelo neprimeren. Vrsto let je uspešno služil svojemu namenu, zdaj pa je stavba že tako izrabljena, da postaja za malčke in vzgojiteljice že nevarna, zlasti pa je neprimerna za sodobnejšo vzgojno-varstveno dejavnost. O vsem tem in tudi drugih pripombah ter predlogih, ki se bodo oblikovali, bo moč razpravljati dva meseca, nato pa bodo delegati v občinski skupščini sklepali o načrtu.

DUŠAN GRČA

Obalno-kraška poslovna skupnost bo povezala turistična podjetja

Kmalu bodo začela podpisovati pogodbe – Med drugim se bodo lahko dogovarjali o politiki cen in turistični ponudbi

PORTOROŽ, 15. februarja – Razprava o spremembah in dopolnitvah sporazuma o združevanju v obalno-kraško Turistično poslovno skupnost je končana. Bistvenih pripomb ni bilo, kar pomeni, da bodo podjetja lahko kmalu začela podpisovati pogodbe, s katerimi se bodo povezala v to poslovno skupnost. Namen te skupnosti je, da s skupnimi in usklajenimi nastopi turističnih in drugih s turizmom povezanih orgnizacij uresničuje določene skupne cilje – predvsem popolnejšo turistično ponudbo in večji zaslužek s turizmom.

Tukajšnja turistična poslovna skupnost se bo preoblikovala tako, da bodo v okviru te skupnosti lahko skrbeli za raziskave trga in izdelavo strokovnih analiz, usmerjala bo razvoj turizma, skrbela za reklamo, informativno dejavnost, stike z javnostjo, sofinancirala turistične prireditve. Prav tako se bodo v okviru te poslovne skupnosti lahko dogovarjali o politiki cen, razvijali medsebojno poslovno sodelovanje, se povezovali z vsemi dejavnostmi, ki pomagajo oblikovati turistično ponudbo. Denar za delovanje te skupnosti bodo še naprej zagotavljali predvsem s članarino članic, z opravljanjem storitev za članice in z delom turistične takse občin v regiji.

Turistična poslovna skupnost se je v obalno-kraški regiji izkazala kot nujnost tudi zato, ker se je čez noč pojavila cela vrsta samostojnih turističnih podjetij, ki pravzaprav niti ne vedo, kaj početi s svojo samostojnostjo, je na seji izvršilnega odbora regijske Turistične poslovne skupnosti menil predsednik tega izvršilnega odbora **Slavko Mastnak**. S poslovanjem Turistične poslovne skupnosti niso bili zadovoljni v Izoli in Kopru, kjer so imeli ves čas občutek, da so bili (ob piranski občini) nekoliko odrninjeni. Zato so se v Izoli in Kopru odločili, da bodo sicer še naprej povezani s to poslovno skupnostjo, vendar bodo hkrati poskrbeli tudi za večjo enotnost turističnih organizacij tudi na ravni kraja (Izola, Koper).

BORIS ŠULIGOJ

Sklad za pomoč pri gospodarskih naložbah

V sežanski sklad bo denar pritekal iz prispevnih stopenj nekdanjih sisov

SEŽANA, 15. februarja – V Sežani so po daljšem usklajevanju pripravili predlog kriterijev za delitev denarja iz novega sklada, namenjenega za sofinanciranje novih proizvodnih programov in odpiranje novih delovnih mest. O merilih so razpravljali tudi v gospodarstvu, ki je predložene rešitve podprlo. Pri oblikovanju meril pa so upoštevali tudi pripombe delegatov, izrečene med skupščinsko razpravo o pobudi za ustanovitev sklada.

● Občinski komite za družbeno planiranje in gospodarstvo je na predložene kriterije dobil pripombe iz štirih kolektivov (zadruge, Mitola, Elektra in Pletenine) ter od sindikatov. Nanašali so se predvsem na sestavo komisije, postopek sprejemanja dokumentov in na merilo za dodeljevanje razvojnih posojil.

Tako imenovani razvojni denar bo pritekal iz prerazporejenih prispevnih stopenj nekdanjih sisov. Dodeljevali ga bodo kot pomoč pri uresničevanju načrtov za prestrukturiranje gospodarstva. Pri tem bodo prišli v poštev tako povsem novi programi v industriji in drobnem gospodarstvu kot zamisli o proizvodnji za izvoz, odpiranje novih delovnih mest ali prezaposlovanje delavcev, ki so izgubili zaposlitev zaradi stečaja. Prednost pri delitvi bodo imeli tisti investitorji, ki bodo v novih enotah zaposlovali delavce, ki iščejo prvo zaposlitev, ki uvajajo nove tehnološke rešitve ali pospešujejo napredek kmetijstva, ki ustanavljajo delavnice oziroma obrate na novo ali pri investiciji združujejo kapital s tujimi sovlagatelji. Čeprav v Sežani poudarjajo, da tega denarja ne bodo dajali za sanacijska posojila ali za zamenjavo izrabljene opreme, je slišati tudi opozorila, da bi sklad lahko tudi zlorabljali in se z njegovo pomočjo izogibali stabilizacijskim načelom premišljenega investiranja in tržnega gospodarjenja.

Razvojni dinar bo delila posebna skupščinska komisija po veljavni skrajšani metodologiji Ljubljanske banke. Denar bodo posojali za največ 12 let (s triletnim moratorijem), zanj pa bo potrebno plačevati obresti po eskontni meri Narodne banke Jugoslavije. Porabo denarja bodo skrbno nadzorovali, v primeru nenamenske porabe pa bodo morali investitorji posojilo takoj vrniti. Takojšnje vračilo bo potrebno tudi v primeru, če bo investicija po preteku enega leta od začetka proizvodnje dajale več kot 10 odstotkov slabše rezultate, kot je bilo predvideno.

JANEZ ODAR

Jeseni praznik za arhiv?

Ob koncu maja bo novemu Pokrajinskemu muzeju Koper v bivši cerkvi Sv. Klare manjkala le še oprema, jeseni pa naj bi najbolj ogrožen del arhiva preselili

KOPER, 15. februarja – Že dober mesec je v nekdanjih prostorih cerkve Sv. Klare spet bolj živahno. Gradbinci namreč, v skladu s predlogi arheologov, ki so v prostorih nekdanje cerkve opravljali raziskave od sredine avgusta lani pa do začetka decembra, nadaljujejo obnovo ometov in tlaka. Obnova bo končana do konca marca, nato pa bo v nove prostore Pokrajinskega arhiva Koper treba namestiti še opremo.

Sredstva za dokončanje gradbenih del so zagotovljena, v arhivu, na koprski občini – le v tej se med šestimi južnoprimorskimi občinami, ki jih »pokriva« arhiv, resnično trudijo urediti prostorske probleme te ustanove – ter na republiški ravni pa se trudijo, da bi zagotovili še 7.244.000 din za opremo. Ta je v celotni finančni konstrukciji tudi »najtežja«, saj odpade nanjo kar dve tretjini vrednosti celotne naložbe prve faze urejanja arhivskih prostorov. V nekdanji cerkvi Sv. Klare bodo – v skladu s pogoji Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine – namestili železno konstrukcijo v dveh nadstropjih, visoko okrog sedem metrov. V treh urejenih etažah bodo imeli prostor za namestitev skupno okrog 2000 tekočih metrov arhivskega gradiva, ocenjujejo pa, da ga bodo ob prvi selitvi tod lahko spravili okrog 1400 metrov. To bo povsem napolnilo nove prostore, ker je med urejenim arhivskim gradivom tudi precej škatel, ki niso povsem popolnjene, prostora pa potrebujejo prav toliko, kot če bi bile povsem polne gradiva. Ravnateljica arhiva **Duša Krnel-Umek** pravi, da se pri njih zavedajo stiske z denarjem, vendar upajo, da se pri reševanju problema Pokrajinskega arhiva Koper tokrat zadeve ne bodo ustavile na pol poti in da bodo denar za nakup polic oziroma železne konstrukcije vendarle zbrali.

Če bo denar, bi v treh štirih mesecih izbrani izvajalec lahko naredil in sestavil železno konstrukcijo v nekdanji cerkvi, kar pomeni, da bi se najbolj ogrožen del arhiva še to jesen ali zimo lahko preselil v nove prostore, na varno. Vse gradivo, ki ga imajo v arhivu in okrog 400 metrov arhiva, ki ga ima občina Koper (tu je tudi dediščina nekdanjega okraja), je pripravljeno za selitev. Če bo do te prišlo to jesen, potem bo to za arhiv v Kopru velik praznik, saj bodo po 33 letih obstoja in delovanja končno dobili prvi del ustreznih, novih prostorov. Le prvi del, kajti arhivu so namenjeni tudi nekdanji samostanski prostori pri cerkvi Sv. Klare, kjer imajo zdaj upravne prostore Komunalno podjetje in Rižanski vodovod. Komunalno podjetje, ki gradi novo poslovno stavbo, se bo bržčas še pred poletjem izselilo, kar pomeni, da se bo letos v »nove« prostore lahko preselila tudi »uprava« arhiva. Delavci bodo imeli povsem druge razmere za delo, uredili bodo lahko čitalnico (zdaj jo imajo kar na hodniku pri vstopu v pisarne), vsak bo znatno lažje opravljal svoje strokovno delo itn. Seveda bo treba tudi prostore, v katere se bodo preselili (v nekaj letih naj bi se arhivu umaknil tudi Rižanski vodovod), na novo urediti in pripraviti za sprejem novega arhivskega gradiva.

DUŠAN GRČA

Komunalni inšpektor tudi v Il. Bistrici

Imenovali ga bodo kar najhitreje, saj ga čaka že veliko konkretnih nalog

ILIRSKA BISTRICA, 15. februarja – Ilirskobistriška občinska skupščina bo prihodnji teden odločala tudi o ustanovitvi občinske komunalne inšpekcije. Komunalni inšpektor je nujno potreben, saj nekatere službe pa tudi prebivalci že dolgo opozarjajo na številne pomanjkljivosti v zvezi s komunalnimi problemi in urejenostjo prostora.

Komunalna inšpekcija bo delovala v okviru občinskega upravnega organa za komunalne in stanovanjske zadeve ter urejanje prostora, inšpektorja, ki naj bi ga imenovali čimprej, pa čakajo številne konkretne naloge. V predlogu odloka o delovanju te inšpekcije med drugim piše, da bo moral nadzirati uresničevanje odloka o pokopališčih in pokopališkem redu ter o javnem redu in miru v občini. Poleg tega bo v njegovi pristojnosti še urejanje in varstvo okolja, spoštovanje hišnega reda, nadzor odstranjevanja odpadkov, skrb za plodno zemljo, gospodarjenja z javnimi potmi, spremljanje dela zimske službe, nadzor tržnic in drugih dejavnosti.

J. O.

Prostovoljno gasilsko društvo Postojna praznuje 110-letnico

Po stanovanjskih blokih bodo posebne komisije pregledale gasilske naprave, ki niso bile pregledane že nekaj let

POSTOJNA, 15. februarja – Prostovoljno gasilsko društvo Postojna letos praznuje že kar častitljivo 110-letnico. Osrednjo slovesnost bodo postojnski gasilci pripravili 24. junija, ko bosta slavnostna akademija in gasilska parada, poleg tega pa bodo v tem mesecu organizirali še vrsto prireditev.

To pa nikakor ne pomeni, da bodo vsa svoja prizadevanja usmerili v obeležitev jubileja. Kajti njihova osnovna pozornost bo veljala strokovnemu usposabljanju članov, od najmlajših do najstarejših po stažu, nič manj pa preventivni požarni varnosti. Tako bodo komisije, sestavljene iz člana operativca, članice in mladinca, pregledale po stanovanjskih blokih gasilske naprave, saj ni nobena skrivnost, da aparati niso bili pregledali že nekaj let, ali so na neustreznih mestih ali pa jih sploh ni. O ugotovljenem stanju bodo gasilci seveda tudi seznanili hišne svete in jih opozorili na nepravilnosti. Obiskali bodo tudi delovne organizacije, kjer se bodo o izvajanju požarne varnosti pogovorili s tistimi posamezniki, ki zanjo skrbijo, po potrebi pa bodo nudili strokovno pomoč.

Lani so morali člani postojnskega prostovoljnega gasilskega društva posredovati v 87 primerih, od tega največkrat pri gašenju travniških požarov (22) in v stanovanjih (18) zaradi odpiranja stanovanja, puščanja vode in podobno. Ob dnevu civilne zaščite in mesecu požarne varnosti so izvedli uspeli demonstraciji gašenja požara in reševanja stanovalcev iz višjih nadstropij. Pohvalijo pa se lahko tudi s sodelovanjem na občinskem, regijskem in republiškem tekmovanju, saj so pionirji, mladinci, članice in člani v večini primerov segli po najvišjih mestih.

MARJANA TRILER

Tolmin: drugi krak vodovoda se približuje Mostu na Soči

S potekom del drugega kraka so zadovoljni – Sredi leta 1991 bo rešen največji problem preskrbe z vodo v tolminski občini

TOLMIN, 15. februarja – Prvo od petih faz gradnje drugega petkilometrskega kraka novega tolminskega vodovoda z zajetjem na Zadlaščici je tolminska komunala končala z gradnjo 1100 metrov dolgega cevovoda med vodohramom Krnica nad Tolminom do Poljubinja. Konec tega meseca bo Zadlaščica pritekla v domove Poljubinjcev, v domačijah Prapetna bodo Zadlaščico dobili konec letošnjega maja. Sredi leta 1991 pa bodo zdravo pitno vodo iz bogatinskega pogorja pili tudi na Mostu na Soči, ki je glede preskrbe z vodo že precej časa najbolj problematičen kraj tolminske občine.

Denar za to 5,5 milijona dinarjev vredno naložbo pridobiva Komunala s pomočjo povečane vodarine oziroma prispevka, ki je namenjen izključno razširjeni reprodukciji na področju preskrbe z vodo. Žal se bo rok za ta način zajemanja denarja za gradnjo novih vodovodnih objektov iztekel pred začetkom gradnje tretjega dela Zadlaščičinega vodovodnega sistema, šestkilometrskega kraka Tolmin–Volče–Čiginj–Modrejce.

Kot je povedal direktor tolminske komunale **Julijan Šorli**, smo lahko s potekom del na drugem kraku do Mosta na Soči zadovoljni. Zdaj postavljajo 1250 metrov vodovodnih napeljav do Prapetna. Na tem gradbišču zdaj hitijo delati tudi zato, ker želijo pred marcem, ko bodo kmetje začeli pripravljati zemljo za novo letino, končati vse posege v obdelovalno zemljo. Ta odcep bodo opremili tudi z raztežilnikom. Največji podvig na gradbišču novega vodovoda za potrebe Mosta na Soči in vasi na levem bregu Sočinega jezera bodo posegi na 600-metrskem odcepu pod Ključem. Tam bodo vodovod gradili hkrati z obnovo magistralne ceste. Cevi bodo postavili ob njej.

S pomočjo povišane vodarine je tolminska Komunala uresničila tudi naložbe v sedem novih vodohramov, v vodovod od Ponikev do Rutov na Šentviški planoti in v preureditev vodovodnega sistema Tolmina. Tam naj bi v prihodnje tudi v najvišjih predelih mesta ne imeli več problemov zaradi pomanjkanja vode v sušnih mesecih.

KATJA ROŠ

PISMA BRALCEV

Še enkrat: Odgovor na pismo prof. dr. Bruna Ravnikarja

Šele ko sem prebral pismo gospoda Ravnikarja, mi je postalo jasno, v kako slabem položaju je šolstvo, natančneje učitelji (na vseh stopnjah). Spomnil sem se tudi na grenko šalo o tipičnem Slovencu, ki je ujel zlato ribico. Ribica mu je bila pripravljena izpolniti željo, če jo bo izpustil.

Srečni ribič je na to dejal: »Moj sosed obrtnik ima veliko hišo, dva avtomobila, odkar mu pomaga še sin, pa se sploh kopajo v denarju.«

»Aha«, odvrne na to zlata ribica, »sedaj bi tudi ti rad imel vse to!?«

»Ne, kje pa. Samo to, da bi sosedu vse skupaj hudič vzel!«

Šala je res grenka, vendar poučna. Ne predstavljam si, kako je mogoče očitati učiteljem na Srednji pedagoški šoli, da s tem, ko zahtevajo osnovno plačo 5000 dinarjev, molzejo gospodarstvo, izkoriščajo nekoga... Še ne tako dolgo nazaj je bilo izrečenih veliko besed na račun banalnega problema, ali bodo plače učiteljev dosegle povprečno plačo v gospodarstvu ali ne. Vprašati bi se pravzaprav morali – kolikokrat naj bo plača univerzitetnega profesorja večja od povprečja v gospodarstavu. Tako bi se vrnili časi, ko bi »biti učitelj« spet nekaj pomenilo. Šole bi spet postale močne institucije, ki bi lahko izbrale vrhunski učiteljski kader. Ne pa, da se bo prihodnjim generacijam godilo tako kot meni, ki me je v srednji šoli učilo kar 11 (enajst) študentov. Pri tem pa šola sploh ni nič kriva, ker nima nobene izbire.

Gospodu Ravnikarju, pa tudi drugim, ki jih skrbi, da bodo zaradi učiteljskih plač obubožali, pa tale namig: danes sem slišal na ljubljanskem radiu, da se cene storitev na študentskem servisu gibljejo od 20 do 40. 50 dinarjev na uro. Če vzamemo 40 dinarjev za visoko kakovostno intelektualno delo in pomnožimo to s 168 urami, dobimo 6720 dinarjev in pri tem učitelji na srednji šoli zahtevajo le 5000 dinarjev. Mislim, da to pove vse. Gospod Ravnikar navaja, da je njegova plača 4500 dinarjev in sprašuje, citiram: »In še nekaj. Ali bi po vsem tem upali pogledati v oči mojemu otroku in otrokom mojih kolegov, ki imajo morda še nižje osebne dohodke, če bi se morda znašli v vašem razredu? Morda, a jaz tega ne bi zmogel!«

Preostane mi le, da opozorim vse študente, ki delajo, da se preživijo, da molzejo gospodarstvo... GREGOR SMREKAR,

Polhov Gradec 122

Sporočilo javnosti!

Iniciativni odbor Neodvisnih sindikatov Slovenije sporoča, da je izjava, ki jo je dal član predsedstva SDZS Matjaž Šinkovec v časopisu Delavska enotnost dne 12. februarja 1990, da predstavniki Neodvisnih sindikatov niso več člani konference SDZS, kot tudi zapis z enakim pomenom v zapisniku 3. konference SDZS, neresnična. IO NSS ni imel nikdar svojih predstavnikov v konferencah SDZS niti niso bili vabljeni kot gostje. Zato zahtevamo, da predsedstvo SDZS izjavo javno prekliče. Prav tako so nesmiselne trditve, da se je SDZS znašla v položaju, ki jo sili v ustanavljanje strankarskih sindikatov. Z idejo neodvisnih sindikatov so se seznanili prek članov IO NSS, ki so hkrati člani SDZS. IO NSS ni nikdar potreboval SDZS kot svojega skrbnika. Vzpostavil se je kot neodvisna organizacija, ki ni bila članica bivše SZDL, niti ni bil ustanovljen v interesu nobene druge organizacije. Vezi imamo z več organizacijami, pa se nobena od njih ne hvali s tem, kar je prispevala za neodvisnost sindikatov, čeprav so na tem področju naredile neprimerno več kot SDZS, ki razen govoričenja in nesmiselnih izjav nima ničesar drugega pokazati. Pri tem pa jim ne odrekamo njihovega prispevka k slovenski pomladi. IO NSS sporočamo, da zaradi navedenih dogodkov in neurejenih demokratičnih pravil igre znotraj SDZS do nadaljnjega prekinjamo stike s to organizacijo. Ponovno jih bomo navezali, ko se bodo v SDZS vzpostavila demokratična pravila igre in če bo obstajal obojestranski interes za to.

Iniciativni odbor za Neodvisne sindikate Slovenije,
predsednik
RASTKO PLOHL

Zakaj ni žetona za en impulz?

Po mojem mnenju je to pojasnilo pesek v oči, ki ne pojasni bistva problema. Zato podajam naslednje pripombe in argumente:

1. Če te žetone uporabljaš za pogovore v enem kraju, npr. v Ljubljani, se moraš pogovarjati najmanj petnajst minut ali pa moraš PTT podariti vsaj tri impulze. Poleg tega žetoni, ki jih prodajajo po vseh poštah Jugoslavije, nimajo enakih oblik in so torej neprenosljivi.

2. PTT Ljubljana trdi, da bi nakup (najbrž je mišljen nakup s strani porabnika žetona – prodaja) enega žetona za en impulz ne pokril niti tretjine nakupne cene žetona (najbrž je mišljena tovarniška cena). Sprašujem: Ali hočejo morda povedati, da tovarniške cene žetona za en impulz ne bi vračunali v ceno žetona na poštah, vsaj v celoti ne? Dvomim. Kako pa potem pokrijejo nakupno ceno žetona za pet impulzov? S ceno žetona!!

3. Inflacija tudi ni bila vzrok, da so namesto žetona za en impulz ali vsaj dva impulza uvedli žeton za pet impulzov, saj raste le cena žetona, ne pa tudi število žetonov zaradi inflacije.

4. Predlagam naslednjo rešitev:

Če torej žeton za en impulz PTT stane trikrat več, kot pa zanj dobi, naj tak žeton ustrezno podraži in tako pokrije strošek nakupa in strošek porabljenega impulza. Vedeti je treba še to, da isti žeton večkrat prodajo po isti ceni in če je vanjo vračunana vsaj delna cena nakupa žetona, se celotna cena žetona povrne po najmanj tretji ali četrti prodaji žetona za en impulz. Kolikokrat pa se isti žeton v resnici proda? Pošta ima le začetni strošek uvedbe žetona, potem z istim žetonom nima več nobenih stroškov, kvečjemu dobiček, če je strošek nakupa žetona v tovarni vračunan v prodajno ceno žetona na Pošti.

Ker so telefoni ves čas pokvarjeni in »kradejo« žetone, ker je veliko napačnih klicev (pa ne po moji krivdi), in ker ne vračajo denarja za neporabljene impulze, sem se žetonom za javne telefonske govorilnice moral žal odpovedati. Zgodilo se mi je že, da se za trideset impulzov oz. šest žetonov z željeno osebo nisem mogel pogovarjati niti deset sekund. Glede na ceno in vsiljeno število impulzov bi lahko vsaj javne govorilnice (telefonske) delovale brezhibno. Ta »žetonarska« politika PTT je etično, moralno in pravno nevzdržna, saj na veliko goljufa ljudi. Posebej pa so prizadeti tisti, ki nimajo lastnih telefonov, v telefonskih govorilnicah na poštah v Ljubljani pa jim brez žetonov ne dovolijo klicati številk v Ljubljani. Niso pa zaščiteni niti takrat, ko kličejo zunaj Ljubljane, saj telefona, ki mu »ukrade« žeton, ne briga, kam kliče. Mogoče pa imajo tudi zaradi teh »podarjenih« impulzov tako velike plače, kdo ve?

BORIS POTOČNIK,
Eipprova 9,
Ljubljana

Še o splošno-izobraževalni srednji šoli – kaj pa ekonomska vzgoja?

Večkrat sem v vašem časopisu bral, da so razni posamezniki in ustanove pisali in objavljali svoje predloge, kakšen naj bi bil nov reformiran predmetnik srednje splošno-izobraževalne šole. Tu so ponujali tudi najrazličnejše predmete s področja družboslovnih in psiholoških ved kot na primer osnove psihologije, sociologije ipd., nikjer pa nisem zasledil, da bi kdo od pristojnih ekonomske stroke predlagal za nov predmet npr. učni predmet, ki bi se, recimo, imenoval osnove sodobne ekonomije. Menim, da bi bil nov predmet brez takšnega ali podobnega predmeta učinkovit in ne bi bil v duhu časa, ki ga živimo in ga bomo še živeli. Predmet bi na kratko vseboval vsa tista osnovna znanja s področja ekonomije, ki jih pozna ves razviti zahodni svet, v katerega bomo morali vstopiti kar se da dobro pripravljeni. Učni predmet STM nima več nobene perspektive, saj marksizem v nekaterih vzhodnoevropskih državah že ukinjajo. Ekonomske predmete, kot so na primer politična ekonomija in ekonomija SFRJ, ekonomika in organizacija poslovanja ali proizvodnja itd., imajo uvedene v vzgojno-izobraževalne programe drugih srednjih šol, zlasti ekonomskih, trgovskih in tudi tehniških šol, vendar s tem ni rečeno oziroma to ne bi mogel biti razlog, da ne bi osnov sodobne ekonomije kot elementa splošne vzgoje naših mladih generacij vnesli tudi v program splošne srednje šole oziroma gimnazije V. zahtevnostne stopnje.

Ekonomsko vzgojo bo treba tudi na drugih naših srednjih šolah dati pod drobnogled, jo modernizirati in obogatiti s pozitivnimi spoznanji zahodne ekonomske misli in prakse. Predmet lahko ohrani kritično misel o marksizmu kot realsocialističnem gospodarstvu, ki je v zatonu. Mislim, da imamo veliko vrhunskih strokovnjakov, ki bi lahko v kratkem času pripravili takšno vsebinsko zasnovo ekonomskega predmeta in ki se strinjajo, da je tak predmet potreben. Z ostalimi predlaganimi družboslovnimi predmeti, katerih pomena ne zanikam, bo treba najti »modus vivendi« v skupnem predmetniku. Ekonomska vzgoja ne sme manjkati.

MARKO TURK, dipl. oec.
Gorenjskega odreda 6,
Kranj

Bojkot predragih izdelkov

Nekateri prehrambni izdelki, kot beremo v časopisu, so se začeli ceniti za 10, 15 odstotkov, kar ni veliko, pa vendar obetajoče. Več posluha za znižanje cen imajo proizvajalci oziroma trgovci s pohištvom, gospodinjskimi aparati in tekstilom, najmanj odziva pa je na področju živilsko-predelovalne industrije. Tako so mlečni izdelki, kava, mesni izdelki, zelenjava, sočivje, sadje (tudi v konzervah) in podobno blago precej dražji, celo za polovico, kot pa tovrstno blago v drugih republikah ali v zamejstvu, na primer v trgovinah v Celovcu. Zato kupcem predlagamo naslednje: bojkotirajmo in ignorirajmo vse prehrambne in druge izdelke, ki so dražji od podobnih v tujini. Porabimo vse zaloge, ki jih imamo, primerjamo cene in kupujemo le v trgovinah, kjer bodo cene znižali. Velikokrat je bolje iti v obmejna mesta (predvsem v Avstrijo), kjer dobimo enake izdelke tudi polovico ceneje in še popust ob večjem nakupu. Pristojni organi naj poleg republiških in zveznih blagovnih rezerv odprejo še druge, predvsem pa naj sprostijo uvoz in znižajo carino! S temi in podobnimi ukrepi ter ustreznim obnašanjem kupcev (potrošniških svetov) bi prisilili proizvajalce, da bodo uplahnili inflacijsko napihnjene cene in da se bodo trgovci odrekli preveliki marži. Zaloge naj jim začasno ostajajo v skladišču in dajatve (stroški) v zvezi s tem, naj pritiskajo na njihov »dobiček« oziroma sklad za plače. Denar je na trgu, kot je dejal Marković ob obisku v Sloveniji, seveda za tiste, ki se bodo obnašali tržno, ne pa za tiste, ki bi radi brez velikega dela zgolj navijali cene.

Torej bojkot proti navijalcem cen (proizvajalcem in zatem trgovcem), bojkot proti netržnemu ravnanju, bojkot proti tistim, ki bi radi špekulirali z navideznim pomanjkanjem določenih izdelkov.

Pridružujemo se bojkotu kupcev v Splitu (Delo, 16. januarja 1990). Čas je, da se naučimo tržnega vedenja.

ANDREJ MOŽINA,
Kardeljeva 10,
Ljubljana

Neuspel »naskok« sindikata na ravenski izvršni svet

Orožje, s katerim je občinski svet ZSS hotel spraviti na kolena občinsko vlado, je bilo prešibko – Boris Kastivnik z ekipo bo »vladal« do izteka mandata

RAVNE NA KOROŠKEM, 15. februarja – Občinska vlada na Ravnah je še naprej trdno v svojem sedlu. Poskus občinskega sveta ZSS, da bi jo zaradi nekaterih njenih domnevnih spodrsljajev spravil na tla, se ni posrečil. Boris Kastivnik, prvi mož ravenskega izvršnega sveta, bo s svojo ekipo »vladal« še dva meseca, do izteka mandata. Tako so se na sinočnji maratonski seji odločili delegati občinske skupščine. Topovi, s katerimi je sindikat »obstreljeval« vlado, so očitno bili prešibki.

Tako se je končalo dober mesec in pol dolgo ugibanje o tem, ali ljudje v gospodarsko najbolj razviti koroški občini še zaupajo svoji vladi. Sindikat, ki je izvršnemu svetu očital neuspeh pri razbremenjevanju podjetij, krivdo za počasen razvoj drobnega gospodarstva, natezanje pri določanju prispevnih stopenj za družbene dejavnosti, manipuliranje s stanarinami in cenami komunalnih storitev, nemoč pri reševanju problematike črnih gradenj itd., je sinoči s svojimi argumenti pogorel do tal. Podporo izvršnemu svetu, da svoj mandat izpelje do konca, so dali tudi tisti delegati, za katere je bilo pričakovati, da bodo glasovali za nezaupnico.

Tako razgibane seje občinske skupščine, kakršna je bila sinočnja, na Ravnah že dolgo niso imeli. Razprava o zaupanju v občinsko vlado je bila zadnja točka sicer skromnega dnevnega reda, vendar so bili delegati zaradi napornega dogovarjanja o tem, kako v Črni čim hitreje zagotoviti dovolj pitne vode, že kar malce nervozni in razdraženi, nekaj pa jih je tudi odšlo domov. Župan **Jože Pratnekar,** za katerega je znano, da se tudi večkrat ni strinjal s potezami izvršnega sveta in delom občinske uprave, je, kakor se v parlamentu pač spodobi, dal besedo »napadalcem« in potem še napadenim. **Alojz Ovnič,** predsednik občinskega sveta ZSS, je delegatom še enkrat povedal, zakaj ne zaupajo več izvršnemu svetu, **Boris Kastivnik,** prvi mož občinske vlade, pa je delegatom poročal, v kakšnih razmerah je delala njegova ekipa in s kako težavnimi problemi se je srečevala. Rekel je, da so v vseh očitanih primerih delali odgovorno ter da se ne čutijo krive. Največ problemov v občini Ravne se je nagrmadilo v drugi polovici minulega leta, ko so bili zaradi nizkih plač najprej nezadovoljni v vseh družbenih dejavnostih; ko pa je izvršni svet dvignil prispevne stopnje, sò zagrmeli v podjetjih. Zaradi tega so potem »poplesavale« tudi prispevne stopnje.

Ko so eni in drugi v celoti razgrnili svoje argumente in ko je svoje mnenje, v glavnem v prid občinski vladi, povedalo še nekaj delegatov, je župan Jože Pratnekar izpeljal glasovanje. V zboru združenega dela, od koder je bilo pričakovati največ glasov proti izvršnemu svetu, je bilo le sedem od desetih potrebnih delegatov za to, da glasujejo o zaupnici. Premalo! Zbor je torej zavrnil glasovanje! V družbenopolitičnem zboru je bila večina za to, da se izrečejo o zaupnici vladi, zbor krajevnih skupnosti pa je glasovanje gladko odklonil! Družbenopolitični zbor je potem edini glasoval, vsi njegovi delegati pa so se izrekli, da Borisu Kastivniku in njegovi ekipi še naprej zaupajo. Kakor je rekel **Maks Večko,** delegat ZKS – Stranke demokratične prenove v družbenopolitičnem zboru, napake izvršnega sveta niso bile tako velike ali usodne, da bi dva meseca pred iztekom njegovega mandata postavljali novo ekipo.

Čeprav je sindikat pogorel, pa je po svoje vendarle prispeval, da bodo v vladi preostala dva meseca bolj poprijeli za delo.

IVAN PRAPROTNIK

● Obilica vročih besedi na seji vseh zborov občinske skupščine na Ravnah je padla tudi okrog težav s pitno vodo v Črni. Delegati iz tega kraja so izvršnemu svetu očitali krivdo, da skupaj z nekdanjo komunalno skupnostjo v zadnjem letu ni napravil prav ničesar, da bi odpravil težave. Črnjani pa so bili na koncu le zadovoljni in so glasovali za ukrepe, ki jih je predlagal župan Jože Pratnekar. Na kratko: komunalci morajo takoj sanirati vodovod v Črni, IS naj kljub pomislekom pripravi odlok o zbiranju denarja za primarni vod izpod Olševe, vodo v Črno je potrebno voziti s cisternami.

Obrtna cona tudi v Slovenski Bistrici

Ob Kolodvorski ulici bodo aprila začeli graditi 30 obrtnih delavnic

SLOVENSKA BISTRICA, 15. februarja – V včeraj podpisanem dogovoru o začetku gradnje obrtne cone v Slovenski Bistrici je zapisano, naj bi na hektar velikem zemljišču ob Kolodvorski ulici sredi aprila začeli graditi trideset obrtnih delavnic. Investitor, sestavljeno podjetje Galeb iz Izole, ki ima z gradnjo obrtnih con pri nas in na Hrvaškem že kar lepe izkušnje, načrtuje letos zgraditi šest objektov, od katerih sta dva že prodana. Za ostale pa še iščejo kupce. Cena sicer še ni dokončna, ve pa se, da kvadratni meter do dogovorjene faze zgrajene obrtne delavnice ne bo dražji od 600 zahodnonemških mark. Kupci, ki lahko kupne pogodbe razen pri Galebu sklenejo tudi v celjskem Razvojnem centru in v bistriškem občinskem sekretariatu za gospodarstvo in finance, lahko dobijo pri bistriški banki, ki je tudi podpisnik tega dogovora, dokaj ugodna posojila. Če bo dovolj zanimanja za gradnjo, bodo prihodnje leto nadaljevali, saj imajo za obrtno cono rezervirano 3,5 hektara veliko zemljišče.

V. S.

Samo politične deklaracije, pravih akcij pa ni

MARIBOR, 15. februarja – Burno sindikalno leto, ki je bilo v znamenju številnih stavk, najdaljša je bila v Liletu, prvih stečajev, razčiščevanj okoli prispevnih stopenj in po enajstih letih ponovna uvedba sindikalne liste je dobilo svoj skupščinski vrh na današnji skupščini mariborskih sindikatov.

»Spoprijemamo se z ukinjanjem delovnih mest, ob tem, da ne nastaja nič novega,« je dejal predsednik mariborskih sindikatov **Franc Štelcer**. »S tem pa postajamo socialni geto. In še vedno imamo samo politične deklaracije o Mariboru, pa nobenih pravih akcij.

V sindikatih ne pričakujemo socialno pomoč za brezposelne, mi zahtevamo pomoč, da bomo lahko odpirali nova delovna mesta. In zakaj tako številni stečaji? So res za vse krivi delavci?«

● Za predsednika so ponovno izvolili Franca Štelcerja

Današnji razpravljalci so sploh največ razpravljali o osebnih dohodkih, stečajih, o kolektivni pogodbi. Tako je **Bogdan Ivanovič** iz Metalne dejal, da bo njihov sindikat že jutri poslal zveznemu izvršnemu svetu protestno pismo zaradi zamrznjenih osebnih dohodkov, saj z zamrznitvijo ZIS krši številne mednarodne pogodbe. »Naš 4200-članski kolektiv zahteva odmrznitev, če ne, bodo naše stavke uperjene zoper ZIS,« je dejal. Tudi **Ištvan Lipnik** je poudaril, da postajajo plače jedro spora med delavci v gospodarstvu in tistih v družbenih dejavnosti, ki večkrat neupravičeno zahtevajo višje plače. Precej razprav je bilo okoli stečajev, kajti v Mariboru je že četrta delovna organizacija v stečajnem postopku. »Nisem še videl direktorja,« je sarkastično pripomnil **Atif Blagajac**, »ki bi ob stečaju dal na transfer listo ljudi, ki so bili odgovorni za razvoj. Samo delavce. **Metko Roksandič** je zaskrbelo, da se posamezni sindikalni deli že obračajo drug proti drugemu in se vprašala, ali so stečaji res potrebni.

Kolektivna pogodba bo sploh v ospredju sindikalnega dela. Prihodnji teden bo že znana, nato pa se bodo začela trdna in kot je poudaril **Miha Ravnik**, ostra pogajanja.

JOŽE JERMAN

Stara soboška kafilerija bo še zaudarjala

Zataknilo se je že pri lokaciji za novo kafilerijo Mesne industrije

MURSKA SOBOTA, 15. februarja – Kot vse kaže, bo kafilerija soboške Mesne industrije prebivalcem severnega dela Murske Sobote ob Lendavski cesti smrdela še kar nekaj časa. Priprave za gradnjo kafilerije na novi lokaciji so se namreč zataknile že v fazi iskanja lokacije oziroma sprejemanja ureditvenega načrta.

Republiška sanitarna inšpekcija se namreč ne strinja z lokacijo ob Noršinski cesti nedaleč od nove Mesne industrije in predlaga, naj bi bila kafilerija bližje Rakičanu, na kraju, kjer je predvidena tudi čistilna naprava. S tem pa se spet ne strinja soboški izvršni svet, ker se boji, da bo potem kafilerija preblizu Moravskim toplicam in bo morda motila njihove goste.

Najprej bo torej treba razčistiti spor okrog lokacije in šele potem bo mogoče nadaljevati vse priprave za preselitev kafilerije.

J. P.

PO SLOVENIJI

V Šentjurju bo pogovor z Jožetom Pučnikom

ŠENTJUR PRI CELJU, 15. februarja – V petek, 16. februarja, ob 18. uri bo v skupščinski dvorani v Šentjurju pogovor, ki ga pripravlja opozicijska zveza Demos. Gost na pogovoru bo dr. Jože Pučnik, kandidat za predsednika slovenskega predsedstva na spomladanskih volitvah. (D. S.)

Ustanovili območni odbor SOPS

MARIBOR, 15. februarja – V domu družbenih organizacij v Mariboru so ustanovili območni odbor Slovenske obrtno-podjetniške stranke. Na ustanovni skupščini so za predsednika območnega odbora izvolili Feliksa Vidoviča, za podpredsednika pa Vilija Lesjaka. Izvolili so še pet članov izvršilnega odbora in delegata v republiški odbor stranke. (V. V.)

Odločali se bodo o samoprispevku

GEDEROVCI, 15. februarja – V nedeljo, 25. februarja, se bodo Gederovčani odločali o uvedbi samoprispevka za naslednjih pet let. Po predlogu naj bi zaposleni prispevali 1,5 odstotka od čistega osebnega dohodka, kmetje 2 odstotka od katastrskega dohodka, zasebniki pa 2 odstotka od neto osebnega dohodka. Poleg tega naj bi vsako gospodinjstvo prispevalo osem delovnih dni na leto. Tako naj bi zbrali prek 100.000 dinarjev, ki bi jih namenili za gradnjo mrliške vežice, ureditev ulične razsvetljave, asfaltiranje vaških cest, vzdrževanje vaškega vodovoda in še nekatera komunalna dela. (O. K.)

Milan Kučan bo govoril v Ljutomeru

LJUTOMER, 15. februarja – Jutri, v petek, 16. februarja, bo v Domu kulture v Ljutomeru predvolilni pogovor z Milanom Kučanom. Pogovor bo ob 13. uri, pripravlja pa ga Stranka demokratične prenove iz Ljutomera. (J. P.)

Čigava bo dvorana B?

● Mariborski sejem je namenil dvorano B bodočemu trgovsko poslovnemu centru Lent, s tem pa se ne strinjajo mariborski športniki. Trdijo, da imajo do dvorane vso pravico, saj je z njo najprej gospodaril Zavod Stadion, ki je deloval v okviru mariborske telesne kulture in je dal tudi del denarja za gradnjo prizidka in kurilnice. Mariborski telesnokulturni delavci zahtevajo, naj da mestni izvršni svet dvorano B brezplačno v upravljanje mariborski telesni kulturi.

Odgovorni na Mariborskem sejmu pravijo, da dvorana sploh ni primerna za šport in da ni varna. Vprašanje je, če bi sploh kdaj zbrali denar za obnovo, zato bi bilo najbolje, da bi z majhnimi denarji spremenili dvorano v trgovski center.

Športniki so za razsodnika poiskali mestni izvršni svet, ta pa je modro dejal, naj namembnost dvorane B opredeli konzorcij trgovsko poslovnega centra Lent, pri tej opredelitvi pa ne sme pozabiti na športnike.

Navsezadnje je zdaj vseeno, kakšno odločitev bo sprejel konzorcij, pomembno je samo to, da odločitev sprejme čimprej, saj takšna dvorana kot je, za nikogar ni uporabna, zato še bolj propada. (J. J.)

Občni zbor absolventov – kmetovalcev

ŠENTJUR PRI CELJU, 15. februarja – Več kot sto absolventov šole za kmetovalce v Šentjurju se je udeležilo letnega občnega zbora, na katerega so povabili tudi predsednika slovenske kmečke mladine Marjana Podobnika. Na zboru so spregovorili o aktualnih razmerah v kmetijstvu in se dogovorili za strokovne ekskurzije, ki jih bo društvo absolventov te šole letos pripravilo doma in v tujini. (D. S.)

Zlata poroka zakoncev Fotivec

GORNJA BISTRICA, 15. februarja – V teh dneh sta petdeset let skupnega življenja praznovala 76-letna Angela in 77-letni Ivan Fotivec iz Gornje Bistrice. V zakonu so se jima rodili trije otroci, zdaj pa imata tudi šest vnukov. (J. Ž.)

Uspešni tedni pletenja v Rogaški Slatini

ROGAŠKA SLATINA, 15. februarja – V zdravilišču Rogaška Slatina so letos že petič priredili tedne pletenja, ki se jih je udeležilo kar 80 žensk iz vse Slovenije. Tedne pletenja v Rogaški Slatini že vsa leta organizirajo skupaj z revijo Jana in tovarno Rašica. (A. D.)

Naloga JLA ni varovati politični sistem

To je v Celju dejal Jože Pučnik – Po njegovem reforme nimajo možnosti za uspeh

CELJE, 15. februarja – Markovićeve reforme nimajo možnosti za uspeh. Predvsem zato ne, je na sinočnjem pogovoru v Narodnem domu v Celju dejal dr. **Jože Pučnik,** ker se v njih bijeta tržni koncept in socialistična ekonomija. Slednja prihaja v ospredje predvsem zaradi pavšalnega prenosa izgub na zvezo v obliki javnega dolga.

Kandidat Demosa za predsednika predsedstva SRS dr. **Jože Pučnik** je pred celjskimi simpatizerji – teh se je v Narodnem domu zbralo okoli štiristo – med drugim pojasnjeval nekatera svoja stališča do JLA in v zvezi s tem povedal, da so ta stališča po njegovem obisku na Dolenjskem nekatera sredstva javnega obveščanja narobe interpretirala. Izrazil je prepričanje, da oborožene sile nikakor ne bodo intervenirale v Sloveniji (v generalštabu sedijo pametni analitiki, je rekel Jože Pučnik), saj bi to pripeljalo do državljanske vojne. Dodal pa je, da mora biti armada izključena iz političnega življenja v državi, saj njena naloga ni, da bi varovala politični sistem, temveč je naloga armade obramba države pred zunanjimi agresorji. Dr. Jože Pučnik je Celjanom razložil tudi znana stališča Demosa do konfederacije, ob tem pa dodal, da se člani opozicijske zveze – v primeru, da na volitvah zmagajo – ne bodo hodili v Beograd dogovarjat o urejanju razmer v Sloveniji, temveč bodo to počeli v slovenski skupščini. Na vprašanje občana, kako napoveduje izid volitev, pa je dr. Pučnik sicer nerad, a vendarle ocenil, da bo Demos na volitvah dobil večino v skupščini, morebiti celo 60-odstotno.

D. S.

Turnir v korist slušno prizadetih

ŽALEC, 15. februarja – Občinska konferenca Socialistične zveze pripravlja turnir v malem nogometu. To bo dobrodelna prireditev. Izkupiček bo šel za obnovo doma celjske organizacije slušno prizadetih. Na turnirju, ki bo 21. februarja v telovadnici osnovne šole Žalec, bodo sodelovale ekipe slovenskega duhovniškega društva PAX, organizacije slušno prizadetih in poklicnih delavcev Socialistične zveze celjskega območja. To ekipo bodo okrepili sekretar RK SZS Dušan Semolič in člana predsedstva Borut Šuklje in Jože Osterman.

D. H.

Obnova na pragu stečaja

V celjskem podjetju že iščejo rešitve, ki bi omilile posledice predvidenega stečaja – Trudijo se, da bi čim več zaposlenih obdržali na delovnih mestih

CELJE, 15. februarja – Čez devet dni ali natančno 23. februarja se bo iztekel šestdesetdnevni rok, kar ima celjsko podjetje Obnova blokiran svoj žiro račun. Ker ni nikakršne druge možnosti za ozdravitev bolnega podjetja, mu resno grozi stečaj.

Vršilec dolžnosti direktorja v Obnovi **Jure Požun** celo meni, da je stečaj neizbežen. Ne glede na to dejstvo, ki se ga vseh tristo zaposlenih v Obnovi še kako zaveda, pa v teh dneh mrzlično iščejo rešitve, ki bi omilile posledice stečaja in omogočile čim več zaposlenim, da bi obdržali delovno mesto. Peščici vodilnih delavcev, ki so navkljub večletni krizi v vodstvu in skrhanim medsebojnim odnosom še vztrajali do današnjih dni v podjetju, pomaga celjski Razvojni center, skupaj pa pripravljajo oceno sanacijskih možnosti po stečaju in v njej iščejo variante bodočega razvoja. Katere – o tem nam še niso hoteli ničesar povedati, saj so še nedorečene. Hkrati pa se v Obnovi zavedajo, da bo ta ocena le ponujena roka stečajnemu upravitelju, ki pa jo bo sprejel ali zavrnil.

In kateri so sploh razlogi, ki so celjsko Obnovo privedli na prag stečaja? Čeravno vršilec dolžnosti direktorja Jure Požun o tem ne govori kaj dosti določnega (funkcijo opravlja le dva meseca, sicer pa so se v Obnovi v dveh letih zamenjali štirje direktorji), je iz njegovih besed vendarle razbrati, da so podjetje v zdajšnje brezizhodne razmere bolj potisnila nepravilna poslovna politika in trenja vodstvenih ljudi, kot sama kriza gradbeništva.

● Jure Požun zavrača očitke, češ da so Obnovini delavci – znani mojstri kamnoseštva, keramičarstva, parketarstva in drugih sorodnih dejavnosti – pripomogli k stečaju podjetja zaradi prevelike »skrbi« za svoj žep in premajhne za malho Obnove. Res pa je, pravi Jure Požun, da se je zasebno delo teh Obnovinih delavcev razmahnilo predvsem v zadnjih mesecih, ko so pričeli prejemati nizke, v zadnjih dveh mesecih celo zajamčene osebne dohodke.

Od 450 zaposlenih je Obnovo v kratkem času zapustilo 150 delavcev, med njimi seveda največ dobrih, strokovno in kvalifikacijsko usposobljenih delavcev. Odhajali pa so proizvodni delavci, medtem ko so delavci v režiji ostajali. Teža režije je zato še bolj pritisnila na zdesetkan kolektiv. Konkretno: od 450 delavcev jih je bilo pred časom zaposlenih v režiji 100, danes pa je od 300 delavcev še vedno 90 zaposlenih v režiji. Razmerje zaposlenih se je od prej ena proti 2,2 poslabšalo na ena proti 3,5. Posledice take kadrovske politike se kažejo v izjemno velikih stroških poslovanja, v katerih osebni dohodki režijskih delavcev pomenijo pomemben dejavnik. Če problemu dodamo še ugotovitev, da je Obnova bolj klonila pred slabostmi (veliko režijo, slabo organiziranostjo in nemočjo, da bi zasledovala učinke uspešnosti posameznih dejavnosti), kot pa izkoristila svoje prednosti (kompletna ponudba gradbenih, obrtnih in montažnih storitev), potem so bolj razumljive sence stečaja, ki ji grozijo.

Jure Požun je omenil tudi iskanje določenih možnosti povezav z Ingradom in Vegradom, ki naj bi podjetju pomagale v begu pred stečajem, ki pa niso mogle biti speljane predvsem zato, ker so bile prepozno začete.

DAMJANA STAMEJČIČ

Cejski inšpektorji naj bi ostro kaznovali onesnaževalce

Celjski IS sprejel predlog stališč in ukrepov za izboljšanje okolja – Posojila odvisna od saniranja virov onesnaževanja

CELJE, 15. febraurja – Izvršni svet je sprejel predlog stališč in ukrepov za zboljšanje okolja v celjski občini oziroma stališča komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja do predlogov tretje ekološke tribune v Trnovljah. Poročilo o uresničevanju ukrepov občinske skupščine iz lanskega februarja pa bodo še dopolnili.

Med pomembnejšimi ukrepi so meritve radioaktivnega radona, ki jih v občini že opravljata Inštitut Jožef Stefan in Zavod SRS za varstvo pri delu iz Ljubljane. Cinkarna bo morala čimprej pripraviti oceno vseh svojih posegov v okolje, saj ima 32 proizvodnih obratov, in seveda zmanjšati količine odpadkov na najmanjšo možno mero. Takšno je tudi stališče komisije za varstvo človekovega okolja pri republiški skupščini. Čimprej bo morala sanirati tudi odlagališče sadre Vrhe-Slance oziroma pripraviti projektno rešitev za predelavo sadre v trdne odpadke.

Za izboljšanje zraka bi bilo treba čim več zasebnih kurišč in manjših kotlarn preusmeriti na plin in toplovodno omrežje. Pripravili naj bi projekte in začeli uporabljati alternativne energetske vire, toplotne črpalke itd. Sosednje občine bi morali seznaniti s problemi celjske ekologije, da bi se aktivneje vključile v varovanje vode, zraka in zemlje. Stroške za analize onesnaženosti tal naj nosijo onesnaževalci. Tudi v celjski občini bi morali čimprej pripraviti odlok o zbiranju ekološkega dinarja.

● V gradivu so ustrezno pozornost posvetili sklepu, po katerem poslovna banka ne bi dajala denarja za nove naložbe, preden investitorji ne bi sanirali sedanjih virov onesnaževanja. Po mnenju občinskega komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja je problem, ker veljavni postopki za sprejem investicijskih odločitev ne vsebujejo mnenj o skladnosti predinvesticijskih študij z razvojno politiko.

Ukrepi nalagajo inšpekcijskim službam, da s pomočjo krajevnih skupnosti, mestne straže in društva za varstvo okolja sproti evidentirajo črna odlagališča, onesnaževalce pa ostro kaznujejo.

DRAGO HRIBAR

Bo središče Murske Sobote le dobilo bolj urejen videz?

Še ta mesec naj bi javno razgrnili osnutek sprememb zazidalnega načrta tega območja – IS predlagal pripravo različice osnutka

MURSKA SOBOTA, 15. februarja – Najožje središče Murske Sobote med Kocljevo, Kidričevo in Titovo ulico ter Trgom zmage za zdaj ne kaže nič kaj urejene podobe. Mestu ne more biti v ponos razrito zemljišče, preostale prastare hiše, namenjene rušenju, in neurejeno makadamsko parkirišče, ki prevladuje prav v središču tega dela Murske Sobote. Zato si bodo Sobočani verjetno s toliko večjim zanimanjem ogledali osnutek sprememb zazidalnega načrta za ta del mesta, ki ga pripravljajo na Zavodu za ekonomiko in urbanizem in ga bodo v drugi polovici februarja javno razgrnili.

Pravzaprav bosta v javni razpravi hkrati dva osnutka z nekoliko različnimi rešitvami, ker je soboški izvršni svet ob obravnavi osnutka predlagal, da se pripravi še nekoliko skromnejša inačica ureditve od te, ki so jo oblikovali na soboškem zavodu. Predvsem ogromna večnamenska dvorana z več kot tri tisoč kvadratnimi metri površine, ki naj bi stala v neposredni bližini avtobusne postaje v sklopu kulturnega središča, je motila izvršni svet. Te po drugi inačici predloga verjetno ne bo ali pa bo bistveno manjša. Drugi manjkajoči del že pred več kot desetimi leti načrtovanega kulturnega središča, približno 2.500 kvadratnih metrov velika knjižnica ob galeriji, pa bo v načrtih najbrž ostala, saj je sedanja prostorska stiska Pokrajinske in študijske knjižnice že prevelika. Tudi dograditev avtobusne postaje, ki naj bi bila po sedanjem predlogu več kot dvakrat večja in bo dobila tudi obsežen upravni del, najbrž ne bo sporna. Zanimiva pridobitev za Mursko Soboto bo še pokriti bazen s termalno vodo iz vrtine SOB-2 ob hotelu Diana. Sicer pa bodo o vsem tem kmalu lahko svoje povedali tudi sami Sobočani.

JOŽE POJBIČ

Izšel je novi
DR ROMAN

Pokličite nas!



Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo zvedeti vsega, spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Prav gotovo se v vaši okolici dogajajo stvari, o kateri bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili vaše pripombe in predloge?

Nič ne iščite po telefonskem imeniku! Zavrtite številko slovenskega dopisništva v Delu (061) 318-280!

Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro od ponedeljka do petka.

RADAR



V novi objekt Konusa že nameščajo opremo

SLOVENSKE KONJICE, 15. februarja – V konjiškem Konusu so dogradili objekt B novega razvojnega inštituta in vanj postopoma že nameščajo novo ali preseljeno opremo. Tako so že vgradili novi prototipni liniji za tehnološki razvoj materialov, pridobljenih po mokrih postopkih, in materialov za razne dodelave. Delno so opremili tudi center za izdelavo orodij. Objekt B bodo v Konusu opremljali postopoma, v njem pa bodo prototipne linije, preskuševališče in laboratoriji, medtem ko bodo v objektu A, ki ga bodo letos spravili pod streho, ob laboratorijih še poslovni prostor za delavce inštituta. (D. S., slika Bogo Čerin)

Celjski komunisti se zavzemajo za proučitev povojnih procesov

V volilni program so še zapisali, naj bi obrate, ki najbolj onesnažujejo okolje, zaprli, če ne bodo sanirali proizvodnje

CELJE, 15. februarja – Celjska občinska organizacija ZKS – Stranka demokratične prenove bo volilcem predstavila svoj volilni program na konvenciji 28. februarja. Ta datum so izbrali na včerajšnji seji občinskega komiteja, na kateri so osnutek volilnega programa še dopolnili, nato pa ga poslali v obravnavo osnovnim organizacijam.

Tudi volilni program celjske občinske organizacije ZK se naslanja na republiški programski dokument in njegovo napovedovanje evropske kakovosti življenja, Celjani pa so mu dodali nekaj svojih poudarkov. Med drugim vztrajajo pri zahtevi, naj severovzhodna Slovenija dobi avtocesto od Celja do Ljubljane, naj se gospodarstvo v občini hitreje prestrukturira, v družbene dejavnosti pa vnese konkurenca zasebnega dela in alternativnega organiziranja, naj v regiji nadaljujejo posodabljanje celjske bolnišnice in podobno. Osrednji del programa je namenjen odnosu do okolja in ustvarjanju možnosti za zdravo življenje, torej vprašanjem, ki so na tem območju že eksistenčnega pomena. Zapisana je zahteva po koreniti sanaciji proizvodnje največjih onesnaževalcev, katerih obrate naj bi – če sanacije ne bo – v skrajnem primeru tudi zaprli. ZK zdaj ne molči več niti o temnih straneh bližnje preteklosti – zavzema se za to, da se le-ta znanstveno razišče in kritično analizira in da se popravijo vse krivice, ki jih je še mogoče popraviti. Celjski program se med drugim zavzema še za preučitev povojnih političnih sodnih procesov in rehabilitacijo po krivem obsojenih. Na koncu dokumenta še piše, da ga bodo uresničevali le po demokratičnih poteh, toda povsod tam, kjer delajo in živijo njihovi somišljeniki.

IVICA BURNIK

Stop TV, film, pop glasba

PISMA BRALCEV

Še enkrat: Odgovor na pismo prof. dr. Bruna Ravnikarja

Šele ko sem prebral pismo gospoda Ravnikarja, mi je postalo jasno, v kako slabem položaju je šolstvo, natačneje učitelji (na vseh stopnjah). Spomnil sem se tudi na grenko šalo o tipičnem Slovencu, ki je ujel zlato ribico. Ribica mu je bila pripravljena izpolniti željo, če jo bo izpustil.

Srečni ribič je na to dejal: »Moj sosed obrtnik ima veliko hišo, dva avtomobila, odkar mu pomaga še sin, pa se sploh kopajo v denarju.«

»Aha«, odvrne na to zlata ribica, »sedaj bi tudi ti rad imel vse to!?«

»Ne, kje pa. Samo to, da bi sosedu vse skupaj hudič vzel!«

Šala je res grenka, vendar poučna. Ne predstavljam si, kako je mogoče očitati učiteljem na Srednji pedagoški šoli, da s tem, ko zahtevajo osnovno plačo 5000 dinarjev, molzejo gospodarstvo, izkoriščajo nekoga... Še ne tako dolgo nazaj je bilo izrečenih veliko besed na račun banalnega problema, ali bodo plače učiteljev dosegle povprečno plačo v gospodarstvu ali ne. Vprašati bi se pravzaprav morali – kolikokrat naj bo plača univerzitetnega profesorja večja od povprečja v gospodarstavu. Tako bi se vrnili časi, ko bi »biti učitelj« spet nekaj pomenilo. Šole bi spet postale močne institucije, ki bi lahko izbrale vrhunski učiteljski kader. Ne pa, da se bo prihodnjim generacijam godilo tako kot meni, ki me je v srednji šoli učilo kar 11 (enajst) študentov. Pri tem pa šola sploh ni nič kriva, ker nima nobene izbire.

Gospodu Ravnikarju, pa tudi drugim, ki jih skrbi, da bodo zaradi učiteljskih plač obubožali, pa tale namig: danes sem slišal na ljubljanskem radiu, da se cene storitev na študentskem servisu gibljejo od 20 do 40, 50 dinarjev na uro. Če vzamemo 40 dinarjev za visoko kakovostno intelektualno delo in pomnožimo to s 168 urami, dobimo 6720 dinarjev in pri tem učitelji na srednji šoli zahtevajo le 5000 dinarjev. Mislim, da to pove vse. Gospod Ravnikar navaja, da je njegova plača 4500 dinarjev in sprašuje, citiram: »In še nekaj. Ali bi po vsem tem upali pogledati v oči mojemu otroku in otrokom mojih kolegov, ki imajo morda še nižje osebne dohodke, če bi se morda znašli v vašem razredu? Morda, a jaz tega ne bi zmogel!«

Preostane mi le, da opozorim vse študente, ki delajo, da se preživijo, da molzejo gospodarstvo...

GREGOR SMREKAR,
Polhov Gradec 122

Sporočilo javnosti!

Iniciativni odbor Neodvisnih sindikatov Slovenije sporoča, da je izjava, ki jo je dal član predsedstva SDZS Matjaž Šinkovec v časopisu Delavska enotnost dne 12. februarja 1990, da predstavniki Neodvisnih sindikatov niso več člani konference SDZS, kot tudi zapis z enakim pomenom v zapisniku 3. konference SDZS, neresnična. IO NSS ni imel nikdar svojih predstavnikov v konferencah SDZS niti niso bili vabljeni kot gostje. Zato zahtevamo, da predsedstvo SDZS izjavo javno prekliče. Prav tako so nesmiselne trditve, da se je SDZS znašla v položaju, ki jo sili v ustanavljanje strankarskih sindikatov. Z idejo neodvisnih sindikatov so se seznanili prek članov IO NSS, ki so hkrati člani SDZS. IO NSS ni nikdar potreboval SDZS kot svojega skrbnika. Vzpostavil se je kot neodvisna organizacija, ki ni bila članica bivše SZDL, niti ni bil ustanovljen v interesu nobene druge organizacije. Vezi imamo z več organizacijami, pa se nobena od njih ne hvali s tem, kar je prispevala za neodvisnost sindikatov, čeprav so na tem področju naredile neprimerno več kot SDZS, ki razen govoričenja in nesmiselnih izjav nima ničesar drugega pokazati. Pri tem pa jim ne odrekamo njihovega prispevka k slovenski pomladi. IO NSS sporočamo, da zaradi navedenih dogodkov in neurejenih demokratičnih pravil igre znotraj SDZS do nadaljnjega prekinjamo stike s to organizacijo. Ponovno jih bomo navezali, ko se bodo v SDZS vzpostavila demokratična pravila igre in če bo obstajal obojestranski interes za to.

Iniciativni odbor za
Neodvisne sindikate Slovenije,
predsednik
RASTKO PLOHL

Zakaj ni žetona za en impulz?

Po mojem mnenju je to pojasnilo pesek v oči, ki ne pojasni bistva problema. Zato podajam naslednje pripombe in argumente:

1. Če te žetone uporabljaš za pogovore v enem kraju, npr. v Ljubljani, se moraš pogovarjati najmanj petnajst minut ali pa moraš PTT podariti vsaj tri impulze. Poleg tega žetoni, ki jih prodajajo po vseh poštah Jugoslavije, nimajo enakih oblik in so torej neprenosljivi.

2. PTT Ljubljana trdi, da bi nakup (najbrž je mišljen nakup s strani porabnika žetona – prodaja) enega žetona za en impulz ne pokril niti tretjine nakupne cene žetona (najbrž je mišljena tovarniška cena). Sprašujem: Ali hočejo morda povedati, da tovarniške cene žetona za en impulz ne bi vračunali v ceno žetona na poštah, vsaj v celoti ne? Dvomim. Kako pa potem pokrijejo nakupno ceno žetona za pet impulzov? S ceno žetona!!

3. Inflacija tudi ni bila vzrok, da so namesto žetona za en impulz ali vsaj dva impulza uvedli žeton za pet impulzov, saj raste le cena žetona, ne pa tudi število žetonov zaradi inflacije.

4. Predlagam naslednjo rešitev:

Če torej žeton za en impulz PTT stane trikrat več, kot pa zanj dobi, naj tak žeton ustrezno podraži in tako pokrije strošek nakupa in strošek porabljenega impulza. Vedeti je treba še to, da isti žeton večkrat prodajo po isti ceni in če je vanjo vračunana vsaj delna cena nakupa žetona, se celotna cena žetona povrne po najmanj tretji ali četrti prodaji žetona za en impulz. Kolikokrat pa se isti žeton v resnici proda? Pošta ima le začetni strošek uvedbe žetona, potem z istim žetonom nima več nobenih stroškov, kvečjemu dobiček, če je strošek nakupa žetona v tovarni vračunan v prodajno ceno žetona na Pošti.

Ker so telefoni ves čas pokvarjeni in »kradejo« žetone, ker je veliko napačnih klicev (pa ne po moji krivdi), in ker ne vračajo denarja za neporabljene impulze, sem se žetonom za javne telefonske govorilnice moral žal odpovedati. Zgodilo se mi je že, da se za trideset impulzov oz. šest žetonov z želeno osebo nisem mogel pogovarjati niti deset sekund. Glede na ceno in vsiljeno število impulzov bi lahko vsaj javne govorilnice (telefonske) delovale brezhibno. Ta »žetonarska« politika PTT je etično, moralno in pravno nevzdržna, saj na veliko goljufa ljudi. Posebej pa so prizadeti tisti, ki nimajo lastnih telefonov, v telefonskih govorilnicah na poštah v Ljubljani pa jim brez žetonov ne dovolijo klicati številk v Ljubljani. Niso pa zaščiteni niti takrat, ko kličejo zunaj Ljubljane, saj telefona, ki mu »ukrade« žeton, ne briga, kam kliče. Mogoče pa imajo tudi zaradi teh »podarjenih« impulzov tako velike plače, kdo ve?

BORIS POTOČNIK,
Eipprova 9,
Ljubljana

Še o splošno-izobraževalni srednji šoli – kaj pa ekonomska vzgoja?

Večkrat sem v vašem časopisu bral, da so razni posamezniki in ustanove pisali in objavljali svoje predloge, kakšen naj bi bil nov reformiran predmetnik srednje splošno-izobraževalne šole. Tu so ponujali tudi najrazličnejše predmete s področja družboslovnih in psiholoških ved kot na primer osnove psihologije, sociologije ipd., nikjer pa nisem zasledil, da bi kdo od pristojnih ekonomske stroke predlagal za nov predmet npr. učni predmet, ki bi se, recimo, imenoval osnove sodobne ekonomije. Menim, da bi bil nov predmet brez takšnega ali podobnega predmeta učinkovit in ne bi bil v duhu časa, ki ga živimo in ga bomo še živeli. Predmet bi na kratko vseboval vsa tista osnovna znanja s področja ekonomije, ki jih pozna ves razviti zahodni svet, v katerega bomo morali vstopiti kar se da dobro pripravljeni. Učni predmet STM nima več nobene perspektive, saj marksizem v nekaterih vzhodnoevropskih državah že ukinjajo. Ekonomske predmete, kot so na primer politična ekonomija in ekonomija SFRJ, ekonomika in organizacija poslovanja ali proizvodnja itd., imajo uvedene v vzgojno-izobraževalne programe drugih srednjih šol, zlasti ekonomskih, trgovskih in tudi tehniških šol, vendar s tem ni rečeno oziroma to ne bi mogel biti razlog, da ne bi osnov sodobne ekonomije kot elementa splošne vzgoje naših mladih generacij vnesli tudi v program splošne srednje šole oziroma gimnazije V. zahtevnostne stopnje.

Ekonomsko vzgojo bo treba tudi na drugih naših srednjih šolah dati pod drobnogled, jo modernizirati in obogatiti s pozitivnimi spoznanji zahodne ekonomske misli in prakse. Predmet lahko ohrani kritično misel o marksizmu kot realsocialističnem gospodarstvu, ki je v zatonu. Mislim, da imamo veliko vrhunskih strokovnjakov, ki bi lahko v kratkem času pripravili takšno vsebinsko zasnovo ekonomskega predmeta in ki se strinjajo, da je tak predmet potreben. Z ostalimi predlaganimi družboslovnimi predmeti, katerih pomena ne zanikam, bo treba najti »modus vivendi« v skupnem predmetniku. Ekonomska vzgoja ne sme manjkati.

MARKO TURK, dipl. oec.
Gorenjskega odreda 6,
Kranj

Bojkot predragih izdelkov

Nekateri prehrambni izdelki, kot beremo v časopisu, so se začeli ceniti za 10, 15 odstotkov, kar ni veliko, pa vendar obetajoče. Več posluha za znižanje cen imajo proizvajalci oziroma trgovci s pohištvom, gospodinjskimi aparati in tekstilom, najmanj odziva pa je na področju živilsko-predelovalne industrije. Tako so mlečni izdelki, kava, mesni izdelki, zelenjava, sočivje, sadje (tudi v konzervah) in podobno blago precej dražji, celo za polovico, kot pa tovrstno blago v drugih republikah ali v zamejstvu, na primer v trgovinah v Celovcu. Zato kupcem predlagamo naslednje: bojkotirajmo in ignorirajmo vse prehrambne in druge izdelke, ki so dražji od podobnih v tujini. Porabimo vse zaloge, ki jih imamo, primerjamo cene in kupujemo le v trgovinah, kjer bodo cene znižali. Velikokrat je bolje iti v obmejna mesta (predvsem v Avstrijo), kjer dobimo enake izdelke tudi polovico cene-je in še popust ob večjem nakupu. Pristojni organi naj poleg republiških in zveznih blagovnih rezerv odprejo še druge, predvsem pa naj sprostijo uvoz in žižajo carino! S temi in podobnimi ukrepi ter ustreznim obnašanjem kupcev (potrošniških svetov) bi prisilili proizvajalce, da bodo uplahnili inflacijsko napihnjene cene in da se bodo trgovci odrekli preveliki marži. Zaloge naj jim začasno ostajajo v skladišču in dajatve (stroški) v zvezi s tem, naj pritiskajo na njihov »dobiček« oziroma sklad za plače. Denar je na trgu, kot je dejal Marković ob obisku v Sloveniji, seveda za tiste, ki se bodo obnašali tržno, ne pa za tiste, ki bi radi brez velikega dela zgolj navijali cene.

Torej bojkot proti navijalcem cen (proizvajalcem in zatem trgovcem), bojkot proti netržnemu ravnanju, bojkot proti tistim, ki bi radi špekulirali z navideznim pomanjkanjem določenih izdelkov.

Pridružujemo se bojkotu kupcev v Splitu (Delo, 16. januarja 1990). Čas je, da se naučimo tržnega vedenja.

ANDREJ MOŽINA,
Kardeljeva 10,
Ljubljana